KATALOG

STARODRUKI

W ZBIORACH
PEDAGOGICZNEJ
BIBLIOTEKI
WOJEWÓDZKIEJ
W OPOLU

KATALOG STAREGO DRUKU

W ZBIORACH PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTEKI WOJEWÓDZKIEJ W OPOLU

Wstęp i opracowanie
Aleksandra Paszkowska

Opole 2009

Wydawca:
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu
ul. Kościuszki 14, 45-062 Opole; tel. 77 4541240, 77 4536692;
www.pedagogiczna.pl • sekretariat@pedagogiczna.pl

Fotografie – **Sławoj Dubiel**
oraz **Mariusz Woźniak** (*Atlas Silesiae* - stan przed konserwacją)

ISBN 978-83-930392-0-3

Projekt i skład komputerowy – Studio conTEXT • www.context.pl
Druk – DKO Kluczbork

Przedkładany Czytelnikom katalog pragnie zaprezentować stosunkowo niewielką, liczącą jedynie 106 woluminów (100 tytułów), kolekcję starodruków przechowywaną w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Opolu. Tworzą ją druki europejskie wydane w latach 1553 – 1800 w niemal pięćdziesięciu ośrodkach drukarstwa: od St. Andrews po Triest i od Królewca po Lyon – w krajach Rzeszy Niemieckiej, na terytoriach monarchii habsburskiej i Prus (w tym w Czechach, Słowacji, na Śląsku i w Łużycach), w Polsce, Francji, Holandii, Szwajcarii, w Szkocji i we Włoszech. Wśród nich znajduje się 8 druków polskich (oraz dodatkowo 3 polonika) i 9 druków śląskich (oraz 6 silesiaków). Najliczniej reprezentowane są druki wyprodukowane w krajach Rzeszy, w monarchii habsburskiej oraz w Królestwie Pruskim – 70 (przy czym aż 17 druków tej części kolekcji wydanych lub wydrukowanych zostało w osiemnastowiecznych oficynach Lipska). 7 druków kolekcji pochodzi z XVI w., 10 tytułów wydano w wieku XVII, 26 tytułów – w pierwszej połowie, a pozostałe – w liczbie 57 – w drugiej połowie osiemnastego stulecia. Wszystkie stanowią cenny wytwór myśli i kultury europejskiej.

O katalogu

Podstawę układu katalogu stanowi wynikający z czasu powstania druków porządek chronologiczny – opisy uszeregowano w czterech działach chronologicznych (przy czym druki XVIII w. zdecydowano podzielić na pochodzące z pierwszej oraz drugiej połowy stulecia), w ich obrębie zaś wedle porządku alfabetycznego. Zastosowano na ogół skrócony opis bibliograficzny[1], pełniejsze informacje przenosząc do strefy uwag. Uwagi dotyczą też strony edytorskiej dzieła (języka, ilustracji i ozdobników drukarskich, w przypadku dzieł wielojęzycznych lub odstępstw od przyjętych reguł – zastosowanej czcionki), oprawy oraz pozostawionych w książkach znaków własnościowych. Niemal wszystkie opisy posiadają też odniesienia bibliograficzne do literatury bądź katalogów elektronicznych bibliotek europejskich (w kilku przypadkach jednak nie udało się odnaleźć tam tytułów bądź edycji identycznych z tytułami kolekcji). Dwa indeksy – wymienionych w opisach katalogowych autorów oraz wydawców i drukarzy (wedle miejsc wydania lub druku książek) – winny ułatwić orientację poszukującym w katalogu konkretnych informacji. Katalog zamyka bibliografia z wykazem zastosowanych w opisach skrótów.

O ile sformalizowane opisy katalogowe o charakterze dokumentacyjnym adresowane być muszą siłą rzeczy do niewielkiego grona znawców przedmiotu – osób i instytucji, o tyle zamieszczone w katalogu ilustracje, być może, przybliżą również większej grupie Czytelników problematykę dziejów książki i dawnego drukarstwa europejskiego. Mamy też nadzieję, że publikacja katalogu choć w niewielkiej mierze uzupełni wiedzę o dziejach bibliotek śląskich w bliższej i dalszej przeszłości, o ich księgozbiorach, a w tym o przechowywanych w nich kolekcjach specjalnych, wreszcie – rozszerzy wiedzę o losach książki na Śląsku.

[1] W większości przypadków zostały skrócone tytuły. Pozostałe strefy opisu starano się ujednolicić i dostosować do obowiązującej normy (Opis bibliograficzny. Stare druki – PN-N-01152-8). Jedynie w przypadku sygnatur kart (strefa opisu fizycznego) zdecydowano się pominąć je w odniesieniu do większości mocno już znormalizowanych druków osiemnastowiecznych (sygnatury podano jednak wszędzie tam, gdzie identyfikacja tytułu lub edycji okazała się trudna, a także we wszystkich opisach druków polskich).

O kolekcji

• *proweniencja*

Prezentowana kolekcja powstała z wyłączonej części zdeponowanego w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Opolu księgozbioru przedwojennej biblioteki klasztoru Franciszkanów w Nysie oraz ze starodruków pozyskanych przez PBW w Opolu w drodze zakupu lub daru[2]. Z biblioteki nyskiej pochodzi przy tym zdecydowana większość starodruków – 89 tytułów (94 woluminy). Są one opatrzone kilkoma odmianami pieczęci biblioteki franciszkanów oraz (lub) tamtejszymi sygnaturami[3]. Cały zbiór został ponadto opieczętowany oraz dwukrotnie zaopatrzony w dwojakiego rodzaju sygnatury PBW w Opolu[4]. Znaczna część książek posiada również zapisy odręczne, pieczęcie (a także kilka drukowanych ekslibrisów) poświadczające ich wcześniejszą przynależność. Wśród byłych właścicieli odnaleźć można duchownych, nauczycieli, lekarzy, uczniów i studentów, antykwariuszy, bibliofilów, a także – wedle ich własnych odręcznych deklaracji pisemnych pozostawionych na kartach książek – poetów. Znaki własnościowe dowodzą, że przynajmniej niektóre z książek musiały odbywać wędrówki przez wiele krajów europejskich.

• *czas i miejsce powstania druków*

Zbiór druków szesnastowiecznych składa się z siedmiu woluminów wydanych w latach 1553-1587 w najważniejszych ówczesnych ośrodkach drukarskich Euro-

[2] Księgozbiór nyskich franciszkanów umieszczono w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Opolu wkrótce po jej powstaniu. Liczył 8250 woluminów. Został dla niego utworzony odrębny katalog, książki zaopatrzono w znaki własnościowe, sygnatury z literą „D" oraz karty książek. Z księgozbioru, zwanego potocznie „niemieckim", korzystali zainteresowani czytelnicy. Na początku lat osiemdziesiątych XX w. wyłączono z niego starodruki i połączono z kolekcją starych druków zakupionych przez PBW, tworząc wspólny inwentarz i nadając wszystkim woluminom nowe sygnatury z literą „S", rozpoczęto też opracowywanie książek. W 1999 r. pozostałe książki księgozbioru „niemieckiego" przekazano Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu. Por.: E. Nycz, *Zarys działalności Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu (1951-2001)*. W: *50 lat Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu*, Opole 2001, s. 53, 55-56. W 2008 r. jeden z najszacowniejszych zabytków kolekcji – *Atlas Silesiae, id est Ducatus Silesiae*... (Norymberga 1752), został oddany do konserwacji i restauracji w Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, dzięki czemu zbiór starodruków PBW wzbogacił się również o cenne opracowanie specjalistyczne: Joanna Sroka, Atlas Silesiae wydany w Norymberdze w 1752 roku z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu. Dokumentacja prac konserwatorskich i restauratorskich. Praca magisterska w Uniwersytecie im. M. Kopernika, Toruń 2009-2010, maszynopis.

[3] Występujące na drukach rodzaje pieczęci franciszkańskich: Bibliotheca Collegii Seraphi. FF Min. Nissensis (piecz. okrągła), Bibl. FF Min. Conv. Vratisalav. Ad S. Ant. (piecz. okrągła), Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.. owalna), Pro Collegio Seraphico Fratrum Minorum in Silesia (piecz. owalna). Na kilku drukach brak pieczęci – przynależność do nyskiej biblioteki poświadczają adnotacje biblioteczne (np. symbole klasyfikacji, znaki miejsca) oraz sygnatury PBW w Opolu z literą „D" – w katalogu oznaczono ich proweniencję jako FF Nysa. Najprawdopodobniej kolekcja starodruków, która wraz z większym księgozbiorem trafiła w latach powojennych z Nysy do PBW w Opolu, powstała w XX w., po odtworzeniu klasztoru po okresie sekularyzacji (1900). Zakon obecny był w Nysie od czasów późnego średniowiecza. Klasztor tamtejszy został zniszczony w XVII w. w czasie wojny trzydziestoletniej, sekularyzowany w 1811 r., odtworzony w 1900 r. Historia najstarszej biblioteki franciszkańskiej w Nysie (w związku z przekazaniem większości księgozbioru po sekularyzacji klasztoru w 1811 r. bibliotece Uniwersytetu Wrocławskiego) doczekała się naukowego opracowania. K. Głombiowski, *Biblioteka franciszkanów w Nysie w świetle inwentarza z roku 1678*, Wrocław 1953. Wraz z odtworzonym po okresie sekularyzacji klasztorem powstała nowa biblioteka, która od 1911 r. służyła wykładowcom i uczniom przeniesionego do Nysy z Wrocławia Collegium Seraphicum (niższe seminarium duchowne oraz prywatne gimnazjum męskie). Kolegium funkcjonowało do rozwiązania przez władze hitlerowskie w listopadzie 1939 r. Błażej Bernard Kurowski, *Franciszkanie Prowincji św. Jadwigi na Śląsku 1887-1939*, Wrocław 1997, s. 174-194. Po wojnie kolegium zostało reaktywowane i działało do 1952 r., kiedy to zlikwidowały je polskie władze. Księgozbiór biblioteczny zarekwirowany wówczas przez służbę bezpieczeństwa liczył ponad 25000 woluminów. Natian Waldemar Zborowski, Kolegium Serafickie w Nysie 1911-1952. Praca magisterska, Wrocław 2003. Za: Sroka, op. cit., s. 8.

[4] Por. przypis 2. W inwentarzu starodruków zainwentaryzowano 111 woluminów, w tym, jak się okazało, czterotomowe dzieło wydane jako reprint na początku XX w. oraz dwa woluminy uszkodzone i chwilowo niemożliwe do zidentyfikowania, jeden wolumin znajdował się poza kolekcją.

py: cztery druki pochodzą z oficyn francuskich Paryża, Lyonu i Genewy, jedna z książek została wydrukowana w Wenecji, jedna w Strasburgu, dwa tytuły współwydano w Norymberdze. Na zbiór druków siedemnastowiecznych składa się dziesięć tytułów opublikowanych w latach 1618-1699 w dziewięciu miastach Europy Zachodniej i Środkowej. Zbiór druków doby 1700-1750 to 26 tytułów wydanych w latach 1704-1749 w trzynastu ośrodkach – głównie jednak położonych w krajach niemieckich lub w monarchii habsburskiej – są wśród nich druki śląskie, łużyckie i jeden słowacki. W latach 1751-1800 wydano pozostałych 57 tytułów – w 22 oficynach: głównie w krajach niemieckich, habsburskich i pruskich (w 17 różnych miejscowościach, w tym 9 druków w Lipsku, 7 w Berlinie, 3 w Wiedniu, 2 w Pradze, 3 śląskie we Wrocławiu – w oficynie Kolegium Jezuickiego), 6 tytułów wydano w Polsce (4 w Warszawie i 2 w Krakowie), 2 w Szwajcarii, i po jednym we Włoszech i w Szkocji.

• *oficyny drukarskie*

Wśród blisko pięćdziesięciu reprezentowanych w kolekcji oficyn wydawniczych znajdują się zarówno te o najstarszych, sięgających początków drukarstwa, a później o wieloletnich tradycjach (by wymienić chociażby dwa druki z paryskiej oficyny rodziny Estiene'ów – pierwszy z 1553, a drugi z 1718 r.), jak i krótko działające, bądź zupełnie nowe, powstałe dopiero w wieku XVIII w związku z oświeceniowymi tendencjami w kulturze europejskiej. Do tej grupy należą zasłużone dla nowoczesnych przemian polskie oficyny wydawnicze, które opublikowały nabyte przez naszą bibliotekę druki polskie. Były to przede wszystkim pozostające na służbie oświeceniowych reform wydawnictwa i drukarnie warszawskie: księży pijarów oraz przybyłych z Francji i Niemiec drukarzy – Piotra Dufour i Michała Gröllа.

• *język druków*

W zbiorze dominują druki w języku łacińskim (29) i wielojęzyczne z językiem łacińskim jako głównym lub równoprawnym (16) oraz druki w języku niemieckim jako jedynym (28 druków), w 16 drukach ponadto niemiecki jest językiem głównym lub równoprawnym. Łacinie towarzyszy greka (10 druków), język polski (2) i niemiecki (7); językowi niemieckiemu – język angielski (4), grecki (3), polski (3), arabski (2), hiszpański (1). 7 tytułów wydano po francusku, 8 w języku polskim (nie licząc dwóch w języku polskim i niemieckim oraz jednego po łacinie, niemiecku i polsku), po jednym w języku angielskim i włoskim.

• *zawartość treściowa dzieł, autorzy*[5]

Zbiór druków XVI w., choć niewielki, symbolicznie oddaje tendencje ówczesnej literatury i kultury, a także zainteresowania i preferencje wydawców oraz czytelników doby renesansu.

Prezentację wypada rozpocząć od dwóch monumentalnych słowników: Charlesa Estienne'a swoistego leksykonu literackiego – przedstawiającego postacie, miejsca, fabuły obecne w literaturze pięknej począwszy od starożytności, a także od ogólnego i jednocześnie przekładowego (z łaciny na sześć innych języków: hebrajski, grecki, francuski, włoski, hiszpański, niemiecki) leksykonu Ambrogio Calepino (A. Calepinusa). Charles Estienne był właścicielem najbardziej zasłużonej dla francuskiego drukarstwa paryskiej oficyny Estienne'ów, lekarzem i humanistą,

[5] Wykorzystano: B. Bieńkowska, E. Maruszak, *Książka na przestrzeni dziejów*, Warszawa 2005; H. Szwejkowska, *Książka drukowana XV-XVIII wieku. Zarys historyczny,* Wrocław – Warszawa 1987; S. Kot, *Historia wychowania,* t. 1-2. Wyd. 3, Warszawa 1994, a także wydawnictwa encyklopedyczne (zob. w załączonej na końcu książki bibliografii).

wydawcą i pisarzem zarazem. Lombardczyka i augustianina Ambrogio Calepino, jednego z pierwszych leksykografów włoskich, dobrze znano w całej Europie. Jego słownika (pierwodruk dzieła w 1502 r.) powszechnie używano w XVI w., wznawiano i rozszerzano. Bazylejskie wydanie z roku 1590 było przekładem łacińskich wyrażeń na jedenaście już języków, w tym polski i węgierski.

Następne w kolejności to dwa dzieła starożytnego rzymskiego retora Cycerona: *De officiis libri III* i *Famillіarium epistolarum libri XVI*. Pierwsze z nich wydrukowano w opracowaniu humanisty Johannesa Sturma, założyciela gimnazjum w Strasburgu, z dodanymi komentarzami myślicieli doby odrodzenia: Erazma z Rotterdamu, Filipa Melanchtona i Bartłomieja Latomiego. Książka zawiera też akcent polski. Sturm, reformator szkolnictwa doby renesansu, zwany też często „niemieckim Cyceronem", zadedykował swe dzieło dwóm swoim polskim uczniom – Stanisławowi i Andrzejowi Bonerom – latorośłom znamienitej krakowskiej rodziny uszlachconych mieszczan i królewskich bankierów.

Kolejny z druków – *Geographica* Strabona, klasyczne i przyswojone na nowo w dobie odrodzenia dzieło greckiego geografa i podróżnika, w opracowaniu Isaaca Casavbona i Guilielma Xylandra (Wilhelma Holtzmana), zaopatrzone zostało w najnowsze osiągnięcie epoki odkryć geograficznych – mapę świata w opracowaniu Richarda Gartha i Romoklusa Mercatora (Gerharda Kremera). Mapa świata Mercatora (w tzw. odwzorowaniu Mercatora) po raz pierwszy ukazała się drukiem w roku 1569.

Komentarze Marcina Lutra do *Księgi Rodzaju*, reprezentujące symbolicznie w naszym zbiorze szesnastowieczny ruch reformacyjny, to również przykład renesansowego drukarstwa niemieckiego, kolebki tej sztuki w Europie.

Na koniec ostatnia z książek – rozchodząca się z powodzeniem w ówczesnym świecie kulturalnym w rozmaitych wydaniach od roku 1499 – *De rerum inventoribus libri VIII* włoskiego humanisty, a jednocześnie autora obowiązkowej przez lata w Anglii historii tego kraju – Polidoro Vergilio. W luksusowym wydaniu – małego formatu z ozdobnym superexlibrisem i związaniami – dopełnia wartości naszego zbioru druków doby renesansu.

Zbiór druków siedemnastego wieku, choć nie tak reprezentacyjny, jak poprzedni, uzupełnia tamten o kolejne typowe dla epoki tendencje.

Cztery z druków reprezentują niesłabnące zainteresowanie starożytnością – literaturą i kulturą grecką i rzymską. Dwie z tych książek to kolejne wydania opracowanych i wydanych już w poprzednim stuleciu dzieł. *Antiquitatum romanarum corpus absolutissimum*... Niemca Johannesa Rosinusa (Johanna Roszfelda) o zabytkach Rzymu ukazało się po raz pierwszy w Bazylei w 1585 r. i czytane było w całej Europie. Podobnie *Żywoty* Plutarcha opracowane zostały jeszcze w XVI w. przez Guilielma Xylandra (W. Holtzmana) – humanistę i poetę niemieckiego. Posiadane przez nas wydanie jest kolejnym wznowieniem książki. Do grupy tej należy też nieco późniejszy druk z dziełem Macedończyka Stobajosa, żyjącego u schyłku starożytności, *Dicta poetarum* w opracowaniu humanisty Hugona Grotiusa, wydany w Paryżu w 1623r. Podobnie – *Rerum Romanarum libri quatuor* Luciusa Annaeusa Florusa w opracowaniu Johanna Minella.

Kolejne książki reprezentują piśmiennictwo „użyteczne" – służące pogłębianiu wiedzy ogólnej i szczegółowej oraz umiejętnościom praktycznym. Po pierwsze więc jest to dużych rozmiarów, z wielojęzycznymi indeksami i licznymi ilustracjami, zielnik Jacobusa Theodorusa uaktualniony przez bazylejskich przyrodników: Caspara oraz Hieronymusa Bauhin (pierwodruk zielnika z lat 1588-1590 opisywał 5800 gatunków roślin i zawierał 2480 ilustracji). Po drugie przyrodniczo-filozoficzne dzieło – *Opus medico-chymicum* Johanna Daniela Myliusa. Trzecia to szkolny podręcznik retoryki *Formulae oratoriae* Johna Clarka, a czwarta – wrocławskie wydanie rozmówek łacińsko – niemiecko – polskich

gdańszczanina i nauczyciela tamtejszego gimnazjum Nicolausa Volckmara (przez dwa stulecia był to podstawowy podręcznik do nauki języka sąsiadów – tak dla Niemców, jak i Polaków, lubiany za celne obserwacje codziennego życia oraz zawarty w rozmówkach humor). W 1641 r. tekst rozmówek, pierwotnie niemiecko-polski, zaopatrzono również w łaciński w opracowaniu Balthasara Kannengiessera, nauczyciela z Grudziądza.

Wreszcie pojawia się również dotąd nieobecny w naszym zbiorze typ literatury religijno-dydaktycznej – wydawane do dzisiaj w krajach niemieckojęzycznych dzieło *Etwas für Alle* augustianina Abrahama á Santa Clara, cenionego kaznodziei i wieloletniego kapelana dworu cesarskiego w Wiedniu.

W zbiorze druków pierwszej połowy XVIII w. dostrzec można zarówno stare, jak i nowe tendencje.

Obecne jest w tej części kolekcji nadal stałe zainteresowanie starożytnością – pojawiają się kolejne łacińskie wydania dzieł autorów starożytnych (Neposa, Demostenesa, Plauta, Terencjusza i Seneki), przekłady z łaciny na język nowożytny (przyswojone dla języka francuskiego przez Antoine'a Le Gras dzieło biograficzne Neposa i tłumaczenie komedii Terencjusza), a także słowniki i kompendia wiedzy o starożytności w różnych aspektach jej dziejów i kultury (Lamberta Bosa *Antiquitatum Graecarum,* Bernarda de Montfaucon *Paleographia graeca)*.

Są podręczniki szkolne, na przykład słynny jezuicki „Alvar", słownik podręczny łacińsko-niemiecki oraz kompendia wiedzy szczegółowej – w tym monumentalne dzieło *Paleographia graeca* Bernarda Montfaucona – jedna z książek uznanych za fundamentalne w rozwoju nowoczesnych szczegółowych dyscyplin naukowych (w tym przypadku – językoznawstwa i literaturoznawstwa), a także literatura filozoficzna (tu myśliciela francuskiego i teoretyka nowoczesnego wychowania Francois de Salignac de La Motte Fénelona *Lettres sur divers sujects concentant la religion et la metaphysique)*.

Dość licznie reprezentowane są druki śląskie i silesiaka wydane na Śląsku, w Łużycach i w Saksonii, a w tym kwitnąca wówczas śląska historiografia (Michael J. Fibiger, Johann J. Füldener, Martin Hanke, Nicolaus Henel, Sinold, Johann P. Wahrendorff, Anton B. Walther). Wśród druków śląsko-łużyckich pojawia się też literatura religijno-dydaktyczna – okolicznościowe kazania protestanckiego pastora, poety i autora kilkuset (niektórych śpiewanych do dzisiaj przez europejskich protestantów) pieśni – Johanna Christopha Schwedlera działającego w Lwówku, niemiecko – polskie *Lekcye i Ewanielie*... oraz odpowiadająca potrzebom chwili publicystyka polityczna (opis praskiej koronacji cesarza Karola VI oraz kazanie Schwedlera z tej okazji). Do pierwszej grupy należy również zbiór kazań i medytacji *Geistlicher Kramer-Laden* Abrahama á Santa Clara. Drugi rodzaj reprezentuje ponadto jedyny w tej części zbioru druk polski – podręcznikowy przykład wczesnooświeceniowej polskiej literatury politycznej – *Rozmowa ziemianina z sąsiadem*.

Trzy książki z wyborem dramatów (współczesnych i starożytnych) stanowiły najprawdopodobniej, jako ceniony wówczas środek dydaktyczny i wychowawczy, materiał repertuarowy dla teatru w szkole zakonnej – świadczyć o tym mogą liczne adnotacje odręczne na marginesach druków.

Wreszcie wyraźny sygnał zmiany niesionej przez epokę późnego baroku i początków oświecenia – umacniająca się obecność literatury francuskiej i języka francuskiego: w postaci dzieł oryginalnych (Fenelon, Moliere) i tłumaczeń na język francuski dzieł starożytnych. Znamienne, że spośród czterech tego rodzaju druków z naszej kolekcji trzy wydano poza Francją.

Charakter kolekcji druków pierwszej połowy XVIII w. ma już wiele wspólnego z nowoczesnym księgozbiorem europejskiej biblioteki naukowej, jest też wyrazem ówczesnych tendencji wydawniczych.

Z wyjątkiem atlasu Śląska (*Atlas Sielesiae, id est Ducatus Silesiae*), który powstał jeszcze w pierwszej połowie stulecia, a jego druk w latach czterdziestych wstrzymały rozporządzenia nowego władcy tej dzielnicy, króla pruskiego Fryderyka II, pozostałe książki reprezentują właściwie produkcję doby nowych epok wkraczających na arenę kultury europejskiej: klasycyzmu i romantyzmu – nierzadko jednak opartą o tradycję epok poprzednich.

Wspartemu literaturą starożytną i przedrukami szesnasto- i siedemnastowiecznych (ciągle wznawianych) autorów nauczaniu i wychowaniu klasycznemu (zob. np. podręczniki z oficyny kolegium jezuickiego we Wrocławiu) w sukurs przychodzą nowocześniejsze podręczniki i słowniki (w tym kilka podręczników języków obcych oraz słowników przekładowych), a nawet literatura pedagogiczna. Literaturę piękną reprezentuje poezja niemiecka (Salomona Gessnera, Friedricha Hagedorna, Gottlieba Wilhelma Rabenera) oraz modna powieść w kolejnym modnym języku (*The History of Tom Jones* Henry'ego Fieldinga). Obecne są książki biograficzne (w tym osób współcześnie żyjących, np. biografia poety i bajkopisarza Christiana Fürchtegotta Gellerta (1715-1769) pióra Johanna Andreasa Cramera – książka ukazała się niebawem po śmierci Gellerta, w 1774 r.), listy i wspomnienia współczesnych, a także opracowania historyczne oraz krytyczno-literackie. Spotykamy tu również rozważania natury filozoficzno-moralnej. Z nowych nurtów kultury obecne jest w zbiorze na przykład zainteresowanie Wschodem, o czym świadczy podręcznik języka arabskiego, czy wybór dzieł dawnych autorów tureckich w przekładzie na język niemiecki. Jest też książka o wolnomularstwie z wolnomularskiej oficyny w Pradze. Licznie reprezentowane są przekłady: na język niemiecki – z łaciny, z angielskiego, przekład przekładu z łaciny na francuski; przekład z francuskiego na polski, z włoskiego na polski, z łaciny na francuski – znak umacniania się, kosztem dotąd uniwersalnej łaciny, języków narodowych. Tłumaczami i autorami opracowań byli w większości uczeni z ówczesnych niemieckich ośrodków uniwersyteckich.

Bardziej przypadkowy zbiór książek polskojęzycznych zawiera, pomimo wszystko, tytuły historycznie znaczące, reprezentujące przemiany kultury polskiej doby stanisławowskiej. Jest to zbiór konstytucji sejmowych z czasów wyboru i początków panowania Stanisława Augusta, ważne edytorsko wydanie polskiej poezji (*Sielanki polskie z różnych autorów zebrane...* uważane są przez bibliologów za najpiękniejszą polską książkę XVIII stulecia) i jeden z tomów *Historyi narodu polskiego...* Adama Naruszewicza – dzieła podstawowego dla nowoczesnej polskiej historiografii, wreszcie jedno z pierwszych znaczących dzieł polskiej literatury pedagogicznej i dydaktycznej – Michała Krajewskiego *Gry nauk dla dzieci....*

Jeśli chodzi o literaturę religijną tak w niemiecko-, jak i w polskojęzycznym zbiorze z tego okresu reprezentują ów rodzaj piśmiennictwa tytuły pojedyncze (obydwa za to dzieła ubrane są w bogate oprawy): protestancki kancjonał dla polskojęzycznych luteran i katolicki modlitewnik w języku niemieckim „do szczególnego użytku przez rodzaj niewieści", pióra Martina von Cochem z zakonu kapucynów.

• *szata graficzna*

Na osobne potraktowanie zasługuje szata graficzna książek. Oprócz występujących w większości druków ozdobników drukarskich urozmaicających tekst i niejednokrotnie bardzo misternych, niektóre książki posiadają drzeworytowe lub sztychowane strony tytułowe (na znacznej ich części pojawiają się sygnety drukarskie), frontispisy, rzadziej zdarzają się druki bogatsze w ilustracje. Sygna-

tury pozostawione przez projektodawców i wykonawców grafik, choć nie występujące we wszystkich ilustrowanych drukach, pozwalają rozpoznać wśród autorów miedziorytów artystów odnotowywanych przez specjalistyczne leksykony. I tak są wśród nich na przykład rodziny miedziorytników: Bernigerothów, Crusiusów, Krügnerów z Lipska, Kohlów działających w Pradze i Wiedniu, rodzina Fuesli z Zurychu. Często rody te (np. Crusius, Fuesli) prowadziły własne wydawnictwa i drukarnie. Tak było też w przypadku Christopha Weigela z Norymbergi, którego rozsławiły między innymi ilustracje do *Etwas für Alle* Abrahama á Santa Clara. Niektórzy z grafików, jak właśnie Weigel, zarówno projektowali, jak i rytowali miedzioryty. Inni współpracowali z rysownikami i malarzami, działając w wieloletniej kooperacji. Tak było z Pierrem Giffart i Sebastienem Leclerc z Paryża, autorami frontispisu i ilustracji do dzieła Bernarda de Montfaucon, czy z, również paryżanami, Charlesem Eisenem i Josephem de Longueil. Tych ostatnich wynajął książę Adam Czartoryski, patron wydania *Sielanek polskich z różnych autorów zebranych...,* do zilustrowania tego dzieła. Przy projektach przynajmniej kilku rycin współpracowali z Francuzami młodzi absolwenci warszawskiej Szkoły Rycerskiej, studiujący wówczas pod opieką Czartoryskiego w Akademii Sztuk Pięknych w Paryżu – Tadeusz Kościuszko i Józef Orłowski. Za sprawą owego grona osób, a także osiadłego w Warszawie Niemca – wydawcy Michała (Michaela) Groella oraz drukarza Jana Gottloba Immanuela Breitkopfa z Lipska, któremu ostateczne wykonanie dzieła powierzono, powstała owa publikacja – książka o najpiękniejszej szacie graficznej wśród książek opublikowanych w Polsce w wieku XVIII[6] – która, wespół z kilkoma jeszcze innymi, jest z pewnością ozdobą niewielkiej kolekcji starych druków Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu.

[6] A. Banach, *Polska książka ilustrowana 1800-1900,* Kraków 1959, s. 7-10; E. Łomnicka-Żakowska, *Sztychowane ilustracje do zbioru „Sielanki polskie z różnych autorów zebrane..." z 1778 r. – zagadnienie zgodności tekstu z obrazem,* „Rocznik Muzeum Narodowego w Warszawie" 1992, r. 36, s. 381-402.; T. Mańkowski, *Sielanki polskie koperstychami ozdobione 1778 r.* „Prace Komisji Historii Sztuki Polskiej Akademii Umiejętności", 1948, t. 9, s. 202-205.

KATALOG

DRUKI XVI WIEKU

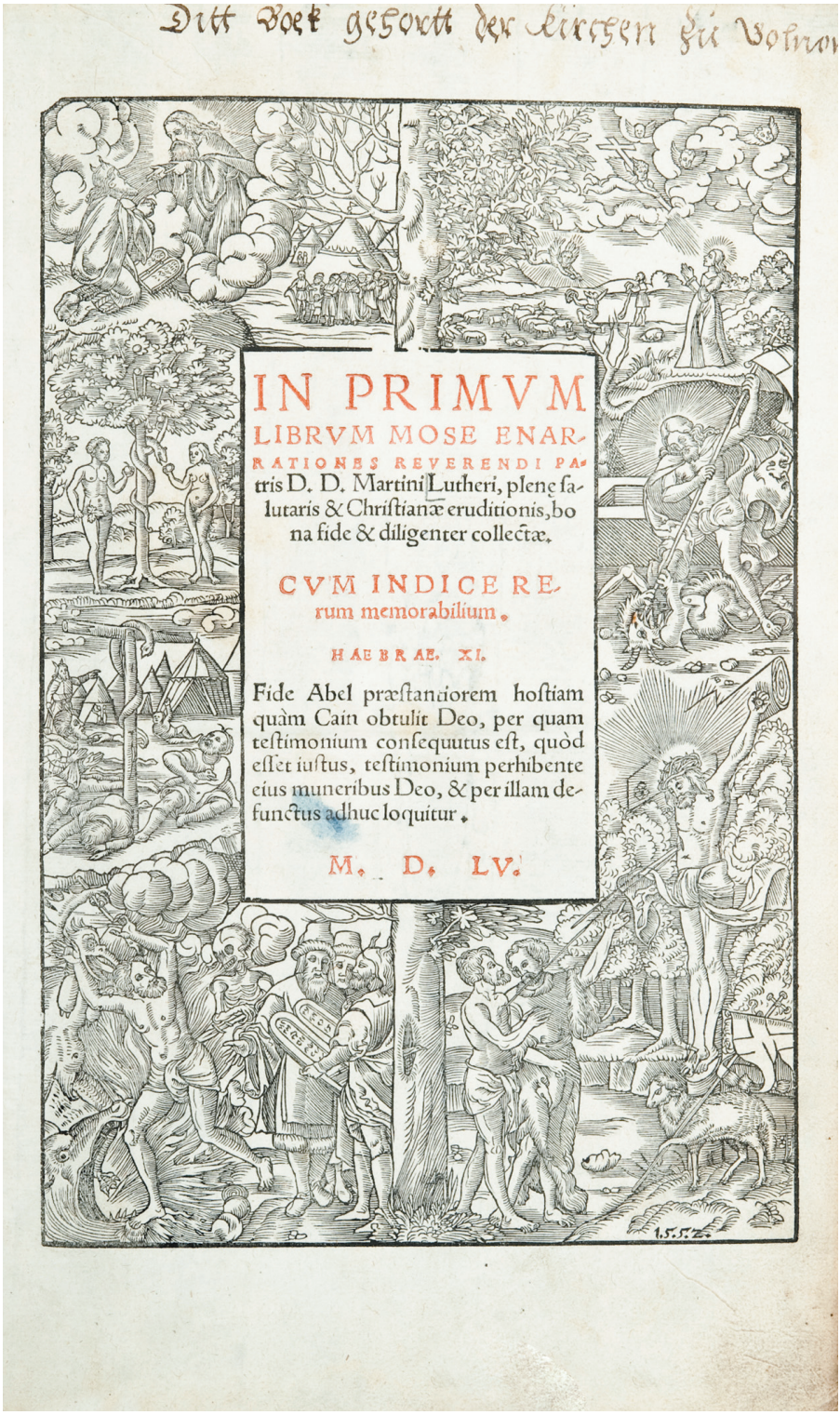
IN PRIMVM
LIBRVM MOSE ENAR-
RATIONES REVERENDI PA-
tris D. D. Martini Lutheri, plenę sa-
lutaris & Christianæ eruditionis, bo
na fide & diligenter collectæ.
CVM INDICE RE-
rum memorabilium.
HAEBRAE. XI.
Fide Abel præstantiorem hostiam
quàm Cain obtulit Deo, per quam
testimonium consequutus est, quòd
esset iustus, testimonium perhibente
eius muneribus Deo, & per illam de-
functus adhuc loquitur.
M. D. LV.

1

BIBLIA – Stary Testament – Księga Rodzaju
LUTHER, Martin (1483-1546)

In Primum Librum Mose enarrationes... / Martini Lutheri... [T. 1 – 4 / ed. Theodorus Vitus]. – [Noribergae : impressum per Johannem Montanum & Vlricum Neuberum], [1550-]. – 6º (32 x 20 cm).

[T. 1]. – 1555. – [16], CLXVII, [1] k., sygn. a6, *6, γδ4, A4, B6-Z6, Aa6-Ff5, [1 k. niezadr.]. : il. drzewor. – Indeks.

T. 2. – *In Genesin enarrationum...* / Martini Lutheri ; bona fide et dilligenter collectarum, per Vitum Theodorum. Tomus secundus... – 1556. – [20], CCLIIII, [1] k., sygn. ø6, α6, β6, γ3, [1 k. niezadr.], A6-Z6, Aa6-Vv4 : il. drzewor. – Indeks.

Współoprawne dwa tomy komentarza Marcina Lutra do Księgi Rodzaju, w opracowaniu Dietricha Veita. Wyd. 2 w norymberskiej oficynie Johanna Berga i Ulricha Neubera; cztery tomy dzieła ukazywały się tam dwukrotnie w latach 1550-1556.

S. tyt. t. 1: IN PRIMVM LIBRVM MOSE ENAR- ‖ RATIONES REVERENDI PA- ‖ tris D. D. Martini Lutheri ‖ plenae salutaris & Christianae eruditionis, bo ‖ na fide & dilligenter collectae. ‖ CVM INDICE RE- ‖ rum memorabilium ‖ [cytat z Listu św. Pawła do Hebrajczyków] ‖ M. D. LV.

S. tyt. t. 2: IN GENESIN ‖ ENARRATIONVM ‖ REVERENDI PATRIS, DOMINI DO ‖ CTORIS MARTINI LVTHERI, BONA FIDE ET ‖ dilligenter collectarum, per ‖ Vitum Theodorum; ‖ TOMVS SECVNDVS ‖ CONTINENS HISTORIAM ‖ S. Patriarchae Abrahae. ‖ Cum Indice rerum memorabilium ‖ [cytaty: z Listu do Hebrajczyków i Listu do Rzymian]. ‖ Noribergae, M. D. LVI.

Na s. tyt. t. 1 jedynie data wyd.: M. D. LV., informacje o miejscu wyd. oraz oficynie drukarskiej w kolofonie: Impressum Noribergae per Johannem Montanum, & Ulricum Neuberum.

Na s. tyt. t. 2 miejsce i rok wyd.: Noribergae, M. D. LVI. Nazwa oficyny drukarskiej w kolofonie: Impressum Noribergae, in officina Ioannis Montani, & Ulrici Neuberi, Anno Domini M. D. LVI.

Strony tyt. czarno-czerwone z il. drzeworytowymi: w t. 1 – z siedmioma przedstawieniami o tematyce biblijno-alegorycznej dotyczącymi wybranych momentów Historii Zbawienia, pod nimi data 1.5.5.2.; w t. 2 – z przedstawieniem wizyty Trzech Mężów u Abrahama i Sary.

W kolofonie t. 2 il. przedstawiająca scenę Przemienienia na górze Tabor – z cytatami ewangelicznymi wokół, poniżej il. wers psalmu 89: Beatus populus: qui scit iubilationem.

W tekście inicjały drzewor.

Przedm.: t. 1 – Martin Luther, t. 2 – Michael Roting.

Ded.: Johanni Ernesto Duci Saxoniae... – Vitus Theodorus, dat. 1544.

Opr.: deska, pergamin bogato tłoczony, pozostałości okuć i klamer.

Na s. tyt. i przedtyt. kilka adnotacji odręcznych w jęz. łac. i niem.

Prow.: Księgarnia Antykwariat Dom Książki – Nr 691950 (etykieta na wyklejce dolnej okładki).

PBW w Opolu: akcesja K/245/61, sygn. SD 99.

VD 16 – B 2999, B 3000.

IN GENESIN

ENARRATIONVM

REVERENDI PATRIS, DOMINI DO
CTORIS MARTINI LVTHERI, BONA FIDE ET
diligenter collectarum, per Vitum Theodorum.

TOMVS SECVNDVS

CONTINENS HISTORIAM
S. Patriarchæ Abrahæ.

Cum Indice rerum memorabilium.

ROMANO. XIIII.

Credidit Abraham Deo, & reputatum eſt illi ad iuſtitiam.

HEBREO. XI.

Fide & ipſa Sara ſterilis uirtutem in conceptione ſeminis accepit, & præter tempus ætatis peperit: Quoniam fidelem credidit eſſe eum, qui promiſerat.

NORIBERGÆ, M. D. LVI.

Psalm LXXXIX.
Beatus populus: qui scit iubilationem.

Impressum Noribergæ in officina Ioannis
Montani, & Vlrici Neuberi,
Anno Domini
M. D. LVI.

[1556]

AMBROSII p. FRID

CALEPINI

DICTIONARIVM,

Quanta maxima fide ac diligentia fieri potuit accuratè emendatum, multísque partibus cumulatum.

ADIECTÆ SVNT LATINIS DICTIONIBVS, Hebræa, Græca, Gallica, Italica, Hiſpanica & Germanica.

Acceſſerunt inſignes loquendi modi, lectiores etymologiæ, oppoſita, tranſlationes, adagia ex optimis quibuſque auctoribus decerpta.

Huc præter alia, accedunt certæ ſyllabarum quantitatis notæ. ſingulis vocibus inſcriptæ: magna ſilua nominum, tum appellatiuorum, tum propriorum: vt virorum, mulierum, ſectarum, populorum, deorum, ſiderum, ventorum, vrbium, marium, fluuiorum, montium & reliquorum: vt ſunt vici, promontoria, ſtagna, paludes, &c. Ita vt hæc editio omnibus theſauris & dictionariis, quæ hactenus collecta ſunt, incredibili & rerum & verborum numero ſit locupletior.

BIBLIOTHECA COLLEGII SERAPH. FF. MIN. MISSIONIS SIGNESSIN.

LVTETIÆ,

Apud Ioannem Macæum, in monte D. Hilarij, ſub ſcuto Britanniæ.

M. D. LXXVII.

2

CALEPINUS, Ambrosius
(Ambrogio Calepino; ca 1440 – 1510)

Ambrosii Calepini Dictionarium... – Lutaetiae : apud Ioannem Macaeum..., 1577. – [4], 1374 s., sygn. a-z, A-Z, Aa-Zz, Aaa-Rrr7 ; 8º (38 x 25 cm).

S. tyt.: AMBROSII ‖ CALEPINI ‖ DICTIONARIVM, ‖ Quanta maxima fide ac diligentia ‖ fieri potuit accurate emenda ‖ tum, multisque partibus cumulatum ‖ *ADIECTAE SVNT LATINIS DICTIONIBVS, Hebraeae, Graecae, Gallicae* ‖ *Italicae, Hispanicae et Germanicae* ‖ Accesserunt insignes loquendi ‖ modi, lectiores etymologiae, opposita, translationes, ‖ adagia ‖ ex optimis quibusque auctoribus decerpta. ‖ *Huc, praeter alia, accedunt certae syllabarum quantitatis notae, singulis vocibus in scriptae: magna silua nominum, tum appellatino* ‖ *rum, tum propriorum: ut vitorum, mulierum, sectarum, populorum, deorum, siderum, ventorum, urbium, marium, fluuiorum,* ‖ *montium et reliquorum: ut sunt vici, promontoria, stagna, paludes, etc. Ita vt haec editio omnibus thesauris et* ‖ *dictionariis, quae hactenus collecta sunt, incredibili et rerum et verborum numero sit locupletior.* ‖ [znak drukarski] ‖ LUTAETIAE, Apud Ioannem Macaeum, in monte D. Hilarij, ‖ sub scuto Britanniae. ‖ [listwa] ‖ M. D. LXXVII.

Wyd. 2 w tej oficynie; drukarz paryski Jean Macé wydany przez siebie (po raz pierwszy w 1576 r.) popularny w Europie słownik włoskiego filologa i poligloty wznawiał dwukrotnie (1577, 1578).

Tekst w jęz. łac., grec., hebr., fr., wł., hisz., niem.

Znak drukarski na s. tyt., w otoku napis: DEXTRA VINCIT LAEVA PERIMIT.

W tekście inicjały i winiety.

Opr.: pergamin, napis na grzbiecie na tłoczonej i pozłacanej brązowej skórze.

Prow.: 1. Dr Augustinus Comerius 1808 (adnot. odręczna na wyklejce górnej okładki),

2. Bibliotheca Collegii Seraph. FF Min. Nissensis (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 96.

SUDOC – 10794894X; *Cat. Gen.* XXII (1927), 649 (wyd. 1578).

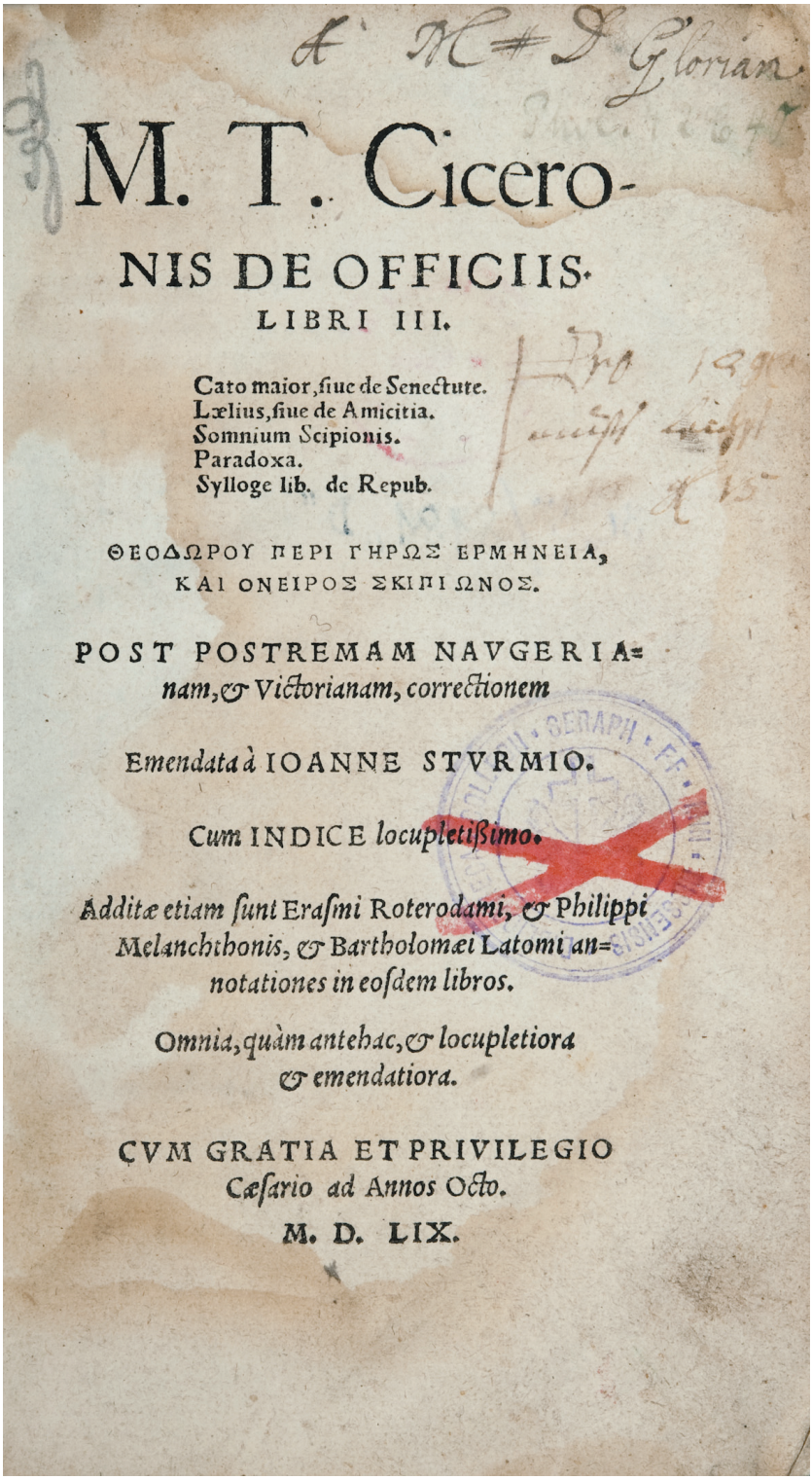

M. T. Ciceronis De Officiis.
Libri III.

Cato maior, siue de Senectute.
Lælius, siue de Amicitia.
Somnium Scipionis.
Paradoxa.
Sylloge lib. de Repub.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΠΕΡΙ ΓΗΡΩΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑ,
ΚΑΙ ΟΝΕΙΡΟΣ ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ.

POST POSTREMAM NAVGERIA-
nam, & Victorianam, correctionem

Emendata à IOANNE STVRMIO.

Cum INDICE locupletißimo.

Additæ etiam sunt Eraſmi Roterodami, & Philippi Melanchthonis, & Bartholomæi Latomi annotationes in eoſdem libros.

Omnia, quàm antehac, & locupletiora & emendatiora.

CVM GRATIA ET PRIVILEGIO
Cæſario ad Annos Octo.

M. D. LIX.

3

CICERO, Marcus Tullius (106-43 a. C.)

M. T. Ciceronis De officiis libri III... / emendata à Ioanne Sturmio... ; additae etiam sunt Erasmi Roterodami, et Philippi Melanchthonis, et Bartholomaei Latomi annotationes in eosdem libros... – [Strassburg : Josias Rihel], 1559. – [56], 131, [84] k. , sygn. aa8, A-Z, Aa-Kk ; 8º (18 x 10 cm). – Indeks.

S. tyt.: M. T. Cicero- ǁNIS DE OFFICIIS ǁ LIBRI III. ǁ Cato maior, siue de senectute. ǁ Laelius, siue de Amicitia. ǁ Somnium Scipionis ǁ Paradoxa ǁ Sylloge lib. de Repub. ǁ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΠΕΡΙ ΓΗΡΟΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑ- ǁ ΚΑΙ ΟΝΕΙΡΟΣ ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ. ǁ POST POSTREMAM NAVGERIA= ǁ *nam, et Victorianam, correctionem* ǁ *Emendata à* IOANNE STVRMIO. ǁ Cum INDICE *locupletißimo*. ǁ *Additae etiam sunt Erasmi Roterodami, et Philippi* ǁ *Melanchthonis, et Bartholomaei Latomi an=* ǁ*notationes in eosdem libros*. ǁ *Omnia, quàm antehac, et locupletiora* ǁ *et emendatiora*. ǁ CUM GRATIA ET PRIVILEGIO ǁ *Caesario ad Annos Octo*. ǁ M. D. LIX.

Pisma Cycerona w opracowaniu Johannesa Sturma, wydane przy współpracy Giovanniego Batisty Egnaziego, z komentarzami Erazma z Rotterdamu, Bartholomeusa Latomusa, Filipa Melanchtona, Johannesa Sturma i Teodora z Gazy.

Brak adresu wydawniczego – na s. tyt. jedynie data wyd., znak drukarski na ostatniej stronie bez nazwy oficyny; informacje o miejscu wydania i drukarni przejęte z VD 16.

Kilka pism z ded., m.in.: IOANNES STURMIUS STANISLAO SEVERINI FILIO ET ANDREE FRACISCI FILIO BONERIS PATRUELIBUS POLONUS S. P. D.

Tekst w jęz. łac. i grec.

Opr.: pergamin barwiony na czerwono.

Na wyklejkach i w tekście liczne adnotacje odręczne w jęz. grec. i łac.

Prow.: 1. Jacobus Antonius Blazik (adnot. odręczna na wyklejce dolnej okładki),

2. Bibliotheca Collegii Seraph. FF Min. Nissensis (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 30.

VD 16 – C 3201, C 3202; por. też: E. XXIX, 371.

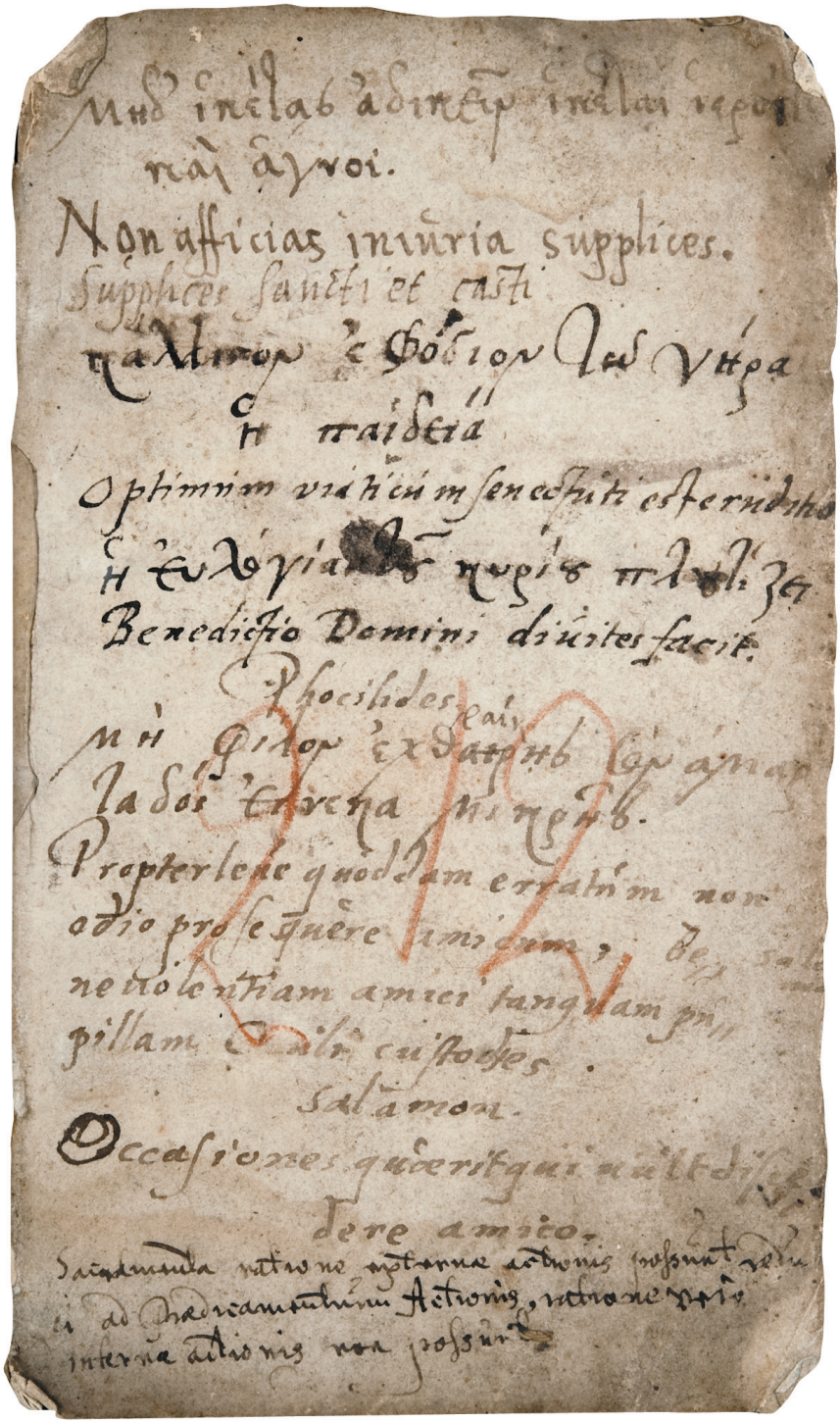

Phil. 4275 A

M. TVLLII CICERONIS

FAMILIARIVM EPISTOLARVM

LIBRI XVI.

CVM HVBERTINI CRESCENTINATIS, MARTINI PHILETICI Iod. Badij Aſcenſij, Ioan. Baptiſtæ Egnatij, & Pauli Manutij ab ipſo proxime recogniti s emendatis, atque auctis commentarijs, & aliorum doctiſſimorum virorum, quorum nomina ſubſcripſimus, annotationibus ſparſim appoſitis, quibus difficillima quæque Ciceronis loca explicantur, & mendoſa corriguntur.

Aulus Gellius,
Alexander de Alexandro,
Philippus Beroaldus,
Georgius Merula,
Angelus Politianus,
Petrus Crinitus,
Cœlius Rhodiginus,
Gulielmus Budæus,
Luc. Ioannes Scopa Parthenopæus,
Marinus Bechichemus,
Franciſcus Robortellus Vtinenſis.

ADIECTIS PRAETEREA ARGVMENTIS, & lemmatibus Giberti Longolij in fronte ſingularum epiſtolarum.

OMNIA

VENETIIS,
Apud hæredem Ioannis Mariæ Bonelli.
M D LXXIX.

H.4
71

4

CICERO, Marcus Tullius (106-43 a. C.)

M. Tullii Ciceronis Familiarium epistolarum libri XVI. / Cum Hubertini Crescentinatis, Martini Philetici, Iod. Badij Ascensij, Ioan. Baptistae Egnatij, & Pauli Manutij ab ipso proxime recognitis emendatis... ; adiectis praeterea argumentis, & lemmatibus Giberti Longolij... – Venetiis : apud haeredem Ioannis Mariae Bonelli [apud Valerium Bonellum], 1579. – [2], 257 k., sygn. a-z, A-I ; 8º (29 x 20 cm).

S. tyt.: M. TULLII CICERONIS ‖ FAMILIARIVM EPISTOLARVM ‖ LIBRI XVI. ‖ CVM HVBERTINI CRESCENTINATIS, MARTINI PHILETICI, ‖ Iod. Badij Ascensij, Ioan. Baptistae Egnatij, & Pauli Manutij ab ipso proxime recognitis ‖ emendatis, atque auctis commentarijs, & aliorum doctissimorum virorum, quorum ‖ nomina subscripsimus, annotationibus sparsim appositis, quibus difficillima quaeque ‖ Ciceronis loca explicantur, & mendosa corriguntur. ‖ [jedenaście nazwisk autorów w dwóch kolumnach kursywą] ‖ ADIECTIS PRAETEREA ARGVMENTIS, ‖ & lemmatibus Giberti Longolij in fronte singularum epistolarum. ‖ [znak drukarski] ‖ VENETIIS, ‖ Apud haeredem Ioannis Mariae Bonelli. ‖ M D LXXIX.

Tekst w jęz. łac. i grec.

Na s. tyt. znak drukarski z sentencją: VIRTUTI OMNIA PARENT; w godle Minerwa w hełmie, z mieczem i egidą, siedząca na pędzącym lwie.

Kolofon: VENETIIS, Ap ud Valerium Bonellum. M D LXXIX.

W tekście inicjały i winiety.

Opr.: pergamin.

Prow.: Bibliotheca Collegii Seraph. FF Min. Nissensis (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 90.

Edit 16 – CNCA 12450.

Phil. 44 H 4

Dictionarium hiſtoricum ac POETICVM: OMNIA GENTIVM, hominum, locorum, fluminum, ac montium antiqua recentioráque ad ſacras ac prophanas hiſtorias, poetarúmque fabulas intelligendas neceſſaria vocabula, bono ordine complectens.

BIBLIOTHECA COLLEGII SERAPH FF MIN CRACOVIENSIS

BIBLIOTHECA COLLEGII SERAPH FF MIN CRACOVIENSIS

LVTETIAE.
Cura ac diligentia Caroli Stephani.
M. D. LIII.I.

Cum priuilegio Regis.

5

ESTIENNE, Charles (Carolus Stephanus; 1504?-1564)

Dictionarium historicum ac poeticum... – Lutetiae : cura ac diligentia... Caroli Stephani, 1553. – 611 s., sygn. a-z, A-Z, Aa-Zz, AA-GG ; 4º (26 x 16 cm).

S. tyt.: Dictionarium historicum ac ‖ POETICVM: OMNIA GENTIVM, ‖ hominum, locorum, fluminum, ac montium anti- ‖ qua recontioraque ad sacras ac prophanas hi ‖ storias, poetarummque fabulas intelli ‖ gendas necessaria vocabula, ‖ bono ordine com- ‖ plectens. ‖ [znak drukarski] ‖ LUTETIAE, ‖ Cura ac diligentia Caroli Stephani. ‖ M. D. LIII. ‖ Cum priuilegio Regis.

Na s. tyt. znak drukarski z sentencją: ALTVM SAPERE NOLI.

W kolofonie: EXCVDEBAT CAROLVS STEPHANVS, TYPOGRAPHVS REGIVS, PARISIIS, ANN. M. D. LIII. PRID. NON. DECEMB.

Opr.: pergamin.

Na brzegach stron autograf nieczytelny.

Prow.: 1. D. re Agostino Comeris, 1808 (adnot. odręczna na wyklejce),
2. Bibliotheca Collegii Seraph. FF Min. Nissensis (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 82.

SUDOC – 114285853.

Phil. 37 H 28

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΟΙ ιζ.

STRABONIS RERVM GEOGRAPHICARVM LIBRI XVII.

ISAACVS CASAVBONVS recenſuit, ſummóque ſtudio & diligentia, ope etiam veterum codicum, emendauit, ac Commentariis illuſtrauit.

Acceſſit & Tabula Orbis totius deſcriptionem complectens.

Adiecta eſt etiam Guilielmi XYLANDRI Auguſtani Latina verſio, cum neceſſariis Indicibus.

BIBLIOTHECA COLLEGII SERAPH. FF. MIN. NISSENSIS

Floruit plus minus 30. annis ante Paulum apostolum.

EXCVDEBAT

EVSTATHIVS VIGNON ATREBAT.

M. D. LXXXVII.

BIBLIOTHECA COLLEGII SERAPH.

6

STRABON (63 a. C.-19)
CASAUBON, Isaac (1559-1614)
XYLANDRUS, Guilielmi (Wilhelm Xylander; W. Holtzman; 1532-1576)

Strabonis Rerum geographicarum libri XVII. / Isaacus Casavboni recensuit... ; adiecta est etiam Guilielmi Xylandri Augustani Latina versio... – [Genevae] : excudebat Eustahius Vignon atrebat, 1587. – [8], 602, [2] s., [8], 223 s., 1 k. tabl. złoż., sygn. *4, a6-z6; A6-Z6, Aa6-Cc4, Dd2-Gg2, H1, [1 k. b. sygn.], sygn. q4, A6-S6, T5 : il. drzewor., miedzior., 1 mapa ; 6º (36 x 23 cm). – Indeksy.

S. tyt.: ΣΤΡΑΒΟΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΟΙ ιζ ‖STRABONIS RERVM GEOGRA ‖ PHICARVM LIBRI XVII. ‖ ISAACVS CASAVBONUS recensuit, summoque studio ‖ et diligentia, ope etiam veterum codicum, emendauit, ac ‖ Commentaris illustrauit. ‖ *Accessit et Tabula Orbis totius descriptionem complectens*. ‖ Adiecta est etiam Guilielmi XYLANDRI Augustani La- ‖ tina versio, cum neccesariis Indicibus. ‖ [sygnet drukarski] ‖ EXCUDEBAT ‖ EUSTAHIUS VIGNON ATREBAT. ‖ M. D. LXXXVII.

Odrębna paginacja i s. tyt. dla komentarza I. Casaubona: ISAACI ‖ CASAVBONI ‖ COMMENTARIVS ‖ ET CASTIGATIONES ‖ AD LIB. STRABONIS ‖ GEOGRAPH. XVII. ‖ [sygnet drukarski] ‖ EXCUDEBAT ‖ EUSTAHIUS VIGNON ATREBAT. ‖ M. D. LXXXVII.

Data wyd. na s. tyt. komentarza Casaubona.

Strony tyt. w ozdobnym obramieniu drzewor. o motywach architektoniczno-figuralnych ze znakami drukarskim (kotwica z liną – *Strabonis rerum...,* fontanna – *Isaaci Casavboni Commentarius...*).

Po s. [8] *Strabonis rerum geographicarum...* mapa: ORBIS TERRAE COMPENDIOSA DESCRIPTIO ‖ Quam ex Magna Vniuersali Gerardi Mercatoris Domino Richardo Gartho, Geographię ac cęterarum bonarum artium amatori ac fautori summo, in veteris amicitię ac familiaritatis memoriā Rumoldus Mercator fieri curabat Aº. M. D. LXXXVII.

Tekst w jęz. łac. i grec.

W tekście inicjały, winiety.

Opr.: półskórek (XIX w.).

Liczne podkreślenia oraz adnot. odręczne w jęz. łac. i grec. ołówkiem i piórem w tekście.

Na s. dodanych przez introligatora (przed i za tekstem drukowanym po cztery strony) odręczny spis treści dzieła – tytuły wszystkich ksiąg w jęz. łac.

Prow.: Bibliotheca Collegii Seraph. FF. Min. Nissensis (piecz.).

Cat. Gen. 179 (1951), 85 (nr 5), a także: SBBer – 2" Vp 1278 oraz: IT\ICCU\TO0E\000510 – tam obszerniejsza bibliogr.

IACOBO LECTIO
VIRO PATRICIO, ET CLARISSIMO, DOCTISSIMOQVE IVRISCONSVLTO

ISAACVS CASAVBONVS S. D.

SIverum est vir clarissime, quod omnes semper existimauere docti & sani iudicij homines, nihil esse quod hominem ingenuum ac liberaliter educatum, maximèque eum qui ad Rempublicam cogitet accedere, vel erudire, vel ornare magis possit, quàm historiarum cognitionem: dignissima profecto sunt studio & opera nostra, ea omnia quæ ad historiæ cognitionem præsidiũ aliquod & adiumentum afferre possunt. Quæ quum varia sint, nec vnius generis, mihi tamen primum inter illa locum meritò sibi videtur vindicare, ea quæ à Græcis sapientibus, quod Orbis descriptionem polliceretur, Geographia est appellata. Neque hac sententia nostra magis est, quàm veterum omnium doctorum hominum, qui ad scribendam historiam animum appulerunt: quorum nullus est (eorum quidem certè qui hodie exstant) qui non plurimis locis Geographi partes in suis scriptis suscipiat. Putarunt enim doctissimi viri, non posse historias quas narrarent rectè prius intelligi, quàm fuisset lectorum animus rudi saltem eorum locorum vbi res gestæ fuissent, cognitione informatus. Et meritò quidem ita illis visum. Nam sicut Imperatori locorum in quibus versatur imperito, difficile fuerit præclarũ quicquam & memorabile præstare: ita iis qui res ab aliis gestas legunt, difficile est de iis sincerè iudicare, & rectè statuere, absque aliqua eorum locorum vbi res gestæ fuerint, notitia. Ac quanquam alias quoque plurimas, eásque maximas, secum Geographiæ cognitio vtilitates adfert: tamen hæc mihi præcipua fuisse causa videtur, cur clarissimi quique veteres philosophi, hoc argumentum studiosissimè persecuti sint. In hac siquidem se exercuere palæstra antiquissimi illi philosophi Anaximander Milesius, Hecataeus, Democritus, Dicæarchus, & qui hos secuti sunt, Eratosthenes, Hipparchus, Posidonius, aliique multi, quorũ hoc loco nomina recensere longum sit. Ipse quoque Marcus Tullius, opus Geographicum se aliquando meditatum esse, in iis quas ad

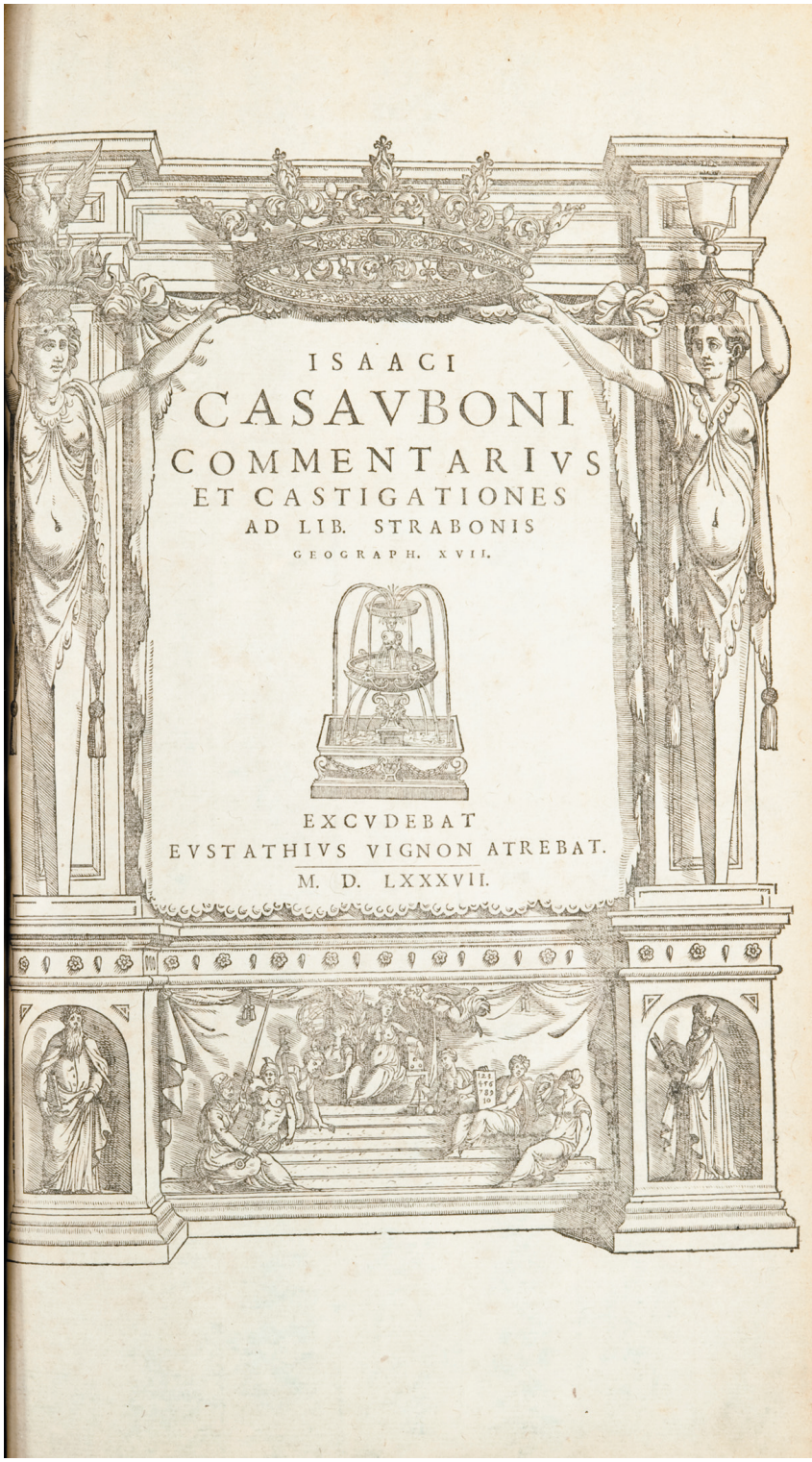
ISAACI
CASAVBONI
COMMENTARIVS
ET CASTIGATIONES
AD LIB. STRABONIS
GEOGRAPH. XVII.
EXCVDEBAT
EVSTATHIVS VIGNON ATREBAT.
M. D. LXXXVII.

ORBIS TERRAE COMP
Quam ex Magna Vniuersali Gerardi Mercatoris Domino Richardo Gartho, Geographię ac cęterarum bonarum artium ar
Polus 90 Arcticus
Circulus Arcticus
AMERICA SIVE INDIA NOVA
Tropicus Cancri
Archipelago di S. Lazaro
Circulus Aequinoctialis
Noua Guinea
Tropicus Capricorni
Archipelago minore
TERRA AVSTRALIS.
Circulus Antarcticus
Polus Antarcticus

ENDIOSA DESCRIPTIO
natori ac fautori ſummo, in veteris amicitię ac familiaritatis memoriã Rumoldus Mercator fieri curabat Aº M.D.Lxxxvii.
Polus Arcticus
Tropicus Cancri
Aequinoct. alis
Aequator.
Tropicus Capricorni
Circulus Antarcticus
Polus Antarcticus
TERRA AVSTRALIS.

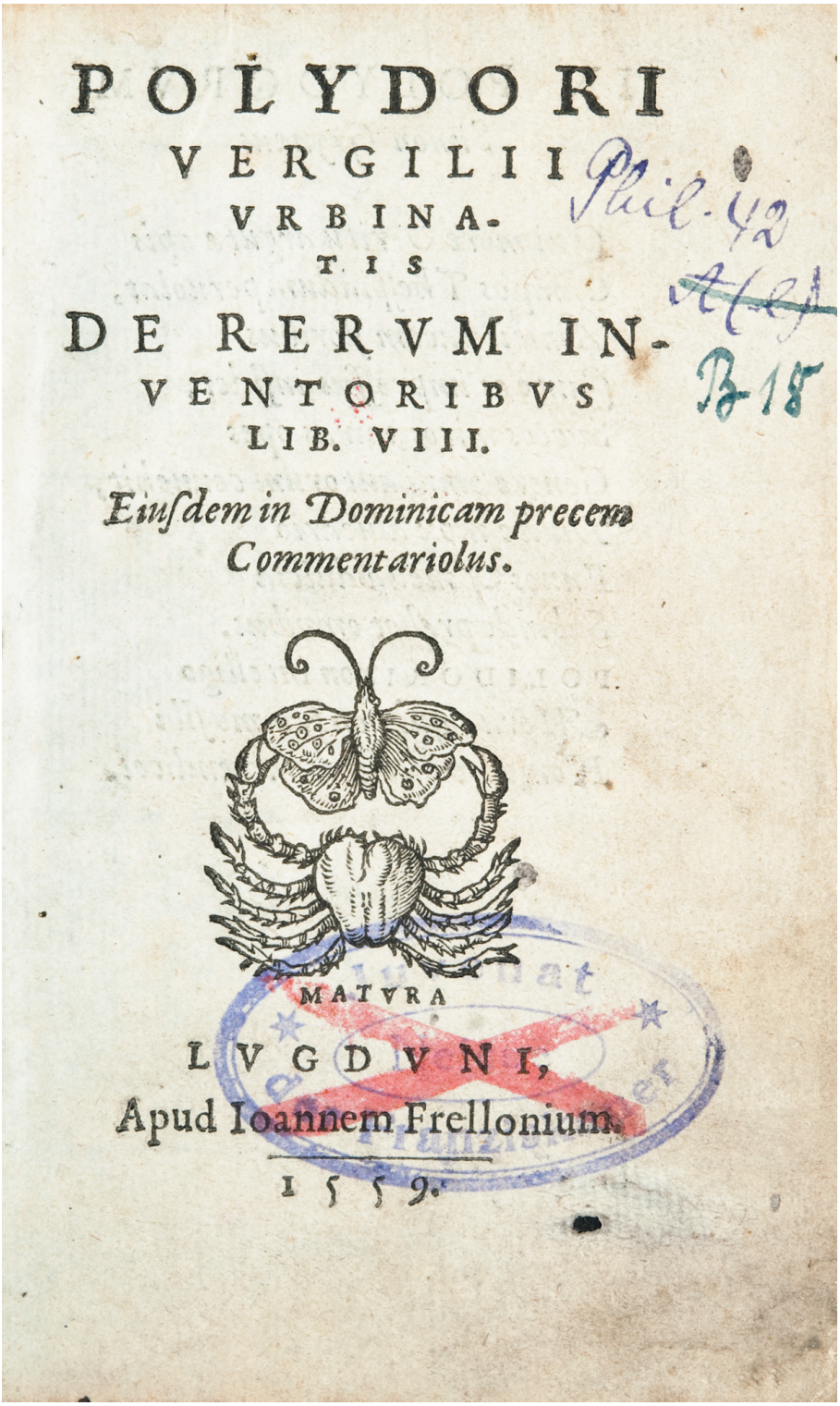

POLYDORI
VERGILII
VRBINA-
TIS
DE RERVM IN-
VENTORIBVS
LIB. VIII.

Eiusdem in Dominicam precem Commentariolus.

MATVRA
LVGDVNI,
Apud Ioannem Frellonium.
1559.

Phil. 42
A(e)
B 18

7

VERGILIO, Polidoro (ca 1470-1555)

Polydori Vergilii Urbinatis De rerum inventoribus... - Lugduni : apud Ioannem Frellonium (excudebat Symphorianus Barbierus), 1559. – [24], 719, [64] s., sygn. a-z, aa-zz, A-C6 ; 8º (13 x 8 cm).

S. tyt.: POLYDORI ǁ VERGILII ǁ VRBINA- ǁ TIS ǁ DE RERVM IN- ǁ VENTORIBVS ǁ LIB. VIII ǁ Eiusdem in Dominicam precem ǁ Commentariolus. ǁ [znak drukarski] ǁ LUGDUNI, ǁ Apud Ioannem Frellonium. ǁ [listwa] ǁ 1559.

Na s. tyt. znak drukarski z napisem MATURA, w godle krab trzymający w kleszczach motyla.

W kolofonie: LVGDVNI, Excudebat Symphorianus Barbierus.

1 inicjał.

Opr.: pergamin; jedna taśma (z czterech niegdyś) do związywania książki, umocowania pozostałych trzech, na grzbiecie napis tłoczony (Vergilii De Rerum) oraz odręcznie zapisane nazwisko Fiedler.

Superexlibris: tłok złocony – w owalnym polu herb, z klejnotem i labrami (rys. całości mało czytelny, w godle słabo widoczny ukoronowany i wspięty na trójwzgórzu jeleń, półpostać tegoż w klejnocie, na tarczy poprzeczne szrafowania), poza otokiem w czterech rogach cyfry 1573, po bokach klejnotu inicjały: C [?] I R.

Prow.: 1. Fiedler (autograf na grzbiecie oprawy),

2. Juvenat FF Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 31.

UL Sheff. – Western Bank Library RBR 901 (V).

VERGIL
De Rer: Inv

DRUKI XVII WIEKU

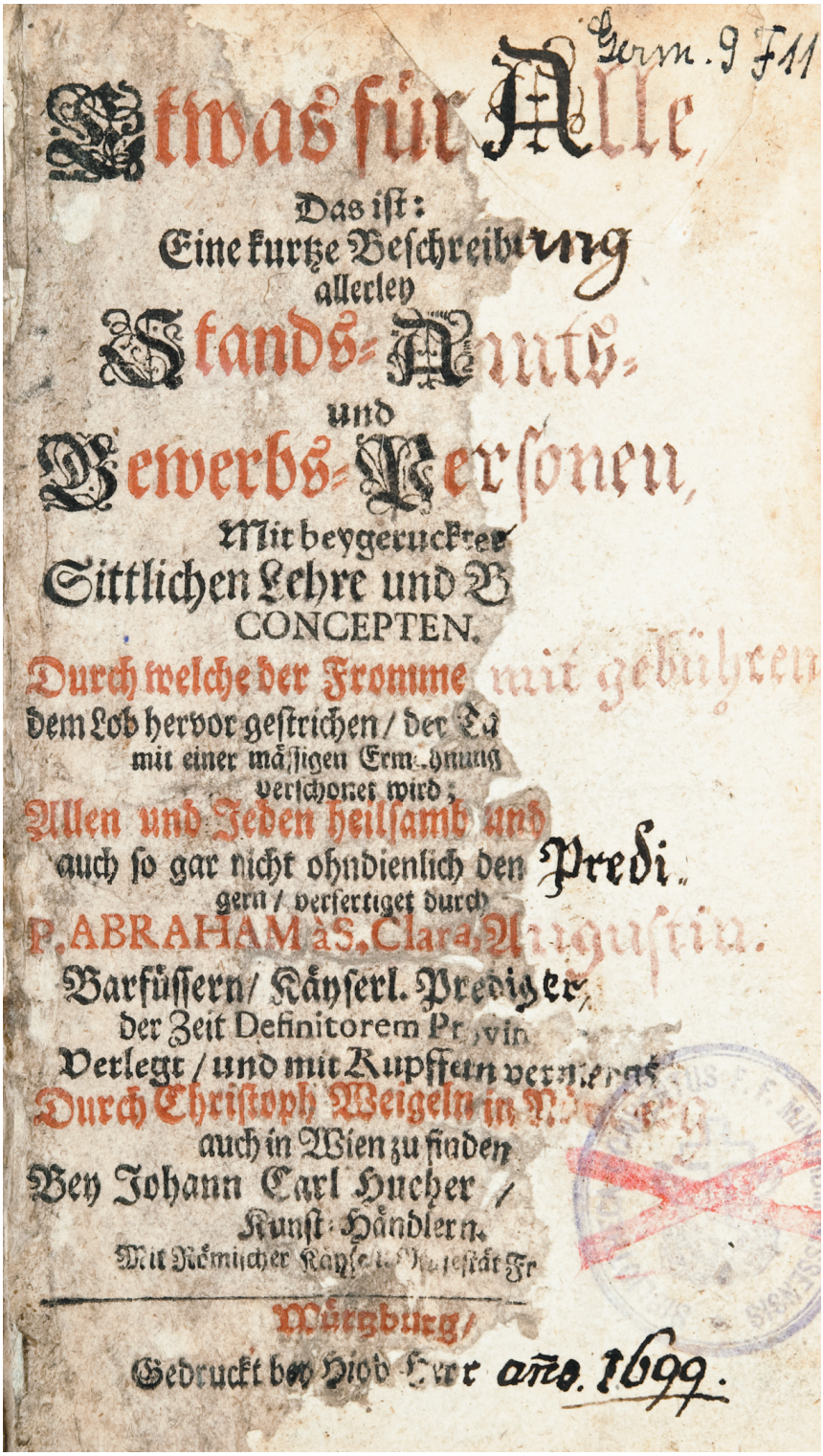

Germ. 9 F 11

Etwas für Alle,

Das ist:
Eine kurtze Beschreibung
allerley
Stands- Amts-
und
Gewerbs-Personen,
Mit beygedruckter
Sittlichen Lehre und B
CONCEPTEN.
Durch welche der Fromme mit gebührem
dem Lob hervor gestrichen / der Lu
mit einer mässigen Erm..hnung
verschonet wird;
Allen und Jeden heilsamb und
auch so gar nicht ohndienlich den Predi.
gern / verfertiget durch
P. ABRAHAM à S. Clara, Augustin.
Barfüssern / Käyserl. Prediger,
der Zeit Definitorem Provin
Verlegt / und mit Kupffern verm...
Durch Christoph Weigeln in N...
auch in Wien zu finden
Bey Johann Carl Hucher /
Kunst-Händlern.
Mit Römischer Kayserl. Majestät Fr

Würtzburg /
Gedruckt bey Hiob Hert anno 1699.

8

ABRAHAM á Santa Clara (Johann Ulrich Megerle; 1644-1709) WEIGEL, Christoph (1654-1725)

Etwas für Alle... / ververtiget durch P. Abraham á S. Clara... ; verlegt und mit Kupfern vermengt durch Christoph Weigel... – Nürnberg : durch Christoph Weigel ; Wien : bey Johann Carl Hueber (Würtzburg : gedruckt bey Hiob Hertzen), [1699]. – [14], 534, [18] s., 1 front., [98] k. tabl., sygn.)(8, A-Z, Aa-Mm4 : il. miedzior. ; 8º (16 x 10 cm).

S. tyt. uszkodzona i podklejona, niektóre brakujące fragm. tekstu (m. in. datę wyd.) uzupełniono odręcznym pismem.

Tyt.: [got.] Etwas für Alle || Das ist: || Eine kurtze Beschreibung || allerley || Stands=Ambts, || und Gewerbs=Persohnen [Mit beygeruckter Sittlichen Lehre und Biblischen Concepten, Durch welche der Fromme mit gebührendem Lob hervor gestrichen || der Tadelhaffte aber mit einer mässigen Ermahnung nicht verschont wird || Allen und Jeden heilsamb und leitsamb... ververtiget durch || P. ABRAHAM á S. Clara. Augustin || Barfüssern Keyserl. Prediger... verlegt und mit Kupfern vermengt || Durch Christoph Weigel in Nürnberg || auch in Wien zu finden || Bey Johann Carl Hueber...].

Miedzioryty bez sygnatur, autorstwa Christopha Weigela, miedziorytnika i wydawcy działającego w Norymberdze. (zob. np.: Th-B. 35, s. 277-278). Przedstawiają rzemiosła, zawody i zatrudnienia.

Data wyd. przejęta z odręcznego wpisu na s. tyt.: Anno 1699.

S. tyt. czarno-czerwona.

Ded.: Herrn Ernesto, des H. Röm. Reichs Fürsten und Bischoffen zu Wien.

Przywilej cesarza Leopolda I oraz 4 aprobaty kościelne.

Frontispis po s. [14]: Etwas für Alle || zu Nürnberg || bey Christoph Weigel, und in Wienn bey || Carl Hueber, Buch= und Kunsthändlern zu finden. || Cum Gratia et Privilegio Sacrae Caes. Majestatis.

W tekście inicjały i winiety.

Pomyłki w numeracji rozdziałów: na s. 308 (jest 47, powinno być 52) oraz na s. 441 (jest 80, powinno być 83).

Opr.: karton i papier marmurkowy, XIX/XX w., ślady konserwacji XIX/XX w.

Brak il. do rozdz. 23 (s. 149) i 45 (s. 275).

Prow.: Bibliotheca Conventus FF Minorem Nissensis (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 85.

Por. VD17 – 7: 709664P, 32: 694666K, 23: 230246D (wyd. 1699 nie ident.).

Der Papirer.
Es scheinet schlecht, und dient doch recht
Der alte Lumpe kommt durch Fleiß
Zu neuen Nutzen schön und weiß:
Holst du nur dein Herz verachtlich bleiben:
hervor aus altem Sünden-Stand,
ganz neu und rein, daß Gottes Hand
auff dich mög seinen Willen schreiben.

Der Schreiber
Ein wol geführter Kiel hat was Er will zum Ziel.
Man muß in das Gewissen dincken
ehe man dincket in das Dinten Faß,
sonst springen aus so edlem Naß
einst Angst entglimte höllen Funcken.
Wer schreibt was er nicht schreiben soll,
macht Gott ein schweres Schuld Buch voll

Der Mahler.
Man muß mit dem Schein nicht zufrieden seyn.
Entzückt vom Wesen hier, ein Schatten
wann mette, Fleiß und Kunst sich gatten,
mit Zuthun erhabner Mahlerey:
Bedenckt, wie Herrlich jenes Leben,
das uns hier nur Entwürffe gegeben,
dort in dem Urgrund Selber sey.

Der Kupfferstecher.
Neu, was verfallen, gibt Einen, Allen.
Des Adams Bild verstellet mich,
doch weil Du, Allerschönste, Dich
erbarmest über mich mit Gnaden:
pragst mir dein Bild von neuem ein
machst mich durch Glut und Wasser rein;
so kann mein Schade mir nicht schaden.

Der Buchdrucker.
Vom Trübsals-Druck, kommt Ihren-Schmuck.
Druckt eur Gemüt auff Gottes-Wort,
daß man im gantzen Leben sehe,
wie nett auff eurem Hertzen stehe,
die Warheit in dem dunckeln Ort,
und daß ihr wann die Presse euch plaget,
was Gott gefällt im Busem traget.

Der Büchbinder.
Gott merckt u: liset still, was man verblättern will.
Deß Menschen Hertz ist wie ein Büch:
Gott spannt es in die Kreützes Pressen
und hefftet, (wie Er abgemessen,)
daran die Gnade für den Flüch.
Zuletzt will Er nach Schlag u: Schneiden,
dasselb in güldnen Segen kleiden.

Durch Buchstab Kunst wird uns im Leben
Viel Nutzen an die Hand gegeben,
ja gar ein Stab zu Gottes Thron:
Doch muß man Gold von Schlacken scheiden,
und bey der Kunst den Mißbrauch meiden,
sonst wird verkehrt die Weisheit Kron.

Der Advocat.
Schweigt, weil der Erden Müst nicht werth deß Zanckens ist.
Processen sind ein Silber-Schweiß,
offt zu der Armut eine Reiß,
untreuer Zungen liebe Weide.
Gebt dann nicht Raum dem Hader-Geist.
Der Christen rechte Recht-Kunst heist:
Verlaß sey still, entbehr und meide.

Der Doctor.
Gott ist uns Artzney, die vom Tod macht frey.
Wird dieses Leben matt und kranck:
so greifft man bald zum bittern Tranck,
dem Leib verlangte Krafft zu geben:
Doch Preist man sich für Ritterkeit,
die Gott einschenckt in dieser Zeit,
dort ewiglich gesund zu leben.

Der Brillenmacher.
Was hie scheint klein, wird dort groß seyn
Durch Brillen wird das kleine groß,
das Aug von Unerkentnuß loß,
und seine Blödigkeit gebessert:
Liest unser Geist im Buch der Zeit,
durchs Augen Glaß der Sterblichkeit
so wird, was ewig ist, vergrössert.

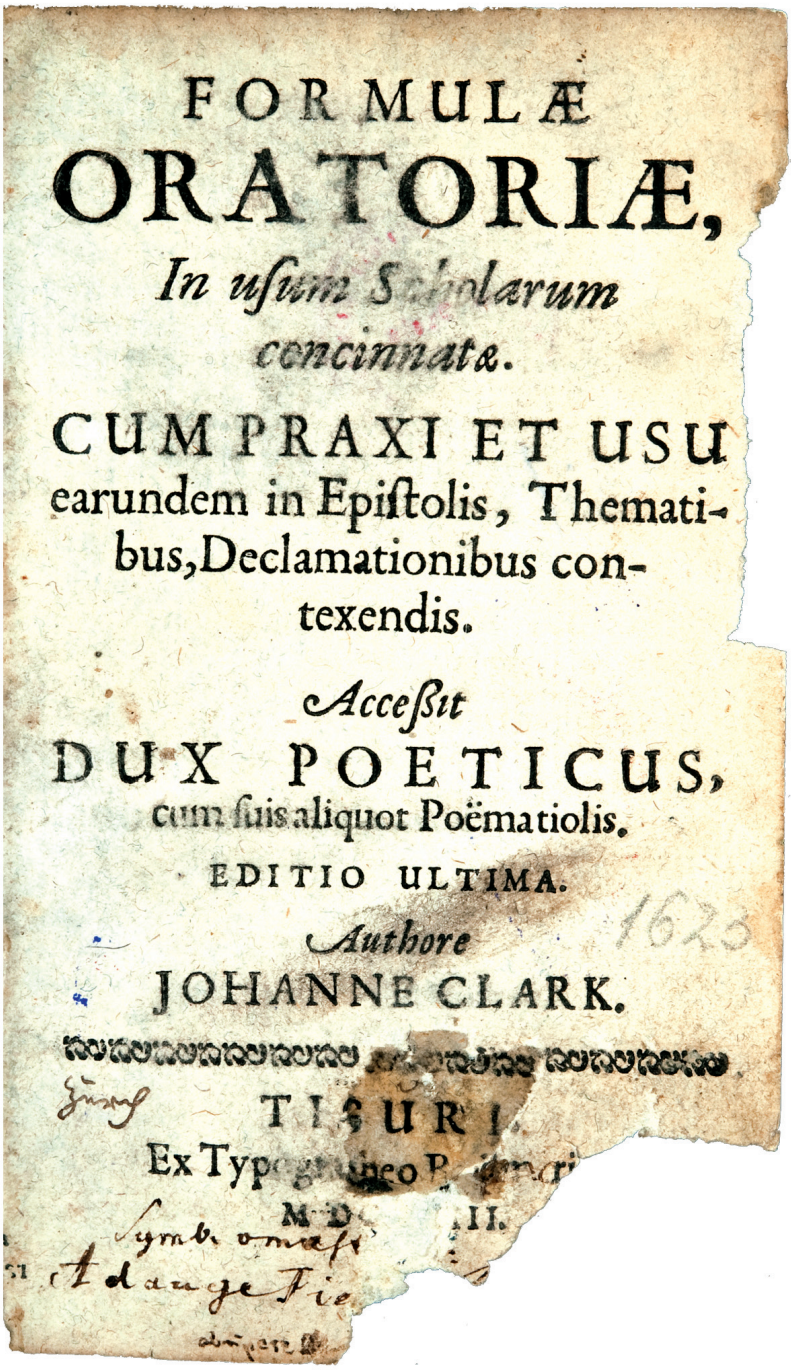

FORMULÆ
ORATORIÆ,
In usum Scholarum concinnatæ.
CUM PRAXI ET USU earundem in Epistolis, Thematibus, Declamationibus contexendis.
Accessit
DUX POETICUS,
cum suis aliquot Poëmatiolis.
EDITIO ULTIMA.
Authore
JOHANNE CLARK.
TIGURI.
Ex Typographeo P[illegible]
M D[illegible] II.

9

CLARKE, John (1597-1658)

Formulae oratoriae, in usum scholarum... / authore Johanne Clark. – Editio ultima. – Tiguri : ex Typo [grapheo] [Bodmeriano], [1694]. – [26], 442 s., sygn.)(12, [2 k.], A-T6 ; 12º (14 x 8 cm).

S. tyt.: FORMULAE ǁ ORATORIAE, ǁ In usum Scholarum ǁ concinnatae. ǁ CUM PRAXI ET USU ǁ earundem In Epistolis, Thematibus, Declamationibus ǁ contexendis ǁ Accessit ǁ DUX POETICUS. ǁ cum suis aliquot Poëmatiolis. ǁ Editio ULTIMA. ǁ Authore Johanne Clark. ǁ [listwa] ǁ TIGURI ǁ Ex Typo... ǁ MD... [uszkodzenie strony].

Podręcznik retoryki opublikowany po raz pierwszy w 1628 r., wielokrotnie wznawiany w Anglii, w Zurychu miał dwa wyd. (1663, 1694).

Epistola dedicatoria dat. 1627.

Ozdobniki drukarskie w tekście.

Opr.: pergamin.

Druk u dołu s. tyt. częściowo zatarty, słabo czytelny.

Adnot. odręczne i podkreślenia na s. tyt. (m. in. zapisana ołówkiem data 1623) oraz w tekście i na dolnej wyklejce.

Prow.: Pro Collegio Seraphico Fratrum Minorum in Silesia (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 88.

Green, s. 109, 120; VK OŁ. – 23.016-23.17.

Gesch. 16. A.
Phil. 44 B 25

L. ANNÆI FLORI

RERUM ROMANARUM

Libri quatuor,

Annotationibus, in uſum Studioſæ Juventutis, inſtar Commentarii illuſtrati.

AUCTORE

JOHANNE MIN-ELLIO.

Quibus accedunt Excerptiones Chronologicæ, ad FLORI *Hiſtorias accommodatæ: additus denique L. Ampelius ex Bibliothecâ Salmaſii.*

ROTERODAMI,

Ex Officinâ ARNOLDI LEERS.

Anno CIↃ IↃ CLXXX.

MDCLXXX.
[1680]

10

FLORUS, Lucius Annaeus (ca 100-ca 200)
MINELL, Jan (1625-1683)

L. Annaei Flori Rerum romanarum libri quatuor... / instar commentarii illustrati auctore Johanne Minellio.... – Roterodami : ex officina Arnoldi Leers, 1680. – [22], 405, [95] s., *12, A-X11 ; 12º (13 x 8 cm).

S. tyt.: L. ANNAEI FLORI RERUM ROMANARUM || *Libri quatuor,* || Annotationibus in usum Studiosae Juventu || tis, instar Commentarii illustrati || AUCTORE || JOHANNE MIN-ELLIO || *Quibus accedunt Excerptiones Chronologicae* || *ad* FLORI *Historias accommodatae:* || *additus denique L. Ampelius ex* || *Bibliotheca Salmasii*. || [znak drukarski] || ROTERODAMI, || Ex officina Arnoldi Leers. || Anno [MDLXXX].

Ded. dat. 1664.

Na s. tyt. znak drukarski z sentencją: VIGILANTIA LABORET.

Inicjały i winiety w tekście.

Opr.: pergamin.

Brak k.*2 (s. [3-4]).

Na wyklejce górnej okładki adnot. odręczna z datą: d. 20. 9. 68.

Prow.: Bibliotheca Conventus FF Minorem Nissensis (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 29.

Por. KB – 2202 G 26 (wyd. 1670 w tejże oficynie).

JOANNIS DANIELIS MYLII
Vetterani Haßi M. C.

Tractatus III.

Seu

BASILICA PHILOSOPHICA

CONTINENS LIB. III.

1. *Horum prior continet Philoſophorum ac ſapientum antiquorum Conſilia ſuper Lapidem Philoſophorum ſeu Medicinam vniuerſalem.*
2. *Liber deſcribit Chymicorum vaſa & fornaces.*
3. *Liber explicat quædam Philoſophorum obſcura.*

FRANCOFVRTI apud LVCAM IENNIS.

M. DC. XVIII.

MYLIUS, Johann Daniel (1585-?)

[***Joannis Danielis Mylii... Opus Medico-Chymicum : continens tres Tractatus sive Basilicas, quorum prior inscribitur Basilica Medica. Secundus Basilica Chymica. Tertius Basilica Philosophica***]. [Pars 1-3]. – Francofourti : apud Lucam Jennis, 1618-1620. – il. miedzior., rys. ; 4º (19 x 16 cm).

[P. 1.] – 1618. – [42], 428 s.
[P. 2.1]. – 1618. – [223], 184 s., [8] k. tabl. (w tym 4 złoż.).
[P. 2.2.1]. –
[P. 2.2.2]. – 1620. – [4], 154 (właśc. 148) s. : 1 il.
[P. 3]. – 1618. – [86], 271, [1] s.

Współoprawne trzytomowe (wydane w pięciu częściach) dzieło *Opus Medico-Chymicum* ewangelickiego teologa, filozofa i lekarza J. D. Myliusa, ur. 1585 w Wetterau w Hesji. Tractatus 1 zawierał 3 Libros lub Partes (wyd. 1618), Tractatus 2, [Pars 1] – Libri 1 – 4 (wyd. 1618), Tractatus 2, [Pars 2.1] – Libri 5 i 6 (wyd. 1620), Tractatus 2, [Pars 2.2] – Liber 7: De Animalibus (wyd. 1620), Tractatus 3 – 3 Libros (wyd. 1618).

S. tyt. cz. 1: JOANNIS DANIELIS MYLII ǁ Vetterani Hassi M. C. ǁ Tractatus Primus. ǁ Seu ǁ BASILICA MEDICA ǁ CONTINENS TRES LIBROS ǁ SEV PARTES ǁ De Salutifera Medicina ǁ Antiqua Hippocratica: ǁ *1. Physiologiam*. ǁ *2. Pathologiam*. ǁ *3. Therapeuticam*. ǁ *Succincte demonstrat*. ǁ [znak drukarski] ǁ Francofourti apud LUCAM JENNIS, ǁ [listwa] ǁ M. DC. XVIII.

S. tyt. cz. 2.1: JOANNIS DANIELIS MYLII ǁ Veterani Hassi M. C. ǁ Tractatus II. ǁ Seu ǁ BASILICA CHYMICA ǁ CONTINES LIB. VII. ǁ *1. Anatomiam Auri*. ǁ *2. Argenti & Mercurij*. *3*. ǁ *Iovis, Martis ac Veneris*. *// 4. Tractat de gemmis*. *5*. ǁ *Examinat mineralia*. *6*. ǁ *Vegetabilia resoluit*. *7*. ǁ *Animalia explicat*. ǁ [il. miedzioryt.] ǁ FRANCOFOURTI apud LUCAM JENNIS, ǁ [listwa] ǁ M. DC. XVIII.

S. tyt. cz. 2.2.2: JOANNIS DANIELIS MYLII ǁ Medicine Candidati ǁ TRACTATVS ǁ SECVNDI, SEV ǁ BASILICAE CHY – ǁ MICAE ǁ LIBER SEPTIMVS ǁ de Animalibus. ǁ [znak drukarski] ǁ FRANCOFOURTI sumptibus LUCAE IENNIS, ǁ [listwa] ǁ M. DC. XX.

S. tyt. cz. 3: JOANNIS DANIELIS MYLII ǁ Vetterani Hassi M. C. ǁ Tractatus III. ǁ Seu ǁ BASILICA PHILOSO- ǁ PHICA ǁ CONTINES LIB. III. ǁ *1. Horum prior continet Philosophorum ac sapientum antiquorum Con-* ǁ *silia super Lapidem Philosophorum seu Medicinam vniuersalem*. ǁ *2. Liber describit Chymicorum vasa et fornaces*. ǁ *3. Liber explicat quaedam Philosophorum obscura*. ǁ [il. miedzioryt.] ǁ FRANCOFOURTI apud LUCAM JENNIS, ǁ [listwa] ǁ M. DC. XVIII.

Ded. cz. 1: DEO OPTIMO MAXIMO ǁ CREATORI MEI INCOMPREHEN, ǁ SIBILI, SIT GLORIA, LAUS, HONOR, BENE- ǁ dictio & Victoria Triumphalis, in ǁ secula seculorum. Amen... – Tua Creatura ǁ Omnium Indignissima ǁ Ego, Homo.

Inicjały i winiety w tekście.

Na s. tyt. cz. 1 oraz cz. 2.2.2 znak drukarski ze słowami: ARDEO [cz. 2: ARDET] ADVERSIS CLARIVS.

Na s. tyt. cz. 2.1 oraz cz. 3 il. miedzior. o treściach alegorycznych. W cz. 3 liczne il. na s. liczb. oraz na tablicach.

Błędna paginacja ostatniej karty w: Tractatus 2, [Pars 2,2] – po s. 147 następuje s. 154.

Opr.: pergamin.

Poszczególne części dzieła oprawione w następującej kolejności: 1) Tractatus 1; 2) Tractatus 2 [Pars 1, Liber 1]; 3) Tractatus 3; 4) Tractatus 2 [Pars 2,2].

Cz. 2.1. zawiera jedynie Tractatus 2. Liber 1. Brak: cz. 2.2.1 (Tractatus 2. Libri 5-6) oraz w cz. 2.1 – Tractatus 2. Liber 2-4.

Brak głównej s. tyt. oraz stron tyt. w: Tractatus 2 [Pars 1] oraz Tractatus 3. Liber 1, a także portretu autora w Tractatus 1.

Prow.: 1. Fuchs (adnot. odręczna na s. przedtyt.),
2. Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).
PBW w Opolu: sygn. SD 93.

VD17 – 39: 145606X (całość), 39: 145609V (cz. 1), 39: 145613F (cz. 2.1), 39: 145633U (cz. 2.2), 14: 647009G, 14: 647163F (cz. 3); *Cat. Gen.*, 72, 1932, łam 372-373. Opis w oparciu o VD17.

PLUTARCHI CHAERONENSIS,

VITARUM PARALLELARUM SEU COMparatarum,

GUILIELMO XYLANDRO,

Augustano, Interprete;

TOMUS II.

CUM INDICE TRIPLICI (1. AUTORUM ALLEgatorum. 2. Rerum & verborum in opere memorabilium. 3. Eorum, quæ in Annotationibus cognitu necessaria tractantur.) fidelissimo & locupletissimo.

ARGENTORATI,

Sumptibus Hæredum LAZARI ZETZNERI.

M. DC. XXX.

12

PLUTARCHUS (ca 45 – post 120)
XYLANDRUS, Guilielmi
(Wilhelm Xylander, W. Holtzman; 1532-1576)

[***Plutarchi Chaeronensis Summi philosophi et historici vitae parallelae...*** / Guilielmi Xylandri... interpretatione...]. [T. 1-3]. – Argentorati : sumptibus haeredum Lazari Zetzneri, 1630 ; 8º (19 x 12 cm).

[T. 1]. – [24], 517, [17] s. – Indeksy.
[T. 2]. – 554, [28] s. – Indeksy.
[T. 3]. –

Tyt. t. 1: PLUTARCHI ǁ CHAERONENSIS ǁ SUMMI PHILOSOPHI ET HISTORICI ǁ VITAE PARALLELAE, SEU COMPARATAE ǁ *GUILIELMI XYLANDRI AUGUSTANI* ǁ *interpretatione, postremo recognita,* ǁ *et quamplurimis locis emendata* ǁ *ad textum Graecum*... ǁ TOMUS I. ǁ [znak drukarski] ǁ *ARGENTORATI*, ǁ Sumptibus Haeredum LAZARI ZETZNERI ǁ [listwa] ǁ M. DC. XXX.

Tyt. t. 2: PLUTARCHI ǁ CHAERONENSIS ǁ VITARUM PARAL- ǁ LELARUM SEU COM- ǁ paratarum, ǁ *GUILIELMO XYLANDRO,* ǁ *Augustano, Interprete;* ǁ TOMUS II. ǁ CUM INDICE TRIPLICI... ǁ *ARGENTORATI*, ǁ Sumptibus Haeredum LAZARI ZETZNERI ǁ [listwa] ǁ M. DC. XXX.

Na stronach tyt. sygnet drukarski z głową Ateny i sentencją: SCIENTIA IMMUTABILIS.

Inicjały i winiety w tekście.

Ded. w t. 1: Fridericus, Comes Palatinus ad Rhenum.

Opr.: pergamin.

W klocku introligatorskim współoprawne dwa tomy (z trzech) *Plutarchi Chaeronensis Summi philosophi et historici vitae parallelae*... oraz tom trzeci (z trzech wydanych w 1619 r. w tejże oficynie): *Plutarchi Chaeronensis Ethicorum sive Moralium*... – zob. poz. 13.

Dwie ded. odręczne:

1. Paulus Dittrich Gymnasio patrio dedicavit Wratislaviae 1892,

2. Quod illud repudiavit donavit P. Franciscani Carlovicensibus cum aliis, 21.1.1903.

Prow.: 1. DITRICH, Oberlehrer, Hirschstr. 33 (piecz.),

2. Pro Collegio Seraphico Fratrum Minorum in Silesia (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 24.

VD17 – 1: 060695F (t. 1), 1: 060697W (t. 2).

PLVTARCHI CHÆRONENSIS ETHICORVM SIVE MORALIVM,

Pars III.

GVILIELMO XYLANDRO, *Augustano, Interprete.*

ARGVMENTA HOC TOMO CONtenta, pagella versa indicat.

Cum gratia & Privilegio S. Cæsareæ Maiestat.

FRANCOFVRTI,
Sumptibus Hæredum Lazari Zetzneri.

ANNO M. DC. XIX.

13

PLUTARCHUS (ca 45 – post 120)
XYLANDRUS, Guilielmi
(Wilhelm Xylander, W. Holtzman; 1532-1576)

Plutarchi Chaeronensis Ethicorum sive moralium pars III... / Guilielmo Xylandro... interprete... – Francofurti : sumptibus haeredum Lazari Zetzneri, 1619. – 505, [36] s. ; 8º (19 x 12 cm). – Indeksy.

Tyt.: PLVTARCHI ǁ CHAERONENSIS ǁ ETHICORVM SI ǁ VE MORALIVM, ǁ Pars III. ǁ *GVILIELMO XYLANDRO* ǁ *Augustano* ǁ *Interprete;* ǁ ARGVMENTA HOC TOMO CON- ǁ tenta, pagella versa indicat ǁ [znak drukarski] ǁ *Cum gratia et Privilegio S. Caesarae Maiestat.*ǁ FRANCOFURTI, ǁ Sumptibus Haeredum Lazari Zetzneri ǁ [listwa] ǁ Anno M. DC. XIX.

Cz. 3 z trzech (wyd. 1619).

Na s. tyt. sygnet drukarski: głowa Ateny i sentencja: SCIENTIA IMMUTABILIS; rys. sygnetu różny od zamieszczonych w wydanych w 1630 r. dziełach współpr. (zob. poz. 13).

2 winiety w tekście.

Współoprawne z: *Plutarchi Chaeronensis summi philosophi et historici…,* T. 1, 2 – zob. poz. 12 (sygn. SD 24).

VD17 – 3: 005955Y.

Phil. 45 B (l) A 14

ANTIQVITATVM
ROMANARVM
CORPVS
ABSOLVTISSIMVM,
IN QVO
PRÆTER EA QVÆ IOANNES ROSINVS
delineauerat, Infinita ſupplentur,
mutantur, adduntur:

EX CRITICIS, ET OMNIBVS
vtriuſque linguæ auctoribus collectum: Poëtis, Oratoribus, Hiſtoricis, Iuriſconſultis, qui laudati, explicati, correctiq́;

THOMA DEMPSTERO à Muresk, I. C. Scoto, Auctore.

Editio poſtrema, prioribus emendatior, & accuratior.

Collegio Seraphico ... Cracoviae

GENEVÆ,
Sumptibus Samuelis Chouët.
M. DCLIX.

14

ROSINUS, Ioannes (Johann Roszfeld, ca 1550-1626)
DEMPSTER, Thomas (1579?-1625)
SCOTTI, Giulio Clemente (1602-1669)

Antiquitatum romanarum corpus absolutissimum... / quae Joannes Rosinus delineaverat... ; qui laudati, explicati, corectique Thoma Dempstero à Muresk, I. C. Scoto... – Editio postrema, prioribus emendatior, & accuratior. – Genevae : sumptibus Samuelis Chouët, [1659]. – [16], [2 niezadr.], 1063, [134] s. : il., rys. ; 8º (23 x 15 cm).

Tyt.: ANTIQVITATVM ǁ ROMANARVM ǁ CORPVS ǁ ABSOLVTISSIMVM, ǁ IN QUO ǁ PRAETER EA QVAE IOANNES ROSINVS ǁ delineauerat, Infinita supplentur, ǁ mutantur, adduntur: ǁ *EX CRITICIS, ET OMNIBVS* ǁ *vtriusque linguae auctoribus collectum: Poetis,* ǁ *Oratoribus, Historicis, Iurisconsultis, qui* ǁ *laudati, explicati, correctiq:* ǁ THOMA DEMPSTERO à Muresk, I. C. Scoto, Auctore. ǁ *Editio postrema, prioribus emendatior, & accuratior.* ǁ [znak drukarski] ǁ *GENEVAE*, ǁ Sumptibus Samuelis Chouët ǁ [listwa] ǁ *M. D.[C] LIX*.

S. tyt. czarno-czerwona.

Datę na s. tyt. M. D. LIX odręcznie uzupełniono piórem o literę C (M. D. C. LIX).

Znak drukarski na s. tyt. z sentencją: ARS NON SINIT PERIRE.

W tekście inicjały, rys., winiety.

Opr.: półskórek, grzbiet tłoczony i złocony (XIX w.); na wyklejce górnej okładki etykieta drukowana: I. Marchnicki, introligator w Poznaniu.

Brak ss. 667-679.

Na wyklejkach adnot. odręczne ołówkiem i piórem.

Na s. tyt. mało czytelna adnot. odręczna z datą 1746.

Prow.: 1. Poznań Posen, Bolesław Rogowicz (adnot. odręczna na s. przedtyt.),

2. Pro Collegio Serafico Fratrum Minorum in Silesia (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 38.

IT\ICCU\BVEE\006107.

ANTIQVITATVM
Romanarum
LIBER SECVNDVS,
DE DIIS, ET EORVM TEMPLIS,
SIVE ÆDIBVS SACRIS.

DIXI quæ origo fuerit Vrbis Romæ, à quibus condita & amplificata fuerit, quæ præcipua in Vrbe ædificia, secundùm quatuordecim regiones: addidi deinde quædam de Ciuibus, & præcipuis eorum differentijs, iam instituta illius Populi considerauda veniunt. Illa verò circa religionem & Reipublicæ gubernationem versantur. Quia autem in omnibus rectè & bene constitutis Rebuspublicis primum locum obtinet, & obtinere jure debet Religio, ideò nos etiam de ea primùm dicendum esse arbitrati sumus. Ciceronis sententia celebris est, à Dijs immortalibus agendi nobis capienda esse primordia, qua de causa ipse leges aliquot conscripturus, primùm eas recenset, quæ ad religionem & cultum Deorum pertinent: deinde politicas subijcit: quem ordinem & nos sequi volumus. Cæterum antequam de dijs agere incipiamus, non alienum ab instituto & officio etiam nostro esse existimamus, si quorum Scriptorum auxilijs præcipuè vsi simus, indicemus, vt candidus Lector id nobiscum sciat, & si quæ videbuntur hic breuius tradita esse, ex illis, quorum nos auxilio vsi sumus, auctoribus prolixiorem de singulis disputationem petere possit. Ea igitur omnia, quæ hic cum studiosis Lectoribus communicamus, hausimus, atque desumpsimus ex rerum Romanarum Scriptoribus, Liuio, Plutarcho, Dionysio Halicarnassæo, Dione & alijs, quorum nomina suprà recensuimus. Post illos non parum nobis adjumenti attulit lectio Agellij, Macrobij, Varronis de lingua Latina, Festi, Nonij Marcelli, Plinij, Augustini de Ciuitate Dei, & Commentariorum in eosdem libros Ludouici Viuis, Bartholomæi Marliani, Georgij Fabricij, Lilij Georgij Gyraldi, & aliorum, quorum nomina sicubi occurrent, quæ exijs descripta sunt, nequaquam silentio præteribimus. Scripserunt etiam, ante nos de Dijs, & genealogia Deorum gentilium plurimi: videlicet vt ex multis paucos adducam, Apollodorus in suæ Bibliotheces libris, qui à Benedicto Ægio ex Græco in Latinum sermonem translati sunt. Hesiodus, Phurnutus, Palæphatus, Fabius, Fulgentius, Albricus Philosophus: item apud Romanos Euemerus, cujus libri non amplius extant. Inter recentiores Ioannes Boccatius de genealogia Deorum gentilium libros 15. edidit, Georgius Pictorius Apotheosin tam exterarum gentium, quam Romanorum Deorum libris tribus complexus est, Iulianus Amelius de cognominibus Deorum gentilium libros tres collegit. Omnium autem diligentissimè de ijs commentatus est Lilius Georgius Gyraldus, quem ego non semel consului. Porrò hac mea scriptione nihil opus fuisset, si adhuc extarent M. Terentij Varronis tres de Dijs libri, quorum Augustinus aliquoties meminit. Sed perierunt illi. Itaque si quæ de ijs scire volumus, ea oportet nos cum maximis laboribus ex varijs & infinitis penè Scriptoribus conquirere. Verùm de Scriptoribus quos ego sequor satis. Tu,

TEMPLVM IANI QVADRIFRONTIS.

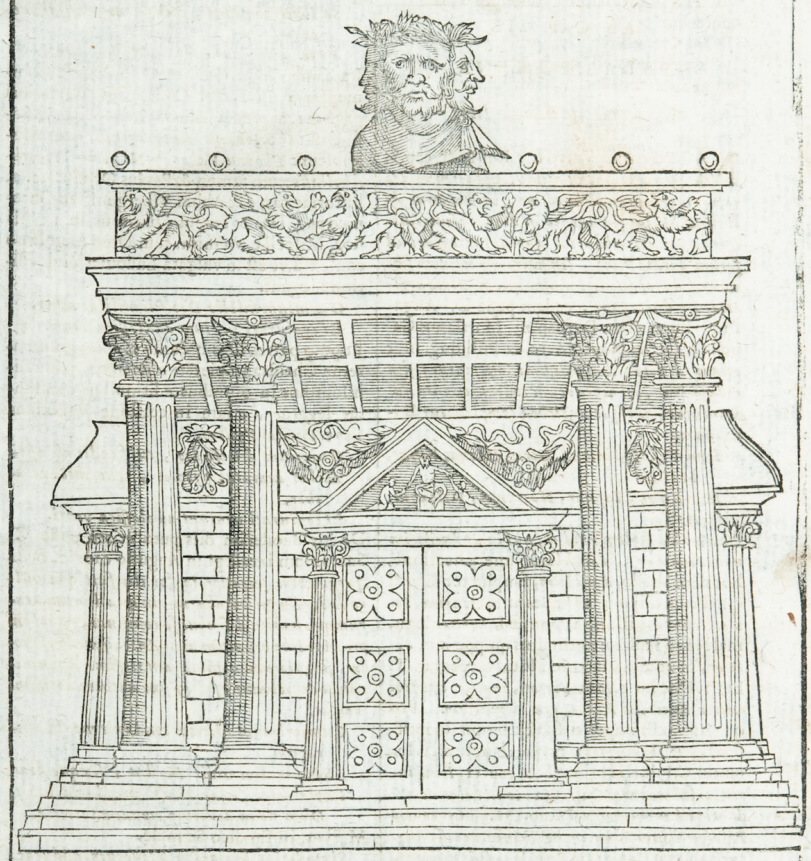

Tertium templum Iani ad forum olitorium, à Duillio, post primum bellum Punicum conditum, longo tempore pòst à Tiberio restauratum est. Tacit. lib. 2. Annal.

Ædes IANI CVRIATII ab Horatio extructa fuit, in memoriam Curiatij, quem ipse in nobili illa trigeminorum pugna interfecerat, de qua multi scribunt. Festus huius ædis meminit in voce Sororium tigillum.

IANVS SEPTIMIANVS, vt ego arbitror, ædificium fuit peruium, à Septimio Seuero fortasse extructum, vnde nomen habet.

Iani in plurali numero, dicuntur ædificia quadriformia, & peruia, siue stata illa, & lapidea, siue ex materia pro tempore excitata, cuiusmodi multi in Vrbe fuerunt, teste P. Victore, cu-

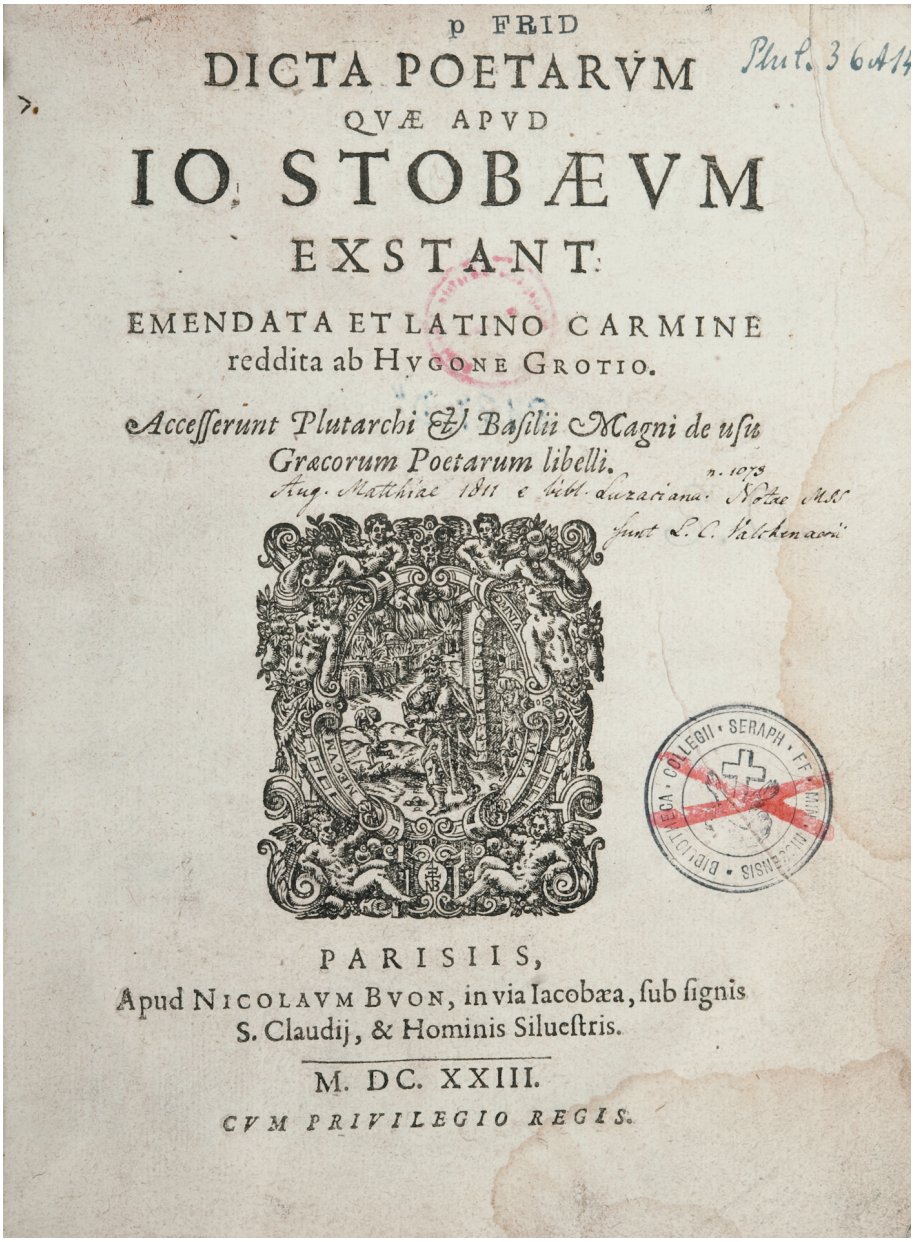

p FRID

DICTA POETARVM

QVÆ APVD

IO. STOBÆVM

EXSTANT:

EMENDATA ET LATINO CARMINE
reddita ab HVGONE GROTIO.

Accesserunt Plutarchi & Basilii Magni de usu Græcorum Poetarum libelli.

PARISIIS,
Apud NICOLAVM BVON, in via Iacobæa, sub signis S. Claudij, & Hominis Siluestris.

M. DC. XXIII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

15

STOBAJOS (Joannes Stobeus; ca 400)
GROTIUS, Hugo (Hugeianus de Groot; 1583-1645)

Dicta poetarum / que apud Io. Stobaeum extant. ; emendata et latino carmine reddita ab Hugone Grotto... – Parisiis : apud Nicolaum Buon..., 1623. – [6], 564 s. ; 4º (24 x 18 cm).

S. tyt.: DICTA POETARVM ǁ QUE APVD IO. STOBAEVM ǁ EXSTANT. ǁ EMENDATA ET LATINO CARMINE reddita ab HVGONE GROTIO ǁ acceserunt Plutarchi et Basilii Magni de usu Graecorum Poetarum libelli. ǁ [sygnet drukarski] ǁ PARISIIS, ǁ Apud NICOLAUM BUON, in via Jacobea. Sub signis ǁ S. Claudij, et Hominis Silvestris ǁ [listwa] ǁ M. DC. XXIII. ǁ *CUM PRIVILEGIO REGIS*.

Znak drukarski na s. tyt. z sentencją MECUM PORTO OMNIA MEA.

W tekście inicjały, winiety.

Ded.: NICOLAO BRULARTO, SILLERACO, GALIAE CANCELARIO – HUGO GROTIUS S.

Tekst w jęz. łac. i grec.

Opr.: pergamin.

Liczne odręczne adnot. w jęz. grec. i łac. oraz podkreślenia piórem w tekście; na wyklejkach adnot. odręczne ołówkiem.

Prow.: 1. Aug. Matthiae 1811... (dłuższa adnot. odręczna na s. tyt.),

2. Bibliotheca Collegii Seraph. FF Min. Nissensis (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 35.

Cat. Gen., 178, 1950, łam 668-669; FRBNF33993290.

IOANNIS STOBÆI
FLORILEGIVM AD EPIMIVM FILIVM, SIVE COLLECTANEORVM LIBER
scite dicta & præcepta continens.

TITVLVS I.

DE VIRTVTE, ET QVOMODO SECVNDVM virtutem viuendum sit.

Sophocles Eriphyle. VIRTVTIS una, quæ manet, possessio est.
Quod reliquum bonis
Euripides Andromacha. Post mortem supereſt, nulla abolet dies.
Virtus incolumis post cineres micat.

Idem Oedipo. Non solus ille est quem dat argenti nitor
Aurique, nummus, sed genus potissimum
Nummi, ipsa virtus, vsuique aptissimum.

Idem Temeneis. Virtus, vbi quis interit, non interit,
Sed vivit & post corpus: at si quis malus
Intereat, ejus cuncta sub terram cadunt.

Idem. Suppl. 914. Pudet pigetque recta sectantem virum
Prauum vocari. scilicet disci potest
Et ipsa virtus: sensus infantum rudis
Quæ nescit audit, inde conatur loqui:
Tum quæ puer quis didicit, hæc gaudet senex

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ ΠΡΟΣ ΕΠΙΜΙΟΝ ΥΙΟΝ,

ΗΤΟΙ

ΕΚΛΟΓΩΝ, ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΩΝ,

ὑποθηκῶν Βιβλίον.

ΛΟΓΟΣ Α.

ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ, ΚΑΙ ΤΙΝΑ ΤΡΟΠΟΝ ΚΑΤΑ ΑΡΕΤΗΝ ΒΙΩΤΕΟΝ.

ΑΡΕΤΗΣ βέβαιαι δ' εἰσὶν αἱ κτήσεις μόναι.
Οὔτοι λείψανα τῶν ἀγαθῶν
ἀνδρῶν ἀφαιρεῖται χρόνος.
ἁ δ' ἀρετὰ καὶ θανοῦσι λάμπει.

Gataker II p 59. A

Οὔτοι νόμισμα λευκὸς ἄργυρος μόνον,
καὶ χρυσός ἐστιν· ἀλλὰ καὶ ἀρετὴ βροτοῖς
νόμισμα κεῖται πᾶσιν, ᾗ χρῆσθαι χρεών.
Αρετὴ δ', κἂν ἀποθάνῃ τις, οὐκ ἀπόλλυται· θανοὶ
ζῇ δ' οὐκ ἔτ' ὄντος σώματος. κακοῖσι δὲ
ἅπαντα φροῦδα συνθανόντ' ὑπὸ χθονός.

vel θάνῃ sic ed G.
Gataker I p 513. D.
& II p 59 A.

Αἰσχύνεται δέ τοι ἀγαθ' ἀσκήσας ἀνὴρ
κακὸς κεκλῆσθαι πᾶς τις. ἡ δ' εὐανδρία
διδακτὸν, εἴπερ καὶ βρέφος διδάσκεται
λέγειν, ἀκούειν θ', ὧν μάθησιν οὐκ ἔχει.
ἃ δ' ἂν μάθῃ τις, ταῦτα σώζεσθαι φιλεῖ

D. IACOBI THEODORI
TABERNÆMONTANI
New vnd vollkommen

Kräuter-Buch

Mit schönen/künstlichen vnd leblichen Figuren vnd Conterfeyten/allerhand vortrefflichster vnd fürnemer/so wohl frembder/als eynheimischer Gewächs/Kräuter/Blumen/Stauden/Hecken vnd Bäumen/ auch köstlicher außländischer Wurtzeln/Rinden/Früchten/ꝛc. welche in Teutschen vnd Welschen Landen/deßgleichen Hispanien/auch den Newerfundenen Ost- vnd West Indien/zu befinden/Sampt jhren wahren Namen/ in vnderschiedenen mancherley Spraachen/so bey den alten vnd newen Scribenten zu lesen/ dergleichen vor niemaln an Tag kommen.

Das ander vnd dritte Theil/

Darinnen von jhrer Gestalt/ Vnderscheid/ Complexion/ Natur/ Eigenschafften/ Tugenden/ auch auß denselben zubereitete vortreffliche Artzneyen/ Tränckten/ Säfften/ Syrupen/ Wassern/ Extracten/ Oel/ Saltzen/ Pulvern/ Pflastern/ auch hochbewährten heimlichen Künsten/ so an Menschen/ vnd Viehe/ jnner vnd ausser Leibs zu gebrauchen/ fleissig vnd ordentlich gehandelt wird.

Deßgleichen auch der vralten/ wie dann etlicher newlicherer Authoren/ widerige Meynungen/ von Eigenschafften etlicher Kräuter/ vnd Gewächs/ mit Grund erörtert/ vnd beygelegt werden.

Alles in schöner Ordnung/ zu sonderlichen Nutzen vnd Wolgefallen allen Aertzten/ Apoteckern/ Wundärtzten/ Gärtnern/ Köchen/ Hebammen/ Haußvättern/ vnd allen der Artzneykunst Liebhabern/ durch langwirige vnd gewisse Erfahrung beschrieben/ durch

NICOLAVM BRAVN, Medicinæ Doctorem Marpurgensem.

Nachmals aber an vnzehlichen Orthen mit vielen newen Kräutern/Gewächsen/Experimenten/ vnd sonderbahren Artzney Stucken gemehret/ vnd verbessert/ durch

CASPARVM BAVHINVM, Medicinæ Doctorem, vnd der Vniversität zu Basel Professorem Ordinarium.

Itz widerumb auffs newe/mit zuthun der Marginalien vnd aller Synonimorum (so vormahls in diesem Theil gantz gemangelt/) newer Registern vnd andern/mit sonderbahrem Fleiß vermehret/ durch

HIERONYMVM BAVHINVM, M.D. vnd Profess. bey löbl. Vniversität zu Basel.

Getruckt zu Basel/ durch Jacob Werenfels/ in Verlegung Johann Königs/ 1664.

16

THEODORUS, Jacobus (Jakob Diether von Bergzabern, Tabernaemontanus; 1522-1590) BAUHIN, Caspar (1560-1624) BAUHIN, Hieronymus (1637-1667)

[***D. Jacobi Theodori Tabernaemontani New Vollkommen Kräuter Buch...*** / Durch Casparum Bauhinum... gebessert... ; vermehrt durch Hieronymum Bauhinum...]. Tl. 1-3. – Getruckt zu Basel : durch Jacob Werenfels, in Verlegung Johann Königs, 1664]. – [14], 663, [4], 665-1529, [132] s. : il. drzewor. ; 2º (38 x 24 cm). – Indeksy.

Zawiera cz. 1 oraz cz. 2-3 popularnego zielnika – w ciągłej paginacji, z odrębnymi stronami tyt.

Brak głównej s. tyt.: [D. Jacobi Theodori Tabernaemontani New Vollkommen Kräuter Buch: darinnen Über 3000 Kräuter, mit schönen und kunstlichen Figuren, auch deren Underscheid und Wirckung, sampt ihren Namen in mancherley Sprachen, beschreiben. Dessgleichen auch, wie dieselbige in allerhand Kranckheiten, beyde der Menschen und des Viehs, sollen angewendet und gebraucht werden, angezeygt wird, Vormals Durch Casparum Bauhinum mit guten Stucken, mit sonderen Fleiss gebessert. Jetzt widerumb auffs newe ubersehen, mit nutzlichen Marginalien, Synonimis, (so insonderlich im Andern und Dritten Theil gemangelt) Registern und anderen vermehrt Durch Hieronymum Bauhinum...].

Tyt. cz. 1: [got.] New vollkommenlich ‖ Kräuter Buch ‖ mit schönen und künstlichen Figuren, al= ‖ ler Gewächs der Bäumen, Stauden und Kräutern, so in Teutschen und ‖ Welschen Landen, auch in Hispanien, Ost – und West-Indien, oder in der Newen Welt ‖ wachsen, derer ein Grosser Theil eigentlich beschrieben, auch deren Underscheid von Würckung, sampt ‖ ihren Namen in mancherley Sprachen angezeigt werden, derengleichen vormals nie ‖ in Keiner Spraach in Truck kommen: ‖ Das erste Theil... ‖ Allen Aerzten, Apothecken, Wundärzten, Schmieden, Gärtnern, Köchern, Kellern... durch ‖ IACOBVM THEODORVM TABER- ‖ NAEMONTANVM, der Artzney Doctorem und Churfürstlicher Pfalz Medicum, ‖ so an diesen Werck 36. Jahr colligirt, auch einverleibte Kräuter und Gewachs der mehrertheil selbsten ‖ gebrauch und fleissig beschrieben hat ‖ Vormahls mit vielen newen Figuren... ‖ verbesert durch ‖ CASPARUM BAUHINUM, Doctorem, und der Universität zu Basel ‖ Proffessorem Ordinarium... vermehret durch ‖ HIERONYMUM BAUHINUM, D. und Prof. Bey Ůbl. Universität zu Basel.

Tyt. cz. 2-3. [got.] D. Iacobi Theodori Tabernaemontani New und Vollkommen Kräuter Buch mit schönen ‖ kunstlichen und leblichen Figuren... Das ander und dritte Theil... durch Nicolavm Bravn, Medicinae Doctorem Marpurgensem... Casparum Bavhinvm... Hieronymuvm Bauhinvm.

S. tyt. cz. 1 uszkodzona w miejscu adresu wydawniczego, podklejona.

Ded. cz. 1: Herren Friedrichen Marggraffen zu Baden und Hochberg... (1664, Hieronymus Bauhin); Frawen Julianae Ursulae Marggraffin zu Baden... (1613, Caspar Bauhin); Herren Johann Casimiro Pfalzgraffen bey Rhein, (1588, Jacob Theodorus).

Przedm. cz. 2-3: Nicolaus Braun, Marburg 1591.

13 indeksów: nazw roślin w jęz. grec., łac., arab., wł., hisz., fr., ang., czes., niem., niderl. oraz w „innych barbarzyńskich" językach, a także 2 indeksy rzeczowe w jęz. niem. (dotyczące medycznego działania roślin oraz ekstraktów z nich sporządzanych).

Na stronach tyt. cz. 1 oraz cz. 2-3 znak drukarski z mottem: PER AN GVSTA AD AVGVSTA.

Inicjały, rys., winiety w tekście.

Opr.: pergamin bogato tłoczony na całej powierzchni, później prawdopodobnie celowo zaczerniony.

Prow.: Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 52.

VD17 – 3: 673151B, 39: 125471N.

Das Ander Theil des Kräuterbuchs

D. IACOBI THEODORI TABERNAEMONTANI.

Die I. Section.

Das I. Cap.

Von den Nägleinblumen/ oder Graßblumen.

Groß gefüllt Nägleinblumen oder Graßblumen.
I. Caryophyllus maximus multiplex.

Weiß gefüllt Nägleinblumen.
II. Caryophyllus multiplex albus.

A DAß viel vnd mancherley Art der Nägleinblumen erfunden werden/ wie solches die Hochgelahrten vnd Weitberühmten Herren Petrus Andreas Matthiolus, Dodonæus, Lobelius, Carolus Clusius vnd andere mehr/in jhren Kräuterbüchern vnd observationibus vermelden/hat man sich bey diesem vnserm authore wol zu ersehen/welcher derselbigen fast viel mit grossem fleiß zusammen gebracht hat. Es werden dieselbigen/wie Lobelius bezeuget/ in zwey Theil abgetheilet/alſo daß etliche zam sind/etliche wild.

I.II.III.IV.V. Nägleín. So viel aber die Form vnd Gestalt der Nägeleinblumen anlanget/ sind die zame/wie auch etliche auß den wilden/ an Blättern/ Stengeln/ Knöpfflein B vnd Wurtzlen einander fast gleich: jhre Blätter sind langlecht/spitzig vnd aschenfarb/gleich dem Lauch oder jungen Knoblauch/wie Lobelius meldet/etliche auch etwas breiter: [aber kürtzer/doch ist das Graß der weissen allwegen vollkomlicher vnd dicker dann der roten/] die Stengel schiessen rund in die höhe/sind glatt/wachsen Elen lang/bißweilen auch länger/mit vielen Gleichen abgetheilet/je mit zweyen Blättern vmbsetzet/ohn allein die blaw Nägleinblumen: auß der Spitzen des Stengels kommen herfür runde langlechte Knöpfflein/an jhrer Spitze etwas zerkerffet/ darauß die schöne/liebliche/wolriechende Nägleinblumen mit vier/ fünff oder sechs Blättlein herfür schlieffen/mit vielen vnd mancherley Farben gezieret/als weiß/rot/blaw/ [etlich werden gantz schwartz Blutrot/etlich weiß mit

Das Dritte Theil des Kräuterbuchs

D. IACOBI THEODORI TABERNAEMONTANI

Die I. Section.

Das I. Cap.

Von Näglein.

A Mutternäglein. Anthophylli.

E Näglein. Charyophilli veri Clusij.

B

F

C

Näglein.

DIe werden allhie der edlen Näglein drey Geschlecht von dem Authore fürgestellet/welche jhren vnderscheid zum theil auch an der Frucht selbst haben.

Der weitberühmte Petrus Andreas Matthiolus schreibet / daß die Näglein eine Frucht seye eines Baums in India/ welcher sich mit seinem Stamm vnd dem Holtz dem Buchsbaum vergleiche / mit den Blätteren aber dem Zimmetbaum/ allein daß sie ein wenig runder vnd kürtzer seyen / vnd vermeldet darbey/daß man sie im Sommer abschwinge/wann sie zeitig worden: Mit welcher Beschreibung das erste vnd letzte Geschlecht scheinen überein kommen / außgenommen daß die Frucht am ersten Geschlecht gröſſer ist/ vnd wird genennet Mutternäglein oder Mißnäglein/das ist/grobe vngeratene Näglein/so man Lateinisch Anthophyllos nennt: Im letzten aber sind sie kleiner vnd geringer/eines lieblichen Geruchs vnd Geschmacks.

D

G

H

Garcias ab Horto beschreibet die Näglein lib. 1. de arom. hist. c. 21. etwas weitläufftiger/ fürnemlich aber das ander Geschlecht / vnd saget/daß die Näglein ein Frucht seyen eines Baums/ welcher sich mit seiner gestalt vnd seiner gröſſe dem Lorbeerbaum vergleiche/seine Blätter seyen auch den Lorbeerblättern gleich/ außgenommen daß sie etwas schmäler sind: Der Baum sey mit viel ästen besetzt/vñ blüe gar voll/die Blum sey erstlich weiß / darnach werden sie grün/endtlich rothlecht/ vnd wann sie hart worden/werde sie zur Frucht/welche man Näglein nennet/dieweil sie sich mit jhren spitzigen köpfen den eisern Näglein vergleichen/ wann man dieselbige darnach samblet vnd außdörret/so bekommen sie/ wie Christ. à Costa vermeldet/ein schwartzlechte Farb.

Man sagt / daß die grüne Blum alle andere Blumen am Geruch übertreffe. Es meldet auch Garcias, daß die Einwohner die Frucht von den Bäumen abschwingen / trucknen sie ein Tag zween oder drey/ darnach verwahrens/ vnd schickens in andere Länder.

Welche Nägelein am Baum hangen bleiben / die sollen viel gröſſer vnd dicker werden/haben aber keinen Vnderscheid von den andern/ allein daß sie älter seyn/ vnd derowegen Avicenna weit gesetzet/ welcher diese grobe Nägelein für das Männlein gehalten hat.

Optimè novit, qvomodo aperiat irrepatqve.

Er weiß wohl/ wie er aufmachen und einkommen (einsteigen) soll.

Wieć on/ jáko ma otworzyć y wleść.

Heus liberi, orate & cubitum ite.

Nun Kinder/ betet/ und gehet zu Bette.

Nuże Dziatki / Pánu Bogu śię modlćie / á układźćie śię spáć.

Fauſtam noctem precor, Domine Pater, Domina Mater, qvieſcite feliciter (ſvaviter.)

Eine gute Nacht Herr Vater/ Frau Mutter / ſchlaffet in GOttes Nahmen.

Dobra Noc/ Pániu Oycze / Páni Mátko/ śpićie z Bogiem.

Et tibi DEUS dilectiſſime fili, noctem imperiatur tranqvillam.

Mein liebes Kind/ habe du auch eine gute Nacht/ und ſchlaffe in GOttes Nahmen.

Moje Dźiećie mile/ mieyże też ty dobra Noc/ á śpi z Bogiem.

Dialogus octavus, de Ludo literario.

Das achte Geſpräch/ von der Schule.

Osma Rozmowá / o Szkole.

AUſpicatum precor diem Domino,

ICh wüntſche dem Herrn einen guten Tag/

PAnie Boże day dobry Dzień M. M/

Opto

17

VOLCKMAR, Nicolaus (1566?-1601)
KANNENGIESSER, Balthasar (ca 1641)

[***Vierzig Dialogi : oder Lustige Arten zu reden von allerhand Sachen und Händeln...*** / in deutscher und polnische Sprache gar herrlich zusammen gebracht durch... Nicolaum Volckmarum... ; in die lateinische Sprache übersetzet und zum Druck gegeben durch Balthasarem Kannengiessern...] – [Bresslau : in dem Baumannischen Erben Druckerey druckts Johann Christoph Jacob, Factor], [1669]. – [4], 518, [2] s., sygn. A2-Z, Aa-Kk7 ; 8º (16 x 11cm). – Indeks.

Popularne w krajach niemieckich i w Polsce rozmówki niemiecko – polskie (w 1641 r. wzbogacone o tekst łaciński), po raz pierwszy wydano w Gdańsku w 1602 r. i wznawiano wielokrotnie w XVII i XVIII w. w kilku ośrodkach wydawniczych – poza Gdańskiem także w Elblągu, Toruniu, Wrocławiu i Królewcu (ostatnie wyd. Gdańsk 1758).

Brak k. tyt. A1 oraz k. ostatniej Kk8.

Data wyd. 1669 za adnot. na okładce (zob. niżej).

Tekst równol. w trzech kolumnach: łac. (czcionka łac.), niem. i pol. (czcionka got.); inicjały, winiety.

Cechy wydawnicze jednego z dwóch wydań wrocławskich: 1669 (druk. Johann Christoph Jacob) lub 1688 (druk. Johann Günther Rörer).

Tyt. wyd. 1669 (za BJ): Vierzig Dialogi, Oder Lustige Arten zu reden von allerhand Sachen und Händeln, so täglich in Haushaltung, Kauffmanschaft und andern Gewerben, daheim und auch auf der Reise pflegen fürzulauffen, In Deutscher und Polnische Sprache gar herrlich zusammen gebracht Durch den seligen Herrn Nicolaum Volckmarum, weyland der Polnischen Sprach verordneten Praeceptorum im Gymnasio zu Danzigk. Nummehr der lieben Jugend zu sonderlichem Nutz, auch in die Lateinische Sprache übersetzet, und zum Druck gegeben durch Balthasarem Kannengiessern, Rectorem der Schule zu Graudenz, Diese Edition ist, was die Deutsche, und besonders die Polnische Übersetzung betrifft, wegen der mannigfaltigen und wieder der Polnische Red-Art lauffenden Fehler, in vielen Orten verbessert.

Opr. miękki szary karton, na okł. odręczna adnot. długopisem: [Przewodnik językowy łacińsko-niemiecko-polski], na s. 2 okł. ołówkiem: Volckmarus Nicolaus || Viertzig Dialogen [!]..., 1669.

Prow.: Dom Książki A Nr 098621 (etykieta antykwariatu).

PBW w Opolu: akcesja K/224/63, sygn. SD 100.

E. XXXIII, 259; Kizik; Babnis; Mendykowa, 133; BJ – 51715 (wyd. 1669), 52379 (wyd. 1688); BUWr – 304819 (wyd. 1688); VD17 14: 698883C (wyd. 1688).

Opto, ut valeas, (opto te valere.)	GOtt gebe/daß ihr můst gesund seyn.	Pánie BOże day dobre zdrowie W. M.
Qvid boni narras, qvid novi apportas?	Was saget ihr uns guts / was bringet ihr uns neues?	Co nam dobrego nieśiećie (powiádaćie?) co nam nowego nieśiećie (powiádaćie?)
Hunc meum tibi gnatum, gnatam adduco, petens, illum, illam, in disciplinam tuam suscipias, atqve bonis instruas artibus (literis.)	Hie bringe ich meinen Sohn/ meine Tochter zu euch/ und bitte/ ihr wollet ihn (sie) in eure Disciplin aufnehmen / und etwas gutes lehren.	Otom przywiodł (przywiodłá) Syná swego / Corkę swoję do W. M. á proszę / ábyś go (ją W. M. do Náuki (Szkoły) swey przyjął/ y cokolwiek go (ją) dobrego ńauczył.
Libentissimo animo, si modò sit probus, proba ac obediens.	Von Hertzen gern/ wenn er (sie) nur wolte from̃ und gehorsam seyn.	Z Chęćią rad/ by jedno chćiał być dobrym y posłusznym (by jedno chćiáłá być dobrą y posłuszną.)
Sin minus, fe-	Wo er (sie)	Jeśli nie be-

 rula

rula dominus utatur,	nicht wird wollen/ so wolle der Herr die Ruthe nicht sparen/	dźie chćiał/ (chćiáłá) tedy W. M. Rozgi nie żáłuy (nie ßánuy/)
Emam plenum virgarum plaustrum, & advehi curabo.	Ich wil ihrer ein gantz Fuder kauffen und sie lassen herbringen.	Nákupię ich cáłą Furę/ y każę je sám przywieść.
Aperi (detege) caput, ineptule, ut stas, simia? Porrige (da) Domino dexteram, & promitte te probum, diligentem ac obseqventem fore.	Nihm den Hut ab / du Bengel (Büffel/) wie stehest du Affe? (Flegel? Gib dem Herrn die Hand/ und gelobe an/ daß du wilst from̃/ fleissig und gehorsam seyn.	Zdeym czapkę Gapiu/ á jákoż stoiß / Málpo? Day Pánu Rękę pięknie / á ukłoń śie/ y obiecuy mu (ślubuy) że będźieß dobrym / pilnym/ y posłußnym/ (dobrą / pilną/ y posłußną.)
Qvanti docet dominus ad trimestris spatium?	Was nihmt der Herr zum Quartal?	A co W. M. bierzeß ná suche Dni?
Si puer benè proficiat, vili: sin parum, care.	So er wird fleissig seyn und zunehmen/ alsdann wenig: so er aber faul und unbändig/ so nehme ich viel.	Jeśli będźie pilnym á postępował w Náuce/ tedy máło wezmę: ále jeśli leniwym będźie á krnąbrnym / tedy wiele.

Acu-

Acutè hoc dicis & ſapienter.	Das iſt wohl geredt / und weißlich.	Dobrze y mądrze W. M. mowiß.
At patiamur inter nos hanc curam laboremq́ve illum: ego fungar in ludo ſcholaſtico officio meo, tuq́ve in ipſum domi animadverte, ne diſcurſitet, ut morem gerat Parentibus & Informatoribus, eosq́ve honore afficiat admone, ne ſolùm ex Præceptoribus & Pædagogis pendeat Informatio atq́ve Eruditio.	Aber wir müſſen das unter uns theilen / ich wil das meine in der Schule thun / der Herr halte ihn (ſie) auch zu Hauſe darzu und in der Zucht / damit ſie ſich vor ihren Eltern und Lehrmeiſtern zugleich möchten fürchten / und einen Scheu tragen / ſie auch vor Augen haben / ſie ehren / nicht nur alles auf den Schulmeiſter legend.	Ale rozdźielicmy tę Pracę miedzy śię / ja czáſu náznáczonego ſwojey w Szkole przyłożę Pilnośći / á W. M. go (ja) też do tego mieć będźieß domá / w Kárnośći trzymać / żeby śię oraz Rodźicow y Náuczyćielow bał / (bałá y one w przyſtoynym Poßánowániu y Uczćiwośći miał / (miáłá) nie kłádąc wßyſtkiego ná Náuczyćielá.
Non tantùm hoc, ſed & plus pendam, ſaltem rogo, ut diligentiam adhibeat.	Nicht alleine das / ſondern auch mehr wil ich geben / alleine ich bitte / ihr wollet Fleiß anwenden.	Nie tylko to / ále y więcey / dam / tylko proßę / ábyś W. M. Pilnośći przykładał. Nul-

Nullis in docendo parcam laboribus.

Es ſoll an meinem Fleiſſe nicht mangeln.

Ná Pilności mojey nic nie zeydźie.

En capiat ad congium (choam) vini, pro inſcriptione.

Hie habt ihr zu einem Stoff (halben Topff) Wein vom Einſchreiben.

Oto W. M. maß ná Pokgárnká (Stoff) Winá od w Piſánia.

Statimne hîc manebit?

Soll er (ſie) ſtracks hie bleiben?

A może tu záraz zoſtáć?

Cras horâ ſeptimâ matutinâ adſit.

Morgen umb Glock ſieben mag er (ſie) ſich einſtellen.

Jutro o śiodmey może śie ſtáwić.

Ibiſne mecum in ſcholam?

Wilt du mit mir in die Schule gehen?

A poydźieß zemna do ßkoły?

Expecta parumper, mox adero.

Warte ein wenig/ ich wil ſtracks kommen.

Poczekay troche/ przyjde záraz.

Feſtina, nimis ſerò alioqvi veniemus.

Fördere dich/ wir möchten ſonſt zu langſam kommen.

Spieß śie byſmy ſnadź pozno nie przyßli.

Qvid in tuo geris calathiſco, urnulâ tuâ?

Was trägſt du in deinem Körblein/ Eymerlein? (Zecker?)

A coż nieśieß w twym Koßyku/ w Weborku? (w Koßalce?)

Libros meos,

Meine Bücher/

Kśiegi moje/

atra-

Possessor meus est
R. D. IOANNES
Martinus Ferdinand,
Iosephus STVLPE
Phliæ Magister
S.S. Theologiæ Baccalaureus
formatus Protonotarius
tarius Apostolicus.

DRUKI PIERWSZEJ POŁOWY XVIII WIEKU

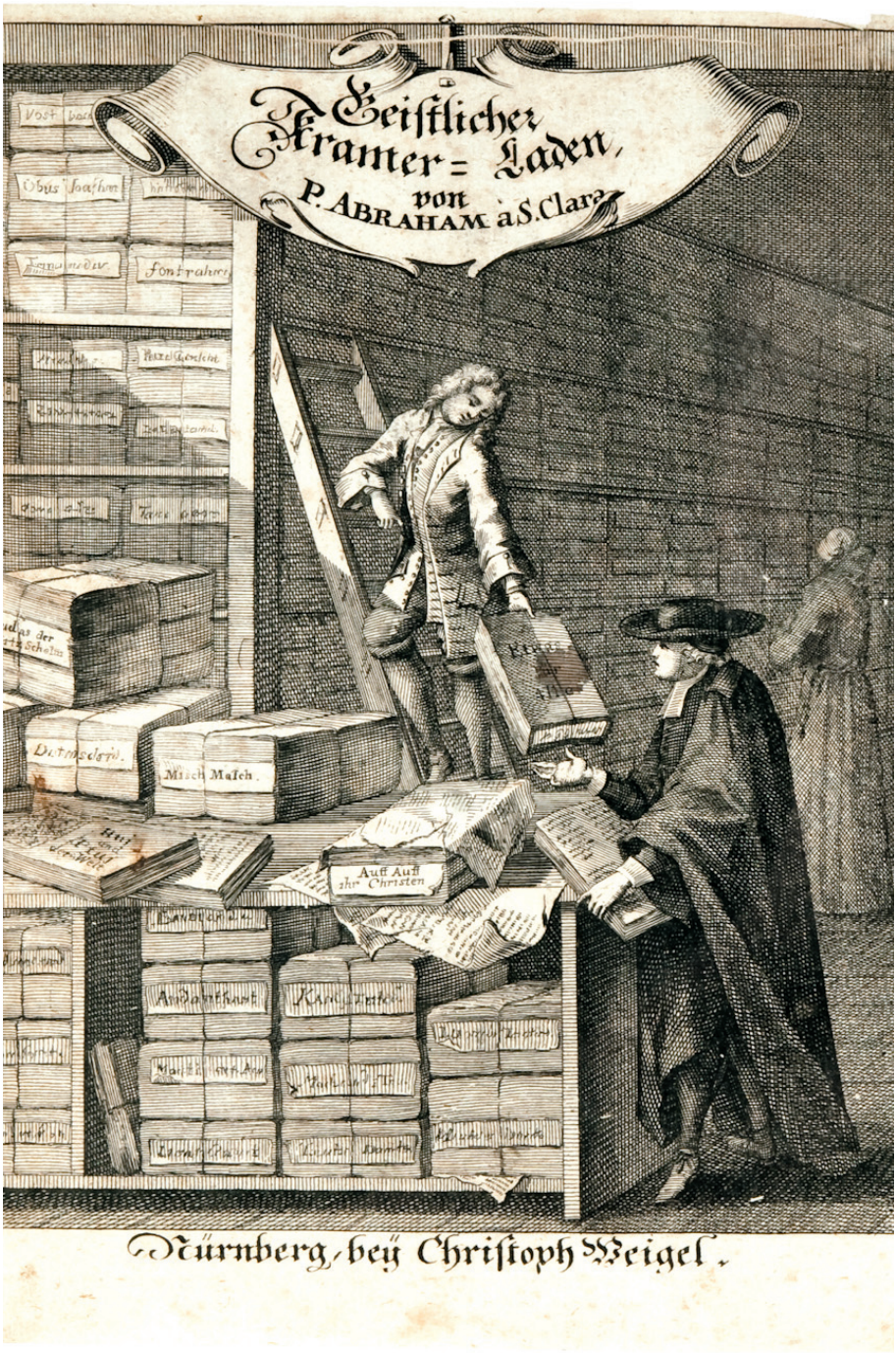
Geistlicher Kramer = Laden,
von
P. ABRAHAM à S. Clara
Misch Masch.
Auff Auff ihr Christen
Nürnberg, beÿ Christoph Weigel.

18

ABRAHAM á Santa Clara (Johann Ulrich Megerle, 1644-1709)

Geistlicher Kramer – Laden... / von P. Abraham á Santa Clara... ; in ein Werck zusammen gedruckt und verlag Christoph Weigel. – Nürmberg : Christoph Weigel (Würtzburg : gedruckt bey Martin Frantz Hertzen), 1710. – [6], 612, [8] s., 1 front., 1 k. tabl. : il. miedzior. ; 4º (20 x 16 cm). – Indeks.

S. tyt.: [got.] Geistlicher Kramer = Laden, ‖ Voller ‖ Apostolischen Wahren, ‖ und ‖ Wahrheiten. ‖ Das ist ‖ Ein reicher Vorrath allerley ‖ Predigen, ‖ Welche an vielen Orten, meistens aber zu Wienn in ‖ Oesterreich gehalten worden, ‖ Von ‖ P. ABRAHAM á S. Clara, Augustiner, Barfüsser= ‖ Ordens, Provinciae Definitore, und Kayserl. ‖ Prediger etc. etc. ‖ Anjetzo aber in ein Werck zusammen gedruckt, ‖ und verlegt von ‖ Christoph Weigel, Kupferstecher in ‖ Nürmberg. ‖ [łac.] Cum PRIVILEGIO CAESAREO ‖ [listwa] ‖ [got.] Würtzburg, gedruckt bey Martin Frantz Hertzen. Anno 1710.

Cz. 1 z trzech w cyklu wydawanym przez dziesięć lat: cz. 1 – 1710, cz. 2 – 1714, cz. 3 – 1719.

Frontispis przedstawiający magazyn świeżo wydrukowanych książek i dwóch mężczyzn – prawdopodobnie Christpha Weigela i Abrahama á Santa Clara; pierwszy podaje drugiemu paczkę zatytułowaną *Etwas für Alle*.

S. tyt. czarno-czerwona.

Przywilej cesarza Josepha I.

Ded.: Herrn Sebastiano Loth, beiden Rechten Doctoren, der Hochlobl. Collegiats-Stiffts=Kirchen Sancti Stephani Dechantem... – datowana 1709 i podpisana Christoph Weigel.

Przed s. 1 liczb. miedzioryt zatytułowany: S. Maria – przedstawiający stojącą Madonnę z Dzieciątkiem, królewskimi atrybutami i szkaplerzem, okrytą welonem z gwiazdą na ramieniu.

Il. bez sygnatur, autorstwa Christopha Weigela (zob. poz. 8).

Winiety w tekście.

Opr.: pergamin.

Na s. tyt. adnot. odręczna piórem: S. Maria in Wartha (może oznaczać klasztor cystersów w Bardzie Śląskim jako właściciela książki).

Prow.: 1. S. Maria in Wartha (adnot. odręczna – zob. wyżej),

2. Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 84.

SBBer – Db 8731-1.

S. MARIA.

Aller Freud und Fried/
Fried und Freud/
So wohl bey denen Lebendigen/als Abgestorbenen ist Ursach
MARIA,
Wohin schon längst geziehlet
AUGUSTINUS
Der
Grosse Kirchen-Lehrer mit seinem Gebett/

Serm. de Assumpt. Virg.

Succurre miseris, juva pusillanimes, refove flebiles, ora pro populo, &c.

Heilige Maria/komme zu Hilff den Armseeligen/ stärcke die Kleinmütige / erquicke die Betrangte/ bitte für das Volck.

Causa nostræ Lætitiæ.

Du Ursach unser Freud.

Litan. Loret.

WIe der starcke und beherttzte Kriegs-Fürst Phinees die Madianiter / Num. 13. auf das Haubt geschlagen/ da hat es geheissen: Victoria! Jo triumpha!

CANDIDATUS
RHETORICÆ,
PRÆTER
ELEMENTA RHETORICÆ
PRÆCIPUA,
APHTHONII PROGYMNASMATA,
ET ALIA,
QUÆ
IN HUMANITATIS SCHOLA TRADI
SOLENT, FACILI, BREVIQUE METHODO
ELOQUENTIÆ CANDIDATIS
EXHIBENS.
Authore
P. JOSEPHO JUVENTIO,
Soc. JESU.

ANNO M. DCC. XXXVIII.

19

ALVARES, Manuel (1526-1582)

Emmanuelis Alvari... Institutionum grammaticarum liber III... -Tyrnaviae : typis Academicis Societatis Jesu, 1746. – 654 s., sygn. A-Z, Aa-Ss7 ; 8º (16 x 10 cm).

S. tyt.: EMMANUELIS ǁ ALVARI ǁ *E SOCIETATE JESU* ǁ INSTITUTIONUM ǁ GRAMMATICARUM ǁ LIBER III. ǁ *DE* ǁ SYLLABARUM DIMENSIONE, ǁ *CUI ADJUNGUNTUR* ǁ ARS METRICA, ǁ CANDIDATUS RHETORICAE, ALIAQUE, ǁ QUAE IN HUMANITATIS, SEU POESEOS ǁ SCHOLA FERE PRAELEGI SOLENT. ǁ [znak IHS] ǁ *Cum Privilegio Sacrae Caesarae, Regiaeq; Maje* ǁ *statis & Permissa Superiorum*. [listwa] ǁ TYRNAVIAE, ǁ Typis Academicis Societatis Jesu, Anno 1746.

Zawiera również współwydane (przy zachowanej ciągłej paginacji całości):

1) CANDIDATUS ǁ RETHORICAE ǁ PRAETER ǁ ELEMENTA RHETORICAE ǁ PRAECIPUA ǁ APHTHONII PROGYMNASMATA ǁ ET ALIA, ǁ IN HUMANITATIS SCHOLA TRADI ǁ SOLENT, FACILI, BREVIQUE METHODO ǁ ELOQUENTIA CANDIDATIS EXHIBENS. ǁ AUTHORE ǁ P. JOSEPHO JUVENTIO, ǁ SOC. JESU. ǁ ANNO 1748. S. [153]-300.

2) wybór tekstów autorów starożytnych: M. T. Cycerona, Tytusa Liwiusza, Owidiusza i Wergiliusza, S. [301]-576.

3) [inc.] JACOBI GRETSERI ǁ SOCIETATIS JESU ǁ INSTITUTIONEUM ǁ LINQUAE GRAECAE ǁ LIBER II. ǁ DE RECTA PATRIUM ORATIONIS ǁ CONSTRUCTIONE ǁ PRO SCHOLA HUMANITATIS ǁ In faciliorem, brevioremque usum redacta. S. 609-648.

4) [inc.] PETRI CANISII ǁ CAPUT QUINTUM ǁ DE ǁ OFFICIIS JUSTITIAE ǁ CHRISTIANAE. S. 649-654.

Na s. tyt. dzieła głównego litery IHS w glorii.

Odrębna s. tyt. dla J. Juventiusa *Candidatus rhetoricae*..., z datą wyd. o dwa lata późniejszą (ANNO MDCCXXXVIII) niż dzieło główne oraz znakiem IHS w kartuszu.

Tekst J. Gretsera *Linquae graecae liber II*... w jęz. łac. i grec.

Winiety w tekście.

Opr.: skóra jasnobrązowa, grzbiet ze zwięzami.

Prow.: 1. Ex libris Ludovici Rudeck (adnot. odręczna czerwonym atramentem na s. tyt.),

2. Götz Albertus (autograf na brzegach kart),

3. FF Nysa – brak pieczęci.

PBW w Opolu: sygn. SD 76.

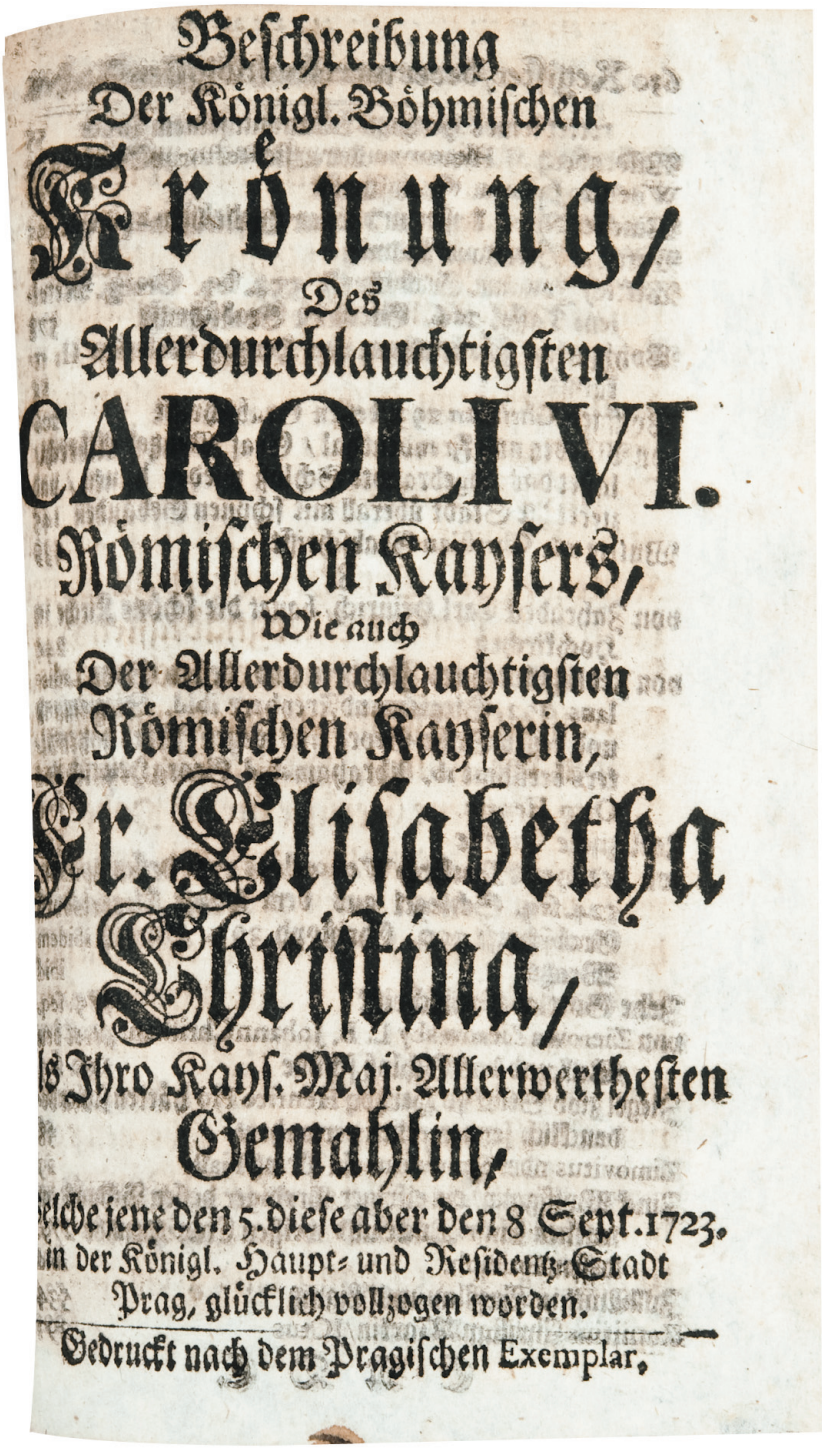

Beſchreibung
Der Königl. Böhmiſchen
Krönung,
Des
Allerdurchlauchtigſten
CAROLI VI.
Römiſchen Kayſers,
Wie auch
Der Allerdurchlauchtigſten
Römiſchen Kayſerin,
Fr. Elisabetha
Christina,
ls Jhro Kayſ. Maj. Allerwertheſten
Gemahlin,
elche jene den 5. dieſe aber den 8 Sept. 1723.
in der Königl. Haupt- und Reſidentz-Stadt
Prag, glücklich vollzogen worden.
Gedruckt nach dem Pragiſchen Exemplar.

20

BESCHREIBUNG...

Beschreibung der königl. bömischen Krönung... Caroli VI... – [b. m.] : [b. w.], [po 8 IX 1723]. – [48] s., sygn. A-C ; 8º (16 x 10 cm).

S. tyt.: [got.] Beschreibung ‖ Der Königl. Bömischen ‖ Krönung, ‖ Des ‖ Allerdurchlauchtigsten ‖ CAROLI VI ‖ Römischen Kayser ‖ Wie auch ‖ Der Allerdurchlauchtigsten, ‖ Römischen Kayserin ‖ Fr. Elisabetha ‖ Christina, ‖ Als Ihro Kays. Maj. Allerwerthesten ‖ Gemahlin, ‖ Welche jene den 5. diese aber ‖ den 8 Sept. 1723. ‖ in der Königl. Haupt=und Residentz Stadt ‖ Prag, glücklich vollzogen worden. ‖ [listwa] ‖ Gedruckt nach Pragischen Exemplar.

Brak paginacji (prawdopodobnie została obcięta podczas oprawy książki).

1 winieta końcowa.

Współoprawne z: J. P. Wahrendorff, *Lignitzische Merckwürdigkeiten...* – zob. poz. 41 (sygn. SD 26).

Por. BUWr – 436399, 437210, 437208 (*Beschreibung wie es bey dess... Kaysers Caroli des Sechsten... Crönug gehalten worden*. – Prag [1723], przypisywane Gottfriedowi Josephowi Martinowi).

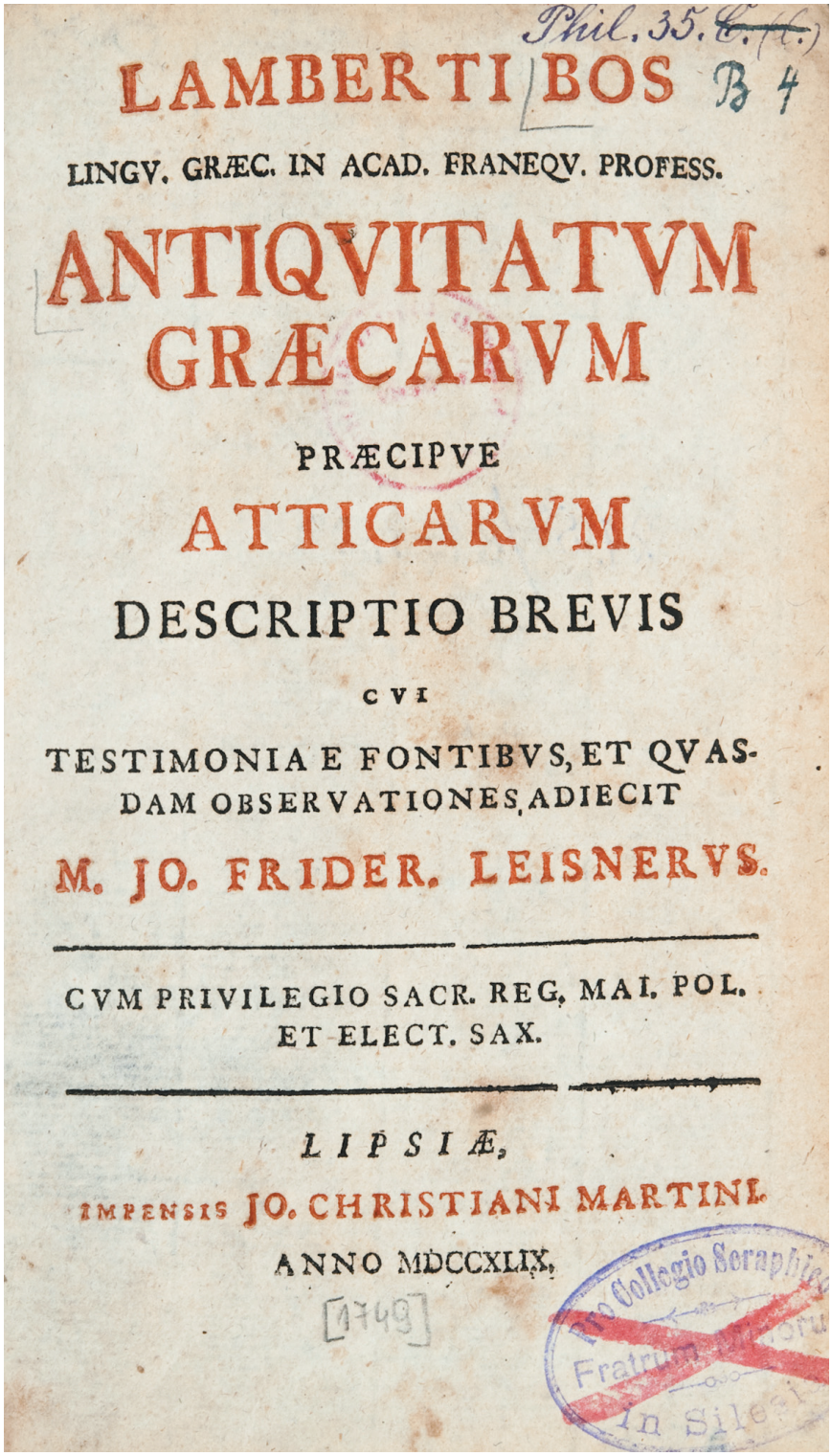

Phil. 35. [illegible]
B 4

LAMBERTI BOS

LINGV. GRÆC. IN ACAD. FRANEQV. PROFESS.

ANTIQVITATVM GRÆCARVM

PRÆCIPVE

ATTICARVM

DESCRIPTIO BREVIS

CVI

TESTIMONIA E FONTIBVS, ET QVASDAM OBSERVATIONES ADIECIT

M. JO. FRIDER. LEISNERVS.

CVM PRIVILEGIO SACR. REG. MAI. POL. ET ELECT. SAX.

LIPSIÆ,
IMPENSIS JO. CHRISTIANI MARTINI.
ANNO MDCCXLIX.

[1749]
Ex Collegio Seraphico Fratrum [illegible] In Silesia

21

BOS, Lambert (1670-1717)
LEISNER, Johann Friedrich (?-1767)

Lamberti Bos... Antiquitatum graecarum... / cui testimonia e fontibus et quasdam observationes adiecit Jo. Frieder. Leisnerus. – Lipsiae : impensis Jo. Christianum Martini, 1749. – [16], 298, [62] s., sygn.)(8, A-Z4 ; 8º (18 x 18 cm). – Indeksy.

S. tyt.: LAMBERTI BOS ǁ LINGV. GRAEC. IN ACAD. FRAEQV. PROFESS. ǁ ANTIQVITATVM GRAECARVM ǁ PRAECIPVE ǁ ATTICARVM ǁ DESCRIPTIO BREVIS ǁ CVI ǁ TESTIMONIA E FONTIBVS, ET QUAS- ǁ DAM OBSERVATIONES, ADIECIT ǁ M. JO. FRIDER. LEISNERUS ǁ [listwa] ǁ CUM PRIVILEGIO SACR. REG. MAI. POL. ET ELECT. SAX. ǁ [listwa] ǁ *LIPSIAE* ǁ IMPENSIS JO. CHRISTIANUM MARTINI. ǁ ANNO MDCCXLIX.

S. tyt. czarno-czerwona.

Przywilej króla polskiego i elektora saskiego – Augusta III Wettina.

Ded.: DOMINO ILLUSTRI ACGENEROSISSIMO MAXIMIL. CONRADO DE BERSVVORD, DICTO DE WALRABE... – JOANNES FRIDERICUS LEISNERUS.

Tekst w jęz. łac. i grec.

1 inicjał, winiety w tekście.

Opr.: półpergamin.

Prow.: Pro Collegio Seraphico Fratrum Minorum in Silesia (piecz.)

PBW w Opolu: sygn. SD 27.

BSMün, – Ant. 61 b; BLICat. – 001497294.

Phil. 37 15

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΕΡΙ

ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΛΟΓΟΣ.

DEMOSTHENIS

DE

CORONA ORATIO.

IN VSVM AVDITORVM SVORVM
EDIDIT
ET
PRAEFATVS EST
M. JOH. FRIEDLIEB STÜBELIVS,
ANNAEBERGENSIS,
SCHOLAE PROVINCIALIS PORTENSIS COLLEGA.

LIPSIAE,
EX OFFICINA WEIDMANNIANA.
MDCC XXXIII.

22

DEMOSTHENES (384-322 a. C.)
STÜBEL, Johann Friedlieb (?-1742)

Demosthenis De corona oratio... / edidit et praefatus est... Joh. Friedlieb Stübelius. – Lipsiae : ex Officina Weidmanniana, 1733. – [62], 247, [3] s., sygn. a-d, A-Q5 ; 8º (17 x 10 cm).

S. tyt.: ΔΕΜΟΣΘΕΝΟΨΣ ‖ ΠΕΡΙ ‖ ΣΤΕΦΑΝΟΨ ‖ ΛΟΓΟΣ. ‖ DEMOSTHENIS ‖ DE ‖ CORONA ORATIO. ‖ IN VSVM AVDITORVM SVORUM ‖ EDIDIT ‖ ET ‖ PRAEFATVS EST ‖ M. JOH. FRIEDELIEB STÜBELIVS ‖ ANNAEBERGENSIS, SCHOLAE PROVINCIALIS ‖ PORTENSIS COLLEGA. ‖ [winieta] ‖ LIPSIAE, ‖ EX OFFICINA WEIDMANNIANA. ‖ MDCCXXXIII.

Tekst w jęz. grec. i łac.

Winiety w tekście.

Na końcu tekstu *Corrigenda* (s. [249-250]) uwaga w jęz. niem.: Bericht an den Buchbinder. Dieses Blat muss abgeschnitten und zu Ende dieses Buchs gebunden werden.

Opr.: papier marmurkowy.

Liczne adnot. odręczne w jęz. grec. i łac.

Prow.: Juvenat der Fraziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 74.

SBBer – 8” Vx 6730.

Phil. 34 B(l) A 1

LETTRES
SUR DIVERS SUJETS CONCERNANT LA RELIGION ET LA METAPHYSIQUE.

Par feu Messire FRANÇOIS DE SALIGNAC DE LA MOTTE FENELON, *Précepteur de Messeigneurs les Enfans de France, & depuis Archevêque Duc de Cambray, Prince du saint Empire, &c.*

A PARIS,
Chez JACQUES ESTIENNE, ruë saint Jacques, à la Vertu.

M. DCC. XVIII.
Avec Approbation, & Privilege du Roi.

Juvenat Neisse der Franziskaner

[1718]

23

FENELON, François de Salignac de la Mothe (1651-1715)

Lettres sur divers sujets concernant la religion et la metaphysique... / par... François de Salignac de la Motte Fenelon... – A Paris : chez Jaques Estienne... (De l'imprimerie de la Veuve d'Antoine Lambin), 1718. – [24], 278 s. ; 12º (17 x 9 cm).

S. tyt.: LETTRES ǁ SUR DIVERS SUJETS ǁ CONCERNANT LA RELIGION ǁ ET ǁ LA METAPHYSIQUE. ǁ *Par feu Messire FRANÇOIS DE SALIGNAC DE LA* ǁ *MOTTE FENELON, Précepteur de Messeigneurs* ǁ *les Enfans de France, & depuis Archevêque Duc* ǁ *de Cambray, Prince du Saint Empire, & c*. ǁ [winieta] ǁ A PARIS, ǁ Chez JAQUES ESTIENNE, ruë ǁ saint Jaques, à la Vertu. ǁ [listwa] ǁ M. DCC. XVIII. ǁ *Avec Approbation, & Privilege du Roi*.

Ded.: Le Duc Orleans, Regent Du Royaume.

Na końcu tekstu w kolofonie: De l'Imprimerie de la Veuve d'Antoine Lambin.

Inicjały, winiety w tekście.

Opr.: skóra jasnobrązowa, grzbiet tłoczony ze złoceniami, wyklejka z papieru marmurkowego.

Prow.: 1. Mme Coignes, rue des Bernardins Nº 15 (adnot. odręczna na s. przedtyt.),

2. Juvenat der Fraziskaner, Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 79.

FRBNF33991608.

Das
In Schlesien
gewaltthätig eingerissene
Lutherthum/
Und die dadurch erfolgete schwere Verfolgung
Der Römischen Kirchen und Geistligkeit ꝛc.
Denen Lutherischen Beschwer-Führungen/
Sonderlich aber denen leichtfertigen/
wider die Catholische Religion ausgestreueten
Schmäh- und Läster-Schrifften
entgegen geleget/
Von
Michael Joseph Fibiger/
MAGISTER und PRÆLATEN
ad S. Mathiam &c.
Anderter Theil.

Breßlau auffm Dohm/ gedruckt und zu finden bey Caspar Rudolph Müllern/ Chur-Fürstl. Bischöffl. Hoff-Buchdr. 1723.

24

FIBIGER, Michael Joseph (1657-1712)

Das in Schlesien Gewaltthätig eingerissene Lutherthum... / Michael Joseph Fibiger. – Breslau : [ca 1713]-1724 s. [Tl. 1-3]. – 4º (21 x 15 cm).

[1]. Erster Theil. – Breslau auffm Dohm: gedruckt und zu finden Andreas Frantz Pegen, Hochfürstl. Bischofl. Hoff-Buchdrucker, [1713?]. – 218, [2] s. – Indeks.

[2]. Anderter Theil. – Breslau auffm Dohm: gedruckt und zu finden bey Caspar Rudolph Müllern, Thur-Fürstl. Bischoffl. Hoff-Buchdr., 1723. – [12], 220 s.

[3]. Dritter Theil. – Breslau auffm Dohm: gedruckt und zu finden bey Caspar Rudolph Müllern, Thur-Fürstl. Bischoffl. Hoff-Buchdr., 1724. – 78 s.

S. tyt. t. 1-3: [got.] Das || in Schlesien || Gewaltthätig eingerissene || Lutherthum: || Und die Dadurch erfolgete schwere || Verfolgung der Röm: || Kirchen und Geistlichkeit etc. || Denen Lutherischen Beschwer= || Führungen, || Sonderlich aber denen leichtfertigen, || Wider die Catholische Religion ausgestreueten || Schmah = und Laster = Schrifften entgegen geleget. ||Von || Michael Joseph Fibiger, || Magister und Praelaten || ad S. Matthiam etc. || [Erster – Dritter] Theil || [listwa] || Bresslau auffm Dohm....

Współoprawne cz. 1, 2, 3.

Tekst w jęz. niem. i łac., czcionka odpowiednio got. i łac.; inicjały i winiety z bogatymi floraturami.

Imprimatur kościelne datowane 8. Aug. 1713 (cz. 1, s. [2]).

Opr.: półpergamin.

Brak ss. 67-70 druku w cz. 1 (przepisano je ręcznie na 8 stronach i wklejono w miejscu braku).

Prow.: 1. O. Wolff, Pastor Grünbergensis (adnot. odręczna),

2. Bibliotheca Conventus FF Minorem Nissensis (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 2.

BUWr – 440234 (cz. 1-3), 440233 (cz. 2-3), 440233, 440767 (cz. 1-3).

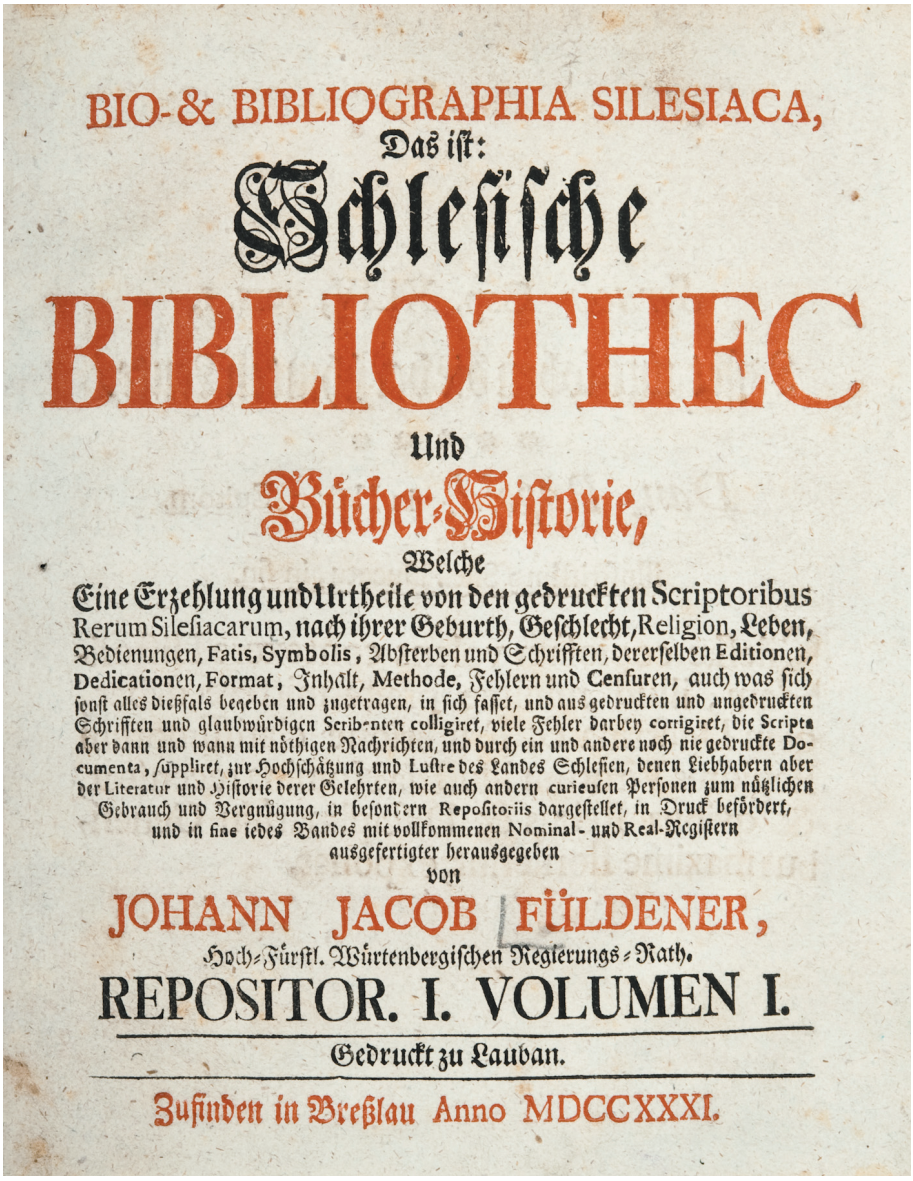

BIO-& BIBLIOGRAPHIA SILESIACA,
Das ist:
Schlesische
BIBLIOTHEC
Und
Bücher-Historie,
Welche
Eine Erzehlung und Urtheile von den gedruckten Scriptoribus Rerum Silesiacarum, nach ihrer Geburth, Geschlecht, Religion, Leben, Bedienungen, Fatis, Symbolis, Absterben und Schrifften, dererselben Editionen, Dedicationen, Format, Inhalt, Methode, Fehlern und Censuren, auch was sich sonst alles dießfals begeben und zugetragen, in sich fasset, und aus gedruckten und ungedruckten Schrifften und glaubwürdigen Scribenten colligiret, viele Fehler darbey corrigiret, die Scripta aber dann und wann mit nöthigen Nachrichten, und durch ein und andere noch nie gedruckte Documenta, suppliret, zur Hochschätzung und Lustre des Landes Schlesien, denen Liebhabern aber der Literatur und Historie derer Gelehrten, wie auch andern curieusen Personen zum nützlichen Gebrauch und Vergnügung, in besondern Repositoriis dargestellet, in Druck befördert, und in fine iedes Bandes mit vollkommenen Nominal- und Real-Registern ausgefertigter herausgegeben
von
JOHANN JACOB FÜLDENER,
Hoch-Fürstl. Würtenbergischen Regierungs-Rath.
REPOSITOR. I. VOLUMEN I.
Gedruckt zu Lauban.
Zufinden in Breßlau Anno MDCCXXXI.

25

FÜLDENER, Johann Jacob (1680-?)

Bio- & bibliographia silesiaca : das ist Schlesiche Bibliothec und Bücher-Historie… / herausgegeben von Johann Jacob Füldener. – Gedruckt zu Lauban, zufinden in Breslau : [b. w.], 1731. – 716, [2] s. ; 4º (21 x 17 cm). – Indeksy.

S. tyt.: [got. i maj. łac.] BIO- & BIBLIOGRAPHIA SILESIACA, ǁ Das ist: ǁ Schlesiche BIBLIOTHEC ǁ Und ǁ Bücher=Historie, ǁ welche ǁ Eine Erzehlung und ǁ Urtheile von den gedruckten ǁ Scriptoribus Rerum Silesiacarum, nach ihrer Geburth, Geschlecht, Religion, Leben, ǁ Bedienungen Fatis, Symbolis, Absterben und Schrifften... ausgefertigter herausgegeben ǁ von JOHANN JACOB FÜLDENER ǁ Hoch=Fürstl. Würtembergische Regierungs=Rath. ǁ Repositor. I. Volumen I. ǁ [listwa] ǁ Gedruckt zu Lauban. ǁ [listwa] ǁ Zufinden in Breslau Anno MDCCXXXI.

Zawiera m. in. średniowieczne źródła do dziejów Polski.

S. tyt. czarno – czerwona.

Tekst w jęz. niem. i łac., czcionka odpowiednio got. i łac.

Inicjały, winiety w tekście.

Opr.: pergamin.

Prow.: FF Nysa – brak pieczęci.

PBW w Opolu: sygn. SD 33.

E. XVI, 362-363. Zob. też np.: ZBC – DC-836.

Staat
von
Schlesien.

26

GUDE, Heinrich Ludwig (?-1707)

Staat von Schlesien. – [Halle] : [Renger], [ca 1708]. – [10], 206, 369-520, 737-868 s., 6 k. tabl. złoż. ; 8º (18 x 11 cm). – (Die europäischen Staaten / Ludwig Heinrich Gude ; [I, 5]).

Dzieło ukazało się anonimowo, bez informacji o miejscu, wydawcy i czasie wydania w cyklu *Die europäischen Staaten* przedstawiającym państwa europejskie, rozpoczętym przez Heinricha Ludwiga Gudego, a dokończonym przez innych autorów. Jako miejsce wyd. przyjmuje się Halle (bibliogr.: Bircher B9138). W BUWr – Frankfurt u. Leipzig, verlegts Christiani Bauchi? (bibliogr. M. Holzman, H. Bohatta: *Deutches Anonymen – Lexicon*, IV, s. 112, nr 3447). W UB Greifsweld miejsce wyd.: Franckfurth u. Leipzig, zu finden in Rengerischer Buchhandlung. W cyklu odnotowano tam 42 tomy, również cz. dotyczącą Polski: *Staat von Pohlen*. - Franckfurth u. Leipzig, zu finden in Rengerischer Buchhandlung, [1708].(IV, 27).

S. tyt. bez nazwy autora, adresu wydawniczego: [got.] Staat ǁ von ǁ Schlesien.

Współoprawne z: Sinold, *Schlesische Kirchen=Historie*...- zob. poz. 39 (sygn. SD 47).

Por. GBV – 326526161; SWB – 027601919; ULBHalle – AB 50432 (5); UBGreif – 520/M 302; BUWr – 301692, 301693, 301695.

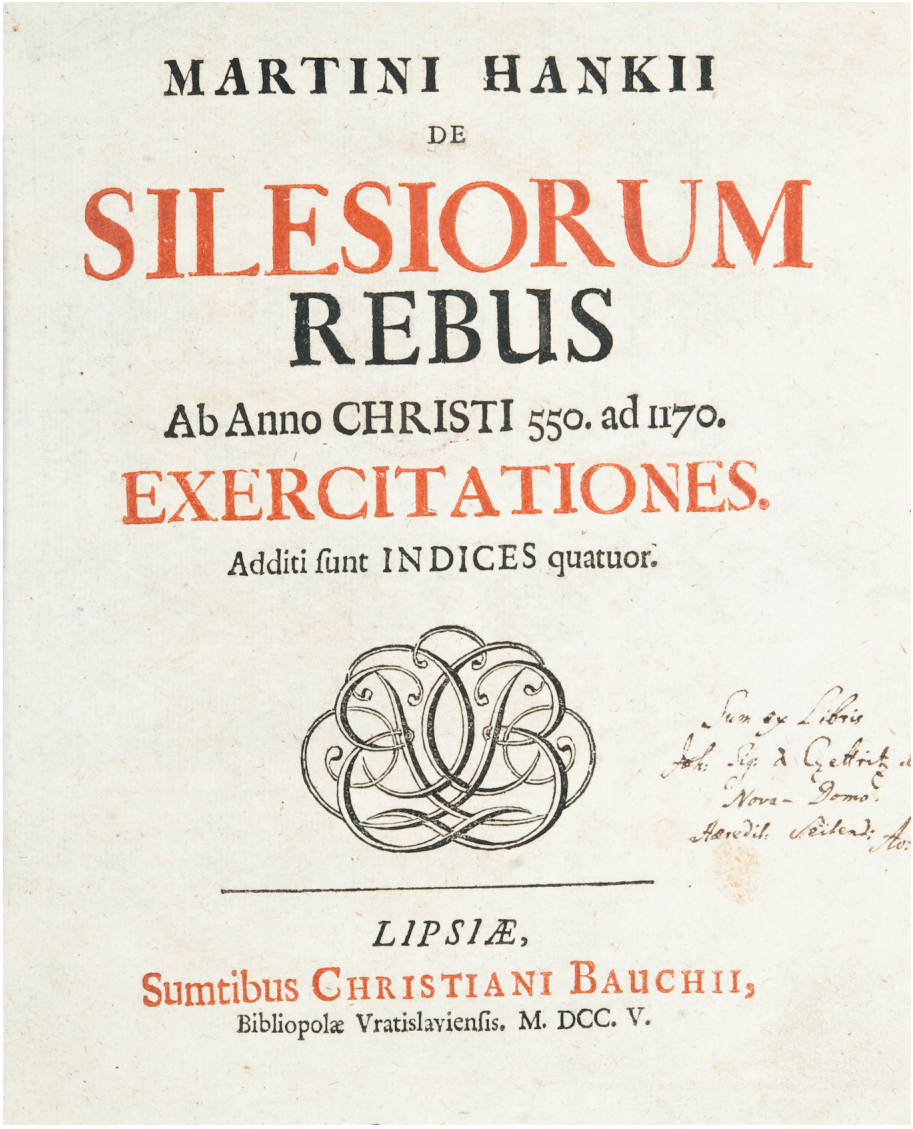

MARTINI HANKII

DE

SILESIORUM

REBUS

Ab Anno CHRISTI 550. ad 1170.

EXERCITATIONES.

Additi ſunt INDICES quatuor.

LIPSIÆ,

Sumtibus CHRISTIANI BAUCHII,

Bibliopolæ Vratislavienſis. M. DCC. V.

27

HANKE, Martin (1633-1709)

Martini Hankii De silesiorum rebus : ab anno Christi 550. ad 1170... - Lipsiae : sumtibus Christiani Bauchii, Bibliopolae Vratislaviensis, 1705. – [28], 496, [4] s. ; 4º (20 x 16 cm). – Indeksy.

S. tyt.: MARTINI HANKII ǁ DE ǁ SILESIORUM ǁ REBUS ǁ Ab Anno CHRISTI 550. ad 1170. ǁ EXERCITATIONES. ǁ Additi sunt INDICES quatuor.ǁ [winieta, listwa] ǁ Sumtibus CHRISTIANI BAUCHII, ǁ Bibliopolae Vratislaviensis, M. DCC. V.

Ded.: Domino Gerardo Abbati Liberi et Imperialis Coenobii Luccensis: in Electoratu Brunsvico-Lunaeburgico Ecclesiarum Directori...

Inicjały i winiety w tekście.

Opr. pergamin, na grzbiecie złocony tytuł w zielono barwionym polu.

Prow.: 1. Sum ex Libris Joh: Sig. v Czetritz de Nova – Domo... Ao:... (adnot. odręczna na s. tyt. z datą uciętą prawdopodobnie podczas oprawiania książki),

2. Księgarnia Antykwariat Dom Książki E 022787 (etykieta na wyklejce dolnej okładki).

PBW w Opolu: akcesja K/99/66, sygn. SD 104.

E. XVIII, 31; BUWr – 416321, 440812, 440817, 440821, 440826, 440831.

I. A. Richter del.
Bernigeroth sc. Lips.

BENIAMINI HEDERICI,
Schol. Hayn. Rect.

LEXICON MANVALE LATINO-GERMANICVM,

omnium ſui generis Lexicorum longe locupletiſſimum,
adeoque ad intelligendos,
CVM VETERES, TVM MEDII ATQVE RECENTIORIS AEVI SCRIPTORES,
quarumcumque Artium atque Scientiarum apprime commodum,
NOTISQVE ET OBSERVATIONIBVS
Orthographicis, Etymologicis, Criticis, Antiquariis
paſſim diſtinctum.
ACCEDIT COMPENDIORVM SCRIPTVRAE
Signorumque in Scriptoribus, veteribusque Monumentis crebrius obuiorum
INTERPRETATIO.

Servat
Franziskaner

LIPSIAE,
APVD IOANNEM FRIDER. GLEDITSCH,
ANNO clo Io cc[illegible]

Phil. 45 g 11
1739

PRAEFATIO.

In tanta, qua fruimur, litterarum artiumque felicitate, LECTOR BENEVOLE, nobis etiamnum Lexicon Latinum ſuis numeris ac partibus expletum deeſſe, BOECLERVS, BORRICHIVS, MORHOFIVS, aliique bene multi contendunt; ſed vna tot etiam tantisque difficultatibus huius generis librum circumſcribunt, vt, qualem ipſi deſiderant, lucem, ſi quid iudico, forſitan numquam ſit viſurus. *Neminem* ſane *immenſi laboris opus adhuc perficere potuiſſe*, Celeberrimus FACCIOLATVS ait, *otiumque id, & adiutores, & bibliothecam, &*, neſcio quam *ipſius fortunæ particulam depoſcere* adfirmat. At quotusquisque eſt, qui ab his omnibus ſit inſtructus? aut, ſi omnino fortunam in eo habuerit fauentiorem, poſt exantlatas tædioſiſſimi laboris moleſtias, ſumtus etiam facientium moroſitatem, in alia, quam quidem

28

HEDERICH, Benjamin (1675-1748)

Beniamini Hederici... Lexicon manuale latino – germanicum... T. 1-2. – Lipsiae : apud Joanne Frider. Gleditsch, 1739. – 8º (22 x 15 cm).

[1]. [Tomus I]. – [20] s., 2968 łamów : 1 front., il. miedzior.
[2]. Tomus II. – [2] s., 2966 łamów.

Dwutomowy podręczny słownik łacińsko-niemiecki w dwóch wol.

S. tyt. t. 1: BENIAMINI HEDERICI, || Schol. Hayn. Rect. || LEXICON MANVALE || LATINO – GERMANICVM || omnium sui generis Lexicorum longe locupletissimum || adeoque ad itelligedos... NOTISQVE ET OBSERVATIONIBVS O*rthographicis, Etymologicis, Criticis, Antiquariis* passim distinctum. || ACCEDIT COMPENDIORVM SCRIPTVRAE || Signorumque in Scriptoribus, veteribusque || Monumentis crebrius obuiorum || INTERPRETATIO || [sygnet drukarski] || *LIPSIAE* || APUD JOANNE FRIDER. GLEDITSCH, || ANNO [MDCCXXXIX].

Tyt. t. 2: BENIAMINI HEDERICI || LEXICON || MANVALE || LATINO – GERMANICVM. || TOMVS II.

Frontispis sygn.: I. A. Richter del., Bernigeroth sc. Lips. Aut.: Johann August Richter, malarz saksoński działający w Miśni, Freibergu, Lipsku w I poł. XVIII w. (Th.-B. 28, 294) oraz jeden z braci Bernigeroth – Johann Martin (1713-1767) lub Johann Benedikt (1716-1784, miedziorytników pracujących w Lipsku w odziedziczonym po ojcu warsztacie (Th.-B. 3, 459-460; Saur 9, 605-606).

S. tyt. t. 1 czarno-czerwona, ze znakiem drukarskim z sentencją: SPES ALIT ARTES.

S. tyt. t. 2 bez informacji o miejscu i czasie wyd.

Wstęp t. 1 w jęz. łac.

1 inicjał, 1 winieta w tekście t. 1, w t. 2 1 winieta.

Opr.: pergamin.

Prow. t. 1: 1. Czerwona pieczęć lakowa z rysunkiem litery S w wieńcu laurowym – na wyklejce górnej okładki,
2. Carl Strauss, 4º Classi (adnot. odręczna),
3. Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

Prow. t. 2: 1. Czerwona pieczęć lakowa z rysunkiem litery S w wieńcu laurowym – na wyklejce okładki, pod nią odręczna adnotacja: Ex libris Henricius (po skreśleniu końcówki pozostawiono „Henrici") Straus I...,
2. Carl Strauss, IV Classe. 1824 (adnot. odręczna na s. 2 wyklejki),
3. Straus. V. 2 (adnot. odręczna na s. tyt.),
4. Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 37/I-II.

SBBer – 50 MA 14950-1, 50 MA 14950-2.

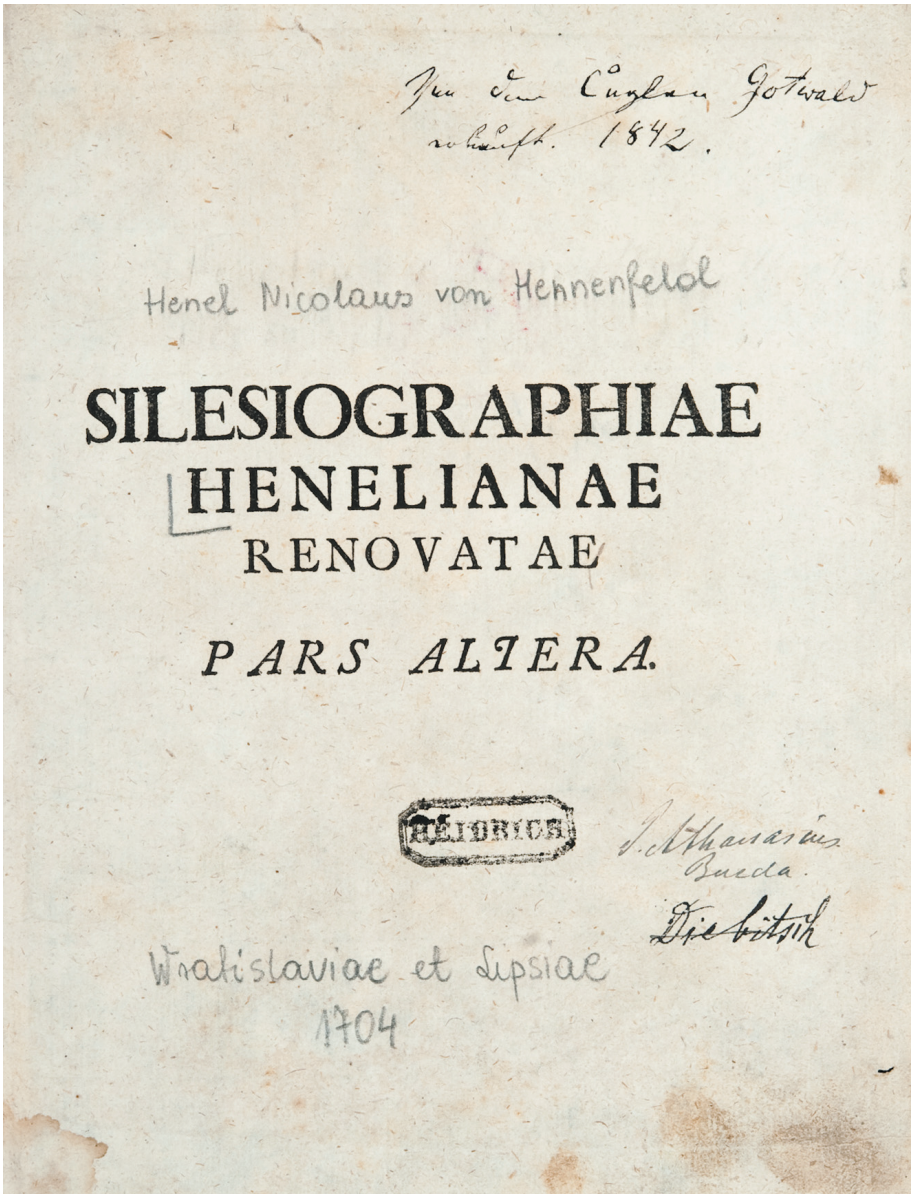

Henel Nicolaus von Hennenfeld

SILESIOGRAPHIAE
HENELIANAE
RENOVATAE

PARS ALTERA.

Wratislaviae et Lipsiae
1704

29

HENEL von Hennenfeld, Nicolaus (1582-1656)

[***Nicolai Henelii ab Hennenfeld... Silesiographia Henelianae renovatae, necessariis scholiis, observationibus et indice aucta pars 1-2***]. Pars 2. – [Wratislaviae & Lipsiae : apud Christianum Bauchium, bibbliopolam, 1704]. – [2], 1283, [19] s. ; 4º (20 x 16 cm). – Indeks.

Na s. tyt. jedynie tyt.: SILESIOGRAPHIAE ǁ HENELIANAE ǁ RENOVATAE ǁ PARS ALTERA. [Dalej dopisek odręczny ołówkiem:] Henel Nicolaus von Hennenfeld, Wratislaviae et Lipsiae, 1704.

Tekst łac. i niem., czcionka łac. i gotycka; winiety.

Wyd. 1 ukazało się we Frankfurcie w 1613 r.

Opr.: pergamin.

Prow.: 1. P. Athanasius Baeda (adnot. odręczna na s. tyt),
2. Zu den Cuglan Gotwald... 1842 (adnot. odręczna na s. tyt.),
3. Heidrich (piecz. na s. tyt.),
4. FF Nysa – brak pieczęci.

PBW w Opolu: sygn. SD 34.

E. XVIII 96; BUWr – 416383 (cz. 2), 416384 (cz. 1), 446560, 445995, 440973, 440854 (cz. 1-2).

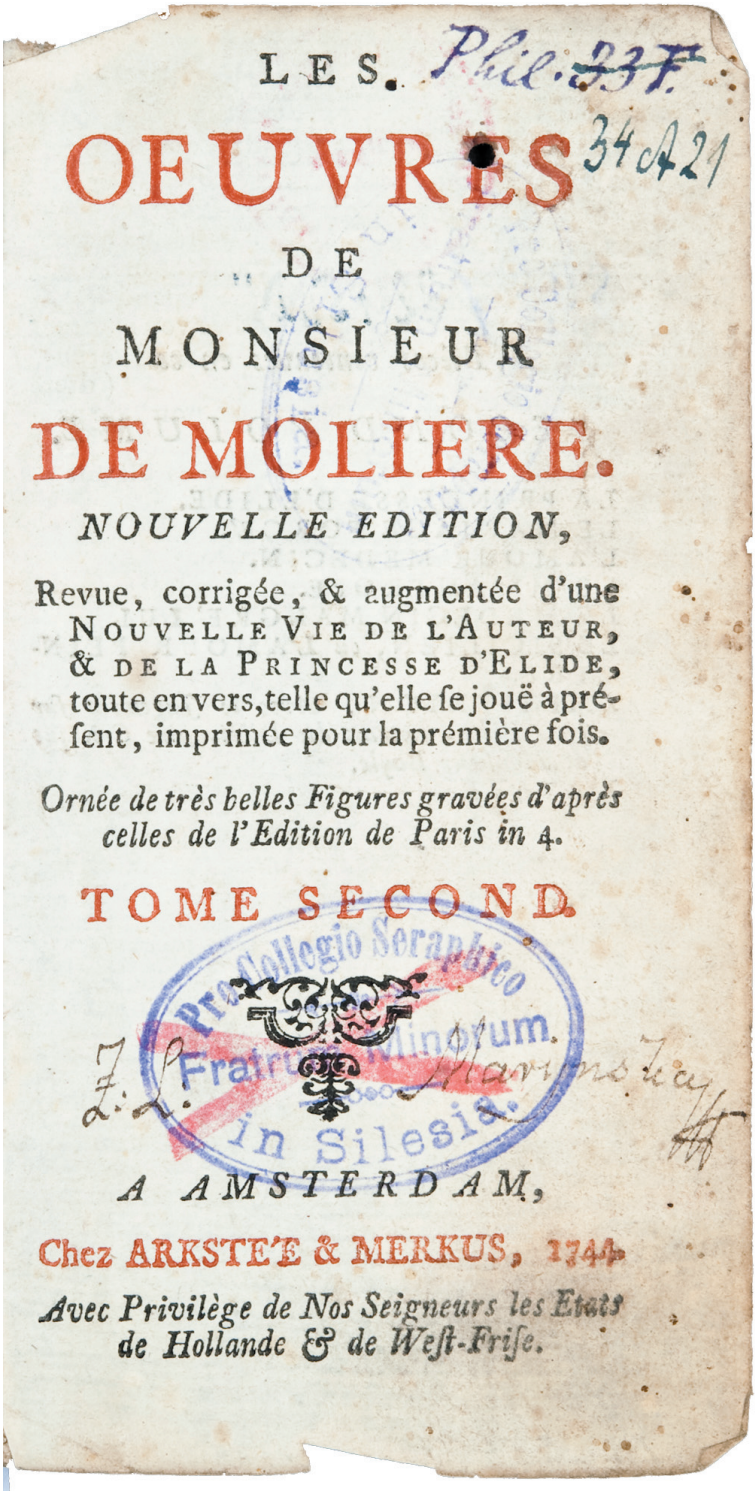

LES.

OEUVRES

DE

MONSIEUR

DE MOLIERE.

NOUVELLE EDITION,

Revue, corrigée, & augmentée d'une NOUVELLE VIE DE L'AUTEUR, & DE LA PRINCESSE D'ELIDE, toute en vers, telle qu'elle se jouë à présent, imprimée pour la prémière fois.

Ornée de très belles Figures gravées d'après celles de l'Edition de Paris in 4.

TOME SECOND.

A AMSTERDAM,

Chez ARKSTE'E & MERKUS, 1744.

Avec Privilège de Nos Seigneurs les Etats de Hollande & de West-Frise.

30

MOLIÈRE (Jean Baptiste Poquelin; 1622-1673)

Les Oeuvres... de Moliere... . Tome second. – Nouvelle edition. – A Amsterdam : chez Arksteè et Merkus, 1744. – [2], 504 s., 8 k. tabl. : il. miedzior. ; 12º (14 x 7 cm).

S. tyt.: LES ‖ OEUVRES ‖ DE MONSIEUR ‖ DE MOLIERE. ‖ *NOUVELLE EDITION* ‖ Revue, corrigée, & argumentée d'une ‖ NOUVELLE VIE DE L'AUTEUR, ‖ & DE LA PRINCESSE D'ELIDE, ‖ toute en vers, telle qu'elle se jouë à pré ‖ sent, imprimée pour la prémiére fois. ‖ *Ornée de trés belles Figures gravées d'aprés* ‖ *celles de l'Edition de Paris in 4*. ‖ TOME SECOND ‖ [winieta] ‖ *A AMSTERDAM*, ‖ chez ARKSTEÈ ET MERKUS, 1744. ‖ *Avec Privillège de Nos Seigneurs les Etats* ‖ *de Hollande & de West-Frise*.

Zawiera: 1. Les Plaisirs de L'isle Enchentée, 2. Le Mariage Forcé, 3. L'amour Medecine, 4. Le Misantrope, 5. Le Medecin Malgré Lui, 6. Le Sicilien, or L'amour Peintre, 7. Amphitrion, 8. L'Avare.

T. 2 z czterech.

S. tyt. czarno-czerwona.

Miedzioryty z wyd. paryskiego sygn.: J. Punt delin. et fecit 1739-1740. Aut.: Jan Punt – hol. miedziorytnik, malarz, aktor (Th.-B. 27, 462).

Inicjały, winiety.

Opr.: miękki karton barwiony na zielono.

Niektóre il. (tabl. [3-7]) podbarwione ręcznie (przez czytelnika?) zielononiebieskim tuszem.

Prow.: 1. Z. L. (adnot. odręczna na s. tyt.),

2. Marions Lucy (adnot. odręczna na s. tyt.),

3. Pro Collegio Seraphico in Silesiae (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 89.

SBBraun – I 149-892: 2.

LE MARIAGE FORCÉ.
J. Punt delin. et fecit, 1739.

L'AMOUR PEINTRE.
T. Punt delin. et fecit, 1740.

P. F. Giffart Sculp.

p FRID Alfred Goodwin.

PALÆOGRAPHIA GRÆCA,

SIVE

DE ORTU ET PROGRESSU LITERARUM GRÆCARUM,

ET

De variis omnium ſæculorum Scriptionis Græcæ generibus : itemque de Abbreviationibus & de Notis variarum Artium ac Diſciplinarum.

Additis Figuris & Schematibus ad fidem manuſcriptorum Codicum.

Opera & ſtudio D. BERNARDI DE MONTFAUCON, Sacerdotis & Monachi Benedictini è Congregatione Sancti Mauri.

PARISIIS,

Apud { LUDOVICUM GUERIN, ſub ſigno S. Thomæ Aquinatis. / Viduam JOANNIS BOUDOT. ſub ſigno Solis aurei. / Et CAROLUM ROBUSTEL, ſub ſigno Arboris Palmæ. } Viâ Jacobæâ.

M. DCC. VIII.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

IMAGO S. LUCÆ SCRI-
BENTIS UT HABETUR
IN MULTIS CODICIBUS
PER ITALIAM, GALLIAM
ET GERMANIAM, CUM
INSTRUMENTIS AD
SCRIPTIONEM.

31

MONTFAUCON, Bernard de (1655-1741)

Palaeographia graeca : sive De ortu et progressu literarum graecarum... / opera & studio... Bernardi de Montfaucon... – Parisiis : apud Ludovicum Guerin... : viduam Joannis Boudot... : et Carolum Robustel..., 1708. – [18], XXIX, 574 s., 1 front., 7 k. tabl. złoż. : il. miedzior., rys. ; 4º (39 x 25 cm).

S. tyt.: PALAEOGRAPHIA ǁ GRAECA, ǁ SIVE ǁ DE ORTU ET PROGRESSU ǁ LITERARUM GRAECARUM ǁ ET ǁ De variis omnium saeculorum Scriptionis Graecae generibus: itemque ǁ de Abbrevationibus & de Notis variarum Artium ǁ ac Disciplinarum. ǁ *Additis Figuris & Schematibus ad fidem manuscriptorum Codicum* ǁ Opera & Studio D. BERNARDI DE MONTFAUCON, ǁ Sacerdotis ǁ & Monachi Benedictini è Congregatione Sancti Mauri. ǁ [winieta] ǁ PARISIIS. ǁ Apud [klamra otwierająca trójwersowa] LUDOVICUM GUERIN, sub signo S. Thomae Aquinatis. ǁ Viduam JOANNIS BOUDOT, sub signo Solis aurei. ǁ Et CAROLUM ROBUSTEL, sub signo Arboris Palmae. [klamra zamykająca trójwersowa] Viâ Jacobaeâ, ǁ [listwa] ǁ M. DCC. VIII. ǁ *Cum Privilegio Regis*.

Ded.: Ludovico Burgundiae Duci Galliarum Delphini Primogenito.

Frontispis sygn.: S. le Clerc Inven., P. F. Giffart Sculp.; rys. przedstawia grupę rytowników i pisarzy w strojach antycznych w otoczeniu architektury monumentalnej. Aut.: Sèbastien Leclerc – rysownik i rytownik paryski (Th.-B. 22, 523-524); Pierre Giffart – paryski miedziorytnik i drukarz (Th.-B. 14, 9-10).

Tekst w jęz. łac. i grec.

Inicjały i winiety oraz liczne il. w tekście i na tablicach.

Opr.: skóra jasnobrązowa z tłoczonym ornamentem, grzbiet ze zwięzami złocony

Na s. przedtyt. naklejone 2 drukowane wycinki adnotacji bibliograficznych oraz odręczna czterowersowa notatka w jęz. ang., powyżej autograf: T: Holt White.

Prow.: 1. Ekslibris drukowany z inicjałami HW oraz popiersiem orła trzymającego w dziobie gałązkę lauru (naklejka na wyklejce górnej okładki),

2. T: Holt White (autograf na s. przedtyt.),

3. Alfred Goodwin (autograf na s. tyt.),

4. Bibliotheca Collegii Seraph. FF Min. Nissensis (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 97.

FRBNF30971048.

LES VIES
DES
GRANDS
CAPITAINES
GRECS ET ROMAINS
Krugner junior

32

NEPOS, Cornelius (ca 99-ca 24 a. C.)
LE GRAS, Antoine
KRITZINGER, Christian Wilhelm (?-1781)

Les Vies de grands capitaines grecs et romains / de Cornelius Nepos ; traduites par... Le Gras... ; corrigée & enrichie... par Chretien Gillaume Kritzinger... – A' Leipzig : chez David Richter, 1747. – [14], 447 s., 1 front. : il. miedzior. ; 8º (17 x 10 cm).

S. tyt.: LES VIES || DE GRANDS || CAPITAINES || GRECS ET ROMAINS || DE CORNELIUS NEPOS, || TRADUITES || PAR || M. LE GRAS, || NOUVELLE EDITION || *corrigée & enrichie* || DE || BELLES REMARQUES ALLEMANDES || ET NOTES GRAMMATICALES, || PAR || CHRETIEN GILLAUME KRITZINGER, S. || Ci-devant Greffier de l'Impôt de la Grande Consomption || de la Majesté le Roi de Pologne, l'Electeur || de Saxe &c. || [listwa] || A' LEIPZIG, || Chez DAVID RICHTER, || M D CC XLVII.

Frontispis przedstawiający scenę tryumfu wodza antycznego, sygnowany: Krügner jun. sc. Aut.: Johann Gottfried Krügner – miedziorytnik z Lipska, pracował w warsztacie ojca (Th.-B. 22, 1).

S. tyt. czarno-czerwona.

Tekst główny w jęz. fr. (czcionka łac.), przypisy w jęz. niem. (czcionka gotycka).

Opr.: karton, papier marmurkowy, grzbiet ze zwięzami.

Prow.: Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 25.

SWB – PPN 038289679.

Phil. 42 H 10

CORNELII NEPOTIS
VITÆ
EXCELLENTIUM
IMPERATORUM,

Obſervationibus, & Notis

INTERPRETUM

OMNIUM ILLUSTRATÆ:

ACCEDIT

INDEX RERUM, & VERBORUM.

Juxta editionem Amſtelodamenſem 1707.

BIBLIOTHECA SERAPH. FF. MISSIONENSIS

PATAVII. MDCCXXXIII.

Ex Typographia Seminarii.

Apud Joannem Manfrè.

SUPERIORUM PERMISSU, ac PRIVILEGIO.

33

NEPOS, Cornelius (ca 99-ca 24 a. C.)

Cornelii Nepotis Vitae excellentium imperatorum... – Patavii : ex Typographia Seminarii. Apud Joannem Manfrè, 1733. – [18], 496, [43] s. ; 8º (17 x 13 cm). – Indeks.

S. tyt.: CORNELII NEPOTIS VITAE ǁ EXCELLENTIUM ǁ IMPERATORUM, ǁ observationibus, & notis ǁ INTERPRETUM ǁ OMNIUM ILLUSTRATAE: ǁ ACCEDIT ǁ INDEX RERUM, ET VERBORUM ǁ Juxta editionem Amstelodamensem 1707 ǁ [znak drukarski] ǁ PATAVII MDCCXXXIII ǁ Ex Typographia Seminarii. ǁ Apud Joannem Manfrè. ǁ SUPERIORUM PERMISSU, ac PRIVILEGIO.

S. tyt. czarno-czerwona.

Na s. tyt. znak drukarski z sentencją: POST DATA RESURGO.

Tekst główny w jęz. łac., przypisy w jęz. łac. i grec.

1 inicjał.

Opr.: półskórek, grzbiet tłoczony i pozłacany.

Papier czerpany nie przycięty.

Prow.: Bibliotheca Collegii Seraph. Min. Nissensis (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 39.

IT\ICCU\PUVE\009772.

Phil. 43 E 31

COMOEDIAE ET TRAGOEDIAE

SELECTAE

EX PLAVTO. TERENTIO

ET SENECA

ANIMADVERSIONIBVS

ET INTERPRETATIONIBVS

ILLVSTRATAE

AD VSVM SCHOLARVM.

[1748]

FLORENTIAE . ANNO MDCCXXXVIII.

EX TYPOGRAPHIO IMPERIALI

APVD TARTINIVM ET FRANCHIVM

SVPERIORIBVS ADPROBANTIBVS.

34

PLAUTUS, Titus Maccius (ca 250-184 a. C.)
TERENTIUS AFER, Publius (ca 190-159 a. C.)
SENECA, Lucius Annaeus (Minor; ca 4 a. C.-65)

Comoediae et tragoediae / selectae ex Plauto, Terentio et Seneca... – Florentiae : ex Typographio Imperiali apud Tartinium et Franchium, 1748. – XIV, [2], 392 s. ; 8º (17 x 11 cm).

S. tyt.: COMOEDIAE ET TRAGOEDIAE ǁ SELECTAE EX PLAVTO, TERENTIO ǁ ET SENECA ǁ ANIMADVERSIONIBVS ǁ ET INTERPRETATIONIBVS ǁ ILLUSTRATAE ǁ AD VSVM SCHOLARVM. ǁ [znak drukarski] ǁ FLORENTIAE ANNO MDCCXXXXVIII. ǁ EX TYPOGRAPHIO IMPERIALI ǁ [LISTWA] ǁ APUD TARTINIUM ET FRANCHIUM ǁ *SUPERIORIBVS ADPROBANTIBVS*.

Zawiera:

1. PLAUTI RUDENS: cum animadversionibus et interpretationibus PETRI MARIAE SODERNI de Cl. Rec. Scholarum Piarum,

2. PLAUTI: CAPTEIVI: cum animadversionibus et interpretationibus PETRI MARIAE SODERNI de Cl. Rec. Scholarum Piarum,

3. PUBLI TERENTI: ANDRIA: cum animadversionibus et interpretationibus EDUARDI ANDRICHI de Cl. Rec. Scholarum Piarum,

4. PUBLI TERENTI ADELPII: cum animadversionibus et interpretationibus EDUARDI ANDRICHI de Cl. Rec. Scholarum Piarum,

5. SENECCA TROADES: cum animadversionibus et interpretationibus EDUARDI ANDRICHI de Cl. Rec. Scholarum Piarum.

S. tyt. czarno-czerwona.

Na s. tyt. znak drukarski.

Inicjały, 2 winiety w tekście.

Opr.: pergamin.

Liczne adnot. odręczne w tekście; na s. przedtyt. sentencja: Plautus homo linquae atquae elegantiae in verbis Latinae princeps; wiele adnot. odręcznych, zwłaszcza w tekście pierwszej sztuki (Rudens).

Prow.: Bibliotheca Collegii Seraph. Min. Nissensis (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 94.

BNCF – CF005642048.

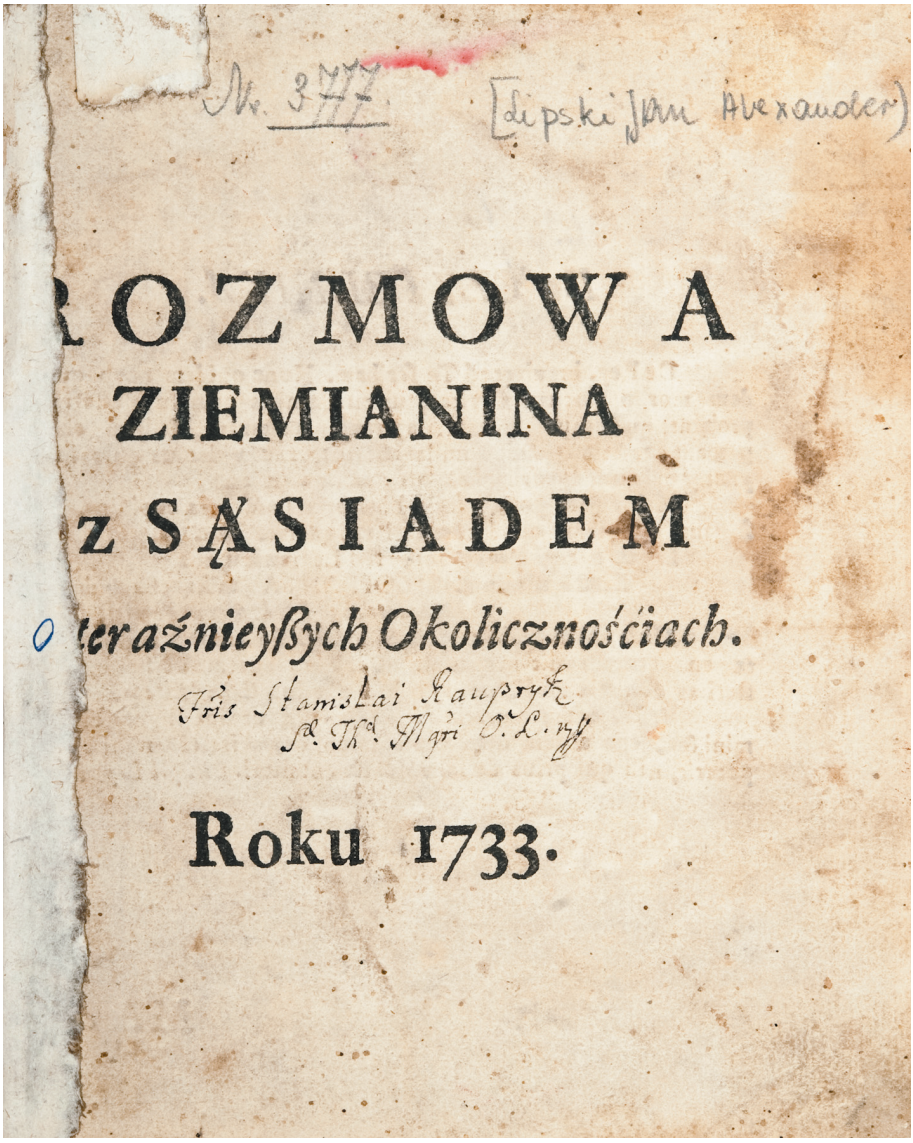
Nr. 3777
[Lipski Jan Alexander]
ROZMOWA
ZIEMIANINA
z SĄSIADEM
o teraźnieyszych Okolicznościach.
Roku 1733.

35

ROZMOWA...

Rozmowa ziemianina z sąsiadem o teraźniejszych okolicznościach roku 1733. – [Warszawa] : [Drukarnia Pijarów], [1734]. – [123] s., sygn. [1],)1(, [1], A-L2... ; 4º (19 x 16 cm).

S. tyt: ROZMOWA || ZIEMIANINA || z SĄSIADEM || *o teraźnieyssych Okolicznościach*. || Roku 1733.

Brak nazwy autora, miejsca i daty wyd.

Autorstwo przypisywane biskupowi krakowskiemu Janowi Aleksandrowi Lipskiemu (1690-1745) lub Stanisławowi Konarskiemu (1700-1773); S. Estreicher wyklucza trzecie domniemanie – o autorstwie Stanisława Antoniego Szczuki.

Opr.: płótno XX w., wykorzystano starszy grzbiet ze skóry tłoczonej ze zwięzami.

Podkreślenia odręczne ołówkiem w tekście; na s. 1 karty przedtyt. adnot. właściciela o książce z datą 1899 i nieczytelnym autografem, na s. następnej uzupełniająca dłuższa notatka bibliograficzna ołówkiem z tym samym nieczytelnym podpisem; na s. tyt. ołówkiem: [Lipski Jan Alexander]; paginacja kart ołówkiem 1-62 począwszy od s. tyt.; na s. ostatniej [124] nie zadrukowanej tytuł zapisany odręcznie piórem: Rozmowa || Ziemianina || z Sąsiadem || O teraźniejszych Okoliczno || ściach Roku 1733 (charakter pisma tożsamy z autografem na s. [2]).

Prow.: 1. F [rat] ris Stanislai Raupryk, S [anct] ae Th [eologi] ae Mgri O. L... (adnot. odręczna piórem na s. tyt.),

2. M. D. Łakniewicz (autograf na s. [2] piórem),

3. Dar Antoniego Pawińskiego... (informacja odręczna ołówkiem z datą 1899 na k. przedtyt.),

4. P. P. Dom Książki – Antykwariat – 049531, 48790 (dwie etykiety na wyklejce dolnej okładki).

PBW w Opolu: akcesja 205/K/65, sygn. SD 102.

E. XXI, 323, XXVI, 419, XXX, 228.

MATERYE
ROZMOW
ZIEMIANINA z SĄSIADEM.

CZĘSC PIERWSZA.
De Origine zerwanych Seymow.

Zerwánie Seymow dla prywat, Rzplty ſzkodliwe. Paragraf I.
Zerwánie Seymow przed Marſzałka elekcyą, ieſzcze ſzkodliwſze. §. II.
Zrzodło zerwánych trzech Seymow do Buſaw pretenſye. §. III.
Jus Maieſtatis circa diſtributivam juſtitiam, e mente Reipublicæ zoſtawione Krolom, nadwątlać, ieſt to *everiere præſentem Reip. Statum.* §. IV.
P. Poniatowſki, iako y inſi, *Perſonæ per Leges dignæ* do Buſaw. §. V.
Natura Æqualitatis Polonæ & læſio oneyże znáczna. §. VI.
Antenatow zaſługi, á bardźiey *Perſonalia merita* ieżeli rowne, Krol wolen ieſt *in electione Perſonarum.* §. VII.
Arcanum Aulæ, chimera. Krolewſka Dokroć oczywiſta. §. VIII.
Nie mogą być wſzyſcy oraz ukontentowáni od Krola §. IX.

CZĘSC DRUGA.
O Prawach *A.* 1690. *&* 1717. *& de diſpenſatione* obudwoch.

Text tych obudwoch Praw: Práwo 1717. utrzymuie ſię. Parag. I.
Práwo 1690. o Porządku Seymowania pokazuie ſię iak ieſt kardynalne. §. II.
Rożnica między *gwałceniem*, *dyſpenſowaniem*, *rezolwowániem albo obiaśnieniẽ*, *y abrogowaniẽ* Prawa. Czy Prawo *in ſummo neceſſitatis caſu* może *diſpenſari* ze ſłuſznych przyczyn? *Præjudicatum* iaſne, że Práwo 1690. *na pierwſſym dniu opiſuiące Marſzałka obranie*, tyle razy *diſpenſatur*, więc może *diſpenſari* Práwo *&c.* §. III.
Práwo *Anni* 1699. o Alternatach źle bardzo wźięte, nie dyſpenſuie Prawa *Anni* 1690. §. IV.
Inſze *præjudicata diſpenſatarum ex neceſſitate Legum*: y Racye

)1(

ROZMOWA
PEWNEGO
ZIEMIANINA ze Swoim SĄSIADEM
O TERAZNIEYSZYCH OKOLICZNOSCIACH

§. I.

SĄSIAD
Niech będzie pochwalony JEZUS CHRYSTUS.
ZIEMIANIN.
Na wieki wiekow, Amen.

O Rwaniu Seymow.

SĄSIAD: A W. Páná záwſze widzę iednákowo záſtać.
ZIEMIANIN. Zawſze iednákowo do uſług WPáná.
SĄSIAD Ale to záwſze w tey nad papierámi ſedentaryi, ktora przy WPáná látach zdrowiu iego nie bardzo pomoże
ZIEMIANIN. *Dediſcit animus ſero, quæ diuiſcit diu:* nię ćiężko ná ſtárość, w cośmy ſię wdrożyli zmłodu.
SĄSIAD. Jám zbiegł WPánu melancholią rozerwáć, ná iutro przynáymniey tę ſwoię legendę odłoż: *nunc vino pellite curas, cras ingens iterabimus æquor.* WPán iutro po ſwoich Księgach, á iá po śniegu lub błocie będźiemy brodźili. Máiąc wyiechać iutro, niechćiáłem bez pożegnánia WPáná, ruſzyć ſię do Wárſzáwy.
ZIEMIANIN. Już od nas do Wárſzáwy? *mirari beatæ fumum & opes ſtrepitumq; Romæ.* Przywieźieſz nam tam WPan poćieſznych nowin.
SĄSIAD. Ják też WPánu dyktuie ſerce, czy nie dáremne znowu wſzyſtkich nas do Wárſzáwy trudy?
ZIEMIANIN. *Quid ſit futurum cras, fuge quærere, & permitte Divis cætera.* BOGże to może wiedźieć. Czas ćiby przećię o czwártym Seymie co ſię lepſzego ſpodźiewáć. Bogday to, iák bywáło zá dáwnych Przodkow náſzych, ktorzy nám tę ugruntowáli y zoſtáwili wolność, nie trzebá im ſię było obáwiać złego ſukceſſu Seymow. Oſtátnich tych wiekow, iákiem ſłyſzał zácnego owego Szczukę (Podkánclerzego potym) mowiącego ná Seymie 1689. *ruptura comitiorum peſſimum ad opprimendam libertatem & jura omnia convellenda inventum* wyniknęło.
SĄSIAD. Alboż to teraz rwáć ſię poczęły Seymy? iák też dáwno to *remedium* poczęło być *in uſu*

ZIE-

4

Mit JEsu Christi Segen!

Teutschlandes Gelübde

Die es zwar, wie recht und Christlich, in den hiebevor schweren und langwierigen Krieges-Zeiten GOtt und Christo, sonderlich in den öffentlichen Kirchen-Gebethen, öffentlich vor GOtt und vor der Welt gethan; aber leider! bald vergessen,

führte

den 16. Julii seiner Gemeine zu Gemüthe,

nebst einer Anweisung zum Verstande und Gebrauch der Texte,

auf den dritten und letzten

Buß-Tag,

den 5. Novemb. 1723.

Die Texte sind

Mal. 1. v. 11. 12. 13. Vom Aufgange der Sonnen bis zum Niedergange soll mein Name herrlich werden unter den Heyden, ꝛc. biß = = spricht der HErr Zebaoth.

Jac. 4. v. 3. 4. Ihr bittet, und krieget nicht, darum, daß ihr übel bittet, ꝛc. biß = = der wird GOttes Feind seyn.

aufgesetzet von

M. Johann Christoph Schwedlern.

Lauban, gedruckt bey Nicolao Schillen.

36

SCHWEDLER, Johann Christoph (1672-1730)

Deutschlandes Gelübde... auf den dritten und letzten Buss-Tag... / von... Johann Christoph Schwedlern. – Lauban : gedruckt bey Nicolao Schillen, [1723]. – 32 s., sygn. A-B ; 8º (16 x 10 cm).

Tyt.: [got.] Mit Jesu Christi Segen! || Deutschlandes Gelübde || Dies es zwar, wie recht und christlich, in den hiebevor schweren und langwierigen Krieges=Ze || iten Gott und Christo, sonderlich in den öffentlichen || Kirchen=Gebethen, öffentlich vor Gott und || vor der Welt gethan; aber leider! bald || vergessen || führte || den 16. Julii seiner Gemeine zu Gemüthe... auf den dritten und letzten || Buss=Tag, || den 5 Novemb. 1723. || Die Texte sind || [cytaty z Ks. Malachiasza i Listu św. Jakuba]. || aufgesetzet von || M. Johann Christoph Schwedlern. || [listwa] || Lauban: gedruckt bey [min. łac.] Nicolao [got.] Schillen.

Tyt. w żywej paginie: Deutschlandes Gelübde auf den dritten und letzten Buss-Tag.

Inicjały i winiety w tekście.

Współoprawne z: J. P. Wahrendorff, *Lignitzische Merckwürdigkeiten*... – zob. poz. 41 (sygn. SD 26).

Mit JEsu Christi Segen!

Die Glückseligkeit

Und

Das Wohl

es sich auf den HErrn Zebaoth
verlassenden Menschen,
ach seinem Grunde, Güttern, Gewißheit,
Bedingung, Ursprunge, Ruhm und
Ordnung, aus Ps. 84, 12. 13.
Gott der HErr ist Sonn und Schild,
der HERR giebt Gnade und Ehre,
Er wird kein Gutes mangeln lassen
den Frommen. HERR Zebaoth,
wohl dem Menschen, der sich auf
dich verläßt!

Zur Vorbereitung und Erinnerung
der den 1. Jun. 1723. zu haltenden

Trauungs-Rede

bst der **Trauungs-Rede** selbst,
Zur Erinnerung und Andencken und Erbauung
aufgesetzt von

M. Joh. Christoph Schwedlern,
Predigern zu Niederwiesa bey Greiffenberg.

Lauban/ gedruckt mit Schillischen Schrifften.

4

37

SCHWEDLER, Johann Christoph (1672-1730)

Die Glückseligkeit und das Wohl den sich auf den Herrn Zebaoth verlassenden Menschen... / von... Joh. Christoph Schwedlern. – Lauban : gedruckt mit Schillischen Schriften, [po 1 VI 1723]. – 56 s., sygn. A – D4 ; 8º (16 x 10 cm).

Tyt.: [got.] Mit Jesu Christi Segen! ‖ Die Glückseligkeit und das Wohl des sich auf den Herrn Zebaoth verlassenden Menschen... Zur Vorbereitung und Erinnerung ‖ der den 1. Jun. 1723. zu haltenden ‖ Trauungs=Rede ‖ nebst der Trauungs=Rede selbst, ‖ Zur Erinnerung und Andencken und Erbauung ‖ aufgesetzt von ‖ M. Joh. Christoph Schwedlern ‖ Predigern zu Niederwiesa ‖ bey Greiffenberg. ‖ [listwa] ‖ Lauban, gedruckt mit Schillischen Schriften.

W żywej paginie tyt. części: 1. Vorbereitung, 2. Trauungs Rede.

Inicjały i winiety w tekście.

Współoprawne z: J. P. Wahrendorff, *Lignitzische Merckwürdigkeiten...* – zob. poz. 41 (sygn. SD 26).

BUWr – 304146.

Die

Königl. Crönung

res aller Durchlauchtigſten und aller Gnädig-
ſten Käyſers, Königs und Landes-Vaters,

CAROLI VI.

) ihrer aller Durchlauchtigſten und aller
nädigſten Käyſerin, Königin und Frauen

Eliſabeth,

n jene den 5. dieſe den 8. Sept. zu Prag glücklich
ogen ward, feyerten, mit Betrachtung des Käy-
hen und Königlichen Symboli, CONSTANTIA
FORTITUDINE, welches ſeinen Grund im Ev-
elio aus Matth. 22. vers 34. ſeqq. und an dem groſſen

Könige JESU Chriſto,

ſeiner Beſtändigkeit und Tapfferkeit fande,
ns allen ein gutes Muſter zur Nachfolge gab,
it Danck, Gebeth und Abſingung des TE DEUM
AMUS, den 26. Sept. als den 18. Trinitatis 1723. die in
Ottes-Hauſe zu Nieder-Wieſe aus Greiffenberg,
rg ꝛc. und der geſammter Nachbarſchafft verſam-
Schleſier, welche Andacht hiermit auff Verlan-
gen dem Druck übergab

Johann Chriſtoph Schwedler.
-Prediger zu Nieder-Wieſe bey Greiffenberg
in Schleſien.

, druckts und verlegts Ehlerd Henning Reimers.

38

SCHWEDLER, Johann Christoph (1672-1730)

Die Königl. Crönung… Caroli VI und... Elisabeth, derren jene den 5. diese den 8. Sept. zu Prag glücklich vollzogen ware... / welche Andacht hiermit auff Verlangen dem Druck übergab... Johann Christoph Schwedler. – Lübau : druckts und verlegts Ehlerd Henning Reimers, [1723]. – 80 s., sygn. A-E ; 8º (16 x 10 cm).

Tyt.: [got. i łac.] Die Königl. Crönung ‖ Ihres aller Durchlauchtigsten und aller Gnädig= ‖ sten Käysers. Königs und Landes=Vaters, ‖ CAROLI VI. ‖ und ihrer aller Durchlauchtigsten und aller ‖ Gnädigsten Käyserin, Königin und Frauen ‖ Elisabeth, ‖ deren jene den 5. diese den 8. Sept. zu Prag glücklich ‖ vollzogen ward, feyerten, mit Betrachtung des Käy= ‖ serlichen und Königlichen Symboli, CONSTANTIA ‖ ET FORTITUDINE, welches seinen Grund im Ev= ‖ angelio aus Matth. 22. vers 34. seqq. und an dem grossen ‖ Könige JESU Christo, ‖ und seiner Beständigkeit und Tapfferkeit fande ‖ und uns allen ein gutes Muster zu Nachfolge gab, ‖ und mit Danck, Gebeth und Absingung des TE DEUM ‖ LAUDAMUS, den 26. Sept., als den 18. Trinitatis 1723. die in ‖ dem Gottes-Hause zu Nieder-Wiese aus Greiffenberg, ‖ Lemberg etc. und der gasammter Nachbarschafft versam= ‖ melten Schlesier, welche Andacht hiermit auff Verlan= ‖ gen dem Druck übergab ‖ M. Johann Christoph Schwedler. ‖ Früh=Prediger zu Nieder=Wiese bey Greiffenberg ‖ in Schlesien. ‖ [listwa] ‖ Lübau, druckts und verlegts Ehlerd Henning Reimers.

Ded.: Dem Hoch gebohrnen Grafen und Herrn Carolo Gott-Hardo Schaffgotsch genannt... – der Author, den 29. Septembr. 1723.

Tyt. w żywej paginie: Die Bömische Crönungs-Predigt.

Współoprawne z: J. P. Wahrendorff, *Lignitzische Merckwürdigkeiten...* – zob. poz. 41 (sygn. SD 26)**.**

Por. opis***:*** *Beschreibung der königl. bömischen Krönung... Caroli VI.*. – poz. 20.

VERBUM DOMINI MANET IN ÆTERNUM
AUGUSTANA CONFESSIO
CAROLUS XII.
KOENIG
IN SCHWEDEN.
Du theurer Löwen-Held, dein Bildnus wäre werth,
daß man deßelben Glantz am Himmel aufgehäge
Ein Alexander kan nicht dis, was du erlangest,
Weil du das Heil der Welt, er nur die Welt begehr
Du hast ein Davids-Hertz und Salomonis Witz,
was Gott ü: Welt betrübt trifft hier dein scharffes Li
M. G. C. L.

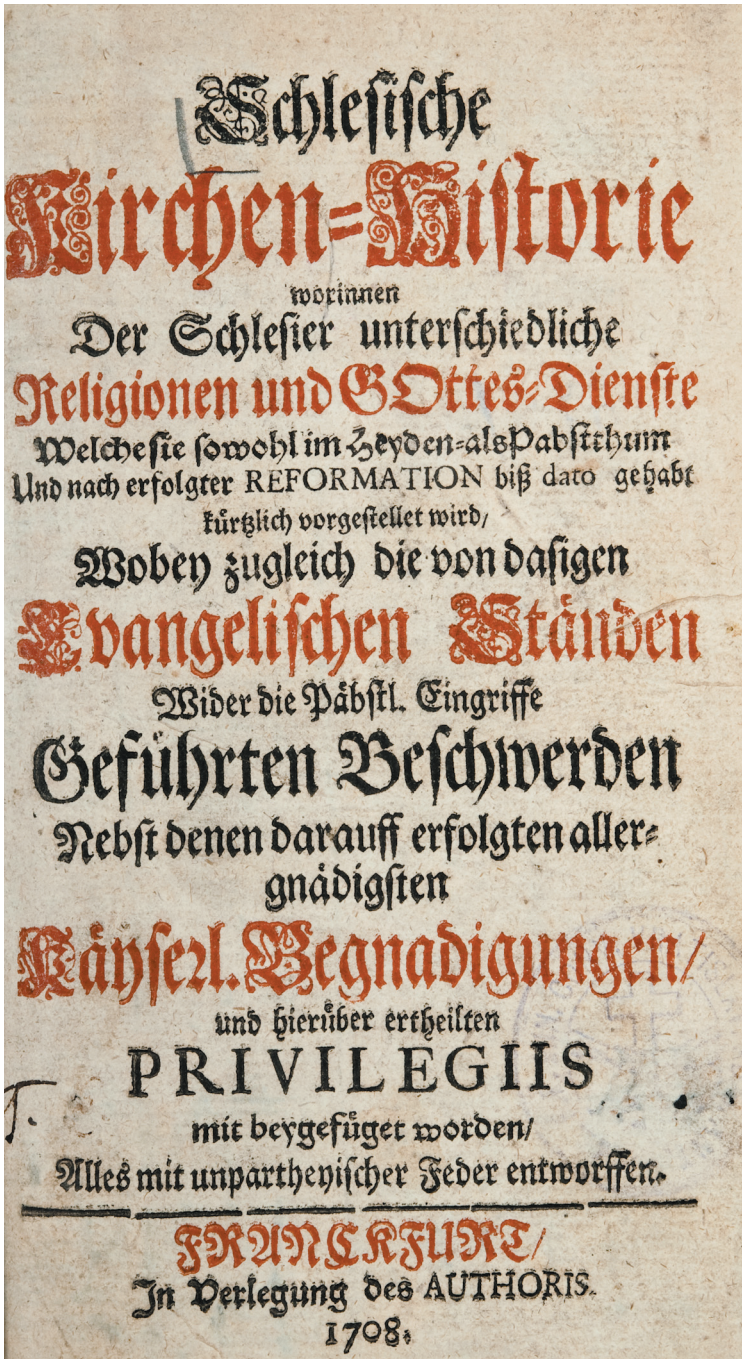

Schlesische
Kirchen-Historie
worinnen
Der Schlesier unterschiedliche
Religionen und GOttes-Dienste
Welche sie sowohl im Heyden- als Pabstthum
Und nach erfolgter REFORMATION biß dato gehabt
kürtzlich vorgestellet wird,
Wobey zugleich die von dasigen
Evangelischen Ständen
Wider die Päbstl. Eingriffe
Geführten Beschwerden
Nebst denen darauff erfolgten allergnädigsten
Käyserl. Begnadigungen,
und hierüber ertheilten
PRIVILEGIIS
mit beygefüget worden,
Alles mit unpartheyischer Feder entworffen.

FRANCKFURT,
In Verlegung des AUTHORIS.
1708.

Geehrter Leser.

ICh bescheide mich zwar wohl/ daß gegenwärtiges Werckgen vor keine vollkommene Kirchen-Historie von Schlesien zu halten sey / sintemahl eine sothane Wichtigkeit in so wenige Blätter nicht einzuschliessen ist/ auch zu deren sattsamen Ausführung ein freyer Zutritt zu den Archiven/ und von dar die bereitwilligeCommunication erfordert wird/ die man aber an vielen Orthen weit genauer verwahret/ als die Hesperischen Gärten/und mit den habenden Nachrichten rarer und geheimer umgehet/ als vor diesem die Ægyptischen Priester mit ihren Sacris thaten/zugleich die vorhandenen Documenten den Motten und Schaben weit lieber zu einer Speise gönnen/ als daß man solche ans Tage-Licht bringen/

39

SINOLD von Schütz, Philipp Balthasar (1657-1742)

Schlesische Kirchen – Historie... - Franckfurt : in Verlegung des Authoris [Ph. B. Sinold von Schütz], 1708. – [12], 750, [40] s., 1 front. : il. miedzior. ; 8º (18 x 11 cm). – Indeksy.

S. tyt.: Schlesische || Kirchen=Historie || worinnen || Der Schlesier unterschiedliche || Religionen und Gottes=Dienste || Welche sie sowohl im Heyden=als Pabstthum || Und nach erfolgter REFORMATION || biss dato gehabt || kürtzlich vorgestellet wird, || Wobey zugleich die von dasigen || Evangelischen Ständen || Wieder die Päbstl. Eingriffe || Geführten Beschwerden || Nebst denen darauff erfolgten aller || gnädigsten || Käyserl. Begnadigungen, || und hierüber ertheilten || PRIVILEGIIS || mit beygefüger worden, || Alles mit unpartheyischer Feder entworffen. || listwa] || FRANCKFURT, || in Verlegung des AUTHORIS. || 1708.

Część pierwsza z dwóch; cz. 1 ukazała się anonimowo, cz. 2 pod pseudonimem Irenicus Ehrenkron (Freyburg, 1709).

Frontispis z portretem Karola XII, króla Szwecji, umieszczonym na postumencie na tle panoramy miasta; anioł unoszący się nad portretem trzyma tarczę z napisem: AUGUSTANA CONFESIO oraz kartę z sentencją: VERBUM DOMINI MANET IN AETERNUM; poniżej ilustracji tekst ku czci króla.

S. tyt. czarno-czerwona.

Inicjały, winiety w tekście.

Ded: Johann Friedrich Mayern, Hochberühmten Doctori Theologiae.

Opr.: pergamin.

Klocek introligatorski – zawiera jako współoprawne: H. L. Gude, *Staat von Schlesien...* – zob. poz. 26 (sygn. SD 47).

Prow.: FF Nysa (brak pieczęci).

PBW w Opolu: sygn. SD 47.

BUWr – 304278, 304279, 304281.

MASQUES
DES ACTEURS DE L'ANDRIENE

40

TERENTIUS AFER, Publius (ca 190-159 a. C.)
DACIER, Anne (1651-1720)

Les Comedies de Terence, / traduites en francois... par Madame Dacier. T. 1-3. – Quatriem edition. – A Amsterdam : aux dépens de Gaspar Fritsch, 1706. – 12º (15 x 9 cm).

T. 1. – [34], 477 s., 1 front., 2 k. tabl. : il. miedzior.
T. 2. – 475 s., 1 front., 2 k. tabl. : il. miedzior.
T. 3. – [2] k., 406 s., 2 k. tabl. : il. miedzior.

Współoprawne tomy 1-3.
S. tyt. t. 1-3: LES ǁ COMEDIES ǁ DE TERENCE, ǁ TRADUITES EN FRANÇOIS, ǁ AVEC DES REMARQUES, ǁ Par MADAME DACIER. ǁ *Quatriéme Edition, où l'on a mis lesRemarques* ǁ *sous le Texte*. // TOME [PREMIER-TROISIEME] ǁ [portret w medalionie w t. 1, winieta w t. 2, 3] ǁ A AMSTERDAM ǁ Aux dépens de GASPAR FRITSCH. ǁ listwa] ǁ MDCCVI.
W t. 2 i 3 nad adresem wydawniczym uwaga: Suivant la Copie de Paris.
Strony tyt. czarno-czerwone.
W t. 1 i 2 frontispisy z rys. nawiązującymi do starożytnego teatru greckiego.
Ilustracje miedzior. w t. 1 oraz pierwsza z il. w t. 2 bez sygnatur; pozostałe sygn. nazwiskiem Aveele (ostatnia w t. 3 z datą 1691). Aut.: Johann van den Aveele (Johann Jacobsz) – hol. grafik, rysownik, twórca map, działał w Amsterdamie, później w Sztokholmie (Th.-B 2, 271-272; Saur 5, 719).
Opr.: skóra jasnobrązowa, grzbiet ze zwięzami.
Adnot. odręczna trzywersowa w jęz. niem. piórem, z datą: A. 1720 d. 20 Aug.
Prow.: 1. C. T. Ungen (adnot. odręczna piórem na wyklejce górnej okładki), 2. Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).
PBW w Opolu: sygn. SD 95.

SUDOC – 085035246.

L'HEAVTON
TIMORVMENOS

PHORMION

Johann Peter Wahrendorffs,
Medic. Doct. und Phyſ. Ord. der Stadt
Haynau in Schleſien,

Lignitziſche Merckwürdigkeiten

Oder

Hiſtoriſche Beſchreibung

der

Stadt und Fürſtenthums Lignitz

im Hertzogthum Schleſien,

Darinnen

In zwoen Haupt-Abtheilungen, ſo-
wol von denen Catholiſchen Kirchen, Clö-
ſtern u. Stifftern, als auch von denen Evangel.
Stadt- und Pfarr-Kirchen, beſonders gehandelt,
Auch ſonſten alles

Mit curieuſen Nachrichten von dieſes Lan-
des Fürſten, Grafen, Frey-Herrn, Adelichen, Ge-
lehrten und andern merckwürdigen Perſonen,
Nebſt vielen angenehmen

Curioſitäten, Antiquitäten, Inſcriptionen,
vorgeſtellet worden.

Budiſſin,

41

WAHRENDORFF, Johann Peter (1683-1738)

Johann Peter Wahrendorffs... Lignitzische Merckwürdigkeiten *: oder Historische Beschreibung der Stadt und Fürstenthums Lignitz im Herzogthum Schlesien...* – Budissin : [David Richter, 1724]. – 630 s. ; 8º (16 x 10 cm).

S. tyt. u dołu obcięta przez introligatora (brak nazwy wydawcy i daty wyd.).

S. tyt.: [got. i łac.] Johann Peter Wahrendorffs ǁ Medic. Doct. und Phys. Ord. der Stadt ǁ Hannau in Schlesien, ǁ Lignitzische ǁ Merckwürdigkeiten ǁ Oder ǁ Historische Beschreibung ǁ der ǁ Stadt und Fürstenthums Lignitz ǁ im Herzogthum Schlesien, ǁ Darinnen ǁ In zwoen Haupt – Abtheilungen, so= ǁ wol von denen Catolischen Kirchen, Clö= ǁ stern u. Stifftern, als auch von dennen Evangel. ǁ Stadt= und Pfarr=Kirchen, besonders gehandelt, ǁ Auch sonsten alles ǁ Mit curieusen Nachrichten von dieses Lan= ǁ des Fürsten, Graphen, Frey-Herrn, Adelichen, Ge= ǁ leherten und andern merckwürdigen Personen, ǁ Nebst vielen angenehmen ǁ Curiositäten, Antiquitäten, Inscriptionen ǁ vorgestellet worden. ǁ Budissin [uszkodzenie strony].

S. tyt. czarno-czerwona.

Brak frontispisu.

Ded.: Wentzel Adalberto, Des Heil. Röm. Reichs Grafen von Würben und Freudenthal, Herrn der Herrschafft Datschütz, Marquaretz, Ober=Nimbschitz, Wolschan und Pomsdorff etc. Ihr Röm. Kays. auch zu Hungarn und Bohaimb Kön. Maj. Würcklichem Geheimbden Rathe, Cämmerern und Landes=Hauptmanne des Fürstenthum Lignitz und zugehöriger Weichbilder etc.

Inicjały, winiety w tekście.

Opr.: półpergamin.

Klocek introligatorski – zawiera dzieła współoprawne:

Beschreibung Der Königl. Bömischen Krönung... – zob. poz. 20.

J. Ch. Schwedler, *Die Königl. Crönung...* – zob. poz. 38.

J. Ch. Schwedler, *Die Glückseligkeit un das Wohl den sich auf den Herrn Zebaoth verlassenden Menschen...* – zob. poz. 37.

J. Ch. Schwedler, *Deutschlandes Gelübde...* – zob. poz. 36.

S. tyt. obcięta u dołu – brak nazwy oficyny wydawniczej i daty wydania.

Prow.: 1. IOANNES M. F. J. STULPE (na ozdobnym drukowanym ekslibrisie, przyklejonym na wyklejce górnej okładki, herb duchownego: kapelusz nad tiarą i tarczą herbową, na tarczy herbowej snop zboża, lew, baranek – w centrum, po bokach napis: Possesor meus est R. D. IOANNES MARTINUS FERDINAND IOSEPHUS STULPE Phil [osoph] iae Magister SS Th [eo] l [o] giae Baccalarus formatus Proto: No: tarius Apostolicus),

2. FF Nysa – brak pieczęci.

PBW w Opolu: sygn. SD 26.

BUWr – 304854-6, 418743.

Lignitzscher
Werckwürdig-
keiten
Erster Theil,
Von
denen Catholischen
Kirchen/ Clöstern und Stiff-
tern.

B Das

42

WAHRENDORFF, Johann Peter (1683-1738)

[***Johann Peter Wahrendorffs... Lignitzische Merckwürdigkeiten*** *: oder Historische Beschreibung der Stadt und Fürstenthums Lignitz im Herzogthum Schlesien*... – Budissin : David Richter, 1724]. – [3] – 630 s. ; 8º (17 x 10 cm). – Indeks.

Brak s. tyt. i frontispisu.

Na s. 1 karty przedtytułowej adnot. odręczna ołówkiem: Wahrendorff J. P. || Lignitzische Merkwürdig- || keiten... || Budissin.

Opr. skóra brązowa ciemna, grzbiet tłoczony ze zwięzami.

Prow.: 1. Ex libris... (na wyklejce górnej okładki wielokrotnie przekreślona nieczytelna adnot. odręczna piórem z datą 1725),

2. Den Lieben Franziskanern… von Georg Schmitt, Breslau i/August 1910 (adnot. odręczna piórem na s. 2 k. przedtyt.),

3. FF Nysa – brak pieczęci.

PBW w Opolu: sygn. SD 45.

BUWr – 304854-6, 418743.

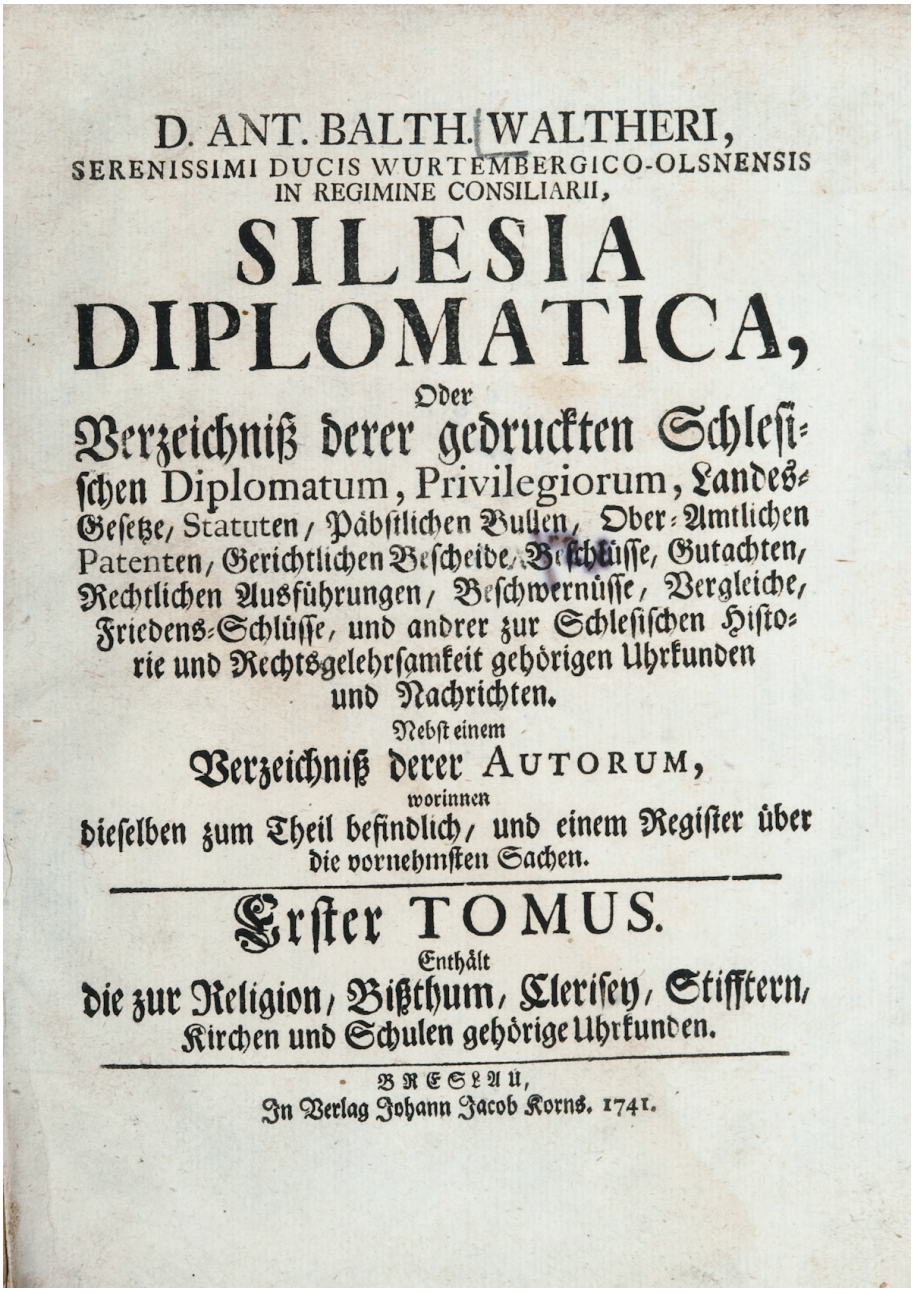

D. ANT. BALTH. WALTHERI,
SERENISSIMI DUCIS WURTEMBERGICO-OLSNENSIS
IN REGIMINE CONSILIARII,

SILESIA DIPLOMATICA,

Oder

Verzeichniß derer gedruckten Schlesischen Diplomatum, Privilegiorum, Landes-Gesetze, Statuten, Päbstlichen Bullen, Ober-Amtlichen Patenten, Gerichtlichen Bescheide, Beschlüsse, Gutachten, Rechtlichen Ausführungen, Beschwernüsse, Vergleiche, Friedens-Schlüsse, und andrer zur Schlesischen Historie und Rechtsgelehrsamkeit gehörigen Uhrkunden und Nachrichten.

Nebst einem

Verzeichniß derer AUTORUM,

worinnen

dieselben zum Theil befindlich, und einem Register über die vornehmsten Sachen.

Erster TOMUS.

Enthält

die zur Religion, Bißthum, Clerisey, Stifftern, Kirchen und Schulen gehörige Uhrkunden.

BRESLAU,
In Verlag Johann Jacob Korns. 1741.

43

WALTHER, Anton Balthasar von (1705-1785)

[***Silesia diplomatica...*** / A. B. Walther]. T. 1-2. – Breslau : in Verlag Johann Jacob Korns, 1741-1742. – 4º (23 x 19 cm).

T. 1. – 1741. – 188 s.
T. 2. – 1742. – 536, [24] s. – Indeks.

S. tyt. t. 1: [maj. łac., got.] D. ANT. BALTH. WALTHERI, ‖ SERENISSIMI DUCIS WURTEMBERGICO – OLSŃENSIS ‖ IN REGIMINE CONSILIARII, ‖ SILESIA ‖ DIPLOMATICA, ‖ Oder ‖ Verzeichnis derer gedruckten Schlesi ‖ schen Diplomatum, Privilegiorum, Landes ‖ Gesetze, Statuten, Päbstlichen Bulien, Ober=Amtlichen ‖ Patenten, Gerichtlichen Bescheide, Beschlüsse, Gutachten ‖ Rechtlichen Ausführungen, Beschwernüsse, Vergleiche ‖ Friedens=Schlüsse, und andrer zur Schlesischen Histo ‖ rie und Rechtsgelehrsamkeit gehörigen Uhrkunden ‖ und Nachrichten. ‖ Nebst einem Verzeichniss derer AUTORUM, ‖ worinnen ‖ dieselben zum Theil befindlich, und einem Register über ‖ die vornehmsten Sachen. ‖ Erster TOMUS. ‖ Enthält die zur Religion, Bissthum, Clerisey, Stifftern, ‖ Kirchen und Schulen gehörige Uhrkunden ‖ und Nachrichten. ‖ Nebst einem ‖ Verzeichniss derer AUTORUM, ‖ worinnen ‖ dieselben zum Theil befindlich und einem Register über ‖ die vornehmsten Sachen. ‖ Erster TOMUS ‖ [listwa] ‖ Enthält ‖ die zur Religion, Bisthum, Clerisey, Stifftern, ‖ Kirchen und Schulen gehörige Uhrkunden. ‖ [listwa] ‖ Breslau ‖ In Verlag Johann Jacob Korns, 1741.

S. tyt. t. 2: [got., maj. łac.] D. Anthon Balthasar Walthers ‖ Königl. Preusischen Kriegs= und Domainen=Raths ‖ SILESIA ‖ DIPLOMATICA, ‖ oder ‖ Verzeichnis derer gedruckten Schlesi ‖ schen Diplomatum, Privilegiorum, Landes ‖ Gesetze, Statuten, Päbstlichen Bullen, Ober=Amtlichen ‖ Patenten, Gerichtlichen Bescheide, Beschlüsse, Gutachten, ‖ Rechtlichen Ausführungen, Beschwernüsse, Vergleiche ‖ Friedens=Schlüsse, und andere zur Schlesischen Histo ‖ rie und Rechts ‖ gelahrsamkeit gehörigen Uhrkunden und Nachrichten. ‖ Nebst einem Verzeichniss derer AUTORUM, ‖ worinnen ‖ dieselben zum Theil befindlich und einem ‖ Register über ‖ die vornehmsten Sachen. ‖ [listwa] ‖ Zweyter TOMUS ‖ Enthält ‖ die zum weltlichen Zustande Schlesiens ‖ gehörige Uhrkunden. ‖ [listwa] ‖ Breslau ‖ In Verlag Johann Jacob Korns, 1741.

Współoprawne dwa tomy.

Tekst w jęz. niem. i łac., czcionka gotycka i łac.

Inicjały, winiety w tekście.

Opr.: karton sztywny surowy, wewnątrz papier czerpany nie przycięty.

Prow.: 1. Ex hereditate R. D. Canonici Francisci Karker. (drukowany ekslibris naklejony na wyklejce górnej okładki),

2. FF Nysa – brak pieczęci.

PBW w Opolu: sygn. SD 3.

BUWr – 416400, 442021-442022.

ΠΑΝΤΑ · ΜΕΤΡΙΑ.
A. BRAUNE.

DRUKI DRUGIEJ POŁOWY XVIII WIEKU

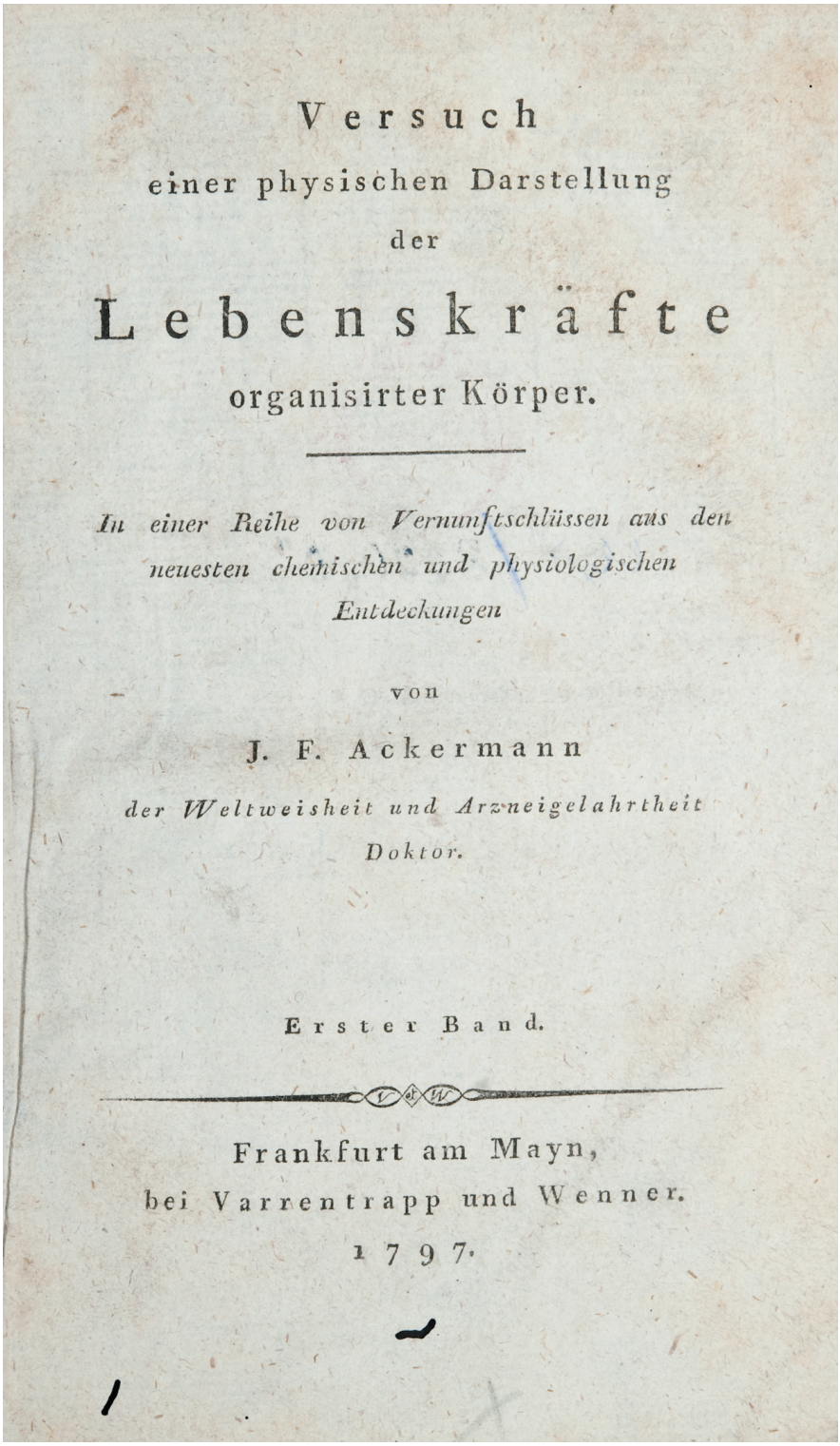

Versuch
einer physischen Darstellung
der
Lebenskräfte
organisirter Körper.

In einer Reihe von Vernunftschlüssen aus den neuesten chemischen und physiologischen Entdeckungen

von

J. F. Ackermann

der Weltweisheit und Arzneigelahrtheit Doktor.

Erster Band.

Frankfurt am Mayn,
bei Varrentrapp und Wenner.
1797.

44

ACKERMANN, Jacob Fidelis (1765-1815)

Versuch einer physischen Darstellung der Lebenskräfte organisirter Körper... / von J. F. Ackermann... Bd. 1. – Frankfurt am Mayn : bei Varrentrapp und Wenner, 1797. – XXIV, 440 s. ; 16º (19 x 12 cm).

S. tyt.: Versuch || einer physischen Darstellung || der || Lebenskräfte || organisirter Körper. || [listwa] || In einer Reihe von Vernunftschlüssen aus den || neuesten chemischen und physiologischen || Entdeckungen von || J. F. Ackermann || der Weltweisheit und Arzneigelahrtheit || Doctor. || Erster Band. || [listwa] || Frankfurt am Mayn, || bei Varrentrapp und Wenner. || 1797.

T. 1 z dwóch, t. 2 ukazał się w 1800 r.

Ded.: Sr. Wohlgebohren Herrn D. Johann Peter Frank, Kaiserl. Königlichem Hofrathe und Direktorn des allgemeinen Krankenhauses in Wien. Meinem verehrungswürdigen Lehrer!

Czcionka łac.

Opr.: karton barwiony na żółto, na grzbiecie pozłacany napis na tłoczonej skórzanej plakietce.

Prow.: 1. ΠΑΝΤΑ. ΜΕΤΡΙΑ. A. BRAUNE (ekslibris drukowany, z wyobrażeniem eskulapa),

2. FF Nysa – brak piecz.

PBW w Opolu, sygn. SD 66.

ÖNB – 57. J. 9.

Geogr. 19. C.

Von dem

Heiligen Römischen Reiche.

Vorbericht.

I.

Von dem Nahmen.

Einer schreibt es Deutschland, der andere Teutschland. Beyde haben ihre Ursache: Denn einer beruefet sich auf die PRONUNCIATION, die allerdings weich ist, sonderlich in Ober-Sachsen: Der andere hingegen gründet sich auf die DERIVATION, weil die alten Einwohner TEUTONES sind genennet worden.

Lateinisch wird es GERMANIA, und Frantzösisch ALLEMAGNE; im Stylo Curiæ aber das heilige Römische Reich Deutscher Nation, Lat. SACRUM IMPERIUM ROMANO-GERMANICUM, geniennet.

Daß es das heilige Reich genennet wird, ist kein Wunder: weil das Römische Reich schon zur Zeit der Heydnischen Kaiser SACRUM IMPERIUM ist genennet worden; welche Titulatur darnach so wohl Kaiser Constantinus Magnus im Oriente, als Kaiser Carolus Magnus im Occidente, beybehalten.

Das Römische Reich aber wird es billig genennet, nachdem fast vor 800 Jahren in der berühmten CON-

1870

45

[Alte Geographic]

[***Alte Geographic***]. [Tl. 3], [inc.: *Von den Heiligen Römischen Reiche*]. – [b. m.] : [b. w.], [po 1754]. – 956, [94] s., sygn. A-Z, Aa-Zz, Aaa-Uuu6 ; 8º (17 x 10 cm). – Indeks.

Brak s. tyt. Tyt. *Alte Geographic* na grzbiecie – prawdopodobnie nadany podczas oprawy w XIX/XX w. niekompletnej już książki.

Na s. [1] pod winietą tytuł części: *Von den Heiligen Römischen Reiche*; u dołu s. [1] w stopce: *III Theil*; na końcu tekstu na s. 956: *Ende des dritten Theils*.

Zawiera: 1. *Vorbericht* (s. 1 – 3); 2. dziesięć ksiąg opisujących kraje Rzeszy Niemieckiej i ich okręgi administracyjne (s. 4 – 905); 3. *Anhang von etlichen Artickeln, ohne welche die Geographie vom Römischen Reiche nicht kan verstanden werden*, s. 905-956; 4. *Register zum dritten Theil*, s. [1]-[94].

Wydane prawdopodobnie po 1754 r. – najpóźniejszą datą występującą w tekście jest rok 1754 (s. 17 – Praga, pożar starego miasta, s. 21 – Kolin, s. 83 – Księstwo Bielskie – Sułkowscy otrzymują cesarski tytuł książęcy, s. 137 – Neustadt w Dolnej Austrii, s. 242 – 6 listopada 1754 śmierć bpa Würtzburga, s. 453 – 31 grudnia 1754 – hrabstwo Hanau). Na s. 45-97 opis Śląska, w opisie Opola ostatnia data to rok 1750.

1 winieta.

Opr.: półskórek XIX/XX w., na grzbiecie skóra czarna tłoczona i złocona, z napisem: Alte Geographic.

Brak stron końcowych, indeks na s. [94] kończy się na Ziska i zapowiada na s. nast. Zittau.

Prow.: Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 40.

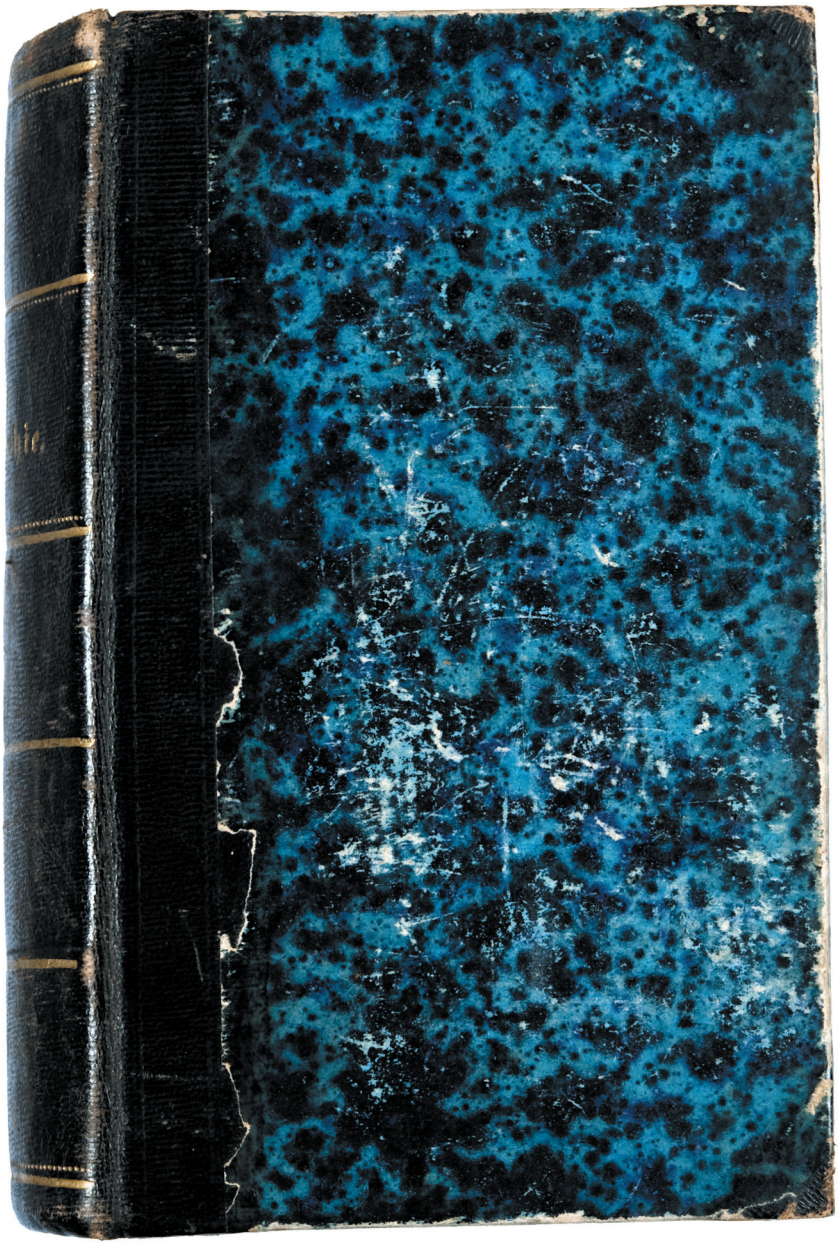

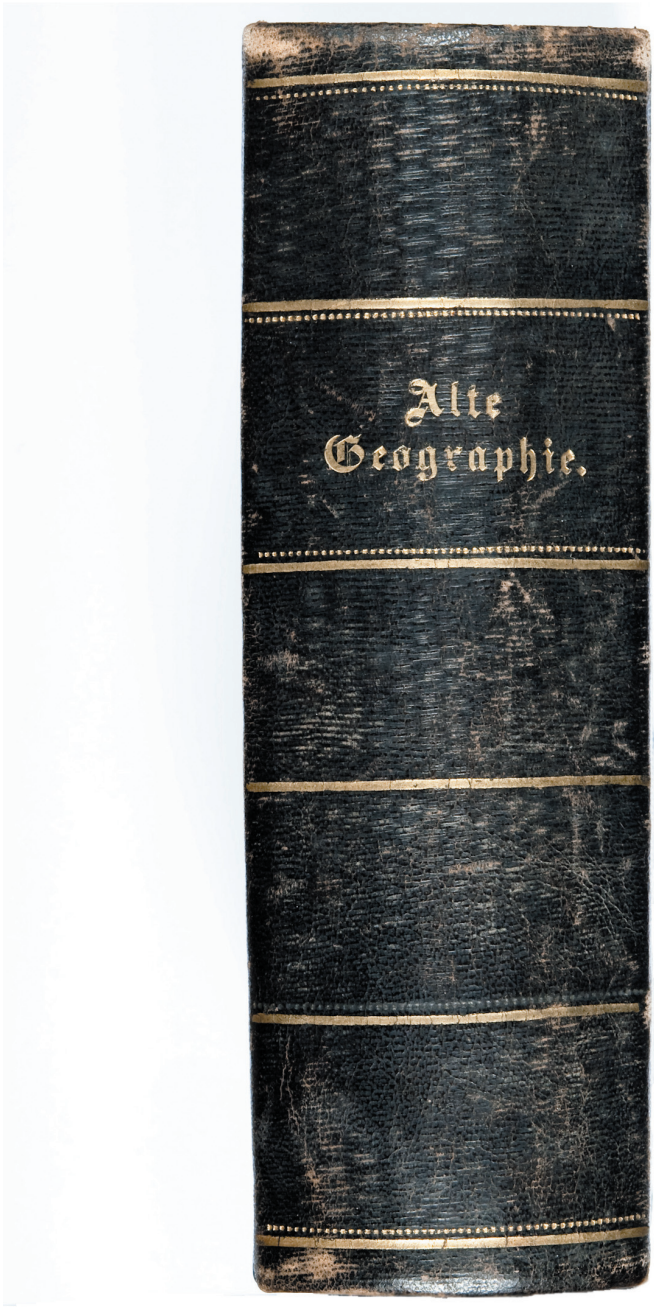
Alte
Geographie.

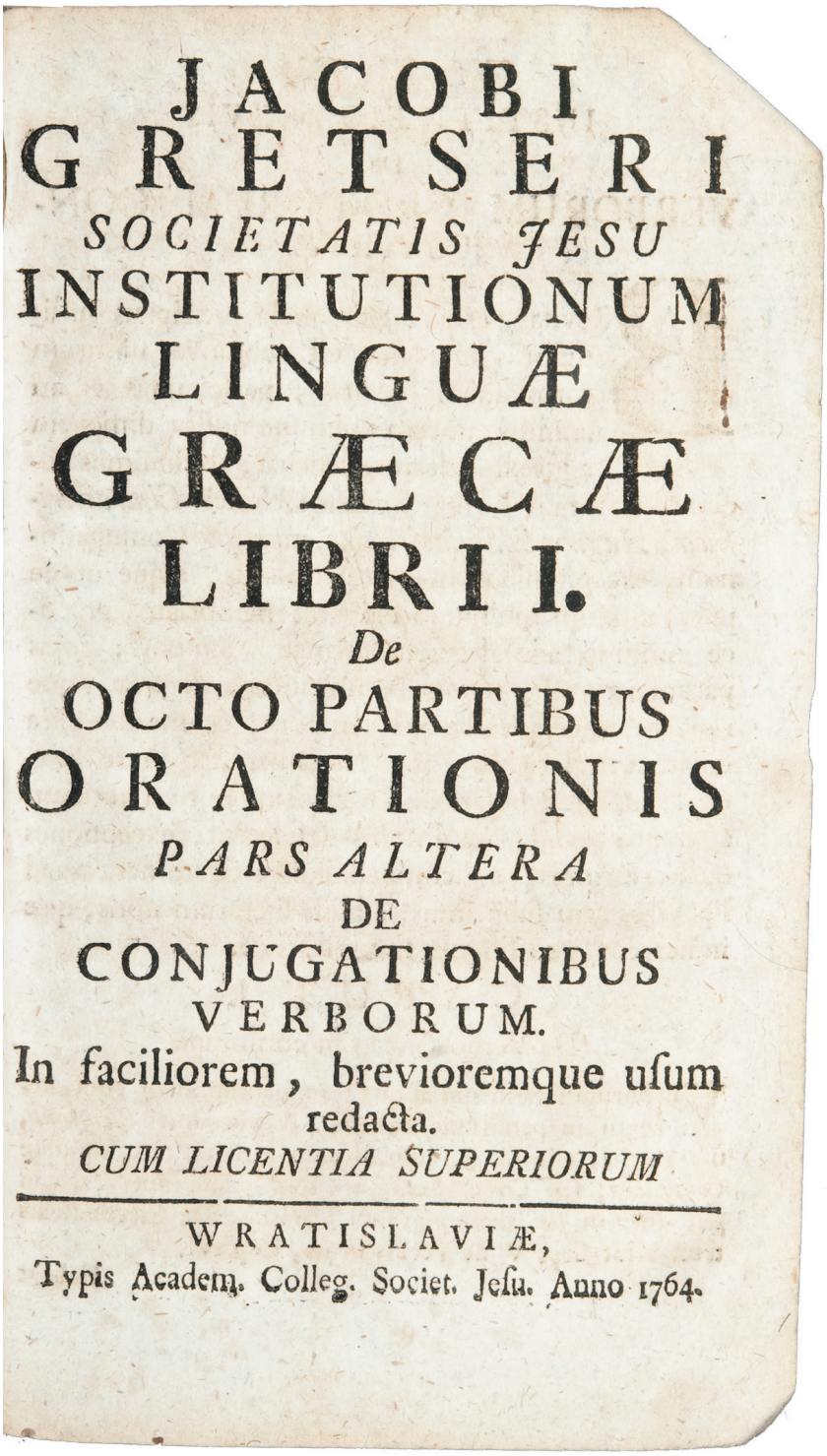

JACOBI
GRETSERI
SOCIETATIS JESU
INSTITUTIONUM
LINGUÆ
GRÆCÆ
LIBRI I.
De
OCTO PARTIBUS
ORATIONIS
PARS ALTERA
DE
CONJUGATIONIBUS
VERBORUM.
In faciliorem, brevioremque uſum
redacta.
CUM LICENTIA SUPERIORUM

WRATISLAVIÆ,
Typis Academ. Colleg. Societ. Jeſu. Anno 1764.

46

ALVARES, Manuel (1526-1582)
GRETSER, Jacob (1562-1625)

[inc.: ***Emmanuelis Alvari... De institutione grammatica liber II***]. – [Wratislaviae : typis Academ. Colleg. Societ. Jesu], [1763]. – 790 s., sygn. B2-Z, Aa-Zz, Aaa2 ; 8º (16 x 10 cm).

Tyt. nagł. pierwszej części książki: EMMANUELIS ǁ ALVARI ǁ E SOCIETATE JESU ǁ DE INSTITUTIONE GRAMMATICA ǁ LIBER II. ǁ NOTIS AD USUM JUVENTUTIS ǁ GERMANICAE, ET BOHEMICAE ǁ ILLUSTRATUS.

Zawiera również (przy zachowanej ciągłej paginacji całości):

1) nagł.: EMMANUELIS ALVARI ǁ E SOCIETATE JESU ǁ DE INSTITUTIONE GRAMMATICA ǁ LIBER TERTIUS. ǁ DE ǁ SYLLABARUM DIMENSIONE, ǁ *Pro Suprema Classe Grammaticae*., S. 126-207,

2) wybór tekstów autorów starożytnych: Owidiusza, M. T. Cycerona, G. J. Cezara, Q. Curtiusa Rufusa, S. 208-702,

3) s. tyt.: JACOBI ǁ GRETSERI ǁ SOCIETATIS JESU ǁ INSTITUTIONUM ǁ LINGUAE ǁ GRAECAE ǁ LIBRI II. ǁ DE ǁ OCTO PARTIBUS ǁ ORATIONIS ǁ PARS ALTERA ǁ DE ǁ CONJUGATIONIBUS ǁ VERBORUM. ǁ In faciliorem, brevioremque usum ǁ redacta. ǁ CUM LICENTIA SUPERIORUM [listwa] WRATISLAVIAE, Typis Academ. Colleg. Societ. Jesu. Anno 1764, S. [703]-790.

Brak stron 1-18, w tym s. tyt. oraz stron końcowych (po s. 790).

Tytuł na podst. tyt. nagł. części pierwszej książki.

Adres wydawniczy ze s. tyt. Jacobi Gretseri... *Institutionum linguae graecae libri II* (dzieło współwyd. z odrębną stroną tyt.).

Niektóre komentarze i wyjaśnienia w tekście głównym i przypisach dzieła Alvaresa w jęz. niem.; tekst dzieła J. Gretsera w jęz. łac. i grec.

Winiety rokokowe.

Opr.: karton z resztkami skóry na okładkach, grzbiet skórzany tłoczony.

Na wyklejce górnej okładki trzy adnotacje odręczne w jęz. niem. i łac., w tym jedna z datą 1773.

Prow.: 1. Hic liber pertinet Joanni Josepho Specht Grammatistae 1773 [? – adnot. odręczna na wyklejce górnej okładki; ostatnie słowo Grammatistae skreślone i nadpisane innym atramentem: Poetae].

2. Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 77.

BUWr – 300066 (*Emmanuelis Alvari e Societate Jesu liber II. De constructione octo partium orationis in usum mediae et supremae grammatices classium*. – Wratislaviae : typis Academicis Collegii Soc. Jesu, 1763.).

[Lodovico Ariosto]

ORLAND SZALONY

WIERSZ LUDWIKA ARYOSTO

W PIESNIACH XLVI.

NIEGDYS KARDYNAŁOWI HIPPOLITOWI Z ESTY

OFIAROWANY

Z Argumentami Ludwika Dolce.

PRZEKŁADANIA

PIOTRA KOCHANOWSKIEGO

DZIEŁO POSMIERTNE

Aż do końca Pieśni XXV. doprowadzone, w Bibliotece Akademii Krakowskiey odkryte, pierwszy raz we II. Tomach wydane.

T O M I.

Od początku Pieśni I. aż do końca Pieśni XIV.

w KRAKOWIE 1799.

w Drukarni JANA MAYA.

47

ARIOSTO, Ludovico Giovanni (1474-1533)

Orland szalony / wiersz Ludwika Aryosto... ; z Argumentami Ludwika Dolce ; przekładania Piotra Kochanowskiego... – W Krakowie : w drukarni Jana Maya, 1799. – T. 1-2. – 8º (20 x 13 cm).

T. I: Od początku Pieśni I. aż do końca Pieśni XIV. – [8], 432 s., sygn. A-Z, Aa-Dd4.
T. II: Od początku Pieśni XV aż do końca Pieśni XXV. – 444 s., sygn. A-Z, Aa-Dd.

S. tyt.: ORLAND SZALONY || WIERSZ LUDWIKA ARYOSTO || W PIESNIACH XLVI. || NIEGDYS KARDYNAŁOWI HIPPOLITOWI Z ESTY || *OFIAROWANY* || *Z Argumentami Ludwika Dolce*. [listwa] PRZEKŁADANIA PIOTRA KOCHANOWSKIEGO DZIEŁO POSMIERTNE || *Aż do końca Pieśni XXV. doprowadzone, w Bibliotece Akademii* || *Krakowskiey odkryte, pierwszy raz we II. Tomach wydane*. || [listwa, numer i tytuł tomu, dwie listwy] || w Krakowie 1799 || w Drukarni JANA MAYA.
Wydał ksiądz Jacek Przybylski.
Winiety w tekście.
Opr.: półskórek, grzbiet ze zwięzami, tłoczony i pozłacany.
Prow.: 1. Z Księgo-Zbiorku Ant: Rozmanita (piecz. owalna),
2. Z Księgozbioru Jana Jachimskiego (piecz. owalna),
3. P. P. Dom Książki – Antykwariat – 016464 (etykieta).
PBW w Opolu: akcesja K/297/62, sygn. SD 110/I-II.

E. XII, 211.

ATLAS Silesiae

[***Atlas Silesiae: id est Ducatus Silesiae...*** – in Norimbergae : Hommanianorum Heredum, 1752]. – 19 k. tabl. map złoż. miedzior. kolor. ; (47 x 62 cm).

Zawiera mapy:

tabl. 1: DUCATUS SILESIAE ǁ Tabula geographica generalis, statui hodierno, ei nempe qui post pacem Dresdensem locum obtinet, adaptata, iustaque Graduatione rectificata ǁ per Tob. Maier ǁ Norimbergae ǁ Impensis Homannianorum Heredum ǁ A. 1749. Mapa [Śląsk].

tabl. 2: DUCATUS SILESIAE ǁ TABULA GEOGRAPHICA PRIMA ǁ INFERIORUM EIUS PARTEM ǁ SEU NOVEM PRINCIPATUS ǁ quorum insignia hic adjecta sunt, secundum flatum recentissimum complectens. Ad mentem Hasiani authographi maioris legitime delineata et edita curis Homann. Heredum ǁ A.º MDCCXXXXV. Mapa [Śląsk Dolny].

tabl. 3: DUCATUS SILESIAE ǁ TABULA ALTERA ǁ SUPERIOREM SILESIAM ǁ exhibens ex mappa Hasiane ǁ maiore desumta & ǁ excusa ǁ per Homanianos ǁ Heredes *Norimb*. ǁ A.º MDCCXXXXVI. Mapa [Śląsk Górny].

tabl. 5: PRINCIPATUS SILESIAE ǁ GROTTKANI ǁ exactisima Tabula geographica ǁ exhibens ǁ TERRAM NISSENSEM *simul* ǁ *ac* circulos ǁ Grotkau, Ottmachau, et Ziegenhals ǁ J. W. WIELAND diligentissime delineata [...] denuo rectificata per [...] MATHEUM A SCHUBARTH [...] A. O. R. MDCCXXXVI. Mapa [Księstwo Grodkowsko-Nyskie].

tabl. 6: PRINCIPATUS SILESIAE ǁ OELSNENSIIS ǁ in suos Districtus OELS, BERNSTADT et TREBNITZ divisi [...] a Joh. W. Wieland Geometra [...] Matheum a Schubarth [...] A. O. R. MDCCXXXVIII. Mapa [Księstwo Oleśnickie].

tabl. 7: PRINCIPATUS SILESIAE ǁ OPPAVENSIS ǁ novissima Tabula Geographica... ǁ a J. W. WIELAND [...] denuo rectificata per [...] MATHEUM A SCHUBART ǁ A. O. R. MDCCXXXVI. Mapa [Księstwo Opawskie].

tabl. 8: PRINCIPATUS SILESIAE ǁ KARNOVENSIS [...] a J. W. Wieland [...] Matheum a Schubart [...] A. O. R. MDCCXXVI. Mapa [Księstwo Karniowskie].

tabl. [9]: PRINCIPATUS SILESIAE ǁ SAGANENSIS [...] et J. W. Wieland [...] denuo rectificata per [...] Matheum Schubarth [...] A. O. R. MDCCXXXVI. Mapa [Księstwo Żagańskie].

tabl. 10: PRINCIPATUS SILESIAE ǁ MÜNSTERBERGENSIS [...] a J. W. Wieland [...] denuo rectificata per [...] Mathaeum Schubarth [...] A. R. S. MDCCXXXVI. Mapa [Księstwo Ziębickie].

tabl. 11: PRINCIPATUS SILESIAE ǁ SCHWIDNICENSIS [...] a J. W. Wieland [...] denuo rectificata per [...] Mathaeum Schubarth ǁ A. R. S. C IC IC CCXXXVI. Mapa [Księstwo Świdnickie].

tabl. 12: PRINCIPATUS SILESIAE ǁ IAVORNENSIS [...] a J. W. WIELAND [...] denuo rectificata per [...] M. SCHUBARTH [...] ǁ A. O. R. MDCCXXXVI. Mapa [Księstwo Jaworskie].

tabl. 13: PRINCIPATUS SILESIAE ǁ GLOGOVENSIS [...] a Joh.

W. Wieland [...] denuo rectificata per [...] Mathaeum Schubarth [...] A. O. R. MDCCXXXVIII. Mapa [Księstwo Głogowskie].

tabl. 14: PRINCIPATUS ǁ SILESIAE ǁ OPPOLIENSIS ǁ exactisima Tabula geographica, fistens ǁ CIRCULOS OPPOLIENSEM OBER-GLOGAU GROS ǁ STRELIZ COSEL, TOST, ROSENBERG ǁ FALCKENBERG & LUBLENIZ ǁ a J. W. Wieland, *Locumentente Caesareo accurate delineata, et* ǁ *Sumptibus Principum ac Ord. Silesae* A. O. R. MDCCXXXVI ǁ *reducta et excusa Norimbergae* ǁ *ab Homanniais Heredibus* ǁ *Cum Spec. S. Caes. Rque Mtis Privilegio*. Mapa [Księstwo Opolskie].

tabl. 15: PRINCIPATUS SILESIAE ǁ RATIBORIENSIS [...] I. W. Wieland [...] A. O. R. MDCCXXXVI. Mapa [Księstwo Raciborskie].

tabl. 16: PRINCIPATUS SILESIAE ǁ WRATISLAVIENSIS [...] J. W. Wieland [...] denuo rectificata per [...] Mathaeum a Schubarth [...] cum spec. G. Caes. RG. Maiestat: Privil. A. O. R. MDCCXXXVI. Mapa [Księstwo Wrocławskie].

tabl. [18]: PRINCIPATUS SILESIAE ǁ BREGENSIS [...] J. W. Wieland [...] denuo rectificata per [...] Mathaeum Schubarth [...] A. OR. C IC IC XXXVI. Mapa [Księstwo Brzeskie].

tabl. 19: PRINCIPATUS SILESIAE ǁ WOLANI [...] a I. W. WIELAND [...] denuo rectificata per [...] MATHAEUM SCHUBARTH [...] A. R. S. MDCCXXXVI. Mapa [Księstwo Wołowskie].

tabl. 20: PRINCIPATUS ǁ SILESIAE ǁ TESCHINENSIS [...] I. W. Wieland [...] A. O. R. MDCCXXXVI. Mapa [Księstwo Cieszyńskie].

tabl. [21]: *General Carte der gesamten* ǁ *Königlichen Preussischen Länder* ǁ *zu finden* ǁ *bei J. D. Schleuen* ǁ *Kupferstecher in Berlin* [b. r.]. Mapa [Ziemie Królestwa Pruskiego, po 1742, przed 1760 r.].

Mapy (tabl. 1-20) sporządził Johann W. Wieland i Matheus Schubarth (oficerowie w służbie cesarskiej), sztychowali, ozdabiając m. in. bogatymi ikonograficznie kartuszami, miedziorytnicy: Tobias Maier, Johann Mathias Hase (także geograf, twórca map) oraz (tabl. [21]) J. D. Schleuen (miedziorytnik i grafik w Berlinie w l. 1740-1774 – Th.-B. 30, 106-107).

Opr.: skóra brązowa miękka, zniszczona, wyraźny ślad złożenia atlasu na pół i konserwacji całości w XX w.(ca 1919 r. – podklejenia oprawy i tablic, nowe osadzenie map)[1].

Brak k. tyt. oraz tabl. 4 (Episcopatus Wratislaviensis, 1751, wyk. przez kanonika Jana Ignacego Felbigera) i 17 (Księstwo Legnickie).

Jako tabl. ostatnia [21] zamieszczona mapa ziem Królestwa Pruskiego (po 1743, przed 1760), zaopatrzona w bogato zdobiony kartusz otaczający medalion z portretem młodego władcy (Fryderyka II Hohenzollerna, zwanego później Wielkim), trzy panoramy miast: Berlina, Królewca i Wrocławia oraz herb Prus. Mapa obejmuje również terytoria krajów sąsiadujących z Królestwem Pruskim, m. in. Królestwa Polskiego.

Prow.: Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 98.

Janczak, s. 71-78.; Mapy Górnego Śląska...; Horodyski; Sroka; GBV – 341561894.

[1] Dotyczy stanu fizycznego przed konserwacją prowadzoną przez Joannę Srokę w UMK w Toruniu.

LA BASSE SILESIE, qui comprend les Principautés de Schweidnitz, de Iauer, de Glogau; de Breslau, de Lieg
dessinée par les Heritiers de Homann. l'An 1745.
SEPTENTRIO
MERIDIES
OCCIDENS
Explicatio Signorum
MARCH. BRANDENBVRGICI
LVSATIÆ INFERIORIS
LVSATIÆ SVPERIORIS
BOHEMIA
STADT BRESLAV.
nebst denen ihr gehörigen Gütern und Dörfern.
Hat im Fürsten Collegio ihren eigenen Siz und Stimme.
FREYE STANDS-HERR
I. WARTENBERG.
Städte: Wartenberg. Bralin.
Flüsse. Weida.
II. MILIT
Städte:
Zulauf.
Flüsse:

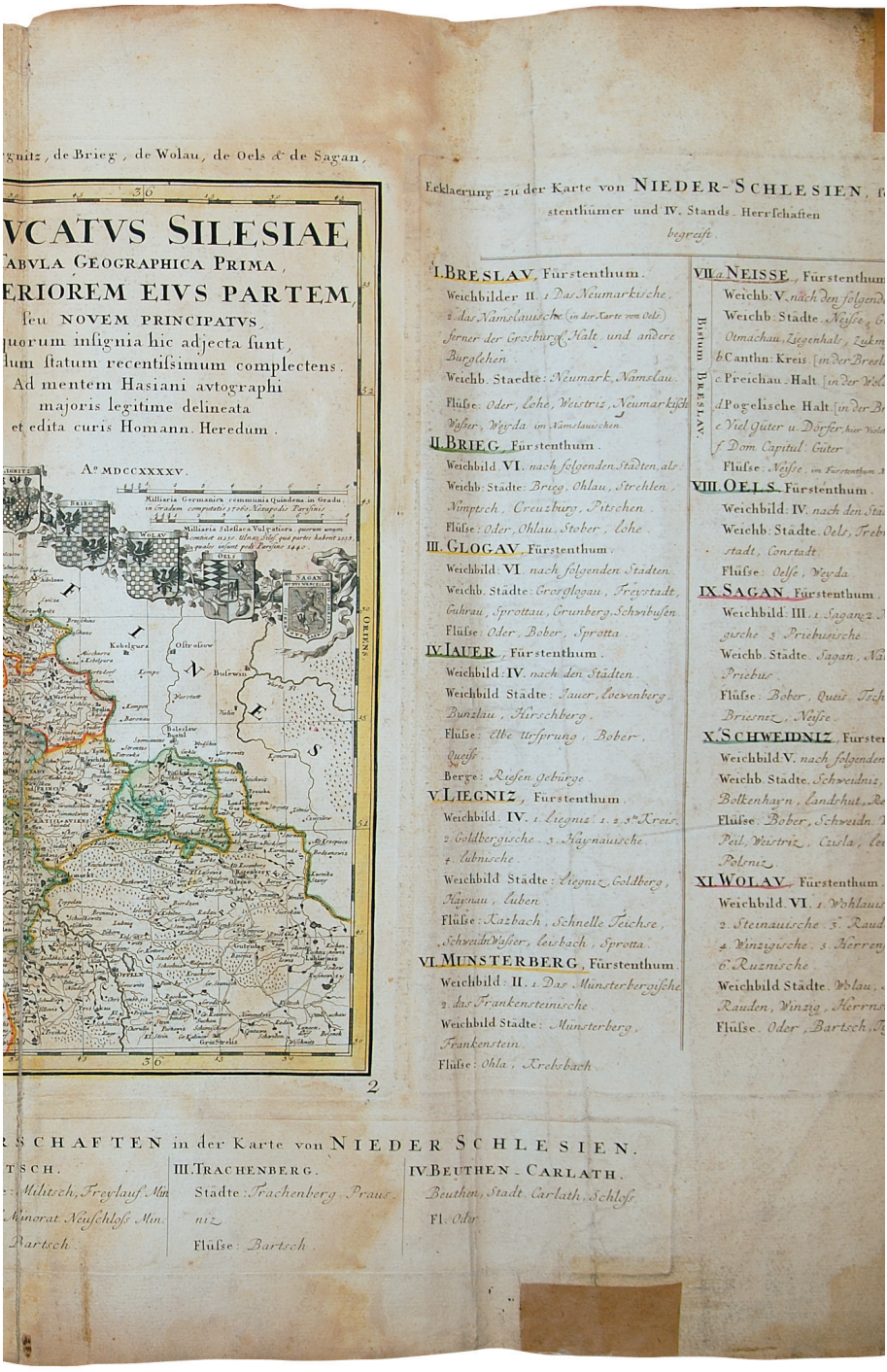
gnitz, de Brieg, de Wolau, de Oels & de Sagan,
VCATVS SILESIAE
ABVLA GEOGRAPHICA PRIMA,
ERIOREM EIVS PARTEM,
seu NOVEM PRINCIPATVS,
quorum insignia hic adjecta sunt,
lum statum recentissimum complectens.
Ad mentem Hasiani avtographi
majoris legitime delineata
et edita curis Homann. Heredum.
Anno MDCCXXXXV.
Milliaria Germanica communia Quindena in Gradu
Milliaria Silesiaca Vulgatiora, quorum unum
Oels
Sagan
Kobelgurt
Ostrolow
Bufewin
Oppeln
Erklaerung zu der Karte von NIEDER-SCHLESIEN,
stenthümer und IV. Stands-Herrschaften
begreift.
I. BRESLAV, Fürstenthum.
Weichbilder II. 1 Das Neumarktische,
2 das Namslauische (in der Karte von Oels)
ferner der Grosburgk Halt und andere
Burglehen.
Weichb. Staedte: Neumark, Namslau.
Flüsse: Oder, Lohe, Weistriz, Neumarktsch
Wasser, Weyda im Namslauischen.
II. BRIEG, Fürstenthum.
Weichbild VI. nach folgenden Städten, als
Weichb. Städte: Brieg, Ohlau, Strehlen,
Nimptsch, Creuzburg, Pitschen.
Flüsse: Oder, Ohlau, Stober, Lohe.
III. GLOGAV, Fürstenthum.
Weichbild VI. nach folgenden Städten.
Weichb. Städte: Groß Glogau, Freystadt,
Guhrau, Sprottau, Grunberg, Schwibusen.
Flüsse: Oder, Bober, Sprotta.
IV. JAUER, Fürstenthum.
Weichbild IV. nach den Städten.
Weichbild Städte: Jauer, Loewenberg,
Bunzlau, Hirschberg.
Flüsse: Elbe Ursprung, Bober,
Queiss.
Berge: Riesen Gebürge.
V. LIEGNIZ, Fürstenthum.
Weichbild IV. 1. Liegnitz 1. 2. 3tes Kreis.
2 Goldbergische. 3 Haynauische.
4 Lubnische.
Weichbild Städte: Liegnitz, Goldberg,
Haynau, Luben.
Flüsse: Katzbach, Schnelle Teichse,
Schweidnitzer Wasser, Leisbach, Sprotta.
VI. MUNSTERBERG, Fürstenthum.
Weichbild: II. 1 Das Münsterbergische
2 das Frankensteinische.
Weichbild Städte: Münsterberg,
Frankenstein.
Flüsse: Ohla, Krebsbach.
VII. a NEISSE, Fürstenthum
Bistum BRESLAV.
Weichb. V. nach den folgend
Weichb. Städte. Neisse,
Otmachau, Ziegenhals, Zukm
b Canthn: Kreis. [in der Bresl
c Preichau. Halt. [in der Wöl
d Pogelische Halt. [in der Br
e Viel Güter u. Dörfer hier Verle
f Dom. Capitul. Güter.
Flüsse: Neisse, im Fürstenthum
VIII. OELS, Fürstenthum.
Weichbild: IV. nach den Stä
Weichb. Städte. Oels, Treb
stadt, Constadt.
Flüsse: Oelse, Weyda.
IX. SAGAN, Fürstenthum.
Weichbild: III. 1 Sagan 2
gische 3 Priebusische.
Weichb. Städte. Sagan, Na
Priebus.
Flüsse: Bober, Queis, Tesch
Briesnitz, Neisse.
X. SCHWEIDNITZ, Fürste
Weichbild V. nach folgenden
Weichb. Städte. Schweidnitz,
Bolkenhayn, Landshut, Re
Flüsse. Bober, Schweidn.
Peil, Weistriz, Cisla, Le
Polsnitz.
XI. WOLAV, Fürstenthum.
Weichbild VI. 1. Wohlauis
2 Steinauische 3. Raud
4 Winzigische 5 Herren
6 Ruznische
Weichbild Städte. Wolau,
Rauden, Winzig, Herrns
Flüsse. Oder, Bartsch,
2
SCHAFTEN in der Karte von NIEDER SCHLESIEN.
TSCH.
: Militsch, Freylauf. Min
Minorat Neuschloss Min.
Bartsch.
III. TRACHENBERG.
Städte: Trachenberg, Praus
nitz
Flüsse: Bartsch.
IV. BEUTHEN-CARLATH.
Beuthen, Stadt. Carlath, Schloss.
Fl. Odr.

LA HAUTE SILESIE, qui comprend les Principautés de Neise, de Munsterberg, de Iægerndorf, de Troppa
delinée par les Heritiers de Homann l'An 1746
SEPTENTRIO
OCCIDENS
MERIDIES
BOHEMIAE
PARS
MORAVIA
POLONIA

d'Oppeln, de Ratibor, de Teschen.
DVCATVS SILESIAE
TABVLA ALTERA
SVPERIOREM
SILESIAM
exhibens
ex mappa Hasiana
majore desumta &
excusa
per Homañianos
Heredes Norimb.
A° MDCCXXXXVI
TESCHEN
RATIBOR
OPPELN
TROPPAV
IAEGERNDORF
FRANKENSTEIN
NEISE
MUNSTERN
REGNI POLONIÆ FINES
REGNI HVNGARIÆ FINES
Explicatio Signorum
Urbes regiæ
Urbes episcopales
Urbes communes
Monasteria
Oppida
Pagi
Ep. Wr. Episc. Wratislaviensis
St. M. Status Minor
Montes Carpathici
Kraczna
Oriens
Erläuterung der Karte von OBER SCHLESIEN, darinnen
V. Fürstenthümer und 2 Stands-Herrschafften vorgestellet
worden, welche zusammen Ober Schlesien ausmachen.
Fürstenthum TESCHEN.
I. Weichbild Staedte:
Teschen
II. Land Staedte:
Bielitz, Freystadt, Fridek, Loslau,
Skotschau, Jablunke, Niskow.
III. Flüsse:
Olse, Ostrawicz, Weichsel.
IV. Berge:
Carpathische oder Ungarische
Sudetische oder Mährische, das
Gesenke genannt.
Fürstenthum TROPPAV.
I. Städte:
Troppau, Benischau, Holtschin,
Freudenthal, Deutschleuten-
Reichwaldau.
II. Flüsse:
Oppa, Mora, Oder.
Fürstenthum IAEGERNDORF
I. Weichbild Städte:
Jägerndorf oder Karnow.
Lubschütz.
II. Flüsse:
Oppa.
I. Fürstenthum OPPELN.
I. Weichbild oder Kreise:
1. Der Oppelische.
2. Ober Glogauische.
3. Strelitzische.
4. Koslische.
5. Tostische.
6. Rosenbergische.
7. Falkenbergische.
8. Schlaventizische.
9. Gleywitzische.
10. Neustädtische.
11. Zülzensche.
12. Lublinitzische.
II. Weichbild Städte
Oppeln, Ober- oder Klein Glogau.
Gross Streliz, Kosel, Tost, Rosen-
berg, Falkenberg, [Schlaventiz, Gley-
wiz, Neustadt, Zultz, Lublenitz]
Flüsse.
Oder, Prudnitz, Steina, Brennitz,
Hotzenplotz, Malpana, Warta,
Brisnitz, Klodnitz.
V. Fürstenthum RATIBOR.
Städte:
Ratibor, Oderberg, Sorau,
Ribnik.
Flüsse:
Oder, Else.
STANDS-HERRSCHAFTEN.
I. Stands Herrsch: PLESS.
Städte:
Pless, Nicolau, Beron, Myslowitz.
Flüsse:
Weichsel, Gostina, Korzenicz,
Brzemsa, Biala.
II. Stands-Herrsch: BEUTHEN-
BEUTHEN.
Städte: Beuthen, Tarnowitz.
Flüsse:
Brenice.

Characterum Explicatio
CIRCULUS
OPPOL
ENSIS
PRINCI
OPPOLI
CIRCULUS
SUPERIO
CIRCULUS
NEOSTADI
ENSIS
GOVIÆ
CIRCULUS
KOSTENSIS

PRINCIPATVS
SILESIAE
OPPOLIENSIS
exactissima Tabula geographica, sistens
CIRCVLOS OPPOLIENSEM, OBER-GLOGAV GROS
STREHLIZ, COSEL, TOST, ROSENBERG,
FALCKENBERG & LVBLENIZ.
a I. W. Wieland, Locumtenente Caesareo accurate delineata, et
Sumptibus Principum ac Ord. Silesiae AOR. MDCCXXXVI.
reducta et excusa Norimbergae
ab Homannianis Heredibus.
Cum Spec. S. Caes. Reg. Mtis Privilegio.
CIRCVLVS
ROSENBERG.
CIRCVLVS
LVBLINIE
CIRCVLVS
CIRCVLVS
CIRCVLVS
CIRCVLVS
CIRCVLVS
CIRCVLVS
MERIDIES

PRINCIPATUS
WRATISLAVIA
PARS
PRINCIPATUS
WEICHBILD
TERRÆ
PRINCIPATUS
MONSTERBERGENSIS
PARS
ORIENS.
Longitudines numeratæ a primo Meridiano per Insulam Terri, qui a Parisiis distat 20° versus Occidentem.

POLONIÆ PARS
PRINCIPATVS SILESIAE
BREGENSIS
exactissima Tabula Geographica exhibens
Circulos BRIEG, OHLAV, STREHLEN, NIMBTSCH
CREVTZBVRG et PIETSCHEN
una cum adjacente Districtu NAMBSLAVIENSI,
ad Principatum Wratislaviensem alias pertinente à
I. W. WIELAND Geometra et Locumt. accurate delineata &
ob praematuram mortem Authoris denuo rectificata
per Caesareum Locumt. et Archit. militarem
MATTHAEVM SCHVBARTH
Sumptibus PRINCIPVM AC ORDINVM SILESIAE
A. O. R. CIↃ IↃ CCXXXVI.
excusa Norimbergae ab Hered. Homannianis.
Cum Speciali Sac. Cæs. Majt. Privilegio.

General-Carte
der gesamten Königlichen
Preussischen Länder.
zu finden
bei P. J. Schleuen
Kupferstecher in Berlin
DIE NORD = SEE
HOLSTEIN
HOLLAND
WESTPHALEN
NIEDER SACHSEN
SACHSEN
FRANCKEN
OBER RHEIN
SCHWABEN
BAYERISCH
SCHWEITZ
Hamburg
Lübeck
Bremen
Hannover
Braunschweig
Magdeburg
Dresden
Leipzig
Nürnberg
Regensburg
Ulm
Stuttgart
Mannheim
Frankfurt
Cassel
Marburg
Würtzburg
Bamberg
Hall
Rügen
MITTAG
ABEND

DIE OST SEE
KÖNIGREICH
POHLEN
KÖNIGREICH
BRANDENBERG
POLNISCH
PREUSSEN
BÖHMEN
MÆHREN
UNGARN
MORGEN
MITTAG
Rügen
Olmütz
Braunau
Cracau
Lublin
Warschau
Dresden
Breslau
Polen
Gnesen
Dantzig
Danzig
Pressburg
Caschau
Kaschau
Tarnow
Kaschau
Kleine Stadt
Dorf
Schloß
Universität
Post-wege

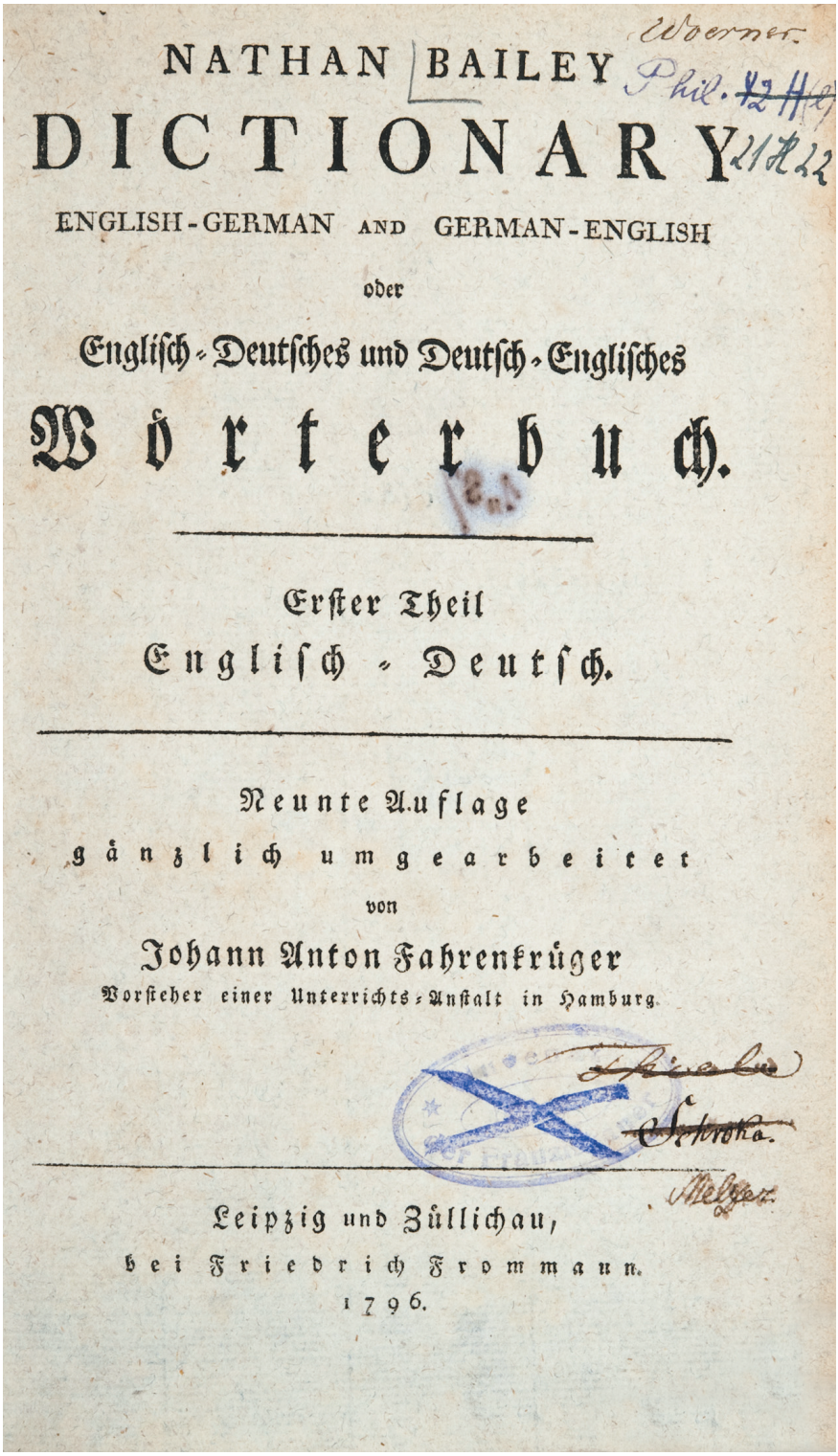

NATHAN BAILEY

DICTIONARY

ENGLISH-GERMAN AND GERMAN-ENGLISH

oder

Englisch-Deutsches und Deutsch-Englisches

Wörterbuch.

Erster Theil

Englisch-Deutsch.

Neunte Auflage

gänzlich umgearbeitet

von

Johann Anton Fahrenkrüger

Vorsteher einer Unterrichts-Anstalt in Hamburg.

Leipzig und Züllichau,

bei Friedrich Frommann.

1796.

49

BAILEY, Nathan (?-1742)
FAHRENKRÜGER, Johann Anton (1759-1816)

Dictionary English – German and German – English... Erster Theil : *Englisch – Deutsch*... / Nathan Baily. – Neunte Auflage / gänzlich umgearbeitet von Johann Anton Fahrenkrüger... – Leipzig und Züllichau : bei Friedrich Fromann (Leipzig : gedruckt bei Wolf Gottlob Pezold), 1796. – [8], 952 s. ; 8º (23 x 14 cm).

S. tyt.: [maj. łac.] DICTIONARY || ENGLISH – GERMAN AND GERMAN – ENGLISH || [got.] oder || Englisch= Deutsches und Deutsch= Englisches || Wörterbuch. || Erster Theil || Englisch – Deutsch. || Neunte Auflage || gänzlich umgearbeitet || von || Johann Anton Fahrenkrüger || Vorsteher einer Unterrichts= Anstalt in Hamburg. || [listwa] Leipzig und Züllichau, || bei Friedrich Fromann. || 1796.

Cz. 1 z dwóch; cz. 2 ukazała się w 1797 r.

Informacja o miejscu druku w kolofonie s. 952: Leipzig, gedruckt bei Wolf Gottlob Pezold.

Tekst w jęz. ang. i niem., czcionka odpowiednio łac. i gotycka; 1 winieta.

Opr.: półskórek, grzbiet ze zwięzami.

Prow.: 1. Cztery autografy na s. tyt. m. in.: Woerner, Schroka,
2. Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 1.

SBBer – Z 873-1.

Phil. 21 a 4

M. Fr. G. Barth's

vormaligen Rektors in der Fürstenschule zu Pforta in Kursachsen

Kurzgefaßte Spanische Grammatik

worinnen

die richtige Aussprache

und alle

zur Erlernung

dieser Sprache nöthigen Grundsätze

abgehandelt und erläutert sind,

daß Jeder, der Lateinisch verstehet, diese Sprache in ein paar Wochen, ohne Lehrmeister, zu erlernen im Stande ist.

Nebst

einigen Gesprächen und einer Sammlung angenehmer Erzählungen und Geschichtchen.

Dritte vermehrte und verbesserte Auflage.

Erfurt, 1797

bey Georg Adam Keyser.

h

50

BARTH, Friedrich Gottlieb (1738-1794)

M. Fr. G. Barth's... Kurzgefasste spanische Grammatik... – Dritte vermehrte und verbesserte Auflage. – Erfurt : bey Georg Adam Keyser, 1797. – 169, [5] s. ; 8º (20 x 12 cm).

S. tyt.: [got.] M. Fr. G. Barth's || vormaligen Rektors in der Fürstenschule zu Pforta in Kursachsen || Kurzgefasste || Spanische Grammatik || worinnen || die richtige Aussparache || und alle || zur Erlernung || dieser Sprache nöthigen Grundsätze || abgehandelt und erläutert sind, || dass Jeder, der Lateinisch verstehet, diese Sprache || in ein paar Wochen, ohne Lehrmeister, || zu erlernen im Stande ist. || Nebst || einigen Gesprächen und einer Sammlung || angenehmer Erzählungen und Geschichtchen. || [listwa] || Dritte vermehrte und verbesserte Auflage || [listwa] || Erfurt, 1797 || bey Georg Adam Keyser.

Samouczek jęz. hisz. w wydawnictwie Keysera ukazał się czterokrotnie: 1778, 1788, 1797, 1807.

Tekst w jęz. hisz. i niem., czcionka odpowiednio łac. i gotycka.

Opr.: miękki karton i papier marmurkowy.

Prow.: Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 8.

UBLeip – M03479874.

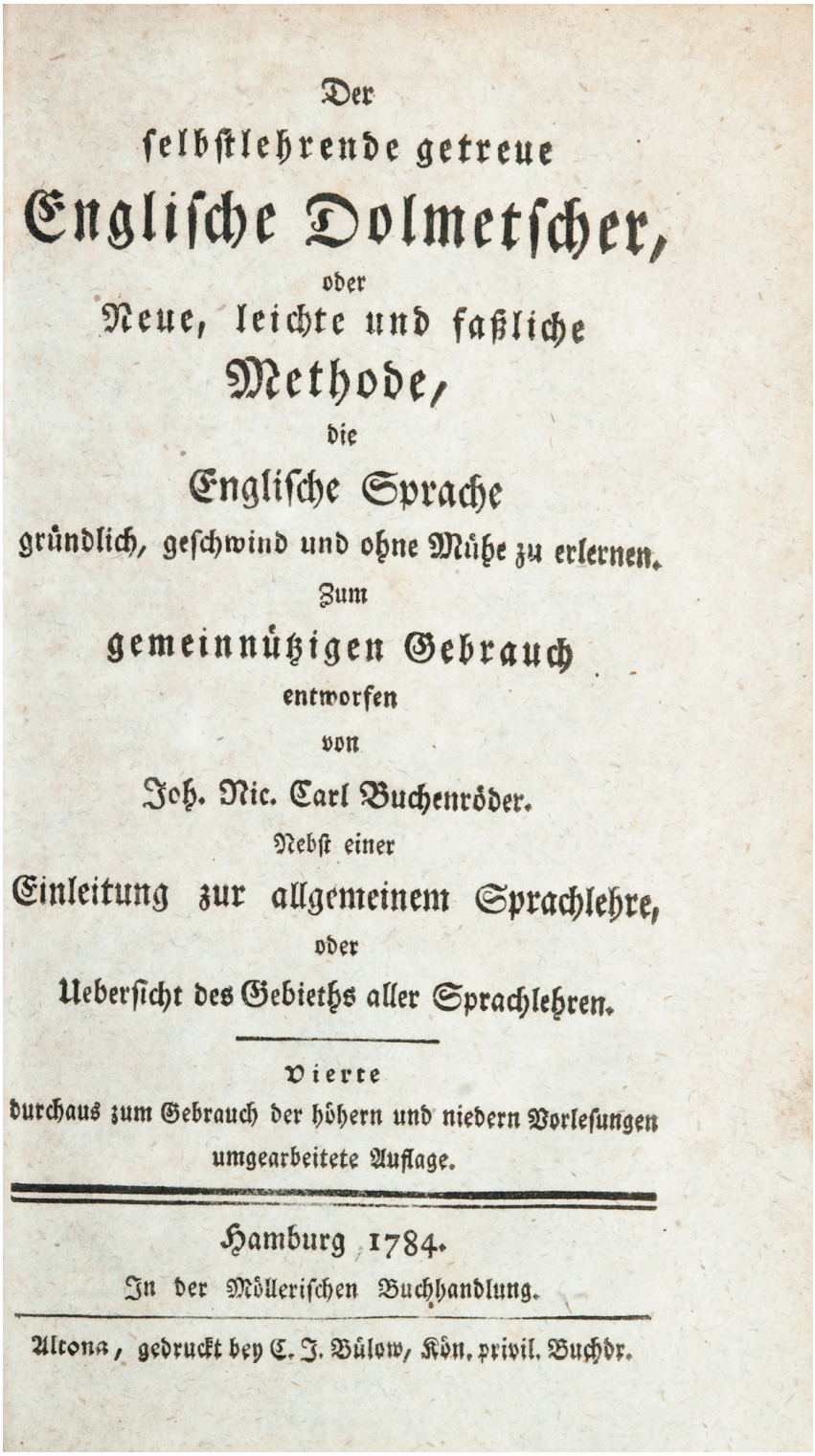

Der
selbstlehrende getreue
Englische Dolmetscher,
oder
Neue, leichte und faßliche
Methode,
die
Englische Sprache
gründlich, geschwind und ohne Mühe zu erlernen.
Zum
gemeinnützigen Gebrauch
entworfen
von
Joh. Nic. Carl Buchenröder.
Nebst einer
Einleitung zur allgemeinem Sprachlehre,
oder
Uebersicht des Gebieths aller Sprachlehren.

Vierte
durchaus zum Gebrauch der höhern und niedern Vorlesungen
umgearbeitete Auflage.

Hamburg 1784.
In der Möllerischen Buchhandlung.

Altona, gedruckt bey C. J. Bülow, Kön. privil. Buchdr.

51

BUCHENRÖDER, Johann Nicolaus Carl

Der selbstlehrende getreue englische Dolmetscher... / von Joh. Nic. Carl Buchenröder... – Vierte... umgearbeitete Auflage. – Hamburg : in der Möllerischen Buchhandlung (Altona : gedruckt bey C. J. Bülow...), 1784. – XIV, 104 s. ; 8º (18 x 11 cm).

S. tyt.: [got.] Der || selbstlehrende getreue || Englische Dolmetscher, || oder || Neue, leichte und fassliche || Methode, || die || Englische Sprache || gründlich, geschwind und ohne Mühe zu erlernen. || Zum || gemeinnützigen Gebrauch || entworfen || von || Joh. Nic. Carl Buchenröder. || Nebst einer || Einleitung zur allgemeinem Sprachlehre, || oder || Uebersicht des Gebieths aller Sprachlehren. || [listwa] || Vierte || durchaus zum Gebrauch der höhern und niedern Vorlesungen || umgearbeitete Auflage. || Hamburg 1784. || In der Möllerischen Buchhandlung || [listwa] || Altona, gedruckt bey C. J. Bülow, Kön. Privil. Buchdr.

Bibliogr.: *Verzeichniss einiger englischen Bücher*, s. 104.

Autor wydał również: *Der selbstlehrende getreue Italianische Dolmetscher: oder Neue leichte und faßliche Methode die Italienische Sprache... geschwind zu erlernen*, Hamburg 1784 oraz: *Gemeinnütziges encyklopädisches Taschen-Buch aller Wissenschaften, Künste und Sprachen: nebst einem Gelehrten-Anzeiger*, Hamburg, 1782.

Tekst w jęz. niem. i ang., czcionka odpowiednio got. i łac.

Winiety w tekście.

Współopr. z: J. H. Müchler, *Englisches Lesebuch*... – zob. poz. 77 (sygn. SD 9).

BSMün – BV001564718.

Phil. 44 d (~~b~~) 22

K. Julius Cäsars
und anderer Schriftsteller
historische Nachrichten
vom
gallischen, bürgerlichen, afrikanischen und spanischen
Kriege
übersetzt
von
Ph. L. Haus.

Zweiter und dritter Band.

Mit Kurfürstlich Sächsischer Freiheit.

Frankfurt am Main,
bei Johann Christian Hermann.
1788.

52

CAESAR, Caius Julius (100-44 a. C.)

K. Julius Cásars und anderer Schriftsteller historische Nachrichten... / übersetzt von Ph. L. Haus. Zweiter und dritter Band. – Frankfurt am Main : bei Johann Christian Hermann, 1788. – [5], 272, 248 s. ; 8º (18 x 10 cm). – (Sammlung der neuesten Uibersetzungen [!] der römischen Prosaiker mit erläuternden Anmerkungen unter der Aufsicht der Herren Professoren Bergsträsser und Ostertag. Thl. 7, Bd. 2-3).

S. tyt: [got.] K. Julius Cásars || und anderer Schriftsteller || historische Nachrichten || vom || gallischen, bürgerlischen, afrikanischen und spanischen || Kriege || übersetzt || von || Ph. L. Haus. || [listwa] || Zweiter und dritter Band. || [listwa, winieta, listwa] ||Mit Kurfürstlich Sächsischer Freiheit. [listwa] || Frankfurt am Main || bei Johann Christian Hermann. || 1788.

S. tyt. serii na s. poprzedzającej tyt. właściwy.

Winiety w tekście.

Opr.: karton barwiony na żółto.

Prow.: Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 73.

HAAB Weimar – N 18466 (20).

M. TULLII

CICERONIS

OPERA

AD OPTIMAS EDITIONES
COLLATA

STUDIIS SOCIETATIS BIPONTINAE

VOLUMEN SECUNDUM

BIPONTI
EX TYPOGRAPHIA SOCIETATIS
CIↃIↃCCLXXX

53

CICERO, Marcus Tullius (106-43 a. C.)

M. Tullii Ciceronis Opera... [Vol. 1 – 13] / Societatis Bipontina. – Biponti : ex Typographia Societatis, 1780-1787. – 8º (20 x 13 cm).

[Vol. 1]. – 1780. – [2], CXXIV, 371 s.
[Vol. 2]. – 1780. – [2], 540 s.

Współoprawne vol. 1 i 2 – z 13 w serii, która ukazywała się w l. 1780-1787.

S. tyt. vol. 1: M. TULLII ǁ CICERONIS ǁ OPERA ǁ AD OPTIMAS EDITIONES COLLATA ǁ PRAEMITTITUR VITA EX PLUTARCHI GRAECO ǁ LATINE REDDITA ǁ CUM NOTITIA LITERARIA ǁ ACCEDUNT INDICES ǁ STUDIIS SOCIETATIS BIPONTINAE ǁ [medalion z popiersiem] ǁ *EDITIO ACCURATA*. ǁ [listwa] ǁBIPONTI ǁ EX TYPOGRAPHIA SOCIETATIS ǁ [MDCCLXXX].

Tyt. vol. 2: M. TULLII ǁ CICERONIS ǁ OPERA ǁ AD OPTIMAS EDITIONES COLLATA ǁ STUDIIS SOCIETATIS BIPONTINAE ǁ VOLUMEN SECUNDUM.

Na s. tyt. t. 1 portret Cyerona w medalionie, sygn. E Verhelst fec. Na s. tyt. t. 2 portret Marcusa luniusa Brutusa w medalionie, sygnowany: E. Verhelst fec. Mannheim. Aut.: Egid Verhelst (Verchelst) Mł. - miedziorytnik niem., zmarł w Monachium (Th.-B. 34, 250). Zob. też poz. 76 i 93.

Opr.: półskórek, grzbiet ze zwięzami, barwiony i złocony; wyklejka z papieru marmurkowego.

Prow.: 1. Bibl. FF Min. Conv. Vratisalav. Ad S. Ant. (piecz. okrągła),
2. Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 83.

UBMün – BV005529972.

Germ. 7. 2.51

Christian Fürchtegott Gellerts

Leben

von

Johann Andreas Cramer.

Mit allergn. Röm. Kayſ. und Churfl. Sächſ. Privilegiis.

Leipzig,
bey M. G. Weidmanns Erben und Reich.
1774.

54

CRAMER, Johann Andreas (1723-1788)

Christian Fürchtegott Gellerts Leben / von Johann Andreas Cramer... – Leipzig : bey M. G. Weidmanns Erben und Reich, 1774. – [4], 230, [1] s. ; 8º (21 x 12 cm)

S. tyt.: [got.] Christian Fürchtegott Gellerts ‖ Leben ‖ von ‖ Johann Andreas Cramer. ‖ [winieta, listwa] ‖ Mit allergn. Röm. Kays. ‖ und Churfl. Sächs. Privilegiis. [listwa] ‖ Leipzig ‖ bey M. G. Weidmanns Erben und Reich. ‖ 1774.

1 winieta.

Opr.: papier marmurkowy.

Prow.: 1. W. Wörner (autograf na wyklejce górnej okładki),

2. Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 83.

IT\ICCU\CFIE\024137.

LES SVPPLE'MENS
DE
J. FREINSHEMIVS,
SUR
QUINTE-CURCE,
DE LA VIE ET DES ACTIONS
D' ALEXANDRE.

Sommaire du Premier Livre.

I. *Extraction d' Alexandre. Préſages qui précédèrent ſa naiſſance, & qui arrivèrent en même temps qu'il nâquit.*

II. *Son éducation. Les exercices de ſa jeuneſſe. La diſpoſition de tout ſon corps.*

III. *Son inclination pour les Sciences. Crédit d'Ariſtote, qui avoit été ſon Précepteur.*

55

CURTIUS RUFUS, Quintus (ca 100)
VAUGELAS, Claude Favre de (1585-1650)
FREINSHEIM, Johann (J. Freinshemius; 1608-1660)

Quinte-Curce De la vie et des actions d'Alexandre le Grand / traduit en francois par... de Vaugelas. – Nouvelle edition. – A Halle : aux depens de la Maison de Orphelins, 1763. – [2], 822 s. ; 12º (13 x 8 cm).

S. tyt.: QUINTE-CURCE, || DE LA VIE || ET DES ACTIONS || D'ALEXANDRE || LE GRAND: || Traduit en Francois || par || MR. DE VAUGELAS. || NOUVELLE EDITION || Où l'on a rectifié les accents, & ajouté les Som || maires au commencement de chaque Chapitre. || [winieta z portretem w medalionie, listwa] || A HALLE || Aux depens de la Maison de Orphelins. || MDCCLXIII.

Zawiera: LES SUPPLÉMENS || DE || J. FREINSHEMIUS || SUR || QUINTE-CURCE; || DE LA VIE ET DES ACTIONS || D'ALEXANDRE. S. [3]-208.

Winiety.

Opr.: półskórek, grzbiet ze zwięzami, tłoczony i pozłacany.

Prow.: Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 72.

ULB Halle – AB 71 B 2/c, 16.

Phil. 43 G 14

DISSERTAZIONE
SOPRA LA VILLA
DI ORAZIO FLACCO
DELL' ABBATE
DOMENICO DE SANCTIS
FRA GLI ARCADI
FALCISCO CARISTIO.

BIBLIOTHECA COLLEGII SERAPH. FF. MIN. NISSENSIS

IN ROMA
NELLA STAMPERIA DI GENEROSO SALOMONI
MDCCLXI.

CON LICENZA DE' SUPERIORI.

56

DE SANCTIS, Domenico

Dissertazione sopra la villa di Orazio Flacco... / Domenico De Sanctis... – In Roma : nella stamperia di Generoso Salomoni, 1761. – [8], 44 s., 1 k. tabl. złoż. : il. miedzior., 1 mapa złoż. ; 4º (21 x 15 cm).

S. tyt.: DISSERTAZIONE || SOPRA LA VILLA || DI ORAZIO FLACCO || DELL'ABBATE || DOMENICO DE SANCTIS || FRA GLI ARCADI || FALCISCO CARISTIO. || [winieta] || IN ROMA || NELLA STAMPERIA DI GENEROSO SALOMONI || MDCCLXI || CON LIZENZA DE SUPERIORI.

Ded.: MONSIGNOR FERDINANDO SPINELLI PRESIDENTE DELLA CAMERA APOSTOLICA &ce.

Imprimatur kościelne.

Mapa złoż.: FERDINANDO SPINELLIO CAMERA ET APOSTOLICAE PRAESIDI: MAECENATI SUO DOMINICUS DE SANCTIS D. D.

Sygnet drukarski w kolofonie, na banderoli napis: ERUDIOR SATIS.

Inicjały, winiety.

Tekst w jęz. wł. i łac.

Opr.: półpłótno.

Prow.: Bibliotheca Collegii Seraph. FF Min. Nissensis (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 65.

IT/ICCU/RMRE/002354.

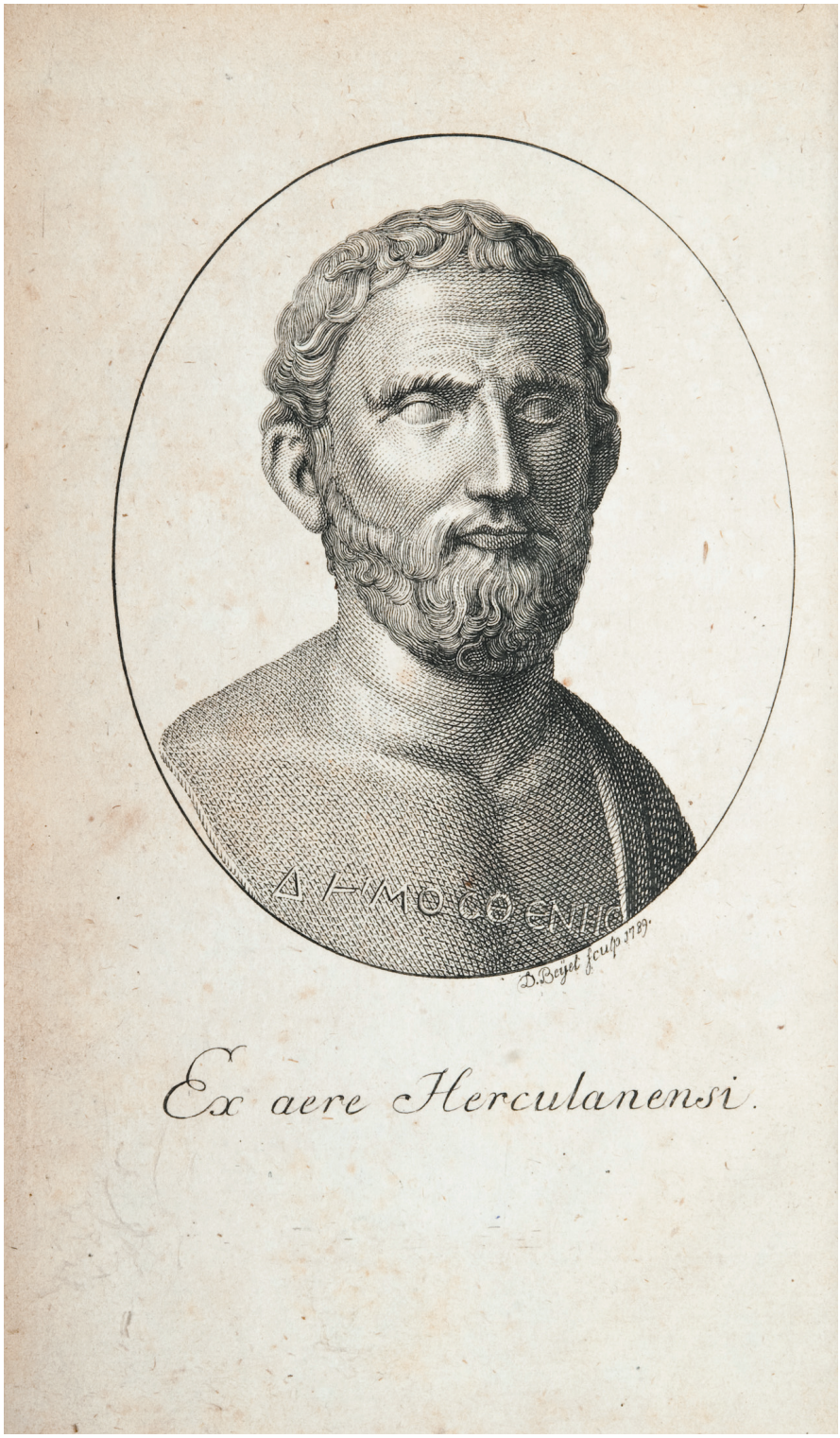
Ex aere Herculanensi.

57

DEMOSTHENES (384-322 a. C.)
WOLF, Friedrich August (1759-1824)

Demosthenis Oratio adversus Leptinem : cum scholis veteribus et commentario perpetuo... – In Germania nunc primum edita / cura Frid. Aug. Wolfii. – Halis Saxonum : e Liberaria Hemmerdeana (Halis Saxonum : formis Grunertianis), 1789. – CLII, [2], 388, [16] s., 1 front. : il. miedzior., portr. ; 8º (20 x 12 cm).

S. tyt.: DEMOSTHENIS ǁ ORATIO ǁ ADVERSUS LEPTINEM ǁ CUM ǁ SCHOLIS VETERIBUS ǁ ET ǁ COMMENTARIO PERPETUO. ǁ [listwa] ǁ ACCEDIT ǁ AELLI ARISTIDIS ǁ DECLAMATIO EIUSDEM CAUSSAE, ǁ IN GERMANIA NUNC PRIMUM EDITA. ǁ [listwa] ǁ CURA ǁ FRID. AUG. WOLFII. ǁ [listwa] ǁ HALIS SAXONUM, ǁ E LIBERARIA HEMMERDEANA, ǁ [MDCCLXXXIX].

Frontispis: portret Demostenesa z podpisem w jęz. grec., sygn.: D. Beyel sculp 1789, pod il. napis: Ex aere Herculanensi. Aut.: Daniel Beyel – działał od 1785 r. w Monachium, później w Zurychu (Th.-B. 30, 106-107).

W kolofonie: HALIS SAXONUM ǁ FORMIS GRUNERTIANIS.

Tekst w jęz. łac. i grec.

Opr.: papier marmurkowy.

Prow.: 1. R. Peiper 1858 (adnot. odręczna na wyklejce górnej okładki),
2. Pro Collegio Seraphico Fratrum Minorum in Silesia (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 69.

SBBer – 8” Vx 7130.

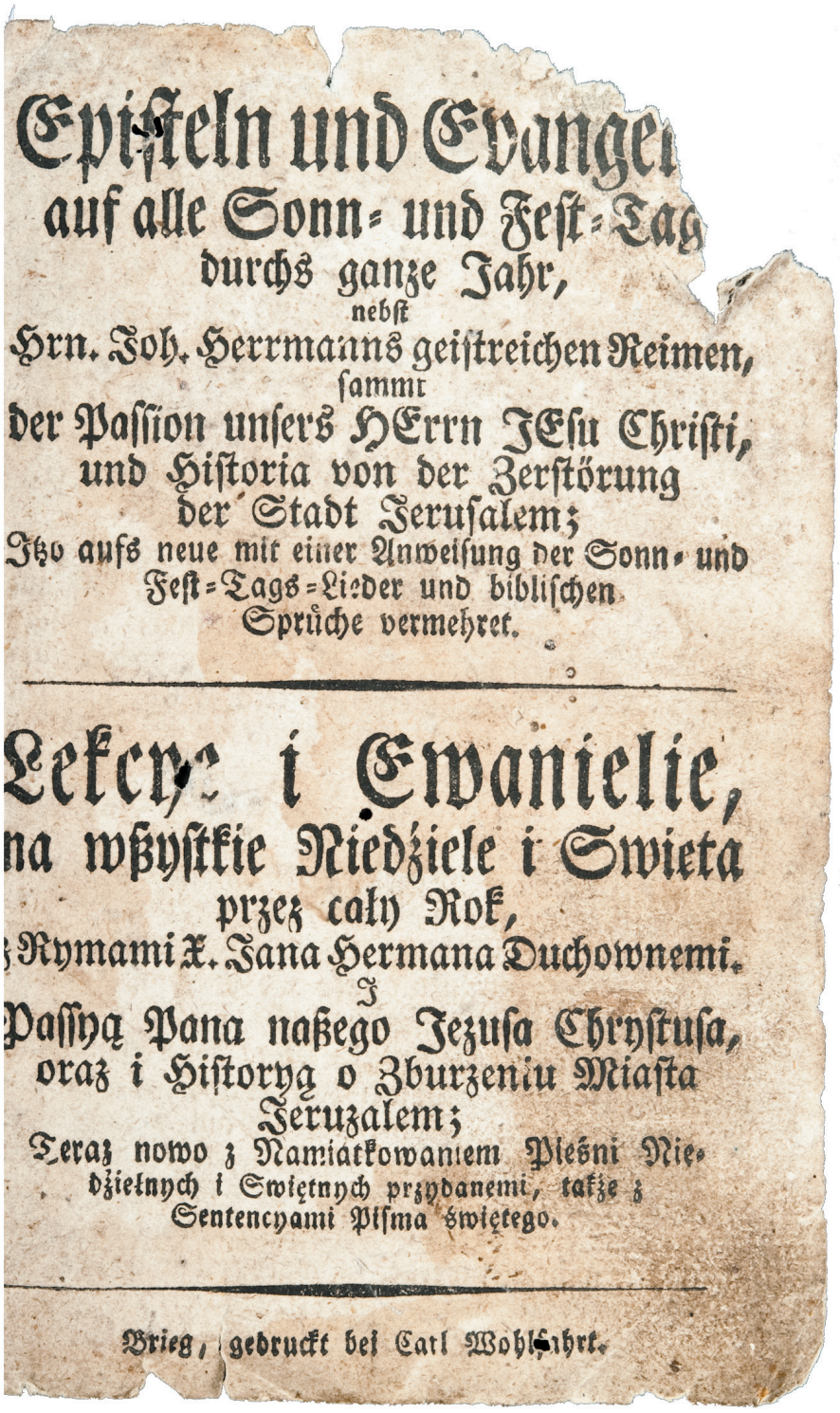

Epiſteln und Evangel
auf alle Sonn- und Feſt-Tag
durchs ganze Jahr,
nebſt
Hrn. Joh. Herrmanns geiſtreichen Reimen,
ſammt
der Paſſion unſers HErrn JEſu Chriſti,
und Hiſtoria von der Zerſtörung
der Stadt Jeruſalem;
Itzo aufs neue mit einer Anweiſung der Sonn- und
Feſt-Tags-Lieder und bibliſchen
Sprüche vermehret.

Lekcyi i Ewanielie,
na wßyſtkie Niedźiele i Swieta
przez cały Rok,
z Rymami X. Jana Hermana Duchownemi.
I
Paſſyą Pana naßego Jezuſa Chryſtuſa,
oraz i Hiſtoryą o Zburzeniu Miaſta
Jeruzalem;
Teraz nowo z Namiatkowaniem Pieśni Nie-
dźielnych i Swiętnych przydanemi, także z
Sentencyami Piſma świętego.

Brieg, gedruckt bei Carl Wohlfahrt.

EPISTELN...

Episteln und Evangel [ia] auf alle Sonn- und Fest- Tag [e] durch ganze Jahr : nebst Hrn. Joh. Hermans geistreichen Reimen... = Lekcye i Ewanielie, na wssystkie Niedźiele i Swięta przez cały Rok : z Rymami X. Jana Hermana Duchownemi... – Brieg : gedruckt bei Carl Wohlfahrt, [ca 1800]. – [208] k, sygn. A-Z8, Aa-Bb7 : il. drzewor. ; 8º (16 x 11 cm).

S. tyt.: [got.] Episteln und Evangel [ia] ǁ auf alle Sonn= und Fest= Tag [e] ǁ durchs ganze Jahr, ǁ nebst ǁ Hrn. Joh. Herrmanns geistreichen Reimen, ǁ sammt ǁ der Passion unsers Herrn Jesu Christi, ǁ und Historia von der Zerstörung ǁ der Stadt Jerusalem; ǁ Itzo aufs neue mit einer Anweisung der Sonn= und ǁ Fest= Tags= Leider und biblischen ǁ Sprüche vermehret. ǁ [listwa] ǁ Lekcye i Ewanielie, ǁ na wssystkie Niedźiele i Swięta ǁ przez cały Rok, ǁ z Rymami X. Jana Hermana Duchownemi. ǁ I ǁ Passyą Pana naszego Jezusa Chrystusa, ǁ oraz i Historyą o Zburzeniu Miasta ǁ Jerusalem; ǁ Teraz nowo z Namiarkowaniem Pieśni Nie= ǁ dzielnych i Swiętnych przydanemi, także z ǁ Sentencyami Pisma świętego. ǁ [listwa] ǁ Brieg, gedruckt bei Carl Wohlfahrt.

Brak daty wyd.

Tyt. równol. w dwóch językach – pod tytułem niem. tłumaczenie pol. oddzielone listwą.

Tekst równol. niem. i pol. dwułamowy, zakończony tabliczką mnożenia w jęz. niem. (k. Aa4), od k. Aa5 tylko tekst pol. jednołamowy (nagł.: *Krotkie Opisane* [!] *Zywota Pana Jezusa, Apostolow iego świetych, Tudźież i Pawła świętego, Wyrażaiące ich życie, mękę i śmierć, z statecznym ich Imienia Jezusowego wyznaniem*).

Czcionka gotycka.

Il. figuralne w tekście niem.-pol. formatu 2,5 x 2,5 cm, w tekście pol. 3,5 x 5,5 cm.

2 winiety: imię IESUS w kartuszu z dwoma aniołami i napisem SOLI DEO GLORIA na banderoli.

Brak oprawy i stron końcowych.

Brak paginacji (być może została obcięta przy oprawianiu książki).

S. tyt. uszkodzona – naderwana w prawym górnym rogu.

Prow.: brak.

PBW w Opolu: sygn. SD 112.

Por. ed. późniejsze [?]: SBBer – Dy 9710: *Episteln und Evangelia auf alle Sonn- und Fest-Tage durch das ganze Jahr, nebst Johann Hermanns geistreichen Reimen [sammt der Passion... Jesu Christi und Historie von der Zerstörung der Stadt Jerusalem...] = Lekcye i Ewanielie, na wssystkie Niedźiele i Swieta przez cały Rok, z Rymami X. Jana Hermana Duchownemi […].* – Brieg : Druck und Verlag von August Klochau, 1849. – *408 s.; BL – C. 188. a. 125 (2): Episteln und Evangelia, wie man sie durchs ganze Jahr an Sonntagen und andern Festtagen pfleget zu lesen: wie auch Historia der Passion, Auferstehung und Himmelfahrt unsers Herrn Jesu Christi, aus den vier Evangelisten, nebst der Historia der Zerstörung der Stadt Jerusalem und des Tempels, samt den dreyen Haupt Symbolis des Christlichen Glaubens, und kurzen Gebeten auf alle Evangelia eingerichtet*. – Brieg: gedruckt und verlegt von Carl Gottlieb Wohlfahrt, [ca 1815?]. – 128 s. ; 17 cm (8vo).

Am erſten Sonntage des Advents, Lection aus der Epiſtel St. Pauli an die Röm. am 13. Cap. v. 11. Ende v. 14.

Lieben Brüder, weil wir ſolches wiſſen, nämlich die Zeit, daß die Stunde da iſt, aufzuſtehen vom Schlafe, (ſintemal unſer Heil itzt näher iſt, denn da wirs glaubten.) Die Nacht iſt vergangen, der Tag aber herbey kommen. So laſſet uns ablegen die Werke der Finſterniß, und anlegen die Waffen des Lichts. Laſſet uns ehrbarlich wandeln, als am Tage, nicht in Freſſen und Saufen, nicht in Kammern und Unzucht, nicht in Hader und Neid: Sondern ziehet an den HErrn JESUM Chriſt, und wartet des Leibes, doch alſo, daß er nicht geil werde.

Evan-

Na Niedźiele pierwßą Adwentową, Lekcya z Liſtu S. Pawła Apoſtoła do Rzym. w Rozd. 13. w 11. Kon. w 14.

Namilsi Bracia, wiedząc czas, iż iuż przyßła godźina, abyſmy się ze ſnu ocućili (abowiem teraz bliżße nas ieſt zbawienie, a niż kiedyſmy uwierzyli.) Noc przemineła, a dźień się przybliżył. Odrzućmyś tedy uczynki ćiemności, a odleczmy się we zbroię świątłości. Chodźmy uczćiwie, iako we dnie, nie w bieśiadach i wpiianſtwach nie we wßeteczeńſtwach i rozpuſtach, nie w poſwarkach ani w zazdrości: Ale obleczćie się w Pana JEzuſa Chryſtuſa, a nie czyńćie ſtarania o ćiele, ku wokonywaniu pożądliwości.

Ewanie-

Krotkie Opiſane Zywota Pana Jezuſa, Apoſtolow iego świetych, Tudzież i Pawła świętego, Wyrażaiące ich życie, mękę i śmierć, z ſtatecznym ich Imienia Jezuſowego wyznaniem.

Do Zyd. 13 w 8.

JEzus Chryſtus wczora i dźiś, tenże ieſt, tenże będzie na wieki.

JEzus rzekł Uczniom ſwoim:

Matt. 28. w 19.

Idac, nauczayćie wſzyſtkie narody, chrzcząc ie w Imie Oyca i Syna i Ducha Swiętego.

Im

Phil. ~~12 D(a)~~
20 H 11

THE

HISTORY

OF

TOM JONES,

A

FOUNDLING.

By HENRY FIELDING, Esq;

— *Mores hominum multorum vidit* —

IN FOUR VOLUMES.

VOL. IV.

BASIL:

Printed for J. L. LEGRAND.

MDCCXCI.

59

FIELDING, Henry (1707-1754)

The History of Tom Jones : a Foundling / by Henry Fielding... In four volumes. – Basil : printed for J. L. Legrand, 1791. – 8º (21 x 13 cm).

Vol. 1. – [2], XVI, 347 s.
Vol. 2. – VIII, 376 s.
Vol. 3. – [2], VIII, 331 s.
Vol. 4. – [2], VIII, 396 s.

4 tomy w 4 vol.

S. tyt. t. 1-4: THE HISTORY OF TOM JONES, ‖ A ‖ FOUNDLING. ‖ By HENRY FIELDING, Esq; ‖ – Mores hominum multorum vidit – ‖ IN FOUR VOLUMES. ‖ Vol. [I-IV]. ‖ [listwa] ‖ BASIL: Printed for J. L. LEGRAND ‖ MDCCXCI.

Jako motto wpleciona w tytuł na s. tyt. sentencja: Mores hominum multorum vidit.

Opr.: półskórek, grzbiet tłoczony i barwiony, ze złoceniami.

Prow.: 1. Wilh. Wörner (autograf na wyklejce I, III i IV t.),
2. Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz. owalna).

PBW w Opolu: sygn. SD 21/I-IV.

UB Basel – AO VI 7-10.

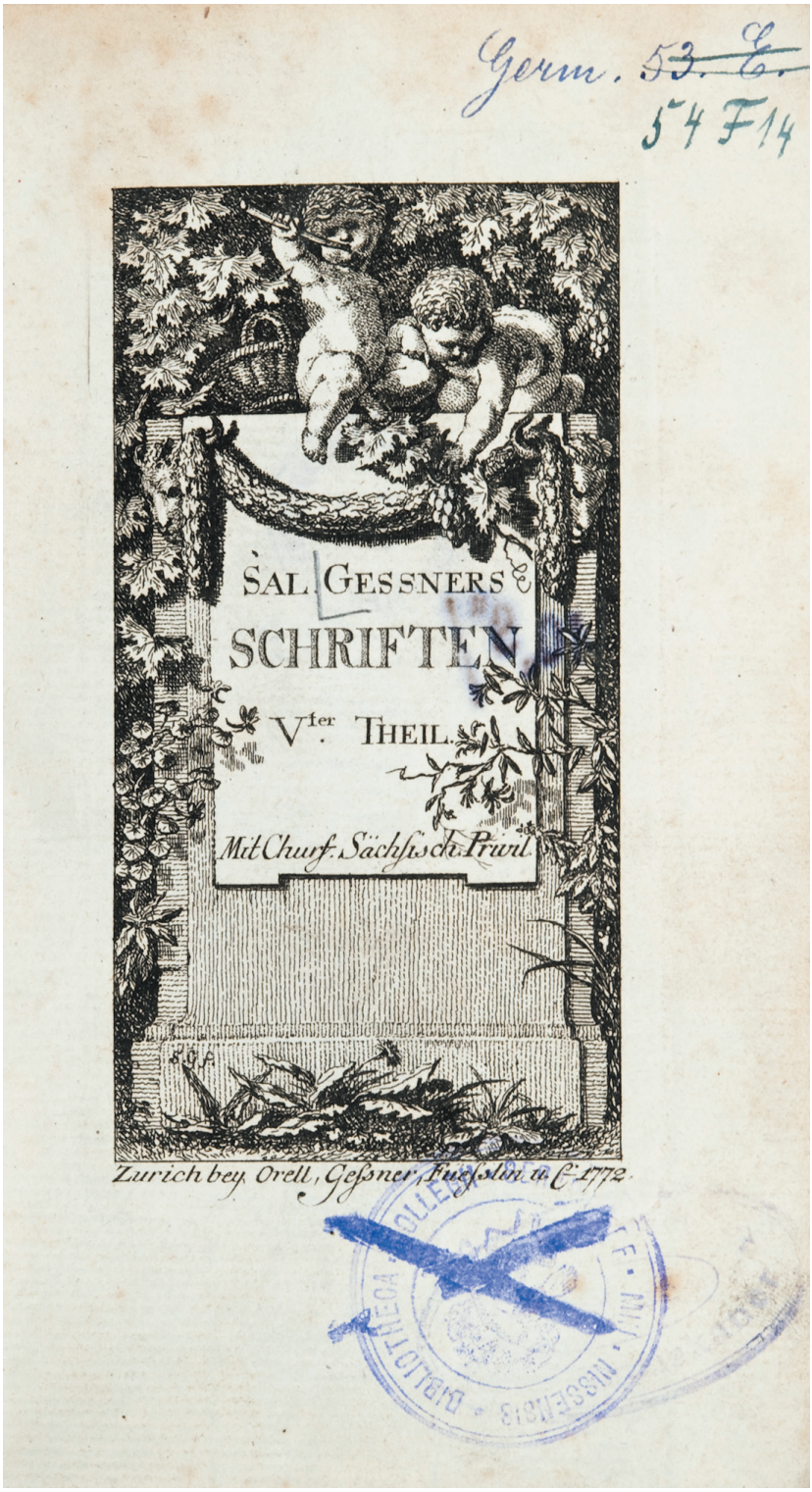
Germ. 53. E.
54 F 14
SAL GESSNERS
SCHRIFTEN
Vter THEIL.
Mit Churf. Sächsisch. Privil.
Zurich bey Orell, Geßner, Fueßlin u. C. 1772.

60

GESSNER, Salomon (1730-1788)

Sal. Gessners Schriften. Vter Theil. – Zurich : bey Orell, Gessner, Fuesslin u. Co., 1772. – 173 s. : il. miedzior. ; 8° (17 x 11 cm).

Tyt. wkomponowany w il.: SAL. GESSNERS ‖ SCHRIFTEN ‖ Vter. THEIL. ‖ *Mit Churf. Sächsisch. Privil*. Pod il adres wydaw.*: Zurich: bey Orell, Gessner, Fuesslin u. Co. 1772*.

Zawiera: 1. Idyllen, 2. Erzählungen von Diderot, 3. Brief über die Landschaftsmalerey, 4. An Herrn Fuesslin, den Verfasser der Geschichte der besten Künstler in der Schweiz.

S. tyt. sztychowana; w tekście liczne misterne winiety z amorkami (w jednym przypadku z młodym satyrem) i floraturami, sygn. S. G. F. Aut.: prawdopodobnie z rodziny Fuesli (Sara, wdowa po Peterze? – por. Th.-B. 12, 566).

Czcionka łac.

Opr.: półskórek, grzbiet tłoczony, barwiony, złocony.

Karta przedtyt. z obustronnym obszernym tekstem odręcznym w jęz. niem. neogotykiem, datowana: November 1861.

Prow.: 1. fr. v. Koppy (adnot. odręczna na k. tyt.),

2. Bibliotheca Pro Collegii Seraph. FF Min. Nissensis (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 10.

ZBZur – Alte Drucke, AX 855.

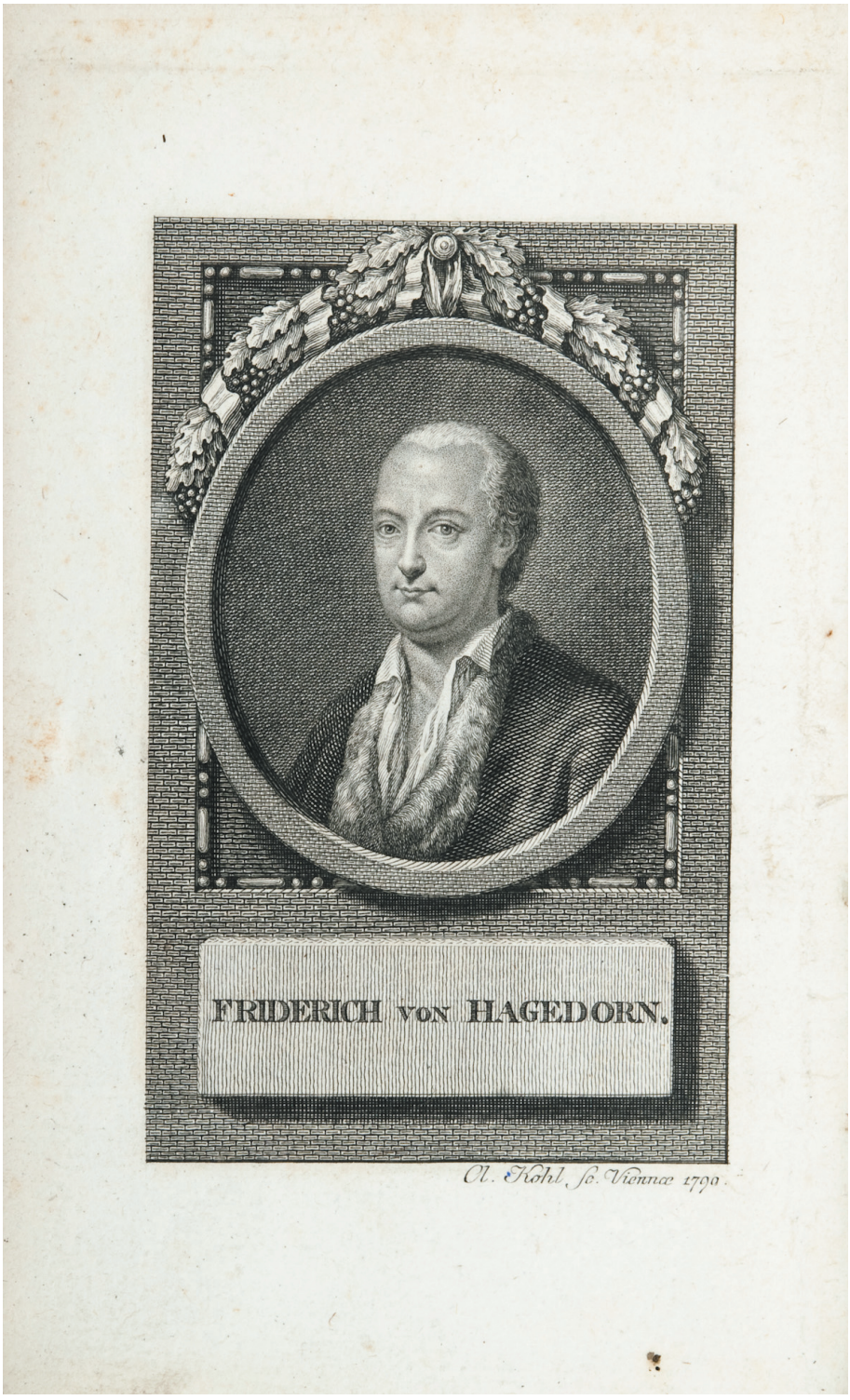
FRIDERICH von HAGEDORN.
Cl. Kohl sc. Viennæ 1790.

61

HAGEDORN, Friedrich von (1708-1754)

Sämmtliche poetische werke / des... Friederich von Hagedorn. [Tl. 1-5]. – Wien : gedruckt für Franz Anton Schrämbl bey Ignaz Alberti, 1790-1791. – 12º (15 x 9 cm). – (Sammlung der Vorzüglichsten Werke deutscher Dichter und Prosaisten. Bd. XII-XVI).

Tl. 1. – 1790. – [6], XLII, [2], 191 s., 1 front. : il. miedzior., portr.
Tl. 2. – 1790. – [6], V, [12], 249 s.
Tl. 3. – 1790. – [17], 268 s.
Tl. 4. – 1791. – [9], XLII, 128 s.
Tl. 5. – 1791. – [6], 198 s.

Pięć części współoprawnych w dwóch woluminach: vol. 1 zawiera cz. 1-2, vol. 2 – cz. 3-5.

Po 2 k. tyt. dla każdej części. Pierwsze k. tyt. sztychowane z tyt.: HAGEDORNS WERKE ǁ [I-V] Theil. ǁ WIEN ǁ BEI F. A. SCHRAEMBL. ǁ [MDCCXC-MDCCXCI] (w cz. 1 nad tyt. uwaga odręczna ołówkiem: Nachdruck). Tyt. właściwy na drugiej k. tyt.: SÄMMTLICHE ǁ POETISCHE WERKE ǁ DES ǁ HERRN FRIEDERICH VON ǁ HAGEDORN. ǁ [I-IV. THEIL. ǁ WIEN: gedruckt für Franz Anton Schrämbl ǁ bey Ignaz Alberti [1790-1791].

Frontispis w cz. 1 – z miedzior. portretem autora, sygn.: Cl. Kohl sc. Viennae 1790. Aut.: Clemens Kohl – ur. w Pradze, działał później w Wiedniu (Th.-B. 21, s. 200).

Czcionka łac.

Opr.: karton, papier marmurkowy.

Prow.: vol. 1 – trzy pieczęcie biblioteki FF w Nysie: Bibliotheca Collegii Seraph. Nissensis (piecz. okrągła), Pro Collegii Seraphico Fratrum Minorum in Silesia (piecz. owalna), Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz. owalna),

vol. 2 – dwie pieczęcie: Bibliotheca Collegii Seraph. Nissensis (piecz. okrągła), Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz. owalna).

PBW w Opolu: sygn. SD 4.

ÖBG – AC04683709.

Phil. 45 B(c)
B3

THEOPHILI CHRISTOPHORI HARLES

BREVIOR NOTITIA LITTERATURAE ROMANAE IN PRIMIS SCRIPTORUM LATINORUM

Pr. Collegio Seraph. Patrum in Silesia

LIPSIAE

IN LIBRARIA WEIDMANNIANA

cIↃIↃccLxxxviiii.

62

HARLESS, Gottlieb Christoph (1738-1815)

Theophili Christophori Harles Brevior notitia litteraturae romanae... – Lipsiae : in Libraria Weidmanniana, 1789. – XXVI, 796, [17] s. ; 8º (18 x 11 cm). – Indeks.

S. tyt.: THEOPHILI CHRISTOPHORI HARLES ‖ BREVIOR ‖ NOTITIA ‖ LITTERATURAE ‖ ROMANAE ‖ IN PRIMIS ‖ SCRIPTORUM LATINORUM. ‖ [listwa] ‖ *LIPSIAE* ‖ IN LIBRARIA WEIDMANNIANA ‖ [MDCCLXXXVIIII].

Opr.: karton, papier marmurkowy.

Prow.: 1. Dr Peiper (autograf piórem na wyklejce górnej okładki),
2. Pro Collegii Seraphico Fratrum Minorum in Silesia (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 64.

SBBer – 8" WB 7336.

بّـــهّ

I. PROVERBIA ARABICA.

ا أَلْعَالِمُ بِأَرْضٍ مِيتَادِيهِ كَالذَّهَبِ فِي مَعْدِنِهِ *

ب بِسِتَّةِ خِصَالٍ يُعْرَفُ الْأَحْمَقُ بِالْغَضَبِ مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ وَالْكَلَامِ فِي غَيْرِ نَفْعٍ وَالثِّقَةِ فِي كُلِّ أَحَدٍ وَبَذْلِهِ بِغَيْرِ مَوْضِعِ الْبَذْلِ وَسُؤَالِهِ عَنْ مَا لَا يُعْنِيهِ وَبِأَنَّهُ مَا يَعْرِفُ صَدِيقَهُ مِنْ عَدُوِّهِ *

63

HETZEL, Wilhelm Friedrich (1754-1824)

M. Wilhelm Friedrich Hetzels Erleichterte arabische Grammatik... – Jena : bei Felix Fickelscherr, 1776. – [16], 104, 43 s., [2] k. tabl. (w tym 1 złoż.) ; 8º (18 x 11 cm).

S. tyt.: M. Wilhelm Friedrich Hetzels || Erleichterte || Arabische || Grammatik, || nebst einer kurzen || Arabischen Chrestomathie, || zur Uebung im Lesen und Uebersezzen. || [winieta, listwa] || Jena, || bei Felix Fickelscherr. || 1776.

Tekst w jęz. niem. i arab.; czcionka odpowiednio gotycka i arabska, winiety.

Liczbowanie stronic w przeciwnych kierunkach.

Opr.: papier marmurkowy.

Klocek introligatorski – współoprawne z: W. F. Hetzel, *Nöthige Verbesserungen...* – zob. poz. 64.

Prow.: 1. nieczytelny autograf na wyklejce górnej okładki,

2. Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 28.

UBLeip – M05775496.

Wilhelm Friedrich Hezel's
Nöthige
Verbeſſerungen
und
Zuſätze
zu ſeiner
Erleichterten
Arabiſchen Grammatik.

Jena
bei Felix Fickelſcherr.
1780.

64

HETZEL, Wilhelm Friedrich (1754-1824)

Wilhelm Friedrich Hetzel's Nöthige Verbesserungen und Zusätze zu seiner Erleichterten arabischen Grammatik. – Jena : bei Felix Fickelscherr, 1780. – 20 s. ; 8º (18 x 11 cm).

S. tyt.: [got.] Wilhelm Friedrich Hetzel's || Nöthige || Verbesserungen || und || Zusätze || zu seiner || Erleichterten || Arabischen Grammatik. || [winieta, listwa] || Jena || bei Felix Fickelscherr || 1780.

Tekst w jęz. niem. i arab.; czcionka got. i arabska, winiety.

Współoprawne z: M. W. F. Hetzel, *Erleichterte Arabische Grammatik...* – zob. poz. 63 (sygn. SD 28).

UBLeip – M05779148.

Phil. 43 G 39

Horazens Briefe

aus
dem Lateiniſchen überſezt
und
mit hiſtoriſchen Einleitungen
und andern nöthigen Erläuterungen
verſehen

von
C. M. Wieland.

Erſter Theil.

Leipzig,
bey Weidmanns Erben und Reich.
1787.

65

HORATIUS, Flaccus Quintus (65-8 a. C.)
WIELAND, Christoph Martin (1733-1813)

Horazens Briefe / aus dem Lateinischen übersetzt und mit historischen Einleitungen und andern nöthigen Erläuterungen versehen von C. M. Wieland. [Tl. 1-2]. – Leipzig : bey Weidmanns Erben und Reich (Weimar : gedrukt bei C. J. L. Glüsing), 1787. – 8º (20 x 12 cm).

[1]. Erster Theil. – [2], 304 s.
[2]. Zweyter Theil. – 261, [1] s.

S. tyt.: [got.] Horazens Briefe ‖ aus ‖ dem Lateinischen übersetzt ‖ und mit historischen Einleitungen ‖ und andern nöthigen Erläuterungen ‖ versehen ‖ von ‖ C. M. Wieland. ‖ [listwa] ‖ Erster [Zweyter] Theil. ‖ [listwa] ‖ Leipzig, ‖ bey Weidmanns Erben und Reich. ‖ 1787.
2 części współoprawne.
Na s. [262] cz. 2 kolofon: Weimar, gedrukt bei C. J. L. Glüsing.
Ozdobniki druk.
Ded. w cz. 1: An den Durchlaugtigsten Fürsten und Herrn, Herrn Carl August, Herzog zu Sachsen etc. etc. Regierenden Herzog zu Weimar und Eisenach.
Opr.: półskórek, grzbiet ze zwięzami tłoczony i pozłacany.
Adnot. odręczne ołówkiem na wyklejkach.
Prow.: Bibliotheca Collegii Seraph. Nissensis (piecz.).
PBW w Opolu: sygn. SD 54.

ThULB Jena – 8 Phil. VIII, 75bis.

Phil. 43 G39

Horazens Briefe

aus
dem Lateinischen übersezt
und
mit historischen Einleitungen
und andern nöthigen Erläuterungen
versehen

von

C. M. Wieland.

Erster Theil.

Laden-Preis 1 Thlr. 11 Gr.

Dessau,
auf Kosten der Verlags-Kasse
und zu finden in der Buchhandlung der Gelehrten.
1782.

BIBLIOTHECA COLLEGII SERAPH. PP. MISSIONIS

66

HORATIUS, Flaccus Quintus (65-8 a. C.)
WIELAND, Christoph Martin (1733-1813)

Horazens Briefe / aus dem Lateinischen übersetzt und mit historischen Einleitungen und anderen nötitzen Erläuterungen versehen von C. M. Wieland. Erster Theil. – Dessau : auf Kosten der Verlags=Kasse und zu finden in der Buchhandlung der Gelehrten, 1782. – [16], 304 s. ; 8º (20 x 12 cm).

S. tyt.: [got.] Horazens Briefe ‖ aus ‖ dem Lateinischen übersetzt ‖ und mit historischen Einleitungen ‖ und andern nöthigen Erläuterungen ‖ versehen ‖ von ‖ C. M. Wieland. ‖ [listwa] ‖ Erster Theil. ‖ [listwa] ‖ Laden Preis 1 Thlr. 11 Gr. ‖ [listwa] ‖ Dessau, ‖ auf Kosten der Verlags=Kasse ‖ und zu finden in der Buchhandlung der Gelehrten. ‖ 1782.

Na s. tyt. również informacja na temat ceny książki w sprzedaży: Laden Preis 1 Thlr. 11 Gr.

Ded.: An den Durchlaugtigsten Fürsten und Herrn, Herrn Carl August, Herzog zu Sachsen etc. etc. Regierenden Herzog zu Weimar und Eisenach.

Ozdobniki druk.

Opr.: karton barwiony na żółto.

Adnot. odręczne ołówkiem i piórem na wyklejkach.

Prow.: Bibliotheca Collegii Seraph. Nissensis (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 53.

UL Oxf – BT3.56.22, N. ii. 114caa, VET. GER. II. B. 211, O. S. 4. G. 12 (Tl. 1-2).

Nowo wydany

Kancyonał Pruſki,

Zawieraiący w ſobie

Wybór

Pieśni

Starych i Nowych,

W ziemi Pruſkiey i Brande burſkiey zwyczaynych,

Z wyrokami Pisma Ś.

nad każdą Pieśnią

Z gorliwemi

Modlitwami

Kościelnemi, pospolitemi i osobliwemi wszystkim w obec służącemi,

A oraz też

Z potrzebnemi Reiestrami

I

Przedmową nauczaiącą

Jakim sposobem tego Kancyonału każdy ku zbudowaniu swemu zażywać ma.

Cum Gratia et Privil. S. R. M. Borussiae.

W Królewcu.

Drukował kosztem swoim Hartung.

[1741]

KANCYONAŁ...

Kancyonał pruski... – W Królewcu : drukował kosztem swoim Hartung, [po 1793]. – [36], 882, [26], 64, 12 s., sygn. A-Z, Aa-Oo, (A)-(C), 7 k. b. sygn. ; 12º (17 x 8 cm).

S. tyt.: [got.] Nowo wydany || Kancyonał Pruski, || Zawieraiący w sobie || Wybór || Pieśni || Starych i Nowych, || W ziemi Pruskiey i Brandenbur= || skiey zwyczaynych, || Z wyrokami Pisma Ś.[więtego] || nad każdą Pieśnią || Z gorliwemi || Modlitwami || Kościelnemi, pospolitemi i osobliwemi || wszystkim w obec służącemi || A oraz też || Z potrzebnemi Reiestrami || I || Przedmową nauczaiącą || Jakim sposobem tego Kancyonału każdy ku || zbudowaniu swemu zażywać ma || [listwa] || [min. łac.] Cum Gratia et Privil. S. R. M. Borussiae. || [listwa] || W Królewcu. || Drukował Kosztem swoim Hartung.

Zawiera:

Przedm. króla pruskiego Fyderyka Wilhelma I z 17 V 1738 r. w jęz. niem., s. [2],

Przedmowa nauczaiąca, s. [4],

Reiestry, [28] s. z nieprawidłową kolejnością kart przestawionych prawd. przy oprawie,

904 *Pieśn*i (882 s.) w tym *Przydatek* (pieśni 817-887), *Przydatek wtóry* (pieśni 888-904),

Reiestr pieśni pokazujący, na którey karcie każda Pieśń położona, [20] s.,

Reiestr pieśni niemieckich na Język polski przełożonych, [6] s.,

Modlitwy nabożne 64 s. (numeracja s. 58 powtórzona trzykrotnie, 59 – dwukrotnie, 61, 62, 63 – dwukrotnie; winieta końcowa na s. 64: wieniec z kwiatów i wici roślinnej),

Nowy przydatek, 12 s. (k. bez sygn.).

S. tyt. czarno-czerwona.

Tekst w jęz. pol. i niem., czcionka gotycka, 1 winieta.

W kolofonie: W Królewcu, Hartungskiéj Drukarni.

Brak daty wyd.

Opr.: skóra i papier lakierowany, grzbiet tłoczony i pozłacany, okucia, zapinka oraz krzyż na górnej okładce mosiężne.

Na s. tyt. pod adresem wydawniczym adnot. odręczna ołówkiem: [1741].

Prow.: Antykwariat Dom Książki, 032787 F (etykieta).

Akcesja PBW w Opolu: K/116/73, sygn. SD 106.

Por.: E. VIII, 89-90 (wyd. 1741, 1793); BUWr – 305318 (wyd. 1773).

Phil. 36. F. 1

CHRIST. ADOLPHI KLOTZII

EPISTOLAE HOMERICAE.

ALTENBVRGI

EX OFFICINA RICHTERIA

CIↃ CI CC LXIV

der Franziskaner

68

KLOTZ, Christian Adolph (1738-1771)

Christ. Adolphi Klotzii Epistolae Homericae. – Altenburgi : ex Officina Richteria, 1764. – 284, [1] s. : 1 il. miedzior. ; 8º (17 x 10 cm).

Tyt.: CHRIST. ADOLPHI KLOTZII ǁ EPISTOLAE HOMERICAE. ǁ [il., listwa] ǁ *Altenburgi* ǁ EX OFFICINA RICHTERIA ǁ [MDCCLXIV].

Il. na s. tyt. sygn.: J. D. Philippin geb. Sysa, przedstawia starca z lunetą w otoczeniu architektury i wici roślinnej, u dołu w kartuszu sentencja: Ex Visis iude ǁ cat Non visa. Aut.: Johanna Dorothea Phillip z d. Sysang, miedziorytniczka czynna w Lipsku (Th.-B. XXVI, 547; XXXII, 368).

Dedykacja: AD VIRVM GENEROSISSIMVM GEORG. AVGVSTVM DE BREITENBAVCH EQVIT. THVRING DYNASTAM VILLARVM SCORTLEBEN ET BVCHA.

1 winieta.

Opr.: półpergamin.

Adnot. odręczne piórem na k. przedtyt.

Prow.: Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 63.

SBBer – 17 A 12520.

KONFEDERACYA GENERALNA OMNIUM ORDINUM REGNI ET MAGNI DUCATUS LITHVANIÆ

Na Konwokacyi Głowney Warszawskiey

UCHWALONA,

Dnia siodmego Miesiąca Maja,

Roku Pańskiego Tysiącznego siedmsetnego sześć-dziesiątego czwartego.

w WARSZAWIE

w Drukarni Rzeczypospolitey w *Collegium* Xięży *Scholarum Piarum.*

69

KONFEDERACYA...

Konfederacya generalna omnium ordinum... – W Warszawie : w Drukarni Rzeczypospolitey w *Collegium* Xięży*Scholarum Piarum*, [1764]. – 108 s., sygn. A-Z2, Aa-Cc2; [84] s., sygn. A-W; 113 s., sygn. A-Z, Aa-Dd; 70 s., 1 k. bez sygn., sygn. A-Y; [40] s., sygn. A-k; [12] s., sygn. l-n2 : il. miedzior. ; 2º (31 x 18 cm).

S. tyt.: KONFEDERACYA ǁ GENERALNA ǁ OMNIUM ORDINUM REGNI ǁ ET ǁ MAGNI DUCATUS LITHVANIAE ǁ Na Konwokacyi Główney Warszawskiey ǁ UCHWALONA,ǁ Dnia siódmego Miesiąca Maja, ǁ *Roku Pańskiego Tysiącznego Siedmsetnego Sześć-* ǁ *dziesiątego czwartego*.

Zawiera jako współwydane:

1. [nagł.] KONSTYTUCYE ǁ WIELKIEGO XIĘSTWA LITEWSKIEGO ǁ Na teyże Konfederacyi Generalney.

2. [s. tyt.] AKT ǁ ELEKCYI ǁ Roku Tysiąc Siedemset Sześćdziesiątego Czwartego, ǁ Miesiąca Sierpnia, Dnia dwudziestego siódmego. ǁ w WARSZAWIE: w Drukarni J. K. Mci y Rzpltey. u XX. *Scholarum Piarum*. [1764].

3. [s. tyt.] PRZYWILEIE ǁ Y ǁ KONSTYTUCYE SEYMOWE ǁ Za Panowania Jego Królewskiey Mći STANISŁAWA AUGUSTA ǁ Roku Pańskiego MDCCLXIV. ǁ *Dnia 3. Grudnia*. ǁ w WARSZAWIE: w Drukarni J. K. Mci y Rzeczypospolitey u XX. *Scholarum Piarum*, [1764].

4. [nagł.] Konstytucye ǁ Wielkiego Xięstwa Litewskiego ǁ na tymże Seymie ǁ KORONACYI KRÓLA JMCI ǁ Czynieniu dyspozycyi Skarbowych *extra Cadentias*.

5. [nagł.] Ordynacya ǁ Sądów Zadwornych Assessorskich w exekucyi Konstytucyi Seymu *Convocationis* Roku 1764.

S. tyt. ozdobne. Na awersie głównej k. tyt. winieta (amorek i wić roślinna), na rewersie – herb Królestwa Polskiego (na piersi Orła tarcza z Pogonią, w szponach – berło i jabłko, wokół wieniec laurowy zwieńczony koroną). Na s. tyt. *Aktu elekcyi*... herb Królestwa Polskiego w kartuszu z wici roślinnej i rogów obfitości. Na s. tyt. *Przywileyów i konstytucyi*... herb z tarczą pięciopolową: w polach naprzeciwległych Orzeł i Pogoń, w tarczy środkowej Ciołek, kartusz z wici roślinnej, u dołu panoplia, w klejnocie korona. W tekście inicjały i winiety (wić roślinna, panoplia).

Tekst w jęz. pol. i łac.

Opr.: skóra miękka ciemnobrązowa.

Prow.: Bibljoteka […] a (ślady owalnej pieczęci z częściowo nieczytelnym napisem – na s. [2] oraz na s. przedostatniej).

PBW w Opolu: akcesja D/202/82, sygn. SD 109.

E. XX, 21.

AKT
ELEKCYI

Roku Tyśiąc Siedmset Sześćdziesiątego Czwartego,
Miesiąca Sierpnia, Dnia dwudziestego siodmego.

w WARSZAWIE.
w Drukarni J. K. Mci y Rzpltey. u XX. *Scholarum Piarum.*

PRZYWILEIE
Y
KONSTYTUCYE SEYMOWE
Za Panowania JegoKrolewskiey Mći
STANISŁAWA AUGUSTA
Roku Pańskiego MDCC LXIV.
Dnia 3. Grudnia.

W WARSZAWIE
w Drukarni J. K. Mci y Rzeczypospolitey u XX. *Scholarum Piarum.*

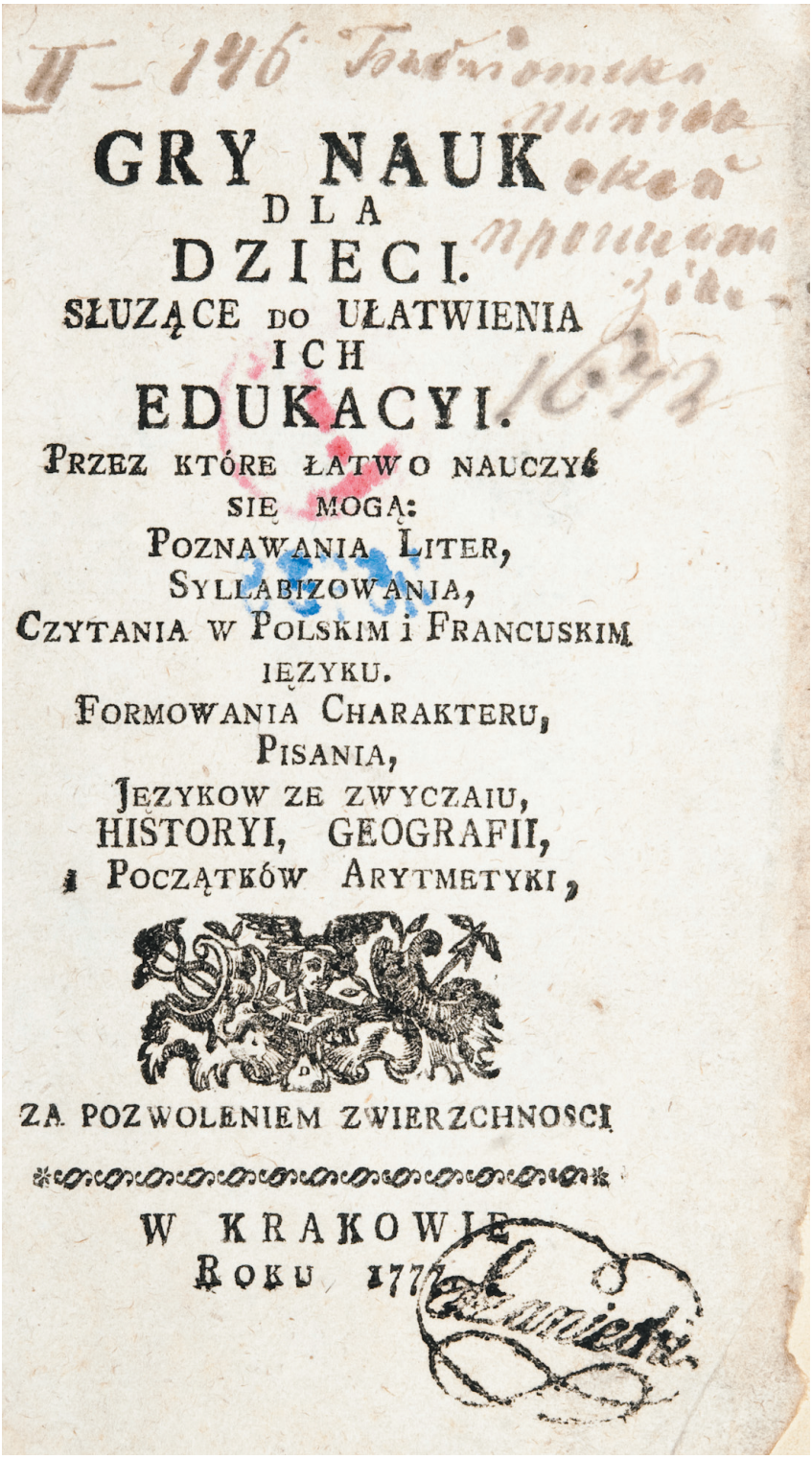

GRY NAUK
DLA
DZIECI.
SŁUZĄCE DO UŁATWIENIA
ICH
EDUKACYI.
PRZEZ KTÓRE ŁATWO NAUCZYĆ
SIĘ MOGĄ:
POZNAWANIA LITER,
SYLLABIZOWANIA,
CZYTANIA W POLSKIM I FRANCUSKIM
IĘZYKU.
FORMOWANIA CHARAKTERU,
PISANIA,
JĘZYKOW ZE ZWYCZAIU,
HISTORYI, GEOGRAFII,
I POCZĄTKÓW ARYTMETYKI,

ZA POZWOLENIEM ZWIERZCHNOSCI

W KRAKOWIE
ROKU 1777

70

KRAJEWSKI, Dymitr Tadeusz (1746-1817)

Gry nauk dla dzieci... - W Krakowie : [Drukarnia Seminarium Biskupio-Akademickiego], 1777. – [110] s., 2 k. tabl. złoż., sygn. A-G ; 8º (17 x 11 cm).

S. tyt.: GRY NAUK ǁ DLA ǁ DZIECI. ǁ SŁUŻĄCE DO UŁATWIENIA ǁ ICH ǁ EDUKACYI. ǁ PRZEZ KTÓRE ŁATWO NAUCZYĆ ǁ SIĘ MOGĄ: ǁ POZNAWANIA LITER, ǁ SYLLABIZOWANIA, ǁ CZYTANIA W POLSKIM I FRANCUSKIM ǁ IĘZYKU. ǁ FORMOWANIA CHARAKTERU, ǁ PISANIA, ǁ JĘZYKOW ZE ZWYCZAIU, ǁ HISTORYI, GEOGRAFII, ǁ POCZĄTKÓW ARYTMETYKI, ǁ [winieta] ǁ ZA POZWOLENIEM ZWIERZCHNOŚCI. ǁ [listwa] ǁ W KRAKOWIE ǁ Roku 1777.

Nowatorski podręcznik nauczania początkowego zalecający wykorzystanie naturalnych skłonności dziecka do zabawy, wiązanie treści nauczania z otaczającym dziecko światem i dostosowanie ich do możliwości percepcyjnych właściwych dla wieku dziecka. Autor był w l. 1765-1793 pijarem związanym m. in. z warszawskim Collegium Nobilium, później księdzem świeckim. Należał do Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Jego dorobek pisarski obejmuje teksty pedagogiczne, publicystyczne (w tym o charakterze politycznym), sentymentalne powieści dydaktyczne i utwory dramatyczne, a także opracowania historyczne.

Bez nazwiska autora.

Dedykacja: DO STANISŁAWA Y KAROLA Z GRANOWA WODZICKICH STAROŚCICÓW GRYBOWSKICH.

Inicjały, winiety.

Opr.: XX w., papier marmurkowy; karty z grubego papieru czerpanego, nie przycięte.

Prow.: 1. Szaniecki (pieczęć owalna),

2. II 146 – Biblioteka pincovskoi progimnazii (? – adnot. odręczna piórem po rosyjsku na s. tyt.).

PBW w Opolu: akcesja 227/65, sygn. SD 103.

E. XX, 22; Kot, t. 2, s. 117-118; Rabowicz.

DO
STANISŁAWA
Y
KAROLA
Z GRANOWA
WODZICKICH
STAROSCICOW
GRYBOWSKICH.

Sposoby których używałem w początkach Edukacyi Waszey, abym ułatwił nieco trudność pierwszych Nauk, słodyczą dziecinnych rozrywek, ułożone teraz porządkiem JWWM. PANÓW *zaszczycam* JMIENIEM. *Pożytek Wasz i rada sprzyjaiących Osób wiekowi Młodemu, były mi powodem, abym te fraszki, których szczególnie dla przysługi waszey używałem, obrócił oraz na pożytek powszechny Wieku Młodego. Winszowałbym sobie gdyby, tak użyteczne były innym, iak wiele pomagały Wam, do przyspieszenia pożytków w Naukach, z których ten za naycelnieyszy poczytam, iż sposobem rozrywek początkowych nabywaiąc Nauk, a gust i przywiązanie ku dalszym na całe życie zabrawszy, chwalebną tę chęć powiększać z laty nie daremną oczekuiącym czynicie nadzieię. Temi zaczętemi chwalebnie postępuiąc krokami, i Oyczyznie w dalszym czasie staniecie się Ozdobą, i Familii Waszey zaszczytem, i* JASNIE WIELMOŻNYCH RODZICOW *Waszych będziecie pociechą; Tego życzy i oczekuie od Was poświęcaiący Wam prace, i usługi swoie.*

JWWM. PANOW.

nayniższy sługa
. . . . .

ſtatek Nauki, ktòrekolwiek wiek Młody zaprzątnąć maią, łatwe do poięcia, i miłe zdawać się będą, ieżeli ròżnych gry, i zabawek ſposobami do Wieku przyſtoſowane, bawić go raczey, a nie uczyć maią.

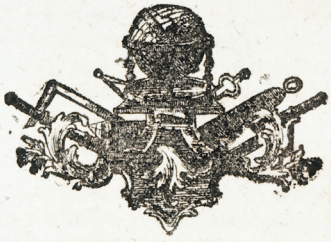

GRY

GRY OBYCZAYNOSCI

PRzez Gry Obyczayności, rozumiem ſpoſoby, któremi Nauczyciel może wſzczepiać cnotę w ſerce dziecięcia w pośrod ſamych zabawek, i uciech dziecinnych. Te bowiem tyle dobrego ſprawić mogą w umyśle młodym, iż ſposobiąc go do wſzyſtkiego z ochotą, łatwiey poymie, i mocniey utrzyma w pamięci, czego złe ſpoſoby boiaźni, i musu, dokazać nie potrafią. A że pospolicie zabawki dziecinne z wielu ſpraw ſkładaią ſię, daią ſpoſobność Nauczycielowi wmieſzania w pośrod nich przyzwoicie przyſtoſowanych maxym.

Edu-

GRY PISANIA

Nauka Pisania, ieſt umyſłu i ciała robota. Niemożna iey przeto w iednych leciech z czytaniem podawać Dziecięciu, poki aż ręka tey nienabierze mocy, aby łatwo piórem władać mogła, Naylepiey więc ſądziłbym odłożyć to ćwiczenie do czasu dalſzego. Chcąc iednak pomału do tey Nauki ſpośobić Dziecię wypiſzę ſpoſób, którego wynalazek winniśmy P. *du Mas de Montpelier*. Ten, wynalezione od siebie *Bióro*, do tey przyprowadził doſkonałości, iż tysiączne pożytki w nim upatruiąc Nauczyciele Delfina, do Edukacyi Jego używali, mocno ſzacuiąc ten piękny, i pożyteczny Autora wynalazek. *Bióro* to zarówno do czytania, iako i pisania ſłużące ieſt nakſztalt ſzafy drukarſkiey; ma-

maiąc w ſobie czterdzieści lub więcey przegródek małych. Włóż w te przegródki litery wyraźnie wypisane i podkleione w kilkoro dla mocy, tak abyś po kilka kartek miał ſamey litery *a* kilka litery *b*.... Każda z tych kartek będzie miała z iednego boku mnieyſzego Abecadła litery, z drugiego zaś litery wielkie, aby zaraz wkładać Dziecię w dobre używanie liter, większych, i mnieyſzych, według dobrego ſpośobu piſania. Na wierzchu przegródki każdey, niechay będzie litera, nakſztalt podpisu, który oznaczać będzie iakie się w tey znayduią przegródce. To wſzyſtko przygotowawſzy zaczniy grę z Dziecięciem, którego nowość ſama, napełniaiąc ciekawością ochotnym do wſzyſtkiego czynić będzie. Każ mu układać ſłowo iakie, Np: *Kraków*. Dziecię ſylabizuiąc, będzie po literze wyciągać z przegródek, zacząwſzy od naypierwſzey *K*, potym *r*, *a*, *k*, *o*, *w*,

Gra Bióra wynalezionego przez *P. du Mas de Montpelier*.

GRY HISTORYI

Hiſtorya wiele, zamykaiąc, w ſobie rzeczy, ktòre naywięcey kontentuią ciekawość, podoba się Dziecięciu ieżeli ſposòb iey podawania będzie iasny i łatwy; inaczey bowiem, i nayłatwieyſza rzecz przykrą, i nie doścignłą ſtanie się młodemu rozumowi.

Wſzyſtkie ordynaryinie Dzieci poczynaią od Hiſtoryi Swietey. Bądź że ta ieſt naydawnieyſza, i nayciekawſza, bądź że wnieynaylepiey widzą odmalowaną karę wyſtępkòw, cnotę, Religią, i boiaźń Pańſką, ktòra według Mędrcy początkiem ieſt wſzelkiey Umieiętności. Stworzenie Swiata, Zwierząt, Człowieka, Niewiaſty .... bawić będzie Dziecię, i napełni ukontentowaniem wrodzoną wiekowi ciekawość, ieżeli ſtosuiąc się do poiętliwości iak nayprościey i nayiaśniey o po-

powiadane będą. Przydaymy do tego Koperſztychy wktòrych cała Hiſtoria Swięta zamykasię. Te bawiąc oczy, dadzą Dziecięciu lekkie wyobrażenie, ktòre potym powiękſzy i wydoſkonali czytanie łatwey iakiey, i dopoięcia wieku napiſaney Książki. Krotkie zebranie przez P. *Le Prince de Beaumont* w Magazynie Dziecinnym, ieſt naydoſkonalſze w tym rodzaiu dzieło.

Sprawić Dziecięciu chęć ſłuchania tego, co mu ukontentowanie przynosi, nie ieſt rzecz tak trudna, iako przywieść go do częſtego powtarzania tego, co ſłyſzało. Wiek młody nie umie ſzanować tego nazawſze, co mu raz iakie ſprawiło ukontentowanie. Odmiana podobasię wſzyſtkim, ale naybardziey kontentuie Dzieciéńſtwo. Więc taż ſama Hiſtorya, ktòrey pierwſzy raz z ukontentowaniem ſłuchało Dziecię, ponowiona ckliwość mu ſprawi. Chciałoby zawſze co nowego

Mat. 21879

LATIFI

oder

Biographiſche Nachrichten

von vorzüglichen türkiſchen Dichtern,

nebſt einer Blumenleſe aus ihren Werken.

Aus dem Türkiſchen

des

MONLA ABDUL LATIFI

und des

ASGHIK HASSAN TSCHELEBI.

überſezt

von Thomas Chabert.

ZÜRICH,

BEI HEINRICH GESSNER 1800.

71

LATIFI (Abdüllatif Çelebi; 1491-1582)
TSCHELEBI (Aşik Çelebi; 1519-1572)

Latifi : oder Biographische Nachrichten... / aus dem Türkischen des Monla Abdul Latifi und des Asghik Hassan Tschelebi ; übersetzt von Thomas Chabert. – Zürich : bei Heinrich Gessner, 1800. – XIV, 308, [7] s. ; 8º (16 x 10 cm). – Indeks.

S. tyt.: LATIFI || [listwa] || oder || Biographische Nachrichten || von vorzüglichen türkischen Dichtern, || nebst einer Blumenlese aus ihren Werken. || [listwa] || Aus dem Türkischen || des || MONLA ABDUL LATIFI || und des || ASGHIK HASSAN TSCHELEBI. || [listwa] || übersetzt || von Thomas Chabert. || [2 listwy] || ZÜRICH, || BEI HEINRICH GESSNER 1800.

Czcionka łac.

Opr.: karton i papier marmurkowy, grzbiet tłoczony i złoc.

Prow.: Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 62.

SBBer – Zy 654.

Phil 44 F 2

T. LIVII PATAVINI

HISTORIARVM

AB VRBE CONDITA

LIBRI, QVI SVPERSVNT, OMNES

CVRANTE

IOANNE PETRO MILLERO

TOMVS SECVNDVS.

Collegio Seraphico
Fratrum
in Silesia

BEROLINI, 1751.

SVMTIBVS A. HAVDE ET I. C. SPENERI
Bibliop. Reg. et Acad. Scient. priuil.

72

LIVIUS, Titus (59 a. C.–17)
MILLER, Johann Peter (1705-1781)

T. Livii Patavini Historiarum ab urbe condita... / curante Joanne Petro Millero. T. 2. – Berolini : sumtibus A. Haude et I. C. Speneri (Ulmae : typis effinxit Wagner), 1751. – [2], 326, [48] s.; 8º (17 x 11 cm). – Indeks.

S. tyt.: T. LIVII PATAVINI ǁ HISTORIARVM ǁ AB VRBE CONDITA ǁ LIBRI, QVI SVPERSVNT, OMNES ǁ CVRANTE ǁ IOANNE PETRO MILLERO ǁ TOMVS SECVNDVS ǁ [znak drukarski] ǁ Berolini, 1751. ǁ [listwa] ǁ SUMTIBUS A. HAUDE ET I. C. SPENERI ǁ Bibliopol. Reg. et Acad. Scient. priuil.

Na s. tyt. znak druk. z wyobrażeniem Ateny i sentencją: Sapere Aude.

W kolofonie: ULMAE ǁ TYPIS EFFINXIT WAGNER.

Opr.: karton i papier marmurkowy.

Prow.: Pro Collegii Seraphico Fratrum Minorum in Silesia (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 43.

SBBer – WM 404 (t. 1).

Lękay się podłości: Jego niewinność y
cnota mnie iest znaioma.

73

MARMONTEL, Jean-François (1723-1799)

Belizaryusz / przez P.[ana] Marmontela... – Edycja trzecia. – W Warszawie: w drukarni P. Dufour..., 1787. – [14], 254 s., sygn. A-Q8, 3 k. tabl. : il. miedzor. ; 8º (17 x 10 cm).

S. tyt.: BELIZARYUSZ || *PRZEZ* || *P. MARMONTELA* || AKADEMIKA WYMOWY FRANCUZKIEY NA- || PISANY, Z FRANCUZKIEGO WYŁOŻONY I || OZDOBIONY KOPERSZTYCHAMI. || EDYCJA TRZECIA. || [winieta] || W WARSZAWIE: W Drukarni P. Dufour, Konsyliarza || Nadwor:[nego] J. K. Mci, Dyrekt:[ora] Drukarni || Prześw:[ietnej] Szkoły Rycersk:[iej] || [listwa] || *Mocą prawa którego Jan August || Pozer na własność mu ustąpił. || M. DCC. LXXXVII.*

Przywilej Stanisława Augusta w jęz. łac.

Przywilej drukarski Stanisława Augusta dla J. A. Pozera na s. [3-5].

Frontispis i 2 il. miedzior. bez sygn. autora.

Opr.: karton, papier barwiony na zielono.

Brak kart końcowych w *Przemowie [autora]*, zajmującej s. [11-14].

Na k. przedtyt. adnot. odręczna piórem: Proszę Pana [o przy] słanie mi Pieniędzy które... się należą za Zasługi. Na wyklejce okładki dolnej fragment (brudnopis?) listu: Dnia 2go Maia Roku 1818, Szacowny Panie Dobrodzieju, Proszę pana o przysłanie mnie Pieniędzy, które mnie się Należą za zasługi (ostatnie zdanie powtórzone – przy czym użyto „mi pieniędzy" zamiast „mnie pieniędzy"). Kilkakrotnie skreślone i nieczytelne autografy na s. tyt.

Prow.: Emilian Jurski (lub Juchniewicz? – autograf na s. tyt., charakter pisma tożsamy z adnotacjami na wyklejkach).

PBW w Opolu: akcesja D/202/82, sygn. SD 108.

E. XXII, 183.

74

MARTIN von Cochem (1634-1712)

Guldener Himmels-Schlüssel... / durch... Martin von Cochem... – Gedruckt zu Sultzbach : verlegts Johann Peter Wolffs seel. Erben, 1764. – [87], 717, [11] s., sygn.)(1-7, A1-A4, B-D8, E1-E4, F1-F5, H-Z8, Aa-Zz4, 1 front. : il. miedzior. ; (17 x 10 cm).

S. tyt.: [got.] Guldener ǁ Himmels=Schlüssel, ǁ Oder: ǁ Sehr kräftiges, nützliches und trostreiches ǁ Gebett=Buch, ǁ Zu Erlösung der lieben Seelen ǁ des Fegfeuers. ǁ Darinn zuforderst in dreyen Geschichten... ǁ In diesem letztern Druck seynd viel neue in keinen ǁ Gebett=Büchern begrissene Gebetter zugesetzt, wie ǁ am Blat nach der Vorrede ǁ zu sehen ist. ǁ Zum sonderlichen Gebrauch des andächtigen ǁ Weiber=Geschlechts. ǁ Durch ǁ P. Martin von Cochem, Capuc. Ord. ǁ Mit allergnadigst = ertheilten Kayserlichen Ordens= ǁ [min. łac.] General-Privilegio, ǁ [got.] Und spezialer Ordens-Licenz, hoher Geistl. Obrigkeit. ǁ [listwa] ǁ Gedruckt zu Sultzbach, ǁ verlegts Johann Peter Wolffs seel. Erben, 1764.

S. tyt. czarno-czerwona.

Tekst w jęz. łac. (przywileje) i niem.; czcionka odpowiednio łac. i got.

Frontispis oraz 11 ilustracji pełnotablicowych w ciągłej paginacji – bez sygn. autora.

Opr.: deska oprawiona w czerwony aksamit, zapinka i ozdobne okucia srebrne (na s. 1 i 4 okł. metaloplastyczne wyobrażenie dwóch aniołów trzymających kosz owoców).

Prow.: 1. Hilde. Patschkau. (adnot. odręczna piórem na 2 s. wyklejki górnej okładki),

2. FF Nysa – brak pieczęci.

PBW w Opolu: sygn. SD 107.

Por. SBBer – 19 ZZ 10323 (inne wyd.: 1731, przez Johanna Petera Wolffa) oraz VD 17 – 12: 105109E (wyd. od 1690).

UNDECIMUM ECCLESIAE SAECULUM.

CAPUT I.

PONTIFICES.

143.

Poſt Sylveſtrum II. Eccleſiae gubernacula tenuit JOANNES XVII. ſiccus etiam nominatus, ortum duxit ex antiqua Patritia, & ſenatoria Paſchalicorum familia. Praeter reſcripta ejus quaepiam propter Regiminis brevitatem nil poſteris reliquit; Vitam enim poſuit poſt menſes 5 ac dies 20. Ær. C. 1003

Scholion. Joannem XVII in reſcriptis ſe profitetur, etſi ordine XVI. foret; tametſi enim Joannes Placentinus a Creſcentio intruſus nunquam Pontifex legitimus fuerit, quia tamen ſedit per menſes 10, li-

75

MEISNER, Ferdinand (1730-1780)

Compendiaria historiae ecclesiasticae institutio... / a... Ferdinando Meisner... – Pars altera. – Vratislaviae : typis Academicis Societatis Jesu, [1773]. – 246, [2] s.: err. ; 8º (19 x 13 cm).

S. tyt.: COMPENDIARIA ‖ HISTORIAE ‖ ECCLESIASTICAE ‖ INSTITUTIO ‖ IN USUM ‖ D. D. ‖ AUDITORUM SUORUM ‖ CONSCRIPTA ‖ A ‖ P. FERDINANDO MEISNER, ‖ E SOCIETATE JESU, ‖ SS. THEOLOGIAE DOCTORE, ET IN UNIVERSITATE VRA- ‖ TISLAVENA HISTORIAE ECCLESIASTICAE PRO- ‖ FESSORE PUBLICO. ‖ [listwa] ‖ PARS ALTERA. ‖ [winieta, listwa] ‖ VRATISLAVIAE, ‖ TYPIS ACADEMICIS SOCIETATIS JESU.

Cz. 2 historii papiestwa i kościoła katolickiego od X w. do 1770 r. (data na ostatniej 246 s. tekstu); zawiera rozdziały poświęcone biskupom wrocławskim.

Brak daty wyd.

Inicjały, winiety.

Opr. papier marmurkowy, grzbiet ze zwięzami tłoczony.

Brak ss. 17-20, 85-92.

Prow.: Bibliotheca Colegii Seraph. FF Min. Nissensis (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 46.

BUWr – 302920 (Pars 1-2).

MILTON
C. Verhelst fec. Mannheim.

76

MILTON, John (1608-1674)

Johann Miltons Verlornes Paradies. Erster Band. – Neue verbesserte Auflage. – Mannheim : [b. w.], 1783. – [2], 272 s., 1 front. : il. miedzior., portr. ; 8º (16 x 10 cm).

S. tyt.: [got.] Johann Miltons || verlornes || Paradies. || Neue verbesserte Auflage. || [listwa] || Erster Band. || [listwa, winieta] || [ramka:] Mit Keiserl. und Kurphälzischen Privilegien. || [listwa] || Mannheim, 1783.

T. 1 z dwóch.

Tł. (prozą) z jęz. ang. na jęz. niem.; brak nazwiska tłumacza.

Czcionka gotycka, winiety.

Frontispis z popiersiem autora, sygn. EVerhelst fec. Mannheim. Aut.: zob. poz. 53 i 93.

Opr.: półskórek, grzbiet ze zwięzami, tłoczony i pozłacany, papier marmurkowy, wyklejka w pawie oko.

Prow.: 1. G. L. Kirscher (autograf piórem na pierwszej s. przedtyt.),

2. P. Beune Gonsalla O. F. M. (słabo czytelna pieczęć na s. tyt.),

3. FF Nysa – brak pieczęci.

PBW w Opolu: sygn. SD 11.

ULB Halle – AB 58235 (1-2).

Phil. 21 G 36

Englisches Lesebuch

für die

ersten Anfänger

Herausgegeben

von

Johann Georg Müchler

Berlin

bei August Mylius

1782.

77

MÜCHLER, Johann Georg (1724-1819)

Englisches Lesebuch für die ersten Anfänger / herausgegeben von Johann Georg Müchler. – Berlin : bei August Mylius, 1782. – 136 s., 104 s. ; 8º (18 x 11 cm).

S. tyt.: [got.] Englisches || Lesebuch || für die || ersten Anfänger || [listwa] || herausgegeben || von || Johann Georg Müchler. || [listwa, winieta] || Berlin || bei August Mylius|| 1782.

Tekst w jęz. niem. i ang.; czcionka odpowednio gotycka i łac.; winiety

Opr.: karton, papier marmurkowy.

Klocek introligatorski – zawiera współoprawne: J. N. C. Buchenröder, *Der selbstlehrende getreue Englische Dolmetscher...* – zob. poz. 51.

Prow.: Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.)

PBW w Opolu: sygn. SD 9.

BL – Mic. A. 6380 (mikrofilm na podst. egz. ze zbiorów Biblioteki Gdańskiej PAN).

[Naruszewicz Adam]

HISTORYA NARODU POLSKIEGO

OD POCZĄTKU CHRZEŚCIAŃSTWA.

Antiquam exquirite matrem. VIRGIL.

PANOWANIE PIASTOW.

TOM VI.

W WARSZAWIE 1785.
w Drukarni J. K. Mci i Rzeczypospolitey uprzywileiowaney
GRÖLLOWSKIEY.

78

NARUSZEWICZ, Adam Stanisław (1733–1796)

Historya narodu polskiego... : panowanie Piastów. T. VI. – W Warszawie : w Drukarni J. K. Mci i Rzeczypospolitey uprzywileiowaney Gröllowskiey, 1785. – XL, [8], 362, [9] s., sygn. a-c, A-Z, Aa-Aa ; 8º (19 x 13 cm). – Indeks.

S. tyt.: HISTORYA ǁ NARODU POLSKIEGO ǁ OD POCZĄTKU CHRZEŚCIAŃSTWA. [listwa] *Antiquam exquirite matrem*. *VIRGIL*. ǁ [listwa]ǁ PANOWANIE PIASTOW. ǁ [listwa] ǁ TOM VI ǁ [winieta, listwa] ǁ w WARSZAWIE 1785 ǁ w Drukarni J. K. Mci i Rzeczypospolitey uprzywileiowaney GRÖLLOWSKIEY.

T. 6 z 7; obejmuje okres panowania Kazimierza Wielkiego (1333-1370). Tekst główny poprzedzony przez *Tablice genealogiczne monarchów polskich, tudzież innych książąt* oraz streszczeniem poszczególnych rozdziałów. Dzieło ukazywało się w latach 1780-1786.

Brak nazwy autora na s. tyt., występuje ona dopiero w podpisie dedykacji.

Ded.: *Przemowa do Jego Królewskiej Mości*, podpisana: Pana Moiego Miłościwego sługa i poddany Adam Naruszewicz B. K. S. P. W. W. X. Lit. S. R. N.

W kolofonie na s. końcowej [380] uwaga: Zakończono drukować roku 1785 dnia 20 lipca.

Winiety z przedstawieniami figuralnymi, motywami architektonicznymi i floraturą.

Opr.: półskórek, grzbiet ze zwięzami, barwiony i pozłacany.

Prow.: brak.

PBW w Opolu: akcesja 396/43/66, sygn. SD 105.

E. XXIII, 49.

Phil. 44 [illegible]
C 21

Biographien
des
Kornelius Nepos
übersetzt
von
Joh. Andr. Benign. [ann] Bergsträßer.

104.
N: [illegible].
G Bernd

Mit Churfürstl. Sächsischer Freyheit.

Frankfurt am Main 1782.
bey Johann Christian Hermann.

79

NEPOS, Cornelius (ca 99-ca 24 a. C.)
BERGSTRÄSSER, Johann Andreas Benignus (1732-1813)

Biographien des Kornelius Nepos / übersetzt von Joh. Andr. Benign. Bergsträsser. – Frankfurt am Main : bey Johann Christian Hermann, 1782. – [6], [4], LXVII, [2], 592 s. ; 8° (17 x 11 cm). – (Sammlung der neuesten Übersetzungen der römischen Prosaiker ; 3).

S. tyt.: [got.] Biographien ‖ des ‖ Kornelius Nepos ‖ übersetzt ‖ von ‖ Joh. Andr. Benign. Bergsträsser. ‖ [winieta, listwa] ‖ Mit Churfürstl. Sächsischer Freyheit. ‖ [2 listwy] ‖ Frankfurt am Main 1782 ‖ bey Johann Christian Hermann.

Ded.: Karl Landgrafen zu Hessen... Seinem Gnädigsten Fürsten und Herrn, s. 3-6.

Tekst główny w jęz. niem., przypisy w jęz. niem., łac. i grec.; winiety.

Opr.: karton i papier marmurkowy.

Prow.: 1. G. Berndt (adnot. odręczna na s. tyt.),
2. Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 44.

SBBer – 8 „W16014.

Phil. 44 C 32

CORNELII NEPOTIS

VITAE

EXCELLENTIVM IMPERATORVM

ACCEDIT

INTERPRETATIO GALLICA

CVRANTE

IOANNE PETRO MILLERO.

BEROLINI, 1756.

SVMTIBVS A. HAVDE ET I. C. SPENERI,
Bibliop. Reg. et Academ. Scient. priuil.

Pro Collegio Seraphico
Fratrum Minorum
in Silesia.

80

NEPOS, Cornelius (ca 99-ca 24 a. C.)
MILLER, Johann Peter (1705-1781)

Cornelii Nepotis Vitae excellentium imperatorum... / curante Ioanne Petro Millero. – Berolini : sumtibus A. Haude et I. C. Speneri (Vlmae : imprimebat Christianus Viricus Wagner), 1756. – [10], 180, [142] s. ; 8º (18 x 11 cm). – Indeks.

S. tyt.: CORNELII NEPOTIS ǁ VITAE ǁ EXCELLENTIVM IMPERATORVM ǁ ACCEDIT ǁ INTERPRETATIO GALLICA ǁ CVRANTE ǁ IOANNE PETRO MILLERO ǁ [znak drukarski] ǁ Berolini 1756 ǁ [listwa] ǁ SUMTIBUS A. HAUDE ET I. C. SPENERI, ǁ Bibliop. Reg. et Academ. Scient. priuil.

Znak drukarski na s. tyt.: popiersie Ateny i sentencja: SAPERE AUDE.

Kolofon: VLMAE. Imprimebat Christianus Viricus Wagner. C. T. nec non S. T. H. C. H.

Ded. na s. 3-7, ded. z 1746 r. w jęz. fr.: Son altesse Royale le Prince Auguste Ferdinand de Preusse, podpisana nazwiskiem wydawcy: Haude.

Przedm. autora w jęz. łac. Tekst główny równoległy dwułamowy w jęz. fr. i łac.; winiety.

Opr.: miękki karton, papier marmurkowy.

Niektóre strony nie rozcięte.

Prow.: Pro Collegio Seraphico Fratrum Minorum in Silesia (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 70.

SBBer – 50 MA 46851.

Phil. 34 [illegible]
A 4

LES VIES
DES
GRANDS
CAPITAINES
GRECS ET ROMAINS,
DE
CORNELIUS NÉPOS,
TRADUITES
PAR
Mr. LE GRAS.

Juvenat
der Franziskaner

NOUVELLE EDITION,
augmentée de la Vie de XÉNOPHON, & accompagnée de Notes, tant françoiſes qu'allemandes, pour l'intelligence des lieux difficiles;
publiée
par
D. E. CHOFFIN.

à BRANDEBOURG,
Chez LES FRÈRES HALLE, 1772.

81

NEPOS, Cornelius (ca 99-ca 24 a. C.)
LE GRAS, Antoine

Les Vies des grands capitaines grecs et romains, / de Cornelius Népos, ; traduites par... Le Gras... ; publiée par D. E. Choffin. – Nouvelle edition... – Á Brandenbourg : chez les fréres Halle, 1772. – 232 s. ; 8º (16 x 10 cm).

S. tyt.: LES VIES ‖ DES ‖ GRANDS ‖ CAPITAINES ‖ GRECS ET ROMAINS, ‖ DE CORNELIUS NÉPOS, ‖ TRADUITES ‖ PAR ‖ MR. LE GRAS. ‖ [winieta, listwa] ‖ NOUVELLE EDITION, ‖ argumentée de la Vie de XÉNOPHON, & accom- ‖ pagnée de Notes, tant françoises qu" allemandes, ‖ pour l'intelligence des lieux difficiles; ‖ publiée ‖ par ‖ D. E. CHOFFIN. ‖ [listwa] ‖ Á BRANDENBOURG, ‖ Chez LES FRÉRES HALLE, 1772.

Winiety.

Opr.: papier marmurkowy, na grzbiecie napis pozłacany.

Prow.: Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 81.

FRBNF33989225.

ORATORIÆ,

AC

POETICÆ

INSTITUTIONIS

PARS PRIOR.

Phil. 44 G 5

WRATISLAVIÆ,
Typis Academicis Collegii Societatis
JESU. 1765.

82

ORATORIAE...

***Oratoriae, ac poeticae institutionis*.** Pars prior. – Wratislaviae : typis Academicis Collegii Societatis Jesu, 1765. – [10], 790 s., sygn.)(4, A-Z, Aa-Zz, Aaa-Ddd3 ; 8º (16 x 10 cm).

S. tyt.: ORATORIAE, ǁ AC ǁ POETICAE ǁ INSTITUTIONIS ǁ PARS PRIOR. ǁ [litery IHS w kartuszu, listwa] ǁ WRATISLAVIAE ǁ Typis Academicis Collegii Societatis ǁ JESU, 1765.

Zawiera dodatek: *Anhang von der deutschen Dichtkunst*, s. 755-790.

Tekst w jęz. łac., dod. w jęz. niem.; czcionka odpowiednio łac. i got.

Na s. tyt. litery IHS w kartuszu.

Opr.: skóra jasnobrązowa tłoczona, grzbiet ze zwięzami.

Prow.: 1. Franciscus Kuschel (autograf na przedniej wyklejce); Ex libris Francisci Kuschel, poetae (adnot. odręczna ozdobniejszym pismem zaopatrzona w rysunek, na wyklejce dolnej okładki),

2. FF Nysa – brak pieczęci.

PBW w Opolu: sygn. SD 75.

BUWr – 302113.

Gesch. 11. B 38

Kronik der Maurerey.

Von
Joseph Graf von Palatin.

Philadelphia,
in der neuen Buchhandlung 1785.

83

PALATIN, Joseph von

Kronik der Maurerey / von Joseph... von Palatin. [Abt. 1-2]. – Philadelphia : in der neuen Buchhandlung [Johann Ferdinand von Schönfeld], 1785. – 8º (19 x 12 cm).

[1]. Erste Abteilung. – [4], 364 s. : il. miedzior.
[2]. Zwiete Abteilung. – [3], 368-732.

Tyt. na gł. s. tyt.: [got.] Kronik || der || Maurerey. || Von Joseph Graf von Palatin. || Philadelphia || in der neuen Buchhandlung 1785. Na s. tyt. części: Kronik || der || Maurerey. || Erste [Zweyte] Abteilung.
S. tyt. ozdobiona il. figuralną; winiety w tekście.
Opr.: karton szary; karty z grubego papieru czerpanego nie przycięte.
Na s. przedtyt. autografy nazwisk – prawdopodobnie wpisy czytelników (w cz. 1 dziewięć nazwisk, w cz. 2 pięć).
Prow.: Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).
PBW w Opolu: sygn. SD 86**.**

SBBer – Nb 3196.

Phil. 43 A 23

A. PERSII FLACCI
ET
DEC. JUN. JUVENALIS
SATIRÆ

AD OPTIMAS EDITIONES COLLATÆ

ACCEDIT SULPICIÆ SATIRA

C. LUCILII
SATIROGRAPHORUM PRINCIPIS
FRAGMENTA

Juvenat
Iesisse
der Franziskaner

EDITIO ACCURATA

BIPONTI
Ex Typographia Societatis
CIↃIↃCCLXXXV

[1785]

84

PERSIUS FLACCUS, Aulus (34-62)
IUVENALIS, Decimus Iunius (ca 60-130)
LUCILIUS, Caius (180-ca 102 a. C.)

A. Persii Flacci et Dec. Jun. Iuvenalis Satirae... *: accedit Sulpiciae : satira C. Lucilii...* – Biponti : ex Typographia Societatis, 1785. – LXVII, 286, [70] s. ; 8º (20 x 16 cm). – Indeks.

S. tyt.: A. PERSII FLACCI ǁ ET ǁ DEC. JUN. JUVENALIS SATIRAE ǁ AD OPTIMAS EDITIONES COLLATAE ǁ ACCEDIT SULPICIAE SATIRA ǁ [listwa] ǁ C. LUCILII ǁ SATIROGRAPHORUM PRINCIPIS ǁ FRAGMENTA ǁ [portret w medalionie] ǁ EDITIO ACCURATA. ǁ [listwa] ǁ BIPONTI ǁ EX TYPOGRAPHIA SOCIETATIS ǁ [MDCCLXXXV].

Zawiera również życiorysy trzech rzymskich autorów dzieła oraz wyjątki z opracowań dotyczących dwóch pierwszych, autorstwa Johanna Augusta Ernesti i Johanna Alberta Fabriciusa, a także obszerne noty bibliogr.

Na s. tyt. popiersie w medalionie zatyt. PERSIUS; sygnowane: Weis sc. Aut.: Johann Martin II Weis (1738-ca 1807), z rodu grafików działających w Strasburgu (Th.-B 35, 331).

Opr.: półskórek, wyklejka w pawie oko, grzbiet ze zwięzami.

Prow.: 1. Maibach, stud. theol. (adnot. odręczna na s. przedtyt.),
2. Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 55.

SBBer – 8” WK 964.

Alg. 5812

LIEBE UND EHE

IN

PSYCHOLOGISCH MORALISCHER

HINSICHT,

Provenat
Biblioteka
der Franziskaner

von

CARL FRIEDRICH POCKELS.

HANNOVER

in der Administration der Ritscherschen

Buchhandlung

1799.

85

POCKELS, Carl Friedrich (1757-1814)

Liebe und Ehe... / von Carl Friedrich Pockels. – Hannover : in der Administration der Ritscherschen Buchhandlung, 1799. – XIV, 445, [2] s. ; 8º (18 x 11 cm). – (Versuch Einer Charakteristik Des Weiblichen Geschlechts : Ein Sittengemählde Des Menschen, Des Zeitalters Und Des Geselligen Lebens. Bd. 3).

S. tyt.: LIEBE UND EHE ‖ [listwa] ‖ IN ‖ PSYCHOLOGISCH MORALISCHER ‖ HINSICHT ‖ von ‖ *CARL FRIEDRICH POCKELS*.‖ [listwa] ‖ HANNOVER ‖ *in der Administration der Ritscherschen* ‖ *Buchhandlung* ‖ 1799.

Dzieło w pięciu tomach; ukazywało się w latach 1797-1802.

Czcionka łac.

Opr.: karton niebieski.

Prow.: Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 85.

FB Gotha – Phil 8° 00220/02 (03).

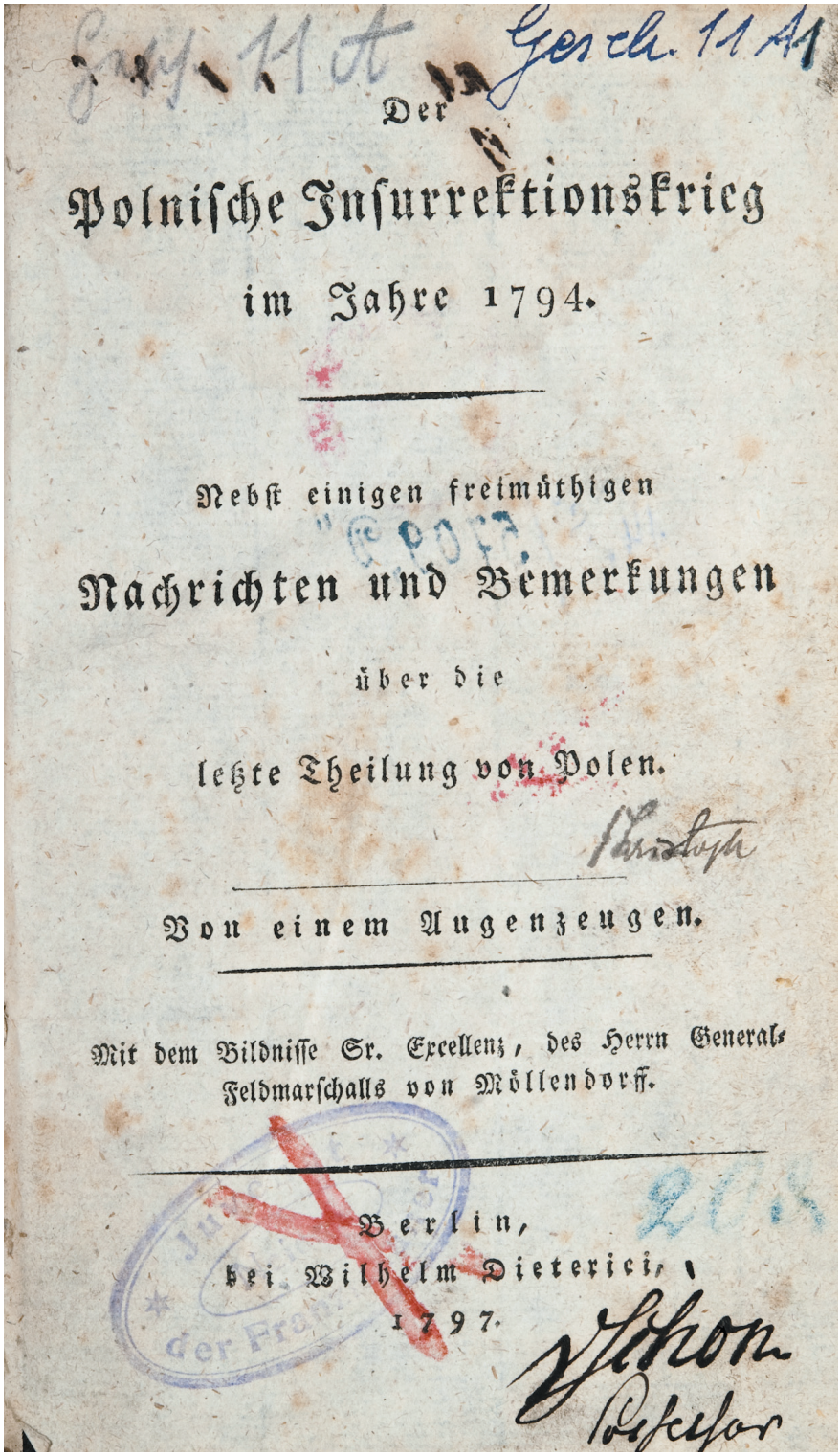

Der

Polnische Insurrektionskrieg

im Jahre 1794.

Nebst einigen freimüthigen

Nachrichten und Bemerkungen

über die

letzte Theilung von Polen.

Von einem Augenzeugen.

Mit dem Bildnisse Sr. Excellenz, des Herrn General-Feldmarschalls von Möllendorff.

Berlin,
bei Wilhelm Dieterici,
1797.

Der POLNISCHE...

Der polnische Insurektionskrieg im Jahre 1794... – Berlin : bei Wilhelm Dieterici, 1797. – XVI, 348, [2] s. ; 8º (17 x 10 cm).

S tyt.: [got.] Der || Polnische Insurektionskrieg || im Jahre 1794. || [listwa] || Nebst einigen freimüthigen || Nachrichten und Bemerkungen || über die || letzte Theilung von Polen. || [listwa] || Von einem Augenzeugen. || [listwa] || Mit dem Bildnisse Gr. Excellenz, des Herrn General= || Feldmarschalls von Möllendorff. || [listwa] || Berlin, || bei Wilhelm Dieterici, || 1797.

Zawiera także: *Allgemeine Bemerkungen über Polen und seine Einwohner*, s. 283-348, a w tym rozdz.: *Einige Nachrichten von Czenstochau, und dem dort besindlichen Gnadenbilde*, s. 320-348.

Ded.: Seiner Excellenz dem Herrn General=Feldmarschall von Möllendorff, dem allgemein verehrten Feldherrn und Bürgerfreunde, unterthänigst überreicht von dem Verleger.

Opr.: półskórek, papier marmurkowy.

Prow.: 1. 4 adnot. odręczne neogotykiem na wyklejkach i s. tyt. – z autografami,

2. A. Christoph, Oberlehrer an Gymnasium in Neisse (piecz. na s. przedtyt.),

3. Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 14.

DNB Leipzig – 1913 B 11787.

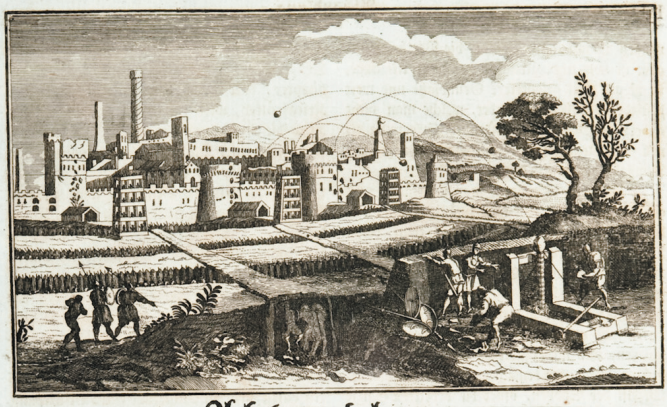

Abhandlung
von dem
Angriffe und der Vertheidigung
der Plätze der Alten.

Erster Theil.

Von dem Angriffe.

Der erste Artikel.

Es ist weniger Kunst und Wissenschaft in dem Angriffe, als in der Vertheidigung der Plätze.

Die Belagerung von Lilybäum ist das Meisterstück der Einsicht, der Aufführung, der Herzhaftigkeit und der Gedult der beyden Völker, welche so lange Zeit und so hartnäckig um die Oberherrschaft gestritten haben. In dieser berühmten Belagerung hat man von beyden Theilen alles ausüben sehen, was der Angriff und die Vertheidigung feines, listiges, kühnes und gründliches in sich halten. Die Wissenschaft des Angriffs ist leicht zu erlangen, eine Erfahrung von einigen Belage-

87

POLYBIUS (ca 200–ca 118 a. C.)
FOLARD, Jean-Charles de (1669-1752)
GUICHARD, Karl Theophil (1724-1775)

Geschichte des Polyb / mit den Anlegungen und Anmerkungen des Ritters Herrn von Folard... ; vermehret mit den vortreflichen Kriegsgedanken des Herrn von Guischardt; aus dem Fanzösischen übersetzet. [Tl. 1-6]. – Wien ; Prag ; und Triest : gedruckt und zu finden bey Johann Thomas Trattnern..., 1759-1760. – 4º (25 x 20 cm).

[Tl. 1]. –
[Tl. 2] : ... [*nebst einer Abhandlung von dem Angriffe der Plätze der Alten*]. – 1759. – 430 s. : 32 k. tabl. (w tym 19 złoż) : il. miedzior., rys., mapy. – Indeks.
[Tl. 3]. –
[Tl. 4] : [*nebst einer Abhandlung von dem zweyten punischen Kriege...*] – 1759. – 524 s. : 21 k. tabl. (w tym 16 złoż) : il. miedzior., rys., mapy. – Indeks.
[Tl. 5]. – 1760. – 529 s., 7 k. tabl złoż.: il. miedzior., rys., mapy. – Indeks.
[Tl. 6]. –

S. tyt.: [got.] Geschichte || des Polyb, || mit den Auslegungen und Anmerkungen || des Ritters Herrn von Folard, || französischen Obersten; || worinne derselbe || die Kriegskunst nach allen ihren Theilen […] deutlich und gründlich abgehandelt || und in vielen Kupferstichen vorgestellet hat. || Vermehret mit den vortreflichen Kriegsgedanken || des Herrn von Guischardt. || Aus dem Fanzösischen übersetzet. || [listwa] || [Zweyter...-] Theil || listwa, znak drukarski, listwa] || Mit Ihro Römisch = Kayserlichen Majestät Allergnädigsten Freyheit. || [listwa] || Wien, Prag; und Triest: gedruckt und zu finden bey Johann Thomas Trattnern, || kaiserlich-königlichen Hofbuchdruckern und Buchhändlern, 1759.

Cz. 1-4 z dod. do tyt. wplecionymi w tyt. właściwy: cz. 1 –... *nebst seinem Lehrgebäude von der Kolonne…*, cz. 3 (jak w cz. 2) –... *nebst einer Abhandlung von dem zweyten punischen Kriege...*

3 części (z sześciu, w 3 wol.) wydanego w l. 1759-1760 podręcznika taktyki i strategii wojennej. W 1760 r. ukazał się również dodatek: *Mit den kriegerischen Auslegungen des Herrn Ritters von Folard, enthaltend die neuen Entdeckungen vom Kriege, durch eben denselben; kunstrichterliches Sendschreiben eines holländischen Offiziers; und Meynungen eines Kriegsmannes von dem kriegerischen Lehrgebäude des Ritters von Folard: nebst den Antworten auf diese kunstrichterlichen Beurtheilungen*. – Wien, Prag und Triest. Tratner, 1760. W cz. 1 informacja o tłumaczu: Johann Theobald Bion, Ihro römisch kaiserlichen, wie auch zu Hungarn und Böheim königlichen apostolischen Majestät löbl. Feldartillerie Hauptmann, und der Meßkunst ordentlicher Lehrer.

Znak drukarski na s. tyt. z napisem: ALTIUS LABORE ET FAVORE.
Winiety z panopliami.
Opr.: karton, papier marmurkowy.
Prow.: 1. Carabinier Regiments Bibliothec (adnot. odręczna na s. tyt.),
2. Bibliotheca Collegii Seraphi. FF Min. Nissensis (piecz.).
PBW w Opolu: sygn. SD 48 (cz. 2), SD49 (cz. 5), SD50 (cz. 4).

SBBer – sygn. 4” Vm 7308.

PASSAGE DE RIVIERES SELON LE SYSTÊME DE L'AUTEUR

Übergang über Flüße nach dem Lehrgebäude des Verfaſſers.

INVENTION DE L'AUTEUR POUR FAIRE PASSER LA CAVALERIE A LA NAGE.

Erfindung des Verfassers um Reiterey durch das Schwimen über einen Fluß zu sezen.

Phil. 42 A 8

M. FABII QUINTILIANI

DE

INSTITUTIONE ORATORIA

LIBRI DUODECIM

AD CODICUM VETERUM FIDEM

RECENSUIT

ET

ANNOTATIONE

EXPLANAVIT

GEORG. LUDOVICUS SPALDING A. M.

GYMNASII BEROLINO-COLONIENSIS PROFESSOR.

BIBLIOTHECA COLLEGII SERAPH. P.P. MISSIONIS

VOLUMEN I.

CONTINENS LIBROS I—III.

LIPSIAE, 1798.

SUMTIBUS SIEGFRIED LEBRECHT CRUSII.

88

QUINTILIANUS, Marcus Fabius (ca 35-95)
SPALDING, Georg Ludwig (1762-1811)

M. Fabii Quintiliani De institutione oratoria... / recensuit et annotatione explanavit Georg. Ludovicus Spalding... Vol. I : continens libros I-III. – Lipsiae: sumtibus Siegfried Lebrecht Crusii, 1798. – LXXXVI, 628, [4] s. : 8º (21 x 13 cm).

S. tyt.: M. FABII QUINTILIANI ‖ DE ‖ INSTITUTIONE ORATORIA ‖ LIBRI DUODECIM ‖ AD CODICUM VETERUM FIDEM ‖ RECENSUIT ‖ ET ‖ANNOTATIONE ‖ EXPLANAVIT ‖ GEORG. LUDOVICUS SPALDING A. M. ‖ GYMNASII BEROLINO–COLONIENSIS PROFESSOR. ‖ [listwa] ‖ VOLUMEN I. ‖ CONTINENS LIBROS I-III. ‖ [listwa] ‖ LIPSIAE. 1798. ‖ SUMTIBUS SIEGFRIED LEBRECHT CRUSII.

Opr.: półskórek.

Prow.: Bibliotheca Collegii Seraph. FF Min. Nissensis (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 15.

HBZ – HT000824896.

Germ. 53. E.
54 F 28

Gottlieb Wilhelm Rabeners

Satiren.

Dritter Theil.

COLLEGII SERAPH · FF · MIN · HESENSIS · BIBLIOTHECA

Mit Röm. Kaiserl., Königl. Preuß. und Churfürstl. Sächsischen allergnädigsten Privilegiis.

David Gottfried Gerhard † 1772

Leipzig,
im Verlag der Dyckischen Buchhandlung.
1771.

89

RABENER, Gottlieb Wilhelm (1714-1771)

Gottlieb Wilhelm Rabeners Satiren. [Tl. 3-4]. – [10 Aufl.]. – Leipzig : im Verlag der Dyckischen Buchhandlung, 1771. – 240, [6], 474 [właśc. 374], [2] s. ; 8º (18 x 12 cm).

S. tyt.: [got.] Gottlieb Wilhelm Rabeners ‖ Satiren. ‖ [listwa] ‖ [Dritter – Vierter] Theil. ‖ [il.] ‖ Mit Röm. Kaiserl., Königl. Preuss. und Churfürstl. Sächsischen ‖ allergnädigsten Privilegiis. ‖ [listwa] ‖ Leipzig, ‖ im Verlag der Dyckischen Buchhandlung. ‖ 1771.

Dwie części z 4.

S. tyt. ozdobiona il. figuralną, bez sygnatury.

S. [306] w cz. 4 wydrukowana czerwoną czcionką.

Błąd numeracji strony 374 (jest: 474).

Opr.: półpergamin, papier marmurkowy.

Brak s. tyt. cz. 4 (ślad po jej wycięciu).

Prow.: 1. David Gottfried Gaufard (? – autograf na s. tyt. z datą: A. 1772),

2. dwie pieczęcie: Juvenat der Franziskaner Neisse (owalna), Bibliotheca Collegii Seraph. FF Min. Nissensis (okrągła).

PBW w Opolu: sygn. SD 51.

SBBer – 8” Yy 4822.

SALLVSTIVS
Impensis R. Morison Perth. 1796.

90

SALLUSTIUS, Crispius Gaius (86-34 a. C.)
HUNTER, John

C. ***Crispi Sallustii Opera...*** / cura Joannis Hunter... – Andreapoli : in Aedibus Academicis excudebat Jacobus Morison..., 1796. – [2], 236 s., 2 front. : il. miedzior., portr. ; 6º (15 x 8 cm).

S. tyt.: C. CRISPI ǁ SALLUSTII ǁ OPERA QUAE SUPERSUNT, ǁ OMNIA. ǁ [listwa] ǁCURA ǁ JOANNIS HUNTER, A. M. ǁ IN ACADEMIA ANDREAPOLITANA ǁ LITT. HUM. PROF. ǁ [listwa] ǁ ANDREAPOLI: ǁ EXCUDEBAT JACOBUS MORISON, ACADEMIAE TYPOGRAPHUS ǁ [listwa] ǁ MDCCXCVI.

Ded.: VIRO HONORATISSIMO, HENRICO DUNDAS DE MELVILLE, ACADEMIAE AD FANUM ANDREAE CANCELLARIO... VOLUIT JACOBUS MORISON, ACADEMIAE TYPOGRAPHUS.

2 frontispisy: 1 – z portretem autora w medalionie i architektonicznym obramieniu z panopliami, podpisany: Impensis R. Morisson Perth 1795, Pyet Scul., 2 – z tytułem: Editio Andriana ǁ Sallustii ǁ OPERA OMNIA; obydwa sygnowane Pyet Scul.

Opr.: skóra brązowa, grzbiet tłoczony ze złoceniami.

Prow.: 1. Böhmer (autograf na k. przedtyt.),
2. Juvenat der Franziskane Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 78.

BL. ESTC – 006282409.

Phil. 45 B3

Jmm. Joh. Gerh. Schellers

Anleitung

die alten

lateinischen Schriftsteller

philologisch und kritisch zu erklären

und

den Cicero gehörig nachzuahmen,

nebst

einem Anhange

von einer ähnlichen Lehrart in der griechischen und hebräischen Sprache.

Juvenat
Franziskaner

Zweyte, sehr vermehrte und verbesserte Auflage.

Halle,
gedruckt und verlegt von Joh. Jac. Curts Wittwe.
1783.

91

SCHELLER, Immanuel Johann Gerhard (1735-1803)

Imm. Joh. Gerh. Schellers Anleitung die alten lateinischen Schriftsteller... – Zweite, sehr vermehrte und verbesserte Auflage. – Halle : gedruckt und verlag von Joh. Jac. Curts Wittwe, 1783. – XXIV, 388 s. ; 8º (20 x 12 cm).

S. tyt.: [got.] Imm. Joh. Gerh. Schellers || Anleitung || die alten || lateinischen Schriftsteller || philologisch und kritisch zu erklären || und || den Cicero gehõrig nachzuahmen, || nebst || einem Anhange || von einer ähnlichen Lehrart in der griechische und || hebräischen Sprache. || [listwa] ||Zweite, sehr vermehrte und verbesserte Auflage. || [listwa] || Halle: gedruckt und verlag von Joh. Jac. Curts Wittwe, || 1783.

Tekst w jęz. niem. i łac.; czcionka odpowiednio got. i łac.; 1 winieta.

Opr.: papier marmurkowy.

Prow.: Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 41.

SBBer – 8 „Va 6710.

Phil. 45 D 36

IMM. IO. GERH. SCHELLERI

COMPENDIVM PRAECEPTORVM STILI BENE LATINI IN PRIMIS CICERONIANI

SEV

ELOQVENTIAE LATINE DECLARANDAE

IN VSVM PRAELECTIONVM

Phil. 45 E.

LIPSIAE

SVMTIBVS CASPARI FRITSCH

CIƆIƆCCLXXX

[1780]

92

SCHELLER, Immanuel Johann Gerhard (1735-1803)

Imm. Io. Gerh. Schelleri Compendium praeceptorum... – Lipsiae : sumtibus Caspari Fritsch, 1780. – [18], 375 s. ; 8º (20 x 11 cm).

S. tyt.: IMM. IO. GERH. SCHELLERI ǁ COMPENDIVM ǁ PRAECEPTORVM ǁ STILI BENE LATINI ǁ IN PRIMIS CICERONIANI ǁ SEV ǁ ELOQVENTIAE LATINE DECLARANDAE ǁ [listwa] ǁ IN VSVM PRAELECTIONVM. ǁ [znak drukarski, listwa] ǁ LIPSIAE ǁ SUMTIBUS CASPARI FRITSCH ǁ [MDCCLXXX].

Znak drukarski na s. tyt. ze stylizowanymi inicjałami CF.

Opr.: karton, papier marmurkowy.

Prow.: 1. Ex Bibliotheca I. Ittmann. (etykieta na przedniej wyklejce),
2. Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 68.

HBZ – HT003689826.

Phil. 42 A 6
B 8

L. ANNAEI
SENECAE
PHILOSOPHI
OPERA
AD OPTIMAS EDITIONES COLLATA
PRAEMITTITUR NOTITIA LITERARIA
STUDIIS SOCIETATIS BIPONTINAE

Seneca

EDITIO ACCURATA

BIPONTI
Ex Typographia Societatis
CIↃIↃCCLXXXII

93

SENECA, Lucius Annaeus (Minor; ca 4 a. C.-65)

L. Annaei Senecae Philosophi Opera… - Biponti : ex Typographia Societatis, 1782. – XL, 304 s. : 1 il. miedzior., portr. ; 8º (19 x 12 cm).

S. tyt.: L. ANNAEI ǁ SENECAE ǁ PHILOSOPHI ǁ OPERA ǁ AD OPTIMAS EDITIONES COLLATA ǁ PRAEMITTITUR NOTITIA LITERARIA ǁ STUDIIS SOCIETATIS BIPONTINAE. ǁ [popiersie w medalionie] ǁ *EDITIO ACCURATA*. ǁ [listwa] ǁ BIPONTI ǁ EX TYPOGRAPHIA SOCIETATIS ǁ [MDCCLXXXII].

Na s. tyt. medalion z popiersiem Seneki, sygn.: Verchelst. Fec. Aut. zob. poz. 53 oraz 76.

Opr.: półskórek, grzbiet tłoczony i złocony.

Prow.: dwie pieczęcie – Juvenat der Franziskaner Neisse (owalna), Bibl. FF Minores. Vratislav. Ad S. Ant. (owalna).

PBW w Opolu: sygn. SD 67.

SBBer – Wo 7130, vol (1), 2-4.

MEDEA.

94

SENECA, Lucius Annaeus (Minor; ca 4 a. C.-65)

L. Annaei Senecae Tragoediae... - Norimbergae : ex Officina Libraria Riegeliana, 1797. - 503, [4] s., 1 front. : il. miedzior. ; 8º (13 x 8 cm).

S. tyt.: L. ANNAEI SENECAE ǁ TRAGOEDIAE ǁ EX ǁ RECENSIONE ǁ SOCIETATIS BIPONTINAE ǁ ALIORUMQUAE. ǁ [winieta, listwa] ǁ NORIMBERGAE, ǁ EX OFFICINA LIBRARIA RIEGELIANA ǁ MDCCLXXXXVII.

Zawiera: Hercules furens ; Thyestes ; Phoenissae, quae vulgo Thebais ; Hippolytus ; Oedipus ; Troades ; Medea ; Agamemnon ; Hercules Oetaeus ; Octavia.

Frontispis zatytułowany: Medea, bez sygn. autora.

Opr.: karton, papier ciemnoniebieski.

Prow.: Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 71.

UBGoet - DD2004 A 119.

ZIMOROWICZ.
S. SZYMONOWICZ.
NARUSZEWICZ
GAWIŃSKI.
NAGURCZEWSKI
Ch. Pluscen. del.
De Longueil. Sculp.

SIELANKI POLSKIE
Z ROŻNYCH AUTOROW
ZEBRANE,

A TERAZ ŚWIEŻO

DLA POŻYTKU Y ZABAWY CZYTELNIKOW

po trzeci raz przedrukowane

y poprawione.

Koperſtychami ozdobione.

Nie wypożycza się
CZYTELNIA

za Przywileiem.

W WARSZAWIE 1778.

Nakładem Kſięgarni GRÖLLOWSKIEY Nadworney

J. K. Mci w Marywilu pod znakiem Poëtow.

Ch. Huen, del.
De Longueil, Sculp.

SIELANKI...

Sielanki polskie z różnych autorów zebrane... – [Wyd. właśc. 2]. – W Warszawie : nakładem księgarni Gröllowskiey... w Marywilu... (W Lipsku: drukiem Jana Gottloba Immanuela Breitkopffa), 1778. – [16], 526 s., sygn. A-Z, Aa-Kk7, 1 front., 7 k. tabl. : il. miedzior. ; 8º (18 x 11 cm).

S. tyt.: SIELANKI ǁ POLSKIE ǁ Z ROŻNYCH AUTOROW ǁ ZEBRANE, ǁ A TERAZ ŚWIEŻO ǁ DLA POŻYTKU Y ZABAWY CZYTELNIKOW ǁ po trzeci raz przedrukowane ǁ y poprawione. ǁ Koperstychami ozdobione. ǁ [znak drukarski] ǁ *za Przywilejem*. ǁ [listwa] ǁ w Warszawie 1778. ǁ Nakładem Księgarni GRÖLLOWSKIEY Nadworney ǁ J. K. Mci w Marywilu pod znakiem Poëtów.

Zawiera antologię poezji: Szymona Szymonowica, Szymona Zimorowica, Jana Gawińskiego, Józefa Epifaniego Minasowicza, Adama Naruszewicza oraz wybór eklog Wergilisza w tłumaczeniu Ignacego Nagurczewskiego.

Ded. wierszem na s. [3-8]: DO ǁ JAŚNIE OŚWIECONEGO ǁ XIĄŻĘCIA JEGOMOŚCI ǁ ADAMA ǁ NA KLEWANIU I ŻUKOWIE ǁ CZARTORYSKIEGO ǁ GENERAŁA ZIEM PODOLSKICH, ǁ GENERAŁA GWARDII PIESZEJ LITEWSKIEJ, ǁ KOMENDANTA KORPUSU KADETÓW. ORDERÓW, ǁ ORŁA BIAŁEGO, S. STANISŁAWA, ǁ I S. ANDRZEJA, ǁ KAWALER [A].

Przedm. wydawcy Michała Groella: *Przedmowa Bibliopoli*, s. [9-14].

Wstęp: *O wierszu Pasterki rzeczonym, albo Bukoliki*, s. 3-10.

Na s. tyt. sygnet drukarski z inicjałami MG i sentencją: LABOR IPSE VOLUPTAS.

Na s. końcowej kolofon z informacją o miejscu druku i nazwisku drukarza: W Lipsku ǁ Drukiem Jana Gottloba Immanuela Breitkopffa.

Miedzioryty sygnowane: Ch. Eisen, inv.; De Longueil, sculp. Aut.: Charles D. J. Eisen – malarz, grafik, ilustrator paryski (Th.-B. X, 427-428; Saur 33, 33-35), Joseph de Longueil – grafik działający w Paryżu (Th.-B. XXII, 359). Projektodawcami ilustracji mieli być także Polacy – Tadeusz Kościuszko i Józef Orłowski.

Po k. tyt. ilustracja o charakterze frontispisu z podpisanymi portretami sześciu autorów w medalionach, od lewej: Klonowski, Zimorowicz, Naruszewicz, S. S. Szymonowicz, Gawiński, Nagurczewski [pisownia oryg.].

Opr.: półskórek., grzbiet z tłokiem pozłacanym, barwiony.

W tekście liczne podkreślenia czerwonym ołówkiem.

Prow.: 1. Ex Libris Henrici Załęski [?] (odręczny zapis zaklejony paskiem bibuły na s. [3]),

2. Akademkniga, akt... 20/I, data 23.7.1910, cena 6 rb. (pieczęć z napisem w alfabecie cyrylickim na ostatniej karcie),

3. P. P. Dom Książki – Antykwariat – 048204 (etykieta na dolnej wyklejce).

PBW w Opolu: akcesja K/205/65, sygn. SD 101.

E. XXVIII, 19; Banach, s. 7-10; Łomnicka-Żakowska; Mańkowski; zob. też reprint *Sielanek*... wydany przez Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe (1978, 1990).

Ch. Hisen, del.
De Longueil, Sculp.

SIMONA
SIMONIDESA
SIELANKI.

SIELANKA PIERWSZA.
DAPHNIS.

KOZY, ucieſzne Kozy, ma trzodo iedyna,
Tu kępy, tu zaroſła pozioma leſzczyna,
Tu gryźcie liść zielony, gryźcie chrościk młody;
Ja tym czaſem przy ſtrugu tey ciekącey wody
Przylęgę; i fraſunku, lubo ſnem ſwobodnym,
Lubo, będę zabywał śpiewaniem łagodnym;
Ponieważ mię tak moia Phyllis wyprawiła,
Ze mię na wieki wolnych myśli pozbawiła.
Coż czynić? iakie ſzczęście o człeka ſię kuſi,
Tak ſercu bywa błogo, i tym ſię paść muſi.
Okrutna Phylli, tobie ani zdrowie moie,
Ani ſtarganych myśli ciężkie niepokoie,
Ani ſerce związane, ani zbytnie chęci,
Ani ſłowo oddane zoſtawa w pamięci.
Chociaż tobie i ſady moie zaradzały,
Chociaż koſzary mleka, i ſłodkie nabiały,
Y co pięknieyſze iagnie, i koźlęta małe,
Y za tobą ſzły barci, i paſieki całe:

A na-

LYDIA STERNE
DE MEDALLE.

96

STERNE, Laurence (1713-1768)
MEDALLE, Lydia (1747-?)

Lorenz Sterne's Briefe an seine vertrauteste Freunde... / herausgegeben von seiner Tochter, Madame Medalle. ; aus dem Englischen [übers. Christian Felix Weisse]. – Leipzig : bey Weidmanns Erben und Reich, 1776. – XXVIII, 391 s., 1 front. : il. miedzior., 1 portr. ; 8º (15 x 9 cm).

S. tyt.: [got.] Lorenz Sterne's || Briefe an seine vertrauteste Freunde, || nebst einem Fragment im Geschmacke || des Rabelais, || und einer von ihm selbst verfassten || Nachricht von seinem Leben und seiner || Familie, || herausgegeben || von seiner Tochter, || Madame Medalle. || Aus dem Englischen. || [listwa] || Leipzig, || bey Weidmanns Erben und Reich. || 1776.

Na s. przedtyt. portret Lydii Sterne de Medalle, sygn. Crusius sc. Aut.: Carl Lebrecht Crusius (1740-1779), miedziorytnik i ilustrator lub jego brat Gotlieb Lebrecht C. (1730-1804), miedziorytnik, obaj działający w Lipsku (Th.-B. VIII, 178-179; Saur 22, 480-481).

Opr.: półskórek, papier marmurkowy, grzbiet tłoczony ze złoceniami.

Prow.: 1. Wörner (adnot. na k. przedtyt.),

2. dwie pieczęcie: Bibliotheca Collegii Seraph. FF Min. Nissensis (okragła), Juvenat der Franziskaner Neisse (owalna).

PBW w Opolu: sygn. SD 5.

SBBer- 19 ZZ 12182; Ze 1185.

Ally. 5°A 21

SIGISMVNDI STORCHENAV
E. S. I.
IN
ACADEMIA VINDOBONENSI
LOG. ET METAPH.
PROFESSORIS PVBL. ORD.

INSTITVTIONVM
METAPHYSICARVM
LIBRI IV.

Convenat
Neisse
Franziskaner

Cum Privilegio Sac. Caes. Reg. Apost. Maiest.

VINDOBONAE,
TYPIS IOAN. THOM. NOB. DE TRATTNERN,
SAC. CAES. REG. AVLAE TYPOGR. ET BIBLIOP.
MDCCLXIX.

1769.

97

STORCHENAU, Sigismund (1731-1797)

Sigismundi Storchenau... Instytutionum metaphysicarum libri IV. – Vindobonae : typis Joan. Thom. Nos. de Trattnern, 1769. – 191, [3] s. ; 6º (20 x 12 cm).

S. tyt.: SIGISMVNDI STORCHENAV ǁ E. S. I. ǁ IN ǁ ACADEMIA VINDOBONENSI ǁ LOG. ET METAPH. PROFESSORIS PVBL. ORD. ǁ INSTITVTIONVM ǁ METAPHYSICARVM ǁ LIBRI IV. ǁ [znak drukarski, listwa] ǁ Cum Privilegio Sac. Caes. Reg. Apost. Maiest. ǁ [listwa] ǁ VINDOBONAE ǁ TYPIS JOAN. THOM. NOS. DE TRATTNERN, ǁ SAC. CAES. REG. AULAE TYPOGR. ET BIBLIOP. ǁ [listwa] ǁ MDCCLXIX.

Na s. tyt. znak drukarski z sentencją: ALTIUS LABORE ET FAVORE.

Opr.: skóra jasnobrązowa, grzbiet tłoczony ze złoceniami.

Prow.: 1. Fangler 1876 (adnot. odręczna na k. przedtyt.),
2. Juvenat FF Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 42.

ÖNB – 296404-B. Adl. Alt. Mag.

Versuche
aus der
Literatur und Moral.

Viertes Stück.

Leipzig,
bey Bernhard Christoph Breitkopf und Sohn.
1769.

98

VERSUCHE...

Versuche aus der Literatur und Moral. [St. 1-4]. – Leipzig : bey Bernhard Christoph Breitkopf und Sohn, 1767-1769 ; 8º (20 x 12 cm).

[1]. Erstes Stück. – 1767. – [16], 176 s. : 1 il. miedzior.
[2]. Zweytes Stück. – 1767. – S. [177]-368 : 1 il. miedzior.
[3]. Drittess Stück. – 1768. – 552 s. : 1 il. miedzior.
[4]. Viertes Stück. – 1769. – S. [553]-696, [30] s. : 1 il. miedzior.

Czasopismo literackie. 4 cz. w dwóch wol.

S. tyt.: [got.] Versuche || aus der || Literatur und Moral. || [Erstes – Viertes] Stück. || [il.] || Leipzig || bey Bernhard Christoph Breitkopf und Sohn, || 1768.

Podtyt. na s. 3: Versuch || über die Sitten || in den Werken || der Griechischen Dichter || nebst || einigen Anmerkungen über ihren Geschmack || und ihre Ersindung.

Tekst w jęz. niem., grec. i łac.

Na s. tyt. il. figuralna.

Opr.: półskórek, grzbiet ze zwięzami, tłoczony i złocony.

Prow.: 1. C. A. Clodius (adnot. odręczna s. tyt. cz. 1).

2. C. B. Hoffmann Vratl. Halle MDCCXX (adnot. odręczna na s. tyt. cz. 1 i 3).

3. Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.)

PBW w Opolu: sygn. SD 56/I-II.

SBBer – 50 PF 182 (Ac 6175).

Phil. 34 B (4)
1 E 23

OEUVRES

COMPLETES

DE

VOLTAIRE.

TOME SOIXANTE-CINQUIEME.

DE L'IMPRIMERIE DE LA SOCIÉTÉ LITTÉRAIRE-TYPOGRAPHIQUE.

1784.

Juvenat Neisse der Franziskaner

99

VOLTAIRE (Francois Marie de Arouet; 1694-1778)
FRYDERYK II, król pruski (1712-1786)

Lettres du Roi de Prusse et de M. de Voltaire. [T. 2]. – [Kehl] : de l'Imprimerie de la Société Littéraire Typographique, 1784. – 439 s. ; 8º (21 x 14 cm). – (Oeuvres Completes De Voltaire. Tome soixante-cinquieme).

T. 65 w serii ukazującej się w l. 1784-1789.

S. tyt. z nazwą serii, adresem wydawniczym i datą wyd. tomu, tytuł właściwy na s. następnej (gdzie także w stopce: Coresp. Du roi de P... etc.): LETTRES ‖ DU ‖ ROI DE PRUSSE ‖ ET DE M. DE VOLTAIRE.

Opr.: półpłótno.

Prow.: Juvenat der Franziskaner Neisse (piecz.).

PBW w Opolu: sygn. SD 12.

SBBer – 826-65b.

100

YOUNG, Edward (1683-1765)

Dr. Eduard Young's Klagen, oder Nachtgedanken über Leben, Tod und Unsterblichkeit... / Aus dem Englischen ins Deutsche übersetzt... von J. A. Eberr... Bd. 1-5. – Braunschweig : bey sel. Ludolph Schröders Erben, 1760-1771. – 8º (20 x 12 cm).

Bd. 1. – 1760. – 446 s., 1 front. : il. miedzior.
Bd. 2. – 1763. – 370 s.
Bd. 3. – 1763. – 547 s.
Bd. 4. – 1769. – 336 s.
Bd. 5. – 1771. – 334, [1] s.

S. tyt.: [got.] Dr. Eduard Young's ǁ Klagen, ǁ oder ǁ Nachtgedanken ǁ über Leben, Tod und Unsterblichkeit. ǁ In neun Nächten. ǁ [listwa] ǁ [min. łac.] Sunt lacryme rerum, et mentem mortalia tangunt. Virg. ǁ [listwa] ǁ [got.] Nebst desselben sieben Charakteristischen Satiren ǁ auf die ǁ Ruhmbegierde, ǁ die allgemeine Leidenschaft. ǁ [listwa] ǁ Aus dem Englischen ins Deutsche übersetzt, ǁ durchgehends mit kritischen und erläuternden Anmerkungen ǁ begleitet, ǁ und mit dem nach der letzten englischen Ausgabe abge- ǁ druckten Originale herausgegeben, ǁ von ǁ J. A. Eberr, Prof. ǁ [listwa] ǁ [Ersten – Funfter] Band ǁ [listwa] ǁ Braunschweig ǁ bey sel. Ludolph Schröders Erben, 1760. ǁ Mit allergnädigsten Privilegien.

Frontispis w cz. 1, bez sygn.

Inicjały i winiety rokokowe.

Tekst w jęz. niem., ang., łac., grec.; czcionka odpowiednio: got., łac., grec.

Opr.: karton niebieski.

Prow.: dwie piecz. – Pro Collegio Seraphico Fratrum Minorum in Silesia, Juvenat der Franziskaner Neisse.

PBW w Opolu: sygn. SD 13.

BL – G. 18171,72.

BIBLIOGRAFIA
SPIS ILUSTRACJI
INDEKSY

BIBLIOGRAFIA I ZASTOSOWANE SKRÓTY

Babnis = *Gdy na folwark jadą, albo wyborny zbiorek rozmówek Mikołaja Volckmara,* wstęp i oprac. Maria Babnis, Polska Akademia Nauk. Biblioteka Gdańska, Gdańsk - Pelplin 1999 [i. e.] 2000.

Banach = Banach Andrzej, *Polska książka ilustrowana 1800-1900,* Kraków 1959.

Bieńkowska Barbara, Maruszak Elżbieta, *Książka na przestrzeni dziejów*, Warszawa 2005.

BJ = Biblioteka Jagiellońska (http://www. bj. uj. edu. pl).

BL = British Library Integrated Catalogue (http://catalogue. bl. uk).

BL. ESTC = British Library. English Short Title Catalogue (http://www. bl. uk).

BNCF = Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze (http://opac. bncf. firenze. sbn. it).

Britannica – edycja polska, t. 1 – 49, red. Wojciech Wolarski, Poznań 1997-2005.

BSMün = Bayerische Staatsbibliothek (http://www. bsb-muenchen. de).

BUWr = Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu (http://www. bu. uni. wroc. pl).

Cat. Gen. [tom, łam]= *Catalogue général des livres imprimés de la Bibliothèque nationale [Texte imprimé],* Bibliothèque nationale (France). Département des livres imprimés, Paris, 1897-1985.

DNB Leipzig = Deutsche Nationalbibliothek Leipzig (http://www. d-nb. de).

E. [tom, strona] = Bibliografia polska. Stulecie XV-XVIII, oprac. Karol Estreicher, Kraków 1891-.

Edit 16 = Edit 16. Censimento nazionale delle edizioni italiane del XVI secolo (http://edit16. iccu. sbn. it/web_iccu/imain. htm).

Encyklopedia katolicka, red. F. Gryglewicz i in., t. 1-, Lublin 1995-.

FB Gotha = Universitäts- und Forschungsbibliothek Erfurt / Gotha (http://www. bibliothek. uni-erfurt. de)

FRBNF... = Bibliothèque nationale de France (http://catalogue. bnf. fr).

GBV = GBV. Union Catalog Northern Germany (http://gso. gbv. de).

Głombiowski Karol, *Biblioteka franciszkanów w Nysie w świetle inwentarza z roku 1678,* Wrocław 1953.

Green = Lawrence D. Green, *Dictamen in England, 1500-1700*. In: Carol Poster, Linda C. Mitchell, *Letter-Writing Manuals and Instruction from Antiquity to the Present*. *Historical and Bibliographic Studies*. *Studies in Rhetoric/Communication,* Columbia SC 2007, S. 102-127.

HAAB Weimar = Herzogin Anna Amalia Bibliothek Weimar (http://opac. ub. uni-weimar. de).

HBZ = hbz-Verbundkatalog. Verbundkatalog der Hochschulbibliotheken Nordrhein-Westfalens und eines großen Teils von Rheinland-Pfalz (http://okeanos-www. hbz-nrw. de)

Horodyski = *Dzieje Atlasu Śląska: 1720-1752,* rkps oprac. Bogdan E. Horodyski; Biblioteka Narodowa. Zakład Zbiorów Kartograficznych, Warszawa 2002 (Zabytki Polskiej Kartografii, z. 7).

IT\ICCU\... = Union Catalog Italy (http://opac. internetculturale. it).

Janczak = Janczak Julian, *Zarys dziejów kartografii śląskiej do końca XVIII wieku,* Opole 1976.

KB = Koninklijke Bibliotheek. Nationale Bibliotheek Nederland (http://www. kb. nl.).

Kizik = *Nicolausa Volckmara Viertzig Dialogi 1612*. *Źródło badań nad życiem codziennym w dawnym Gdańsku,* wyd. Edmund Kizik, Gdańsk 2005.

Kot [tom, strona] = Kot Stanisław, *Historia wychowania,* t. 1-2. Wyd. 3 (wg wydania drugiego z 1934), Warszawa 1994.

Kurowski Błażej Bernard, *Franciszkanie Prowincji św. Jadwigi na Śląsku 1887-1939*, Wrocław 1997.

Łomnicka-Żakowska = Łomnicka-Żakowska Ewa, *Sztychowane ilustracje do zbioru „Sielanki polskie z różnych autorów zebrane..." z 1778 r. – zagadnienie zgodności tekstu z obrazem,* „Rocznik Muzeum Narodowego w Warszawie" 1992, R. 36, s. 381-402.

Mańkowski = Mańkowski Tadeusz, *Sielanki polskie koperstychami ozdobione 1778 r.* „Prace Komisji Historii Sztuki Polskiej Akademii Umiejętności", 1948, t. 9, s. 202-205.

Mapy Górnego Śląska = *Mapy Górnego Śląska w zbiorach Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej* [katalog wystawy], Opole 1995.

Mendykowa = Mendykowa Aleksandra, *Dzieje książki polskiej na Śląsku,* Wrocław 1991.

The new Encyclopaedia Britannica, vol. 1-32, Chicago 1993.

Nycz = Nycz Edward, *Zarys działalności Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu (1951-*

2001). W: *50 lat Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu,* Opole 2001, s. 25-64.

ÖBG = Österreichischer Bibliothekenverbund: Gesamtkatalog (http://meteor. bibvb. ac. at).

ÖNB = Österreichische Nationalbibliothek (http://www. onb. ac. at).

Opis bibliograficzny. Stare druki – PN-N-01152-8.

Rabowicz = Rabowicz Edmund, *Krajewski Tadeusz h. Jasieńczyk*. W: *Polski słownik biograficzny*. T. 15, Wrocław – Warszawa – Kraków 1970, s. 105-107.

Saur [tom, strona] = *Saur Allgemeines Künstler Lexicon. Die bildendem Künstler aller Zeiten und Völker,* hrsg. von K. G. Saur, Bd. 1-, München [u. a.] 1992-.

SBBer = Staatsbibliothek zu Berlin – Preußischer Kulturbesitz (http://staatsbibliothek-berlin. de).

SBBraun = Stadtbibliothek Braunschweig (http://www. braunschweig. de/kultur_tourismus/bibliotheken_archive/stadtbibliothek/).

Sroka = Sroka Joanna, Atlas Silesiae wydany w Norymberdze w 1752 roku z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu. Dokumentacja prac konserwatorskich i restauratorskich. Praca magisterska w Uniwersytecie im. M. Kopernika , Toruń 2009-2010, maszynopis.

SUDOC = Le catalogue du Système Universitaire de Documentation. French Union Catalog (http://www. sudoc. abes. fr).

SWB = SWB, Union Catalog Southwest Germany (http://swb. bsz-bw. de).

Szwejkowska Helena, *Książka drukowana XV-XVIII wieku. Zarys historyczny,* Wrocław – Warszawa 1987.

Th.-B. [tom, strona] = *Allgemeines Lexikon der Bibldenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, begründet von U. Thieme und F. Becker, Bd. 1 -, Leipzig [u. a.] 1907.

ThULB Jena = Thüringer Universitäts- und Landesbibliothek Jena (http://www. thulb. uni-jena. de).

UB Basel = Universitätsbibliothek Basel (http://www. ub. unibas. ch/ub-hauptbibliothek).

UBGoet = Niedersächs. Staats- und Universitätsbibliothek / Universität Göttingen (http://opac. sub. uni-goettingen. de).

UBGreif = Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald. Universitätsbibliothek (http://www. uni-greifswald. de/bibliothek/wir. html).

UBLeip = Die Universitätsbibliothek Leipzig (http://www. ub. uni-leipzig. de).

UBMün = Universitätsbibliothek München (http://www. ub. uni-muenchen. de).

UL Oxf = Oxford University Libraries (http://www. lib. ox. ac. uk).

UL Sheff. = University of Sheffield Library. Special Collections (http://star. shef. ac. uk).

ULB Halle = Universitäts- und Landesbibliothek, Halle (http://bibliothek. uni-halle. de).

VD 16 = *Das Verzeichnis der im deutschen Sprachbereich erschienenen Drucke des 16. Jahrhunderts* (http://www. vd16. de).

VD 17 = *Das Verzeichnis der im deutschen Sprachraum erschienenen Drucke des 17. Jahrhunderts* (http://www. vd17. de).

VK Ol. = Vedecka knihovna v Olomouci (http://www. vkol. cz/cs).

WEP PWN = *Wielka encyklopedia PWN,* t. 1- 30, red. nacz. Jan Wojnowski, Warszawa 2001-2005.

ZBC = Zielonogórska Biblioteka Cyfrowa. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Zielonej Górze (http://zbc. uz. zgora. pl/dlibra).

ZBZur = Zentralbibliothek Zurich (http://www. zb. uzh. ch).

SPIS ILUSTRACJI

s. 14, 16, 17	Strony tytułowe i kolofon - *In Genesin*... T. 1-2, Noribergae 1555-1556 (poz. 1).
s. 18	Strona tytułowa - *Ambrosii Calepini Dictionarium*..., Lutaetiae 1577 (poz. 2).
s. 20, 22, 23	Strona tytułowa, sygnet drukarski i wyklejka oprawy z adnot. odręcznymi w jęz. gr. i łac. - *M. T. Ciceronis De officiis*..., [Strassburg] 1559 (poz. 3).
s. 24	Strona tytułowa - *M. T. Ciceronis Familiarium epistolarum*..., Venetiis 1579 (poz. 4).
s. 26	Strona tytułowa - *Dictionarium historicum ac poeticum*..., Lutetiae 1553 (poz. 5)
s. 28, 30	Strona tytułowa i nagłówkowa - *Strabonis Rerum*..., [Genevae] 1587 (poz. 6).
s. 31	Strona tytułowa współwydanego komentarza I. Casaubona – ibid.
s. 32-33	Mapa *Orbis terrae*..., 1587 G. Mercatora i R. Gartha na podst. mapy R. Mercatora - ibid.
s. 34, 36, 37	Strona tytułowa i oprawa pergaminowa z supereksliblisem - *P. Vergilii Urbinatis De rerum inventoribus*..., Lugduni 1559 (poz. 7).
s. 40	Strona tytułowa - Abraham á S. Clara, *Etwas für Alle*..., Nürnberg [1699] (poz. 8).
s. 42	Ch. Weigel, Papiernik (*Der Papier*), il. miedzior. do rozdz. 36 - ibid.
s. 43	Ch. Weigel, Pisarz (*Der Schreiber*), il. miedzior. do rozdz. 34- ibid.
s. 44	Ch. Weigel, Malarz (*Der Maler*), il. miedzior. do rozdz. 24 - ibid.
s. 45	Ch. Weigel, Miedziorytnik, sztycharz (*Der Kupferstecher*), il. miedzior. do rozdz. 26 - ibid.
s. 46	Ch. Weigel, Drukarz (*Der Buchdrucker*), il. miedzior. do rozdz. 35 - ibid.
s. 47	Ch. Weigel, Introligator (*Der Buchbinder*), il. miedzior. do rozdz. 37 - ibid.
s. 50	Ch. Weigel, Nauczyciel (*Der Schulmeister*), il. miedzior. do rozdz. 33 - ibid.
s. 48	Ch. Weigel, Adwokat (*Der Advocat*), il. miedzior. do rozdz. 42- ibid.
s. 49	Ch. Weigel, Lekarz (*Der Doctor*), il. miedzior. do rozdz. 10 - ibid.
s. 51	Ch. Weigel, Optyk (*Der Brillenmacher*), il. miedzior. do rozdz. 69 – ibid.
s. 52	Strona tytułowa - J. Clark, *Formulae oratoriae*..., Tiguri [1694] (poz. 9).
s. 54	Strona tytułowa - *L. Annaei Flori Rerum romanarum*…, Roterodami 1680 (poz. 10).
s. 56	Strona tytułowa - *J. D. Mylii*.... *Opus Medico-Chymicum*... P. 3, Francofourti 1618 (poz. 11).
s. 58	Strona tytułowa - *Plutarchi*... *Summi philosophi et*.... [T. 2], Argentorati 1630 (poz. 12).
s. 60	Strona tytułowa - *Plutarchi*... *Ethicorum*.... [T. 3], Argentorati 1619 (poz. 13).
s. 62	Strona tytułowa - J. Rosinus *Antiquitatum romanarum*..., Genevae [1659] (poz. 14).
s. 64	Strona nagłówkowa cz. 1 (lub 2) – ibid.
s. 65	Świątynia boga Janusa, il. miedzior. do rozdz. 2 (bez sygn.) – ibid.
s. 66	Strona tytułowa - I. Stobaeus: *Dicta poetarum*..., Parisiis 1623 (poz. 15).
s. 68-69	Strony nagłówkowe części z tekstem równoległym łac. i gr. - ibid.
s. 70	Strona tytułowa cz. 1 *J. Th. Tabernaemontani*... *Kräuter Buch*..., Basel 1664 (poz. 16).
s. 72, 73	Strony tytułowe cz. 2, 3 - ibid.
s. 74-79	Fragm. dialogu *O szkole* - N. Volckmar V*ierzig Dialogi*..., [Bresslau 1669] (poz. 17).
s. 82, 84, 85	Frontispis, il. z przedstawieniem Marii z Dzieciątkiem (sztych. Ch. Weigel) oraz strona nagłówkowa części - Abraham á Santa Clara, *Geistlicher Kramer – Laden*..., Nürmberg 1710 (poz. 18).
s. 86	Strona tytułowa - J. Juventius, *Candidatus rethoricae*..., [Tyrnaviae] 1748 (poz. 19).
s. 88	Strona tytułowa - *Beschreibung der königl. bömischen Krönung*..., [1723] (poz. 20).
s. 90	Strona nagłówkowa części - *L. Bos*... *Antiquitatum graecarum*..., Lipsiae 1749 (poz. 21).
s. 92	Strona tytułowa - *Demosthenis De corona oratio*..., Lipsiae 1733 (poz. 22).
s. 94	Strona tytułowa - F. Fenelon, *Lettres sur divers*..., Paris 1718 (poz. 23).
s. 96	Strona tytułowa - M. J. Fibiger, *Das in Schlesien*...,Breslau, [ca 1713] (poz. 24).

s. 98	Strona tytułowa - J. J. Füldener, *Bio- & bibliographia silesiaca...,* Breslau 1731 (poz. 25).
s. 100	Strona tytułowa - H. L. Gude, *Staat von Schlesien,* Halle [ca 1708] (poz. 26).
s. 102	Strona tytułowa - *M. Hankii De silesiorum rebus...,* Lipsiae 1705 (poz. 27).
s. 104	Frontispis (proj. I. A. Richter, sztych. Bernigeroth), strona tytułowa i strona nagłówkowa przedmowy - *B. Hederici... Lexicon...,* Lipsiae 1739 (poz. 28).
s. 108	Strona tytułowa - *N. Henelii... Silesiographia...* P. 2, Wratislaviae; Lipsiae 1704 (poz. 29).
s. 110	Strona tytułowa - *Les Oeuvres de Monsieur de Moliere...* T. 2, Amsterdam 1744 (poz. 30).
s. 112, 113	J. Punt, il. miedzior. do komedii *Le Mariage Forcé* oraz *Le Sicilien, or L'amour Peintre*– ibid.
s. 114, 115, 116	Frontispis (proj. S. Leclerc, sztych. P. Giffart), strona tytułowa oraz il. z przedstawieniem św. Łukasza (aut. jw.) - B. de Montfaucon, *Palaeographia graeca...,* Parisiis 1708 (poz. 31).
s. 118	Frontispis (sztych. J. G. Krügner) - C. Nepos, *Les Vies*.., Leipzig 1747 (poz. 32).
s. 120	Strona tytułowa - *C. Nepotis Vitae excellentium imperatorum..,* Patavii 1733 (poz. 33).
s. 122	Strona tytułowa - *Comoediae et tragoediae selectae ex Plauto...,* Florentiae 1748 (poz. 34).
s. 124, 126,127	Strona tytułowa oraz strony nagłówkowe spisu treści i rozdz. 1 - *Rozmowy ziemianina z sąsiadem...*, [Warszawa 1734] (poz. 35).
s. 128	Strona tytułowa - J. Ch. Schwedler, *Deutschlandes Gelübde...,* Lauban [1723] (poz. 36).
s. 130	Strona tytułowa - J. Ch. Schwedler, *Die Glückseligkeit...,* Lauban [po 1 VI 1723] (poz. 37).
s. 132	Strona tytułowa - J. Ch. Schwedler, *Die Königl. Crönung...,* Lübau [1723] (poz. 38).
s. 134, 135, 136	Frontispis (bez sygn.), strona tytułowa oraz nagłówkowa przedmowy - Sinold: *Schlesische Kirchen – Historie...,* Franckfurt 1708 (poz. 39).
s. 138, 140, 141	J. van den Aveele, frontispis oraz il. miedzior. do komedii *Heauton timorumenos* i *Phormion - Les Comedies de Terence...,* Amsterdam 1706 (poz. 40).
s. 142, 144	Strona tytułowa i strona nagłówkowa części - J. P. Wahrendorff,*Lignitzische...,* Budissin 1724 (poz. 41, 42).
s. 146	Strona tytułowa - A. B. Walther, *Silesia diplomatica...* T. 1-2?, Breslau 1741-1742? (poz. 43).
s. 150	Strona tytułowa - J. F. Ackermann: *Versuch einer physischen...*, Frankfurt 1797 (poz. 44).
s. 152, 154-155	Strona nagłówkowa oraz oprawa półskórkowa z użyciem papieru marmurkowego - [*Alte Geographic*], [po 1754] (poz. 45).
s. 156	Strona tytułowa współwydanego dzieła J. Gretsera - *E. Alvari... De institutione...*, [Wratislaviae 1763] (poz. 46).
s. 158	Strona tytułowa - L. Aryosto, *Orland szalony,* Kraków 1799 (poz. 47).
s. 162-163	*Ducatus Silesiae*. [Tabl. 1: *Nieder Schlesien*], mapa - [*Atlas Silesiae...,* Norimbergae 1752] (poz. 48).
s. 164-165	*Ducatus Silesiae*. [Tabl. 2: *Superiorem Silesiam*], mapa - ibid.
s. 166-167	*Principatus Silesiae Oppoliensis*, mapa – ibid.
s. 168-169	*Principatus Silesiae Bregensis*, mapa - ibid.
s. 170-171	*General Carte der gesamten Königlichen Preussischen Länder...,* mapa – ibid.
s. 172	Strona tytułowa - N. Bailey, *Dictionary...,* Leipzig und Züllichau 1796 (poz. 49).
s. 174	Strona tytułowa - Fr. G. Barth, *Kurzgefasste spanische Grammatik...,* Erfurt 1797 (poz. 50).
s. 176	Strona tytułowa - J. N. C. Buchenröder, *Der selbstlehrende...,* Hamburg 1784 (poz. 51).
s. 178	Strona tytułowa - *K. Julius Cásars und anderer Schriftsteller...*,Frankfurt 1788 (poz. 52).

s. 180	Strona tytułowa (portr. sztych. E. Verhelst) - *M. T. Ciceronis Opera*... Vol. 2, Biponti 1780 (poz. 53).
s. 182	Strona tytułowa - J. A. Cramer, *Christian Fürchtegott Gellerts Leben,* Leipzig 1774 (poz. 54).
s. 184	Strona nagłówkowa suplementu J. Freinshemiusa - *Quinte-Curce De la vie*...,Halle 1763 (poz. 55).
s. 186	Strona tytułowa - Domenico De Sanctis, *Dissertazione...,* Roma 1761 (poz. 56).
s. 188	Frontispis (sztych. D. Beyel) - *Demosthenis Oratio...,* Halis Saxonum 1789 (poz. 57).
s. 190, 192, 193	Strona tytułowa, strona nagłówkowa części z tekstem równol niem.-pol. oraz części w jęz. pol. - *Episteln und Evangel[ia]...,* Brieg [ca 1800] (poz. 58).
s. 194	Strona tytułowa - H. Fielding, *The History of Tom Jones,* Basil 1791 (poz. 58).
s. 196	Strona tytułowa (sztych. prawd. Sara Fuesli) - *S. Gessners Schriften*. 5 Thl., Zurich 1772 (poz. 60).
s. 198	Frontispis (sztych. C. Kohl) - F. von Hagedorn, *Sämmtliche poetische werke*. Wien 1790 (poz. 61).
s. 200	Strona tytułowa - *Th. Ch. Harles Brevior notitia...,* Lipsiae 1789 (poz. 62).
s. 202	Strona tytułowa części w jęz. łac. i arab. - W. F. Hetzel, *Erleichterte arabische...,* Jena 1776 (poz. 63).
s. 204	Strona tytułowa - W. F. Hetzel, *Nöthige Verbesserungen...,* Jena 1780 (poz. 64).
s. 206	Strona tytułowa - *Horazens Briefe...,* Leipzig 1787 (poz. 65).
s. 208	Strona tytułowa - *Horazens Briefe...,* Dessau 1782 (poz. 66).
s. 210	Strona tytułowa - *Kancyonał pruski...,* Królewiec [po 1793] (poz. 67).
s. 212	Strona tytułowa (sztych. Barbara Philipp) - *Ch. A. Klotzii Epistolae*..., Altenburgi 1764 (poz. 68).
s. 214, 215, 216	Strona tytułowa oraz strony tytułowe części współwydanych - *Konfederacya generalna...,* Warszawa [1764] (poz. 69).
s. 218-223	Strona tytułowa, dedykacja, strony nagłówkowe rozdz. - *Gry nauk dla dzieci*... - Kraków 1777 (poz. 70).
s. 224	Strona tytułowa - *Latifi...,* Zürich 1800 (poz. 71).
s. 226	Strona tytułowa - *T. Livii... Historiarum ab urbe condita*... T. 2. - Berolini 1751 (poz. 72).
s. 228	Il. (bez sygn.) do rozdz. 14 - J. F. Marmontel, *Belizaryusz,* Warszawa 1787 (poz. 73).
s. 230, 232-233	Frontispis (bez sygn.) oraz oprawa barokowa z metaloplastycznym okuciem - Martin von Cochem, *Guldener Himmels-Schlüssel...,* Sultzbach 1764 (poz. 74).
s. 234	Strona nagłówkowa rozdz. - F. Meisner, *Compendiaria historiae*... P. 2, Vratislaviae [1773] (poz. 75).
s. 236	Frontispis (sztych. E. Verhelst) - J. Milton, *Verlornes Paradies*, Mannheim 1783 (poz. 76).
s. 238	Strona tytułowa - J. G. Müchler, *Englisches Lesebuch...,* Berlin 1782 (poz. 77).
s. 240	Strona tytułowa - *Historya narodu polskiego*... T. VI, Warszawa 1785 (poz. 78).
s. 242	Strona tytułowa - *Biographien des Kornelius Nepos,* Frankfurt 1782 (poz. 79).
s. 244	Strona tytułowa - *C. Nepotis Vitae excellentium imperatorum...,* Berolini 1756 (poz. 80).
s. 246	Strona tytułowa - C. Nepos, *Les Vies des grands capitaines...,* Brandenbourg 1772 (poz. 81).
s. 248	Strona tytułowa - *Oratoriae, ac poeticae institutionis*. P. 2, Wratislaviae 1765 (poz. 82).
s. 250	Strona tytułowa - J. von Palatin, *Kronik der Maurerey,* Philadelphia 1785 (poz. 83).
s. 252	Strona tytułowa (portr. sztych. J. M. Weis) - *A. Persii Flacci et Dec. Jun. Iuvenalis Satirae...,* Biponti 1785 (poz. 84).
s. 254	Strona tytułowa - C. F. Pockels, *Liebe und Ehe...,* Hannover 1799 (poz. 85).
s. 256	Strona tytułowa - *Der polnische Insurektionskrieg im Jahre 1794...,* Berlin 1797 (poz. 86).

s. 258, 260-261	Strona nagłówkowa oraz il. (bez sygn.) - *Geschichte des Polyb*..., Wien; Prag; Triest 1759-1760 (poz. 87).
s. 262	Strona tytułowa - *M. F. Quintiliani De institutione oratoria...,* Lipsiae 1798 (poz. 88).
s. 264	Strona tytułowa - *Gottlieb Wilhelm Rabeners Satiren*. [Tl. 3-4], Leipzig 1771 (poz. 89).
s. 266	Frontispis (sztych. Pyet?) - *C. Crispi Sallustii Opera...,* Andreapoli 1796 (poz. 90).
s. 268	Strona tytułowa - I. J. G. Scheller, *Anleitung...,* - Halle 1783 (poz. 91).
s. 270	Strona tytułowa - I. J. G. Scheller, *Compendium praeceptorum*..., Lipsiae 1780 (poz. 92).
s. 272	Strona tytułowa - *L. A. Senecae Philosophi Opera…,* Biponti 1782 (poz. 93).
s. 274	Frontispis (bez sygn.) - *L. A. Senecae Tragoediae...,* Norimbergae 1797 (poz. 94).
s. 276-281	Frontispis (proj. Ch. Eisen, sztych. J. de Longueil), strona tytułowa, dwie il. (aut. jw.), strona nagłówkowa części - *Sielanki polskie z różnych autorów...,* Warszawa 1778 (poz. 95).
s. 282	Frontispis (sztych. C. L. Crusius) - L. Sterne, *Briefe...,* Leipzig 1776 (poz. 96).
s. 284	Strona tytułowa - S. Storchenau, *Instytutionum metaphysicarum...,* Vindobonae 1769 (poz. 97).
s. 286	Strona tytułowa - *Versuche aus der Literatur...,* Leipzig 1767-1769 (poz. 98).
s. 288	Strona tytułowa serii - *Lettres du Roi de Prusse et de M. de Voltaire,* [Kehl] 1784 (poz. 99).
s. 290	Frontispis (bez sygn.) - E. Young, *Klagen, oder Nachtgedanken*... Bd. 1, Braunschweig 1760 (poz. 100).

Wykorzystano też pochodzące z książek zbioru winiety (s. 4, 12, 292)
oraz ekslibrisy (s. 38, 80, 148).

Indeks autorów starodruków*

Abraham á Santa Clara (Johann Ulrich Megerle; 1644-1709) 9, 11, 41 [8], 83 [19]
Ackermann, Jacob Fidelis (1765-1815) 151 [44]
Alvares, Manuel (1526-1582) 87 (poz. 19), 157 [46]
Andrichius, Eduardus 123 [34]
Ariosto, Ludovico Giovanni (1474-1533) 159 [47]
Aveele, Johannes (ca 1665-1727) 139 [40] (il.)
Bade, Josse (1462-1535) 25 [4]
Bailey, Nathan (?-1742) 173 [49]
Barth, Friedrich Gottlieb (1738-1794) 175 [50]
Bauhin, Caspar (1560-1624) 8, 71 [16]
Bauhin, Hieronymus (1637-1667) 8, 71 [16]
Bergsträsser, Johann Andreas Benignus (1732-1813) 179 (52) (red.), 243 [79] (tł.)
Bernigeroth 10, 107 [28] (il. - sculp.)
Beyel, Daniel (1760-1823) 187 [56] (il. - sculp.)
Bèze, Théodore de (1519-1605) 29 [6] (oprac.)
Bion, Johann Theobald 259 [87] (tł.)
Bos, Lambert (1670-1717) 9, 91 [21]
Braun, Nicolaus (1558-1639) 71 [16]
Buchenröder, Johann Nicolaus Carl 177 [51]
Caesar, Caius Iulius (100-44 a. C.) 157 [46], 179 [52]
Calepinus, Ambrosius (Ambrogio Calepino; ca 1440–1510) 7, 19 [2]
Canisius, Petrus (1521-1597) 87 [19]
Casaubon, Isaac (1559-1614) 8, 29 [6]
Chabert, Thomas 225 [71] (tł.)
Choffin, D. E. 247 [81] (wyd.)
Cicero, Marcus Tullius (106-43 a. C.) 8, 21 [3], 25 [4], 87 [19], 157 [46], 181 [53]
Clarke, John (1597-1658) 8, 53 [9]
Cramer, Johann Andreas (1723-1788) 10, 183 [54]
Crescentinatus, Hubertinus zob. Ubertino da Crescentino
Crusius 10, 283 [96] (il. - sculp.)
Curtius Rufus, Quintus (I-II w.) 157 [46], 185 [55]
Dacier, Anne (1651-1720) 139 [40] (tł.)
De Sanctis, Domenico 187 [56]
Demosthenes (384-322 a. C.) 9, 93 [22], 189 [57]
Dempster, Thomas (1579?-1625) 63 [14]
Diderot, Denis (1713-1784) 197 [60]
Dolce, Lodovico (1508-1568) 159 [47] (oprac.)
Eberr, Johann Arnold (1723-1795) 291 [100] (tł.)
Egnazio, Giovanni Battista (1478-1553) 21 [3], 25 [4]
Eisen, Charles Joseph Dominique (1720-1778) 11, 277 [95] (il. - inv.)
Erasmus Desiderius Rotterodamus (1467-1536) 8, 21 [3]
Ernesti, Johann August (1707-1781) 253 [84]
Estienne, Charles (Stephanus, Carolus; 1504?-1564) 7, 27 [5]
Fabricius, Johann Albert (1668-1736) 253 [84]
Fahrenkrüger, Johann Anton (1759-1816) 173 [49]
Felbiger, Johann Ignatz (1724-1788) 160-161 [48]
Fenelon, Francois de Salignac de la Mothe (1651-1715) 9, 95 [23]
Fibiger, Michael Joseph (1657-1712) 9, 97 [24]
Fielding, Henry (1707-1754) 10, 195 [59]
Florus, Lucius Annaeus (ca 100-ca 200) 8, 55 [10]
Folard, Jean-Charles de (1669-1752) 259 [87]
Freinsheim, Johann (J. Freinshemius; 1608-1660) 185 [55]
Fryderyk Wilhelm I, król pruski (1688-1740) 211 [67] (przedm.)
Fryderyk II, król pruski (1712-1786) 10, 161, 289 [99]
Fuesli (sygn. S. G. F.) 11, 197 [60] (il.)
Füldener, Johann Jacob (1680-?) 9, 99 [25]
Garth, Richard 8, 29 [6] (il. - mapa)
Gawiński, Jan (ca 1622-1684?) 277 [95]
Gellert, Christian Fürchtegott (1715-1769) 10, 183 [54]

* Kursywą oznaczono autorów ilustracji. W nawiasie kwadratowym obok numeru strony podano numer pozycji tytułu w katalogu.

Gessner, Salomon (1730–1788) 10, 197 [60]
Giffart, Pierre S. (P. S. Giffard; ca 1630-1723) 11, 117 [31] (il. - sculp.)
Gretser, Jacob (1562-1625) 87 [19], 157 [46]
Groell, Michał (Michael Gröll; 1722-1798) 7, 11, 279 [95] (wyd.)
Grotius, Hugo (Hugeianus de Groot, 1583-1645) 8, 67 [15] (oprac.)
Gude, Heinrich Ludwig (? -1707) 101 [26]
Guischardt, von 259 [87]
Hagedorn, Friedrich von (1708-1754) 10, 199 [61]
Hanke, Martin (1633-1709) 9, 103 [27]
Harless, Gottlieb Christoph (1738-1815) 201 [62]
Hase, Johann Mathias (1684-1742) 160-161 [48] (il. - mapy)
Haus, Philipp Ludwig (1759-1802) 179 [52] (tł.)
Hederich, Benjamin (1675-1748) 107 [28]
Henel von Hennenfeld, Nicolaus (1582-1656) 9, 109 [29]
Herman, Johann 191 [58]
Hetzel, Wilhelm Friedrich (1754-1824) 203 [63], 205 [64]
Horatius Flaccus, Quintus (65-8 a. C.) 207 [65], 209 [66]
Hunter, John (1745–1837) 267 [90] (oprac.)
Iuvenalis, Decimus Junius (ca 60-130) 253 [84]
Jouvancy, Joseph (1643-1719) 87 [19]
Juventius zob. Jouvancy, Joseph
Kannengiesser, Balthasar (ca 1641) 9, 83 [18]
Klotz, Christian Adolph (1738-1771) 213 [68]
Kochanowski, Piotr (1566-1620) 159 [47] (tł.)
Kohl, Clemens (1754-1807) 11, 199 [61] (il.)
Konarski, Stanisław (1700-1733) 125 [35]
Kościuszko, Tadeusz (1746-1817) 11, 277 [95] (il. - proj.)
Krajewski, Dymitr Tadeusz (1746-1817) 10, 219 [70]
Kritzinger, Christian Wilhelm (?-1781) 119 [32] (oprac.)
Krügner jun., Johann Gottfried (1714-1782) 10, 119 [32] (il. - sculp.)
Latifi (Abdüllatif Çelebi; 1491-1582) 225 [71]
Latomus, Bartholomaeus (?-1570) 8, 21 [3] (oprac.)
Le Gras, Antoine 9, 119 (32) (tł.), 247 [81] (tł.)
Leclerc, Sébastien (S. Le Clerc; 1637-1714) 11, 117 [31] (il. - inven.)
Leisner, Johann Friedrich (?-1767) 91 [21]
Lipski, Jan Aleksander (1690-1745) 125 [35]
Livius, Titus (59 a. C.-17) 87 (19), 227 [72]
Longolius, Gilbertus zob. Longueil, Gilbert de
Longueil, Gilbert de (Gilbertus Longolius; 1507-1543) 25 [4]
Longueil, Joseph de (1730-1792) 11, 277 [95] (il. - sculp.)
Lucilius, Caius (180–ca 102 a. c.) 253 [84]
Luther, Martin (1483-1546) 8, 15 [1]
Maier, Tobias 160-161 [48] (il. - mapy)
Manuzio, Paolo (1512-1574) 25 [4]
Marmontel, Jean-François (1723-1799) 229 [73]
Martin von Cochem (1634-1712) 10, 231 [74]
Medalle, Lydia (1747-?) 283 [96]
Meisner, Ferdinand (1730-1780) 235 [75]
Melanchton Phillip (Ph. Schwartzerdt; 1497-1560) 8, 21 [3]
Merkator, Romoklus (Gerhard Kremer; 1512-1594) 8, 29 [6] (il. - mapa)
Miller, Johann Peter (1705-1781) 227 (72) (oprac.), 245 [80] (oprac.)
Milton, John (1608-1674) 235 [76]
Minasowicz, Józef Epifani (1718-1796) 277 [95]
Minell, Jan (1625-1670) 8, 55 [10]
Molière, (Jean Baptiste Poquelin; 1622-1673) 9, 111 [30]
Montfaucon, Bernard de (1655-1741) 9, 117 [31]
Müchler, Johann Georg (1724-1819) 239 [77]
Mylius, Johann Daniel (1585-?) 8, 57 [11]
Nagurczewski, Ignacy (1725-1811) 277 [95]
Naruszewicz, Adam Stanisław (1733 – 1796) 10, 241 [78], 277 [95]
Nepos, Cornelius (ca 99-ca 24 a. C.) 9, 119 [32], 121 [33], 243 [79], 245 [80], 247 [81]
Orłowski, Józef (1742-1807) 11, 277 [95] (il. - proj.)
Ostertag, Johann Phillip O. (1734–1801) 179 [52] (red.)
Ovidius Naso, Publius (43 a. C.-ca 17) 87 [19], 157 [46]
Palatin, Joseph von (1748-?) 251 [83]

Persius Flaccus, Aulus (34-62) 253 [84]
Phileticus, Martinus (ca 1430-ca 1490) 25 [4]
Philip, Johanna Dorothea (z d. Sysang; 1729-1791) 213 [68] (il.)
Plautus, Titus Maccius (ca 250-184 a. C.) 9, 125 [35]
Plutarchus (ca 45-post 120 a. C.) 8, 59 [12], 61 [13]
Pockels, Carl Friedrich (1757-1814) 255 [85]
Polybius (ca 200–ca 118 a. C.) 259 [87]
Przybylski, Jacek Idzi 159 [47] (wyd.)
Punt, Jan (1711-1779) 111 [30] (il.)
Pyet? 267 [90] (il. - sculp.)
Quintilianus, Marcus Fabius (ca 35-95) 263 [88]
Rabener, Gottlieb Wilhelm (1714-1771) 10, 265 [89]
Richter, Johann August 107 [28] (il. - del.)
Rosinus, Ioannes (Johann Roszfeld; ca 1550-1626) 8, 63 [14]
Roting, Michael (M. Rotingus, 1494-1588) 15 [1] (przedm.)
Sallustius, Crispius Caius (86-34 a. C.) 267 [90]
Scheller, Immanuel Johann Gerhard (1735-1803) 269 [91], 271 [92]
Schleuen, Johann David (1740-1774) 161 [48] (il.)
Schubarth, Matheus von (geometra) 160-161 [48] (il. - mapy)
Schwedler, Johann Christoph (1672-1730) 9, 129 [36], 131 [37], 133 [38]
Scotti, Giulio Clemente (1602-1669) 63 [14] (oprac.)
Seneca, Lucius Annaeus (Minor; ca 4 a. C.-65) 123 [34], 273 [93], 275 [94]
Sinold von Schütz, Philipp Balthasar (1657-1742) 9, 137 [39]
Soderinus, Petrus Maria 123 [34]
Spalding, Georg Ludwig (1762-1811) 263 [88] (oprac.)
Stephanus, Carolus zob. Estienne, Charles
Sterne, Laurence (1713-1768) 283 [96]
Stobajos (Joannes Stobeus, ca 400) 8, 67 [15]
Storchenau, Sigismund (1731-1797) 285 [97]
Strabo (63 a. C.-19) 8, 35 [6]
Stübel, Johann Friedlieb (? -1742) 93 [22] (wyd.)
Sturm, Johannes (1507-1589) 8, 21 [3]
Szczuka, Stanisław Antoni 125 [35]
Szymonowic, Szymon (1558-1629) 277 [95]
Teodor z Gazy (Theodorus Gaza, Theodore Gazis; ca 1400–1475) 21 [3]
Terentius Afer, Publius (ca 195-ca 159 a. C.) 9, 125 [35], 143 [41]
Theodorus, Jacobus (Jakob Diether von Bergzabern, Tabernaemontanus; 1522-1590) 8, 71 [16]
Tschelebi (**A**şik Çelebi; 1519-1572) 225 **[**71]
Ubertino da Crescentino (Hubertinus Crescentinatus; ca 1405-1500) 25 [4]
Vaugelas, Claude Favre de (1585-1650) 185 [55] (tł.)
Veit, Dietrich (Theodorus Vitus; 1506-1549) 15 [1]
Verchelst 273 (poz. 93) (il. - fec.), zob. też: Verhelst.
Vergilio, Polidoro (ca 1470-1555) 8, 35 [7]
Vergilius Maro, Publius (70-19 a. C.) 87 [19], 279 [95]
Verhelst, Egid jun. (1733-1818) 181 [53], 237 [76] (il. - fec.), zob. też: Verchelst.
Vitus, Theodorus zob. Veit, Dietrich
Volckmar Nicolaus (N. Volkmar; ?-1601) 8, 83 [18]
Voltaire (Francois Marie de Arouet; 1694-1778) 289 [99]
Wahrendorff, Johann Peter (1683-1738) 9, 143 [41], 145 [42]
Walther, Anton Balthasar von (1705-1785) 9, 147 [43]
Weigel, Christoph (1654-1725) 11, 41 [8] (il.), 83 [18] (il., przedm.)
Weis, Johann Martin II (1738-ca 1807) 253 [84] (il. - sculp.)
Weisse, Christian Felix 283 [96] (tł.)
Wieland, Christoph Martin (1733-1813) 207 [65], 209 [66]
*Wieland, Johann Wolfgang (geometra)*160-161 [48] (il. - mapy)
Wolf, Friedrich August (1759-1824) 189 [57] (oprac.)
Xylandrus, Guilielmi (Wilhelm Xylander, W. Holtzman; 1532-1576) 8, 29 [6] (oprac.), 59 [12] (oprac.), 61 [13]
Young, Edward (1683-1765) 291 [100]
Zimorowic, Szymon (1608-1629) 277 [95]

INDEKS ADRESÓW WYDAWNICZYCH WEDŁUG MIEJSCA WYDANIA (DRUKU) KSIĄŻEK*

Altenburg
Altenburgi: ex Officina Richteria, 1764 - 213 [68]
Altona
Hamburg: in der Möllerischen Buchhandlung (Altona: gedruckt bey C. J. Bülow), 1784 - 177 [51]
Amsterdam
A Amsterdam: aux dépens de Gaspar Fritsch, 1708 - 137 [39]
A Amsterdam: chez Arksteè et Merkus, 1744 - 111 [30]
Andreapoli zob. St. Andrews
Argentorati zob. Strasburg
Basel zob. Bazylea
Basil zob. Bazylea
Bazylea (fr. Basil, niem. Basel)
Basil: printed for J. L. Legrand, 1791 - 195 [59]
Getruckt zu Basel: durch Jacob Werenfels, in Verlegung Johann Königs, 1664 - 205 [16]
Berlin (łac. Berolinum)
Berlin: bei August Mylius, 1782 - 299 [77]
Berlin: bei Wilhelm Dieterici, 1797 - 257 [86]
Berolini: sumtibus A. Haude et I. C. Speneri (Ulmae : typis effinxit Wagner), 1751 - 227 [72]
Berolini: sumtibus A. Haude et I. C. Speneri (Vlmae: imprimebat Christianus Viricus Wagner), 1756 - 245 [80]
Berolini zob. Berlin
Biponti zob. Zweibrücken
Brandenburg
Á Brandenbourg: chez les freres Halle 1772 - 247 [81]
Braunschweig zob. Brunszwik
Brieg zob. Brzeg
Breslau zob. Wrocław
Brunszwik (niem. Braunschweig)
Braunschweig: bey sel. Ludolph Schröders Erben, 1760 - 291 [100]
Brzeg (niem. Brieg)
Brieg: gedruckt bei Carl Wohlfahrt, [ca 1800] - 191 [58]
Budissin zob. Budziszyn
Budziszyn(niem. Budissin)
Budissin: David Richter, [1724] - 143 [41], 145 [42]
Dessau
Dessau: auf Kosten der Verlags-Kasse und zu finden in der Buchhandlung der Gelehrten, 1782 - 209 [66]
Erfurt
Erfurt: bey Georg Adam Keyser, 1797 - 175 [50]
Florencja
Florentiae: ex Typographio Imperiali apud Tartinium et Franchium, 1748 - 123 [34]
Francofurti zob. Frankfurt
Frankfurt(łac. Francofurtum)
Franckfurt: in Verlegung des Authors [Ph. B. Sinold von Schütz], 1708 - 137 [39]
Francofourti: apud Lucam Jennis, 1618-20 - 57 [11]
Francofurti: sumptibus haeredum Lazari Zetzneri, 1619 - 61 [13]
Frankfurt am Main: bei Johann Christian Hermann, 1788 - 179 [52]
Frankfurt am Main: bey Johann Christian Hermann, 1782 - 243 [79]
Frankfurt am Mayn: bei Varrentrapp und Wenner, 1797 - 151 [44]
[Franckfurth u. Leipzig]: [zu finden in Rengerischer Buchhandlung], [ca 1708] - 101 [26]
Genewa
[Genevae]: excudebat Eustahius Vignon atrebat, 1587 - 29 [6]
Genevae: sumptibus Samuelis Chouët, 1659 - 63 [14]
Halle (łac. Hale Saxonum)
[Halle: Renger], [ca 1708] - 101 [26]
A Halle: aux depens de la Maison de Orphelins, 1763 - 185 [55]
Halis Saxonum: e Liberaria Hemmerdeana (Halis Saxonum: formis Grunertianis), 1789 - 189 [57]

* W nawiasie kwadratowym obok numeru strony podano numer pozycji tytułu w katalogu.

Halle: gedruckt und verlag von Joh. Jac. Curts Wittwe, 1749 - 269 [91]
Halis Saxonum zob. Halle
Hamburg
Hamburg: in der Möllerischen Buchhandlung (Altona: gedruckt bey C. J. Bülow, Kön. Privil. Buchdr.), 1784 - 177 [51]
Hannover
Hannover: in der Administration Ritscherschen Buchhandlung [Christian Ritscher], 1799 - 255 [85]
Jena
Jena: bei Felix Fickelscherr, 1776- 203 [63], 1780 - 205 [64]
Kehl
[Kehl]: de l'Imprimerie de la Société Litéraire Typographic, 1784 - 289 [99]
Kraków
Kraków: [Drukarnia Seminarium Biskupio-Akademickiego], 1777 - 219 [70]
W Krakowie: w drukarni Jana Maya, 1799 159 [47]
Królewiec
W Królewcu: drukował kosztem swoim Hartung, [po 1793] - 211 [67]
Lauban zob. Lubań
Leipzig zob. Lipsk
Lipsiae zob. Lipsk
Lipsk (łac. Lipsia, niem. Leipzig)
[Franckfurth u. Leipzig]: [zu finden in Rengerischer Buchhandlung], [ca 1708] - 101 [26]
[Wratislaviae & Lipsiae: apud Christianum Bauchium, bibbliopolam], 1704 - 109 [29]
A' Leipzig: chez David Richter, 1747 - 119 [32]
Leipzig: bey M. G. Weidmanns Erben und Reich, 1774 - 183 [54]
Leipzig: bey Weidmanns Erben und Reich (Weimar : gedrukt bei C. J. L. Glüsing), 1787 - 207 [65]
Leipzig: bey Weidmanns Erben und Reich, 1776 - 283 [96]
Leipzig: im Verlag der Dyckischen Buchhandlung [Dyck], 1771 - 265 [89]
Leipzig und Züllichau: bei Friedrich Fromann (Leipzig : gedruckt bei Wolf Gottlob Pezold), 1796 - 173 [49]
Leipzig: den Bernhard Christoph Breitkopf und Sohn, 1767-1769 - 287 [98]
Leipzig: gedruckt bei Wolf Gottlob Pezold, 1796 - 173 [49]
Lipsiae: ex Officina Weidmanniana, 1733 - 93 [22]
Lipsiae: impensis Jo. Christianum Martini, 1749 - 91 [21]
Lipsiae: Libraria Weidmanniana, 1789 - 201 [62]
Lipsiae: sumtibus Christiani Bauchii, Bibliopolae Vratislaviensis, 1705 - 103 [27]
Lipsiae: sumtibus Caspari Fritsch, 1780 - 271 [92]
Lipsiae: sumtibus Siegfried Lebrecht Crusii, 1798 - 263 [88]
Lipsiae: apud Joanne Frider. Gleditsch, 1739 - 107 [28]
W Warszawie: nakładem Księgarni Gröllowskiey Nadworney... (W Lipsku : drukiem Jana Gottloba Immanuela Breitkopffa), 1778 - 277 [95]
Lubań(niem. Lauban, Lübau)
Gedruckt zu Lauban, zufinden in Breslau: [b. w.], 1731 - 99 [25]
Lauban: gedruckt mit Schillischen Schriften, [1723] – 131 [37]
Lauban: gedruckt bey Nicolao Schillen, [1723] 129 - [36]
Lübau: druckts und verlegts Ehlerd Henning Reimers, [1723] - 133 [38]
Lugduni zob. Lyon
Lutetiae zob Paryż
Lübau zob. Lubań
Lyon (łac. Lugdunum)
Lugduni: apud Ioanne Frellonum [Jean Frelon (?-1568)] (excudebat Symphorianus Barbierus), 1559 - 35 [7]
Mannheim : [b. w.], 1783 - 237 [76]
Norimberga zob. Norymberga
Norymberga (łac. Norimberga, niem. Nürnberg)
Noribergae: [in officina Joannis Montani, & Vlrici Neuberi] [Johann Berg, Ulrich Neuber], 1555-56 - 15 [1]
in Norimbergae: Hommanianorum heredum, 1752 - 160-161 [48]
Norimbergae: ex Officina Libraria Riegeliana, 1797 - 275 [94]

A Nürmberg: Christoph Weigel (Würtzburg : gedruckt bey Martin Frantz Hertzen), 1710 - 83 [18]
Nürnberg: durch Christoph Weigel ; Wien : bey Johann Carl Hueber (Würtzburg : gedruckt bey Hiob Hertzen), [1669] - 41 [8]

Nürnberg zob. Norymberga

Padwa (łac. Patavium)
Patavii: ex Typographia Seminarii. Apud Joannem Manfrè, 1733 - 121 [33]

Paryż (łac. Lutetia)
A Paris: chez Jaques Estienne, ruë saint Jaques, à la Vertu (De l'Imprimerie de la Veuve d'Antoine Lambin), 1718 - 95 [23]
Lutaetiae: apud Ioannem Macaeum in monte D. Hilarij sub scuto Britanniae [Jean Macé], 1577 19 - [2]
Lutetiae: cura ac diligentia Caroli Stephani, 1553 - 27 [5]
Parisiis: apud Ludovici Guerin, sub signo S. Thomae Aquinatis: viduam Joannis Boudot, sub signo Solis aurei: et Carolum Robustel, sub signo Arboris Palmae, 1708 - 115 [31]
Parisiis: apud Nicolaum Buon , in via Jacobea. Sub signis S. Claudij, et Hominis Siluestris, 1623 – 67 [15]

Patavii zob. Padwa

Philadelphia zob. Praga

Praga (łac. Philapelphia)
Philadelphia: in der neuen Buchhandlung [Johann Ferdinand von Schönfeld], 1785 - 251 [83]
Wien; Prag; und Triest: gedruckt und zu finden bey Johann Thomas Trattnern, 1759-60 - 259 [87]

Roma zob. Rzym

Rotterdam
Roterodami: ex officina Arnoldi Leers [Leers, Arnout, 1644-1673], 1680 - 55 [10]

Rzym (łac. Roma)
Roma: della stamperia di Generoso Salomoni [Giovanni Generoso Salomonii] 1761 - 187 [56]

St. Andrews (łac. Andreapolis)
Andreapoli: in Aedibus Academicis excudebat Jacobus Morison, Academiae typographus, 1796 - 267 [90]

Strasburg (łac. Argentoratum)
[Strassburg: Josias Rihel], 1559 - 21 [3]
Argentorati: sumptibus haeredum Lazari Zetzneri, 1630 - 59 [12]

Sultzbach
Gedruckt zu Sultzbach: verlegts Johann Peter Wolffs seel. Erben, 1764 - 231 [74]

Tiguri zob. Zurych (łac. Tigurum)

Triest
Wien; Prag; und Triest: gedruckt und zu finden bey Johann Thomas Trattnern, 1759-60 - 259 [87]

Trnawa(łac. Tyrnavia)
Tyrnaviae: typis Academicis Societatis Jesu, 1746 – 87 [19]

Tyrnaviae zob. Trnawa

Ulm (łac. Ulma)
Berolini: sumtibus A. Haude et I. C. Speneri (Ulmae : imprimebat Christianus Viricus Wagner), 1797 - 257 [86]
Berolini: sumtibus A. Haude et I. C. Speneri (Ulmae : typis effinxit Wagner), 1751 - 227 [72]

Ulmae zob. Ulm

Vindobonae zob. Wiedeń

Warszawa
W Warszawie: w Drukarni J. K. Mci i Rzeczypospolitey uprzywilejowaney Gröllowskiey, 1785 - 241 [78]
W Warszawie: nakładem Księgarni Gröllowskiey Nadworney J. K. Mci w Marywilu pod znakiem Poëtów (W Lipsku: drukiem Jana Gottloba Immanuela Breitkopffa), 1778 277 - [95]
W Warszawie: w drukarni P. Dufour [Pierre Dufour (1730-1797)], 1787 229 - [73]
W Warszawie: w Drukarni Rzeczypospolitey w Collegium Xięży Scholarum Piarum, [1764] - 215 [69]
[Warszawa]: [Drukarnia Pijarów], 1733 125 [35]

Weimar
Leipzig: bey Weidmanns Erben und Reich (Weimar : gedrukt bei C. J. L. Glüsing), 1787 - 207 [65]
Wenecja (łac. Venetia)
Venetiis: apud haeredem Ioannis Mariae Bonelli [ap ud Valerium Bonellum], 1579 - 25 [4]
Venetiis zob. Wenecja
Wiedeń (łac. Vindobona, Vienna; niem. Wien)
Nürnberg; Wien: durch Christoph Weigel: bey Johann Carl Hueber (Würtzburg: gedruckt bey Hiob Hertzen), [1669] - 41 [8]
Vindobonae: typis Joan. Thom. Nos. De Trattnern, Sac. Caes. Reg. Aulae Typogr. et Bibliop., 1769 - 285 [97]
Wien: gedruckt für Franz Anton Schrämbl bey Ignaz Alberti, 1790-91 - 199 [61]
Wien; Prag; und Triest: gedruckt und zu finden bey Johann Thomas Trattnern, 1759-60 - 259 [87]
Wien zob. Wiedeń
Wratislaviae zob. Wrocław
Wrocław(łac. Vratislavia, niem. Breslau)
[Bresslau: in dem Baumannischen Erben Druckerey druckts Johann Christoph Jacob, Factor], [1669] - 75 [17]
[Wratislaviae & Lipsiae: apud Christianum Bauchium, bibbliopolam], 1704 - 109 [29]
[Wratislaviae]: [typis Academ. Colleg. Societ. Jesu], [1763] - 157 [46]
Breslau: in Verlag Johann Jacob Korns, 1741-42 - 147 [43]
Breslau auffm Dohm: gedruckt und zu finden Andreas Frantz Pegen, Hochfürstl. Bischofl. Hoff-Buchdrucker [Andreas Franz Pega (1682-1702)], [1713?] - 97 [24]
Breslau auffm Dohm: gedruckt und zu finden bey Caspar Rudolph Müllern, Thur-Fürstl. Bischoffl. Hoff-Buchdr. 1723-24 - 97 [24]
Gedruckt zu Lauban; zufinden in Breslau: [b. w.], 1731 - 99 [25]
Lipsiae: sumtibus Christiani Bauchii, Bibliopolae Vratislaviensis, 1705 - 103 [27]
Vratislaviae: typis Academicis Societatis Jesu, [1773] - 235 [75]
Wratislaviae: typis Academicis Collegii Societatis Jesu, [1763] - 157 [46], 1765 – 249 [82]
Würtzburg
Nürnberg: durch Christoph Weigel; Wien: bey Johann Carl Hueber (Würtzburg: gedruckt bey Hiob Hertzen), 1708 - 41 [8]
Züllichau
Leipzig und Züllichau: bei Friedrich Fromann, 1796 - 173 [49]
Zurych (łac. Tigurum, niem. Zürich)
Tiguri: ex Typo[grapheo] Bodm[eriano], [1694] - 53 [9]
Zurich: bey Orell. Gessner, Füesslin u. C., 1772 - 197 [60]
Zürich: bei Heinrich Gessner, 1800 - 225 [71]
Zweibrücken (łac. Bipontum)
Biponti: ex Typographia Societatis, 1780 - 181 [53], 1785 - 253 [84]
Biponti: Typographia Societatis, 1782 - 273 [93]

STARODRUKI W ZBIORACH
PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTEKI WOJEWÓDZKIEJ W OPOLU

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu
ul. Kościuszki 14, 45-062 Opole; tel. 77 4541240, 77 4536692;
www.pedagogiczna.pl • sekretariat@pedagogiczna.pl

OPOLE 2009

ISBN 978-83-930392-0-3